Biblioteca estense universitaria
Largo S. Agostino 337
I-41121 Modena MO
Tel ++39 + 59 222248
Fax ++39 +59 230195
b-este@beniculturali.it
http://bibliotecaestense.beniculturali.it

82.b.37.1

Nonnou poietou Panapolitou Metabole tou kata Ioannen hagiou Euangeliou. Nonni Panopolitani translatio vel paraphrasis S. Euangelij secundum Ioannem, carmine heroico Graeco conscripta. Cum versione Latina e regione ad verbum expressa, ... Erhardo Hedeneccio ... interprete

Waldkirch, Basel 1588

Img: G. Roncaglia, 2009

BIBLIOTECA ESTENSE
82
B
37
MODENA

Auctores

AB. 1. Nonni

AB. 2. Albini

1) MODE043641 43641 CD
A28055

1

NONNOY

ΠΟΙΗΤΟΥ ΠΑΝΟ=ΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

τῦ κατὰ Ιωάννην ἁγίᾳ Εὐαγγελίᾳ.

NONNI PANOPOLITANI

Translatio vel Paraphrasis S. Evangelij secundum Ioannem, carmine Heroico Graeco conscripta.

CVM VERSIONE LATINA
è regione ad verbum expressa, in gratiam studiosorum, qui Sacram lectionem cum Græcæ linguæ cognitione coniungere cupiunt.

ERHARDO HEDENECCIO
Doctore Medico Interprete.

§§

BASILEÆ
ad Lecythum Valdkirchianam.
cIↃ IↃ XXCVIII.

Sum ex Libris Henrici Redekeri Schawensis Hildesiæ 1590 Anno salutis 93

GENEROSIS ET MAGNIFICIS HEROIBVS, *Domino Andreæ, Ludouico, & Sigismundo, Fratribus, Dominis à Polheim, &c. Dominis suis clementibus S.*

DE Alphonso Hispaniæ & Neapolis rege laudatissimo legimus, Generosi domini, quòd sacrorũ Bibliorum volumina quatuordecies vnà cum Commentariis seu glossis, vt vocant, perlegerit, bonos insuper authores frequenter euoluendo, omnes animi corporisque molestias & morbos leuarit atq; abegerit Quod sane præstantissimi huius regis institutum, vt ab omni posteritate celebretur, & inter egregia Principum facta an-

numeretur, digniſsimum non iuriâ iudicatum eſt. Quid enim reges & principes viros magis decet, quàm ſicuti in hoc mundo vt φωσῆρες vel luminaria omni virtutum genere inſtructi cæteris hominib. prælucere debent, ita etiam iis maxime occupari ſtudiis quæ ad Dei gloriam pertinent, & diuinæ ſapientiæ myſteria altiſsima continent, ſcriptorum nempe Prophe-
ticorum & Apoſtolicorum, in qui
bus ſe Deus nobis patefecit, & de eſſentia eius ac voluntate erga nos docuit, quæ doctrina ante exhibitum filium eius omnes huius mundi ſapientes profundiſs. ſapientiæ diuinæ ignorantia ſepultos penitus latebat. Sicut diuus Ioann. ait, Deum nemo vidit vnquam, vnigenitus filius qui eſt in ſinu æterni patris, ipſe enarrauit nobis. Neque

que inſuper Principes & Rerumpubl. gubernatores genus doctrinæ in eccleſia Dei ſonantis ignorare fas eſt, cùm ſit eis cura & protectio Eccleſiæ mandata & commendata diuinitùs, iuxta illud Eſaiæ, Reges erunt nutritij tui, & reginæ nutrices tuæ. Omnes igitur pij & generoſi proceres qui Chriſto nomen dederunt, huius laudatiſsimi regis, atq; aliorum piorum Imperatorum ac Principum omnis ætatis exemplo ſcripta Prophetica & Apoſtolica verè amplectentur, ea amabunt, & ſæpe relegent, modò gubernationem ſuam tum ſibiipſis ſubditiſque ſalutarem eſſe velint. Inter quæ ſanè, Euangelium quod D. Ioannes Apoſtolus & Euangeliſta conſcripſit, ob myſteriorum altitudinem & pulcherrimas Chriſti conciones & conſola-

tiones,&c. ferè primas tenere clarum est. Cuius cùm se egregium Paraphrasten atq; doctum explanatorem Græcum exhibuerit Nonnus hic Panopolitanus Poeta, dignusq; sit, qui studiosæ iuuentuti, vt simul pietatis fundamenta cum linguæ Græcæ cognitione addiscat, in scholis prælegatur atq; explicetur, in studiosorum piorum atq; φιλελλήνων gratiam hunc laborem subire volui,& prę sentem authorem sermone Latino soluto, atque quod Græci dicunt ῥητῶς λέξιν, ita vt versio semper è regione positis Grę cis versibus quibuslibet corresponderet, interpretari sum conatus, vt ferè suopte Marte quilibet non admodum ignauus, Græcæ linguę cognitionem ex hoc pio autore ceu ex purissimo fonte haurire possit. Vtitur enim citra con-

trouer-

trouersiam selectissimis Homericis maximè vocabulis Græcis, atque epitheta habet varia & copiosa quidem, tantaq; felicitate cõposita, vt summis etiã artificibus hac in parte non inferior sit à doctis æstimatus. Apud Suid. hæc de eo reperi: Νόννος πανοπολίτης ἐξ Αἰγύπτου λογιώτατος, ὁ τὴν παρθενον θεόλογον παραφράσας διʼ ἐπῶν. hoc est, Nonnus Panopolitanus ex Ægypto eloquentissimus, qui & virginem Theologũ paraphrasticè reddidit carmine. Eadem ferè & Lilius Gregorius Gyraldus in Dialogo v. de poeta, 1. historiâ de eo refert. Constat autem piè & docte hoc opus conscripsisse: neque enim vel de suo quicquam adiecit, vel longius ab historia Euangelica recessit, sed planè atque simpliciter contextum ipsum explicauit. Vnico autem & quod pro multis aliis

mihi erit, appoſito de hoc viro teſti monio, iudicio videlicet clariſs. viri D. Philipp. Melanch. acquieſcam, cuius ſanè in præfatione quadam hæc ſunt verba: Hoc eruditiſſimum Nonni carmen vice prolixi commentarij eſſe poteſt. Ego prædicare non dubito multis locis ab eo me adiutum eſſe. Quanquam enim ita religioſè ſeruarit leges paraphraſis, vt de ſuo vix quicquam addiderit Ioanni: tamen pleraſq; ſentẽtias mira felicitate illuſtrauit, &c. Adiunxi præterea in fine Gregorij Nazianzeni carmina quædam pia atque ſelecta cum Latina itidem interpretatione, quòd ea ſtudioſis fore gratiſsima non dubitarem. Veſtræ autem Clementiæ, Generoſi Domini, præſens opus potiſsimum dedicandum cenſui, primum, vt meę erga V. Clem.

& totam hanc inclytam familiam, gratitudinis, ob multa beneficia mihi fratriq́ue Rudperto piæ memoriæ prę ſtita, publicum aliquod extaret teſtimonium. Cum etiam V. Clem. veram Chriſtianam noſtram Religionem amet, & pios miniſtros Verbi diuini in ſuis ditionibus clementer foueat, non ingratum eidem hoc ſcriptum Theologicum & pium fore exiſtimaui, aut inconueniens, ſub cuius tutela & patrocinio in lucem prodiret. Peto igitur humiliter à V. Clem. vt hunc meum laborem, & in Grę cis literis ſtudij quaſi primitias clementer animoque beneuolo ſuſcipiat, meque vt clientem commendatum habeat. Deum Opt. Max. per Chriſtum Saluatorẽ noſtrum toto pectore oro, vt V. Clem. Spiritu ſancto ſuo regat ac gubernet,

EPIST. NVNC.

prosperamque valetudinem diutissimè conseruet. Bene valete Generosi Heroes. Basileæ Rauracorum, Calend. Sextilis, Anno salutiferi partus

M. D. LXXI.

Generosæ Clem. V.

Addictissimus

Erhardus Hedenecccius
Med. Doctor.

AD PIVM CANDIdumq; Lectorem

DE LECTIONE ET VTILITATE PARAPHRASEOS

Nonni in S. Euangelium Ioannis, & de causis impellentibus ac finalibus, propter quas S. illud Euangelium ab Euangelista & Sancto Apostolo Ioanne fuit conscriptum.

Hoc, quisquis es, sensus volumen aureum
Planisq; comptum versibus:
Vultu sereniore Lector accipe,
Et mente tota amplectere.
Non hîc Apollinis lebetes aureos,
Cultúmue Parnasi sinum:
Non hîc Deos, Deásue priscas splendidis
Vates canit mendaciis.
Sed inclytum sanctumq; filium Dei,
Dauidicæq; virginis
Prolem bis editam refert Pelasgicus
Sancto Poeta carmine.
Nil ipse fingit: ipse parturit nihil
Sibi Poeta candidus:
Sed liquidos deducit almis riuulos
E fontibus cœlestium.
Sacraq; mentes, sempiterno nectare,
Siti laborantes, rigat.

Nil ipsè vates fingit, haurit omnia
Euangelistis è sacris.
Et ex eo potissimùm, qui prominet
Aquilæ figura regiæ.
Cœlestium qui concionum sedulus
Auditor ipsemet fuit.
Qui præpotentibus fuit miraculis
Spectator, editis Deo.
Qui semper indiuulsus extitit comes
Diuæ beatæ Filio:
Dum languidæ vestitus ille in corpore
Carnis misello tegmine,
Nostras per ambulauit occultus Deus
Plagas, homo visibilis.
Homo visibilis cunctis: solùm Deus
Spectabilis credentibus.
Cuius fuêre voce, nutu, tactibus,
Aegro leuati pondere
Manci, leprosi, debiles, & aridi,
Cæcoq; capti lumine.
Quibus Deum miraculis Deo satus
Se comprobauit viuidum.
Vt nunc, licet contrà velis luctarier,
Id nescias salua fide.
At literis, quid propter, hæc oracula
Euangelistica prodidit?

Blasphe-

Blasphema quò refelleret mendacia
Et turpe Cerinthi scelus:
Delira cuius & procax audacia
Christum negare ausa est Deum.
Impunè quod non abstulit vir improbus:
Tritus ruina balnei.
Sicut Iohannes publicè prædixerat,
Hortatus ad fugam suos.
Hæc prima causa scriptitandi: proxima,
Si scisciteris, extitit:
Vt candidam relinqueret nepotibus
Vir veritatem cælicus.
Suprema verò: propriusq; terminus:
Vt crederemus nos Pÿ,
Quòd Iesus ille, Iesus ille cognitus
Puellæ Hebrææ filius,
Sit Christus ille, Christus ille maximus:
Nostræ salutis ancora.
Et haurientes vt fidem, per illius
Nomen, beemur perpetim.
ERGO serene Lector hoc Nonni legens,
Plectro canentis Graïo,
Salubre carmen, rebus inclytum sacris,
Cultis disertum vocibus,
Homericum non vt metron, vel Pindari,
Theocritiúe Idyllion:

Non ſicut Aſcræi doctos numeros Patris:
Non vt Maronis carmina:
Sed vt Sybillinum melos, vt Delphicis
Odas ſacras Myſteriis:
Quin vt ſonantes de polo verſus legas:
Queis Chriſtus ipſe inuoluitur.
Non ſecus, quàm ſicut olim Bethlicis
Erat implicatus faſciis.
Has explica, quicunq; Chriſtum cernere,
Chriſtoq; gaudes perfrui.
Hunc intuere, prende, contine fide:
Hunc oſculare plurimùm.
Hunc, quo potes, condiſce, pacto naſcere:
Huic diſce ſoli fidere.
In concionibus, libris, votis precum
Hunc audias, legas, gemas.
Id eſt tuæ ſummum ſalutis & caput,
Et prima viuendi via.
Nam quilibet mortalium, Chriſtum ſciens,
Scit cuncta, cuncta poſſidet.
Chriſti ſed inſciens homo, miſerrima eſt
Pecus, miſerrimus lapis.
Sciensq; cuncta, cuncta poſſidens, nihil
Scit, poſſidetq; perpetim.

ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΚΑΡΤΕΡΟΜΑ-
χου τῦ Πισωλέως, ἑξάστιχον
εἰς Νόννον.

Βακχιακὼ στέρξας πρότερον μυθώδεα μῶσαν
Νόννος, ἐθαυμάδ' ἐν μυσοπόλοισι μέγα.
Νῶι δ' ἱερῶν χρισοῖο φανεὶς μεγάτολμος ἀοιδός,
Πλεῖσον ἐν ἀνθρώποις, κἀσεβὲς εὗρε κλέος,
Οὕνεκ', ἀπορρήτων διαγγελίων σοφήτης
Μυνοχιῆ μεγάλκ παιρὸς ἄεισε λόγον.

ΝΟΝΝΟΥ ΠΟΙΗ=
ΤΟΥ ΠΑΝΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕ-
ταβολὴ τοῦ κ͞τ Ιωαννίου ἁγίου
Εὐαγγελίου.

Ἄχρονος ἦν, ἀνίκητος, ἐν ἀῤῥήτῳ λόγος ἀϱχῇ
ἰσοφυὴς γενετῆρος ὁμήλικος, υἱὸς ἀμήτωρ,
καὶ λόγος αὐτοφύτοιο θεοῦ, φῶς ἐκ φάεος φῶς·
πατρὸς ἔην ἀμέεις, ἀτέρμονι ζώθρονος ἕδρῃ·
καὶ θεὸς ὑψιγενὴς ἦεν λόγος. τοῦτο ἀπ' ἀϱχῆς
ἀενάῳ συνέλαμπε θεῷ τεχνήμονι κόσμῳ,
πϱεσβύτερος κόσμοιο· καὶ ἔπλετο πάντα δι' αὐτοῦ,
ἄπνοα καὶ πνείοντα· καὶ ἐϱγοπόνα δίχα μώνου
οὐδὲν ἔφυ, τό πϱ ἔσκε· καὶ ἔμφυλος ἦεν ἐν αὐτοῖς
ζωὴ πᾶσι μέλουσα, καὶ ὠκυμόϱων φάος ἀνδϱῶν·
ζωὴ πάντϱοφος ἦεν. ἐν ἀχλυόεντι δὲ κόσμῳ
ὑϱανίαις σελάγιζε βολαῖς γαιήοχος αἴγλη.
καὶ ζόφος μὲν ἔμαϱψε. μελιοσσόῳ δ' ἐνὶ λόχμῃ
ἔσκε τις ὑϱεσίφοιτος ἐϱημάδος ἄϱς εἰϱήνης,
κήϱυξ ἀϱχεγόνου βαπτίσματος. οὔνομα δ' αὐτῷ
θεῖος Ἰωάννης λαοσσόος· τοῦτο ἐπέασεν
ἄγγελος ἐμπεδόμυθος, ὅπως θεὸς ἐν φωτὸς ἐνίψῃ
μαϱτυρίῃ, ἵνα πάντες ἑνὸς κήϱυκος ἰωῇ
ὀϱθῇ πίσυνον ἔχοιεν. ἀτέρμονα, μητέϱα κόσμου·
οὐ μὴν κεῖνος ἦεν νοεϱὸν φάος, ἀλλ' ἵνα μοῦνον
πᾶσιν ἀναπτύξειε θεηγόϱον ἀνθϱεῶνα,
καὶ φάεος πϱοχέλυθος ἀκηϱύκτοιο φανείη.

ξωλιὼ

NONNI POETAE
PANOPOLITANI PARA-
phrasis sancti secundum Ioan-
nem Euan-
gelij.

SIne tẽpore erat, incõprehẽsibile in ineffabili Verbũ Cap. 1.
æque existẽs patri coæuo, filiꝰ sine matre. (principio
& Verbũ per se existentis dei, lumen, ex lumine lumẽ,
à patre erat indiuisum, æterna vnà sedens in sede.
Et Deus altigenitus erat Verbum. Hoc ab initio
æterno simul splendebat cum Deo opifice mundi,
antiquius mundo, & erant omnia per ipsum
non spirantia & spirantia: & laborioso sine verbo
nihil natũ est quod quidem erat: & insita erat in ipso
vita omnib. chara, & citò morientiũ lumen virorum.
Vita omnium altrix erat. In caliginoso verò mundo
cœlestib. splendebat radiis terram illustrans fulgor.
Et caligo nõ eũ apprẽdit. In sylua aũt ab apib. depasta
erat quidam montiuagus desertæ ciuis petræ,
præco primigeni baptismi, nomen verò ipsi
Diuinus Ioannes populum seruans, hic surrexit
nuncius firmiloquus, vt de lumine eloqueretur
testimonium, vt omnes vnius præconis voce
rectam fidem haberent, infinitam matrem mundi.
Non tamen ille erat intelligens lumen, sed vt solùm
omnibus aperiret diuiniloquum mentum .i. os,
& luminis præcursor non prædicati appareret,

ξωιλὼ μάρτυρίλω ἐνέπων θεοδέγμονι λαῷ.
καὶ γὰρ ἓν μὲν πατρὸς ἐτήτυμον ἀρχέγονον φῶς
μονογενὴς λόγος ἦεν, ὃς ἀνέρα πάντα καθαίρων,
πνευματικαῖς ἀκτῖσι καταυγάζων φύσιν ἀνδρῶν
ἐρχομένων ἐπὶ γαῖαν. ἦεν δ' ἐν ἀπειθεῖ κόσμῳ,
ἀπροϊδὴς, καὶ κόσμος ἀπείριτος ἔσκε δι' αὐτοῦ
καὶ λόγον οὐ γίνωσκεν ἐπήλυδα. κόσμος ἀλήτης.
ἔγγυς ἦεν ἰδίων, ἴδιοι δ' μὲν ἄφρονι λύσσῃ
ὡς ξένον οὐκ ἐγέραιρον· ὅσοι δ' μὲν ἔμφρονι θυμῷ
ἀπλανέες δέξαντο, καὶ οὐόον εἶχον ἀλήτῃ,
ἀρανίῳ πάντεσσι μίαν δωρήσατο τιμὴν,
τέκνα θεοῦ γνητῆρος ἀειζώοντος ἀκοῦσαι.
οὐκ φύσις οὐκ ὤδινε λεχωΐδας, οὐ βίος ἔγνω
ἀνδρομέου βλάστημα θελήματος, οὐδὲ καὶ αὐτὴ
σαρκὸς ἐρωτοτόκοιο γαμήλιος ἤρσεν εὐνὴ,
ἀλλὰ θεοὶ γεγάασιν ἀμήρυτα τέκνα τοκῆος.
καὶ λόγος αὐτοτέλεσσος ἐσαρκώθη θεὸς αὐτὴς
ἀφύσσων, σεσιγμένος, ἐν ἀῤῥήτῳ πινὶ δεσμῷ
ξωώσας ζαθέῳ βροτοειδέϊ σύζυγα μορφὴν.
καὶ θεὸς οἶκον ἔναιε σὺν ἀνδράσι, καὶ κλέος αὐτοῦ
εἴδομεν ἀνδρομέοισιν ἐν ὄμμασιν, οἷά τε τιμὴν
υἱοῦ μονογόνοιο παρὰ ὑψίσοιο τοκῆος,
καὶ χάριτος πίμπλητε, καὶ ἀτρεκίης γνητῆρος.
ἀμφὶ δὲ σαρκοφόροιο λόγου πρωτάγγελος αὐτὴρ
ἁγνὸς Ἰωάννης πιστώσατο μάρτυρα φωνὴν·
ἕστος ἦεν ὃν εἶπον ἀμωμήτῳ ἐνὶ μύθῳ·
πρῶτός μευ βέβηκεν, ὀπίσσερος ὃς ἐμὲ πρίν,
ὅτι μοι πρώτος, ὅτι ξύμπαντες ἀπ' αὐτοῦ
ἕλάβομεν ζαθέης πληρώματος ὄψιμον ἄλλην

αὐτὶ δε-

commune testimoniũ dicens Deum recipienti populo.
Etenim suo cum patre verum primitiuum lumen
vnigenitum Verbũ erat, quod hominem omnẽ mũdat,
spiritualibus radiis illustrans naturam hominum
venientium in terram. Erat autẽ in incredulo mundo
improuisus, & mundus infinitus erat per ipsum,
& Verbum non cognouit aduenam mundus errans.
Propè erat apud suos, sui verò ipsum insipiente rabie
vt hospitẽ nõ honorabãt: qui verò ipsũ prudẽti animo
non errãtes susceperũt, & nõ mentẽ habebãt errantẽ,
cœlestem omnibus vnum donauit honorem
filij Dei patris semperuiui vt dicerentur.
Quos natura nõ peperit puerpera, non vita cognouit
humanæ germen voluntatis, neq; ipsum
carnis amore geniti nuptiale arauit cubile,
Sed Dei nati sunt non arati filij patris.
Et Verbum per se existens caro factum est, Deus homo
serò genitum, prius genitũ, ineffabili quodam vinculo
consocians diuinam mortali comparem formam.
Et Deus domum incoluit cum homnib. & gloriã eius
vidimus humanis oculis, quasi honorem
filij vnigeniti ab altissimo patre,
& gratia repletus est, & veritate patris.
De carnigero autem Verbo prænuncius vir
castus Ioannes confirmauit testificantem vocem:
Hic est quem dixi irreprehensibili sermone:
me anteceßit, posterior qui venit,
quia me prior erat, nam omnes ab ipso
accepimus diuinæ plenitudinis seram aliam

ἀπίθετον πρότερης χάριν ἀντὶ χάριτος, ὅτι δὲ μίσῳ
βίβλον ὅλων γνώτης διὰ Μωσέος ὤπασε λαῷ,
καὶ χάρις ἐκ Χριστοῦ, καὶ ἀτρεκὴς πέλε κόσμῳ,
καὶ θεὸν αὐτογνήθλον ἐν ἀπροόροισιν ὀπωπαῖς
ἄποτε τις σκοπάζεν, ἑῷ διεπέφραδε μύθῳ,
κείνου ὁ θεσπεσίῳ μεμελημένος ἠθάδι κόλπῳ
μονογνὴς, ὁμόφοιτος ἀμωμήτοιο τοκῆος.
μαρτυρίης δ' ὅδε μῦθος, ὃν ἀμβροσίῃ πνὶ φωνῇ
πρὸς Ἰωάννης ἐτυμόδρομος ἔννεπε κήρυξ,
Ἑβραίων ὅτε λαὸς ἐρημάδος εἰς ῥάχιν ὕλης
Λευίτας προέπεμπε καὶ ἀγρύπνους ἱερῆας,
ἧχι φυγὰς μερόπων μεταναίσιος ᾤκεεν ἀνὴρ,
ἔνδιον αὐτόῤῥιζον ὀρεσταύλοιο μελάθρου.
μυστιπόλοι δ' ἐρέεινον ὁμηλυδὲς ὀξέϊ μύθῳ·
τίς σύ γε λεῖς; μὴ Χριστὸς ἔφυς; καὶ ἀμοιβάδι φωνῇ
εἶπε, καὶ οὐκ ἔκρυψε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο κήρυξ.
Χριστὸς ἀναξ οὐκ εἰμὶ, καὶ Ἑβραίων χορὸς ἀνδρῶν
πόμπιμος, ἔνθεον ἄνδρα τὸ δεύτερον ἤρετο μύθῳ,
εἶπε τίς ἦν σὺ γε λεῖς, Θεσβίτιδος ἐκ γαίης
Ἠλίας ἐφάνης; καὶ ἀνίαχεν· οὐ μεταναίσης
ὄψιμος Ἠλίας παλινόστιμος εἰς χθόνα βαίνω.
καὶ θρασὺς ἑσμὸς ἔειπεν ἀνιπποπόδων ἱερήων·
μὴ σύ γε ὃν καλέουσι, θεηγόρος ἐσθλὸς ἀοιδὸς
ἄγγελος ἐσομένων; καὶ ἀμείβετο δίζυγι μύθῳ·
οὐ γέλω Ἠλίας, οὐ θέσκελος εἰμὶ προφήτης.
καὶ πάλιν ἑσμὸς ἔειπε θεοκλήτων ἱερήων·
τίς τελέθεις, ἵνα πᾶσιν ἀπαγγείλωμεν ἰόντες
ἀνδράσι μυστιπόλοισιν ἀμοιβαίῃσι σέο φωνῇς;
ἡμέας οἱ προέπεμψαν ἀελλήεντι πεδίλῳ

oppositam priori gratiæ gratiam, quia legis
librum totius pater per Mosen præbuit populo,
& gratia ex Christo, & veritas venit mundo.
Et Deum per se genitum contrà gradientibus oculis
nunquam aliquis vidit: suo enarrauit sermone
ille diuino obseruatus consueto in sinu,
vnigenitus, simul ambulans cũ irreprehensibili patre.
Testimonij verò hic est sermo, quẽ immortali quadam
fidelis Ioannes veriloquus dixit præco, (voce
Hebræorum quando populus desertæ ad dorsum syluæ
Leuitas præmisit, & vigiles Sacerdotes,
vbi profugus hominum exul habitauit vir,
domicilium suis radicibus extructum montanæ domus.
Sacrifici verò interrogarũt cõgregati celeri sermone:
Quis tu es? num Christus es? & responsiua voce
dixit, & non occultauit, & non negauit præco;
Christus rex non sum. & Hebræorum cœtus virorum
missus, diuinum virum iterum interrogauit verbo,
Dic, quis igitur tu es, Thesbiticæ ciuis terræ
Elias apparuisti? & respondit; non peregrinus
Serus Elias reuersus in terram venio.
Et audax cœtus dixit illotos pedes habentiũ sacerdotũ:
Num tu mihi quem vocant diuiniloquus es propheta,
nuncius futurorum? & respondit duplici sermone:
Non sum Elias, non diuinus sum propheta.
Et rursus turba dixit diuinitus vocatorũ sacerdotum:
Quis es, vt omnibus annunciemus euntes
viris sacrificis responsiuam tuam vocem,
nos qui præmiserunt veloci pede

λεῦρο μολεῖν· σὺ δ' ποῖον ἔπος φίλοπλον ἀείρεις λαῷ
23 ἀμφὶ σέθεν λέξειας· ὁ δὲ ζαθέης ἀπὸ βίβλου
ἀνέρος ἀρχεγόνοιο, θεόσυτον ἴαχε φωνὴν·
φωνὴ ἐγὼ βοόωντος ἐρημάδος ἔνδοθι πέτρης·
οἶμον ὀφειλομένην ἰθύνετε παμβασιλῆος,
καὶ οἱ ἑτοιμοτάτη πελέτω τέλος, ὡς ἐνὶ βίβλῳ,
Ησαΐας πολύϊδρις ἐνέγραφε θέσπιδι βίβλῳ.
24 καὶ χορὸς ἄλλος ἄπιστος ἀμυδρηνόων Φαρισαίων
πέμπετο, καὶ σόφον ἄνδρα ἀθηρόφρονα ἤρετο μύθῳ·
25 καὶ σὺ τί βαπτίζεις, πόθεν ὕδατι φῶτα καθαίρεις;
εἰ μὴ Χριστὸς ἔφυς ὑψίζυγος, ἠὲ σὺ δίφρου
ἅρπαγος Ηλίας ἐλατὴρ πυρός; ἠὲ σὺ Προφήτης
πνεύματι παφλάζων, θεοδινέος ἔγκυος ὀμφῆς;
26 καί σφιν ἀμειβομένοις ἔπος ἴαχε δέσκελος ἀνὴρ·
ὑμέας αὐτὸς ἐγὼ καθαροῖο λοετροῦ
ὕδατι βαπτίζω, καὶ ὀπίσσερος ὄσσος ἐλεύσει.
σήμερον ὑμείων μέσος ἵσταται, οὗ ποδὸς ἄκρην
ἀνδρομέῃ παλάμῃ ἐπ' ἄξιος εἰμὶ πελάσσας
λῦσαι μοῦνον ἱμάντα θεοπνόου πεδίλου.
Βηθαβάρης πέλε ταῦτα θεσπέσιος ἐγγὺς ἀώρης,
χεύματος ἀντὶ πέρηθεν Ιορδανίου ποταμοῖο.
ἀλλ' ὅτε δὴ σκοπὸν ἄλλον ἐκηβόλος ἤγαγεν ἠὼς
ἀγνὸς Ιωάννης αὐτώπιον ὄμμα πτάνων,
Ιησοῦν ἐνόησε, καὶ ἀγχικέλευθον ἰόντα,
δάκτυλον ὀρθώσας, ἐπεδείκνυε μάρτυρι λαῷ·
ἰδὲ παναφέταο Θεοῦ κριὸν ἀμνὸς ἐχέφρων.
ἕτος ἔλιξ ὃν ἔειπον, ὀπίσσερος ἔρχεται ἀνὴρ,
ὅς μευ ἔφυ πρὸ πάροιθεν, ἐγὼ δ' οὐ μιν πάρος ἔγνων
ὄμμασιν, ἀλλ' ἵνα πᾶσιν ἔχων ἄγνωστον ὀπωπὴν

Ισραὴλ

huc venire, tu verò quale verbum sciscitanti populo
de te dixeris: ille verò diuino ex libro
viri prisci à Deo impulsam sonuit vocem:
Vox ego clamantis deserta in petra
viam debitam dirigite omnium regis,
& ei paratissima sit semita, sicut libro
Esaias multiscius scripsit in diuino.
Et cœtus alius incredulus mẽte errantiũ Pharisæorum
mittebatur, & sapientẽ virũ theologũ rogabat verbo:
Et tu cur baptizas, vnde aqua hominem mundificas?
si non Christus es altiiugus, neq; tu currus
rapidi Elias auriga ignis, neq; propheta
spiritu feruens, diuina repletus voce?
Et ipsis interrogantibus verbum sonuit diuinus vir:
Ad vos ipse veni ego puri lauacri
aqua baptizans, sed posterior qui venit
hodie inter vos medius stat, cuius ad summum pedem
humanam manum non dignus sum admouens
soluere tantum corrigias diuinitus inspirati calcei.
Bethabaræ fiebant hæc diuinam propè terram,
fluxus ex aduerso Iordani fluminis.
Sed cùm sanè cursum altum procul iaculans adduxisset
castus Ioannes oppositum oculum tendens, (aurora,
Iesum animaduertit, & vicinum vadentem,
digitum dirigens, monstrauit testificanti populo:
Ecce omnium genitoris Dei propè agnus prudens.
Hic est de quo dixi, posterior venit vir
qui ante me erat, ego verò ipsum non antea cognoui
oculis, sed vt omnibus habens incognitam faciem

Ισραὴλ τεκέεσιν ἀσημάντοισι φανείη.
ἦλθον ἐγὼ προκέλευθος ἀκηρύκτοιο πορείης,
βαπτίζων ἀδίδακτον, ἀπιθέα, λαὸν ἀλήτην.
καὶ πετάσας στόμα θεῖον, ὅλῳ φιλοπειθέϊ λαῷ
μαρτυρίην ἀγόρευσεν ἣν πανδελγέϊ φωνῇ.
ὅππι πρὸ αἰθερίων καταναίμενον ἔδρακε κόλπων
πνεῦμα Θεοῦ, περύγων περομημένον ἔμφρονι παλμῷ
ἀντίτυπον μίμημα πελειάδος, ἄχετο δ' ἐπ' αὐτὸν
ἦλθε, καὶ αὐλόθι μίμνεν, ἐγὼ δ' ὅ μιν οὐ πάρος ἔγνων,
ἀλλά μοι αὐτὸς ἔειπεν ἣν σημάντορι φωνῇ
ὅστις ἐμὲ προέπεμψε παλιγγενέων δέμας ἀνδρῶν
βαπτίζειν, ἀπύροισι καὶ ἀπνοίοισι λοετροῖς,
εἰς ὃν ἂν ἀθρήσειας ὑπαὶ νηκερσὲς ἐλαφρὸν καταβαῖνον
πνεῦμα Θεοῦ νοεροῖο, καὶ αὐτόθι ἔμπεδα μίμνον,
ἔστι δ' ἀφωπήτοισι φάος μερόπεσσιν ὀπάζει
ἐν πυρὶ βαπτίζων, καὶ πνεύματι, καὶ μιν ὀπωπὴ
εἶδον ἐγὼ, καὶ ἔειπον ἀληθέα μάρτυρα φωνὴν,
ὅππι Θεοῦ γόνος ἔστι, ἀειζώοιο τοκῆος.
ἀλλ' ὅτε δὴ φάος ἄλλο παλίνδρομος ἤγαγε ἠὼς,
δεῖος ἀνὴρ ἔστη, δύω δ' οἱ ἄγχι μαθηταὶ
Χριστοῦ θεσπεσίης ἀδαήμονες εἰσέτι μορφῆς
Χριστὸν ἰδὼν στείχοντα βατὴν χθόνα πεζὸν ὁδίτην
ἅρματος ὑψιπόροιο μεταφρασθέντα λιθοχῆα.
ἀγνὸς Ἰωάννης πάλιν ἴαχεν ἠθάδι φωνῇ
ἔστι δ' ἐπουρανίοιο Θεοῦ λάλος ἀμνὸς ὁδεύει.
οἱ δ' ζαθέλως αἴροντες ἀληθέος ἀνδρὸς ἰωλὴν
ἀπλανέες δύο φῶτες, ὀπίσσεροι ἦλθον ὁδίτην
Χριστοῦ νεισομένοιο, καὶ αὐτοδίδακτον ὀπωπὴν
ἐντροπαλιζομένῳ διδύμους ὀπὶ φῶτας ἑλίξας,

Israel

Israel filiis non designatis manifestaretur,
veni ego præcursor non prædicatæ viæ,
baptizans indoctum, incredulum, populum errantem.
Et aperiens os diuinum toti sciscitanti populo
testimonium dixit sua omnes demulcente voce.
Quòd scilicet à cœlestibus descendentem vidit finibus
Spiritum Dei, alarum delatum prudenti vibratione
ad expressam imitationẽ columbæ, donec super ipsum
venit, & ibi mansit, ego autẽ ipsum nõ antea cognoui,
sed mihi ipse dixit sua significatiua voce,
qui me præmisit, regeneratorum corpus hominum
baptizare, non ignitis & spiritu carentibus lauacris,
super quem conspexeris leuem descendentem
spiritum Dei intelligentis, & ibi firmiter manentem,
hic non illuminatis lucem hominibus præbebit,
igne baptizans & spiritu, & ipsum oculis
vidi ego, & dixi veram testificantem vocem,
quòd Dei filius hic est semper viuentis patris.
Sed cum sanè lucem aliam recurrẽs adduxisset aurora,
Diuinus vir stetit, duo autem iuxta se discipuli
Christi diuinæ ignari adhuc formæ,
Christũ vidẽs incedentẽ super acceßibilẽ terrã pedestrẽ
currus altigradi sublimem aurigam, (viatorem
castus Ioannes rursus sonuit consueta voce,
Hic cœlestis Dei loquens agnus incedit,
Et diuinam audientes veracis viri vocem
non errantes duo viri, posteriores venerunt viatores
Christo incedente, & per se doctum visum
respectantem geminos ad viros voluens,

ἑσπομένων ἐρέεινε σωωείδα δίζυγον ἀνδρῶν·
δεῦρο τί μασδόντες ἱκάνετε· καὶ μίαν ἄμφω
πάδομένω βασιλῆϊ ὁμόφρονα ἴαχον ἀοιδήν·
Ραββίν, ὅ καλέουσι διδάσκαλε, πῆ ποτε ναίεις;
καὶ μίαν ἀμφοτέροισιν ἄνωξ ξυνώσατο φωνήν·
δεῦτε, καὶ ἀθρήσητε, καὶ ἤλυθον ἄχρι μελάθρω
καὶ μάθον ὅππόθι ναῖεν. ὑποφρόφιοι δ' μαθηταὶ
ἦμαρ ἐκεῖνο τέλεσαν ἔσω Χειροῖο μελάθρω
ἀγχίθεοι· δεκάτη δ' ποδήνεμος ἔτρεχεν ὥρη·
καί πς ἦεν ὃς ἵκανεν ἔσω θεοδέγμονα δαπλῆς
Ανδρέας, μερόπων ἁλιεὺς μετὰ πόντιον ἄγκλην,
ἰχθυόλης Σίμωνος ἀδελφεὸς, εἷς δέ πς ἀμφὶς
οὓς Θεὸς ἐξείνισσεν· Ιωάννεο δ' φωνῆς
ξυνῆς εἰσαΐοντι συνέμπορος ἦεν ἑταίρῳ
ἀγχιφανής, ἄμφω δ' μιῇ πειθήμονι βουλῇ,
Χειρὶ ἑφωμάρτησαν· ὁ μὲν πρώτιστον ὁδεύων
σύγγονον εὗδεν ἰδὼν ἐρεύνητῆρα θαλάσσης
εὗρεν ἑὸν, Σίμωνα, καὶ ἔννεπεν ὀξέϊ μύθῳ·
σύγγονε, Μεσσίαν σοφὸν εὕρομεν, ὅς Θεὸς αὐτὸς
Χειρὸς Ιουδαίοισιν ἀκούεται ἑλλάδι φωνῇ.
ὡς εἰπὼν, ἐκόμισσεν ὁμόγνιον ὀξὺ ὁδίτην,
Ιησοῦς ὅπα ναίει· γαληναίῳ δ' προσώπῳ
Χειρὸς ἰδὼν Σίμωνα, σοφῷ μειλίξατο μύθῳ·
υἱὸς Ιωάννεο σύ μοι πέλες, ἐσσὶ δ' Σίμων,
ἐργατίνης πόντοιο· σύ μοι κικλήσκεο Κηφᾶς,
δεύτερον ὄνομα δέξο νεώτερον, ἄνέρες ἄλλοι
Πέτρον ὅ θ' καλέουσιν, ἐπωνυμίην δ' καλύψει
πρεσβυτέρην Σίμωνος ὕστερον ὄνομα Πέτρου,
πίστι· ἀῤῥαγέος σημήϊον. Αλλ' ὅτε γείτων

ἀγρο-

sequentiũ interrogauit coniunctionẽ geminã virorũ:
Huc quid quærentes venitis, & vnam ambo
sciscitante rege concordem sonuerunt vocem:
Rabbi, quod vocant præceptor, vbinam habitas?
Et vnam ambobus rex communicauit vocem:
Venite, & videte, & venerunt vsq; ad domum,
& didicerunt vbi habitaret. domestici verò discipuli
diem illum transegerunt intra Christi domum,
Deo vicini. decima autem velox cucurrit hora:
Et quidam erat qui venit in Deum recipientem aulam
Andreas, hominum piscator post marinam capturam,
piscatoris Simonis frater, vnus autem ex illis
quos Deus hospitio excepit: Ioannis autem vocem
communem audienti comes erat socio,
propè apparens, ambo autem vna credula voluntate
Christum sequebantur: ille quidem prius incedens
fratrem fertilis inuestigatorem maris
inuenit suum, Simonem, & dixit veloci sermone:
frater, Messiam sapientem inuenimus, qui Deus vir,
Christus Iudæis dicitur Græca voce.
Sic locutus, perduxit fratrem celerem viatorem,
Iesus vbi habitabat: amica autem facie
Christus videns Simonem, sapienti demulsit verbo:
filius Ioannis tu mihi eras, es autem Simon,
operarius maris, tu mihi vocêris Cephas,
secundum nomen accipe recentius, viri alij
Petrum quod vocant, cognomen autem occultabit
vetustius Simonis præstantius nomen Petri,
fidei firmæ signum. Sed quando vicina

ἀκροφανὴς ῥοσερῇσι βολαῖς πορφύρεεν ἠὼς.
Ιησῦς μετὰ νύκτα λιπόσκιον ἤθελε βαίνῃν
εἰς πόλιν Δώδινα, ταν υλοχάμων Γαλιλαίων.
κ) ῥεδὸν εὗρε Φίλιππον. ἄναξ ὃ μὲν εἶπε γυμνάζῃ
πρὸν ἐὸν σωάεθλον, ὀπαδοκέλευθον ὀδίτιν
ἕσπεο καὶ σὺ Φίλιππε. κ) εἰσέτι θερμὸς ἀκούων,
ἅσσι μῦθον ἔδεκτο, καὶ ἴχνεσιν ἔφθασε φωνὴν.
ξυνὴν δ' εἶχε Φίλιππος ἑὴν Βηθσαΐδα πάτρην
Ανδρείας ὅπα ναῖεν, ὅπη θρασὺς ᾤκεε Σίμων.
Ναθαναὴλ ὃ Φίλιππος ἑῷ μειλίξατο μύθῳ,
εὑρὼν ὑπετάλοιο κάτω δρυὸς· ὃν σοφὸς ἀνὴρ
Μωσῆς ἀρχιγόνοις ἐπέγραφε θέσπιδι βίβλῳ,
ὃν ῥομεν, ὃν σύμπαντες ὁμορρήτῳ τινὶ μύθῳ
ἐσομένων κήρυκες ὑπεσώσαντο Προφῆται,
Ιησοῦν, ὁσίοιο βοώμενον υἱὸν Ιωσὴφ,
Ναζαρὲθ ναιετῆσα θεοῦ γόνον, ἀγχιπόρῳ ὃ
Ναθαναὴλ ταχύμυθος ἔπος ξυνώσατο Φιλίππῳ·
ἐκ Ναζαρὲθ δυνατόν τι καλὸν ἔμμεναι; εἰρομένῳ ὃ
ζωόρμος εἶπε Φίλιππος ἀπροκάκῳ ἐνὶ μύθῳ·
ἔρχεο καὶ σκοπίαζε, καὶ ἀγχικέλευθον ὀδίτιν
Ναθαναὴλ ταχύγνωτον ἄναξ ἐπέδειξε λαῷ·
Ισραὴλ γόνος ἔτος ἐτήτυμος, ἔνι τεύχων
ἢ δόλον ἀλλοφερέσαλλον, ἢ ἄγκυλα μήδεα φαίνων.
Ναθαναὴλ δ' αἶψα, ἐπέδειξε θαύματι φωνὴν·
πῶς φρεσὶ γιγνώσκεις με, πρὶ πάρος εἶδες ὀπωπῇ,
εἰπὲ πόθεν νοέεις με; κ) αὐέει θέσκελον αὐδὴν
κοίρανος ὀμφιέπων αὐήρυγι αἰθερέων,
πρὶν καλέσαι σε Φίλιππον ὑπὸ σκιοειδέϊ συκῇ,
ἔδρακον ὑψικόμοισι παρενδιάοντα κορύμβοις,

in sum-

in summo apparẽs roscidis radiis rubefaceret aurora,
Iesus post noctem obscuram volebat ire
ad ciuitatẽ piscosã longos capillos habentiũ Galilæorũ
& propè inuenit Philippũ: Rex aũt illum iußit fieri
fidelem suum adiutorem, retrò euntem viatorem,
Sequere & tu Philippe. & adhuc recens audiens
auribus sermonẽ suscepit, & vestigiis præuenit vocem.
Cõmunẽ aũt habebat Philippus suã Bethsaida patriã,
Andreas vbi habitauit, vbi audax habitauit Simon.
Nathanaelem verò Philippus suo demulsit verbo,
inueniens eum patula sub arbore: Quem sapiens vir
Moses priscus descripsit diuino in libro
inuenimus, quẽ simul omnes cõcordi quodam sermone
futurorum præcones confirmarunt Prophetæ
Iesum, sancti vocatum filium Ioseph,
Nazareth habitatorem, Dei filium. propinquo verò
Nathanael celeris cõsilij verbũ cõmunicauit Philippo
Ex Nazareth potest bonum esse? interroganti autem
comes dixit Philippus malorum ignaro verbo:
Veni & vide, & propè vadentem viatorem
Nathanaelem velocem rex monstrabat populo;
Israel filius hic est verus, nulli struens
vel dolum mutabilem, vel curua consilia ostendens.
Nathanael verò audiẽs, produxit cũ admiratiõe vocẽ:
Quomodo mente cognoscis me, quẽ non antea vidisti
Dic vnde nosti me? & viro diuinam vocem (oculis,
Dominus vocali eructauit ex mento: id est, ore
Antequam vocaret te Philippus sub vmbrosa ficu
vidi alticomis commorantem sub ramis,

ὄμμασι καὶ φρεσπίδεσσι, τὸν ἐ φαΐοντα δοκεύων.
Ναθαναὴλ δ' ὀλόλυξε ἔχων ταχυπειθέα βυλὴν,
θαύματι πρὶν μέτωπα θενὼν παλάμῃ πατάξας·
Ραββὶ, ἐπουρανίων ἀδύτων ὑψίδρομε ποιμὴν,
Ισραὴλ σὺ πέλεις βασιλεύς, σὺ Χριστὸς ὑπάρχεις,
υἱὸς ἀενάου Θεοῦ λόγου· ἀμφότερον δή,
Ισραὴλ τεκέων σε Θεὸν βασιλῆα καλέσσω,
καί σε Θεοῦ ζώοντος ἐτήτυμον υἱὸν ἐνίψω.
καί μιν ἄναξ θάρσυνεν, ἐς ἐλπίδα φέρτερον ἕλκων·
πίστιν ἔχεις τίνα μοῦνον ἀθαμβέα μῦθον ἀκούσας,
ὅτι σε μοῦνον ἔειπον, ἰδεῖν ὑπὸ πυθμένα συκῆς,
ὄμμασι πιστοτέροισιν ὑπέρτερα θαύματα λεύσεις.
μάρτυρον ἐμπεδόμυθον, ἀμὴν ἀμὴν σέβας ἔσσω,
ἄφθονον ἀθρήσεσθε κεχηνότα θέσπιδι ῥιπῇ,
πεπταμένων στεφανηδὸν ἀθηήτων κενεώνων,
ἀγγελικῆς τε φάλαγγος ἐυπτερον ἑσμὸν ὁδίτην,
αἰθερίης ὄψεσθε καταΐσσοντα κελεύθου
ἄφθονον ἀνθ' ὑπόντα, παλιννόστῳ τε πορείῃ
ἄφθονον εἰσανιόντα, μετάρσιον, ἠεροφοίτην,
υἱέος ἀνθρώπου διάκτορον. Ἀλλ' ὅτε πέτρας
πορφυρέας τετάτηι θαλαμηπόλος ἔγραφεν ἠὼς
ἀμφὶ πέδον Καναναῖον ἀεξιφύτου Γαλιλαίης
παιδοτόκου, γάμος ἔσκε, βίου πρωτόσπορος ἀρχή
καὶ γάμος ὅλβιος ἦεν, ὅτι χθονίῳ περὶ πᾶσιν,
Χριστὸς ὀπαδοκόμων μερόπων θοινήτοιο λαοῦ
κλητὸς ἐὼν συμπορπος, ὁμοκλινέες τε μαθηταὶ
πάντες ἔσαν στοιχηδὸν· ἐς εἰλαπίνην δ' καὶ αὐτὴ
παρθενικὴ Χριστοῖο θεοτόκος ἵκατο μήτηρ,
ἀχράντῳ παλάμῃ ταμίης φαύουσα τραπέζης

παιδο-

oculis & mente, non præsentem videns. (tatem
Nathanael autẽ vociferabatur habens credulã volun-
præ admiratione fidelem frontẽ pia manu percutiens:
Rabbi, cœlestium recessuum sublimis pastor,
Israel tu es rex, tu Christus es,
filius semper viuentis Dei Verbum, vtrumq; autem
Israel filiorum te Deum regem vocabo,
& te Dei viui verum filium dicam.
Et ipsum rex confirmauit, in spem meliorem trahens,
fidem habes quoddam solum intrepidũ verbũ audiens
quòd te solùm dixi vidisse ad radicem ficus,
oculis magis credulis superiora miracula videbis.
Testificans firmiloquus Amen Amen cultus sit:
cœlum aspicietis apertum diuino impetu,
volantibus in modum coronæ inuisibilibus spiritibus,
angelicæ & aciei alatum cœtum viatorem
cœlesti videbitis descendentem via,
cœlitus delatum, & reuersiua via (lantem
in cœlum iterum ascendentem, sublimẽ, in aere ambu-
filij hominis ministrum. Sed quando petras
purpureas tertia nuptialis signauerat aurora,
in campo Cananæo augentis plantas Galileæ
nuptiæ erãt, pueros producẽtis vitæ seminatiuũ princi
& nuptiæ felices erant, q; terrestre apud conuiuiũ (piũ
Christus retrò crinitorum hominum epulanti populo
vocatus erat conuiua, simul accumbentes & discipuli
omnes erant ex ordine: ad conuiuium verò & ipsa
Virgo Christi Dei genitrix venit mater,
immaculata manu nuptialem attingens mensam

παιδοτόκῳ, φυγόλεμνῳ, ἀεὶ μεθέπουσα κορείλιον·
οἶνος δ' ἡδυπότοιο θυώδεες ἀμφιφορῆες
πάντες ἐγυμνώθησαν ἐπαυρετέροισι κυπέλλοις
πινομένοις, ζυγοὶ δ' φιλαχρήτῳ παρὰ πασῷ
οἰνοχόοι θρηνῆρες ἀβακχάτοιο τραπέζης,
ἀβρέκτοις παλάμῃσι μάτην ἥπτοντο κυπέλλων.
ἤμυτελὴς δ' γάμοιο μέθυ, καὶ ἄοινον ὀπώρην
Χριστῷ καὶ δεδαῶτι σιωπῇ ἔννεπε μήτηρ·
χρῄζει γάμος ἔτος ἀλεξικάκου σέο φωνῆς,
οὐ γὰρ εὐῤῥαθάμιγγος ἔχει χύσιν ἡδέος οἴνου.
καὶ οἱ Χριστὸς ἔφαπτε· τί μοι γύναι ἠὲ σοὶ αὐτῇ;
οὔπω μοι πυμάτης θρόμος ἤλυθε κυκλάδος ὥρης·
καὶ Μαρίη θεράπεσσιν ἐκέκλετο τοῦτο τελέσσαι,
Χριστὸς ὅττι λέξειεν. ἀμοιβαίῳ δ' ἐνὶ τοίχῳ
κεκλιμένοι ζυγὸν ὁμόζυγες ἀμφιφορῆες
ἓξ ἔσαν, τρεῖς μέτρα κεχανδότες ἀγρεῖ κόλπῳ,
ἢὲ δύω, καὶ ἕκας Ἰουδαίοισι φυλάσσων
λαΐνεῳ κενεῶνι καθάρσιον ἔβλυεν ὕδωρ,
ἀγνὸν ὕδωρ· τὴν Χριστὸς ὑποθρῃσκῆρας ἐπείγων
θεράπων εἰλαπίνης, οἰνοσόον ἴαχε φωνῇ,
ἀρτιχύτων ὑδάτων ἐγκύμονας ἀμφιφορῆας
πλήσατέ μοι· τὴν πάντας ἀμοιβαδὶς ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ
ναύλοχον ἐπλήσαντο διάκτορροι, εἰσόκεν ἀυτῷ
ἀκροφανὴς εὐῤῥὼψ ἐπέσκεφε χεῖλος ἑέρσῃ.
ἄφνω δ' ἔπλετο θαῦμα, καὶ εἰς χύσιν αἴθοπος οἶνος
χανόντων ἤμειψε χερόλιθον ἑτεροχρόον ὕδωρ,
χρώματι φοινίσσοντι, καὶ ὑδροδόκης διὰ κόλπου
ὕδατος ἀκρήτοιο φιλοῦσα ἔπλεεν αὔρη·
οἰνώπην δ' ἐκέλευσεν ἄναξ σημάντορι φωνῇ,

puerpera

puerpera, lectifuga, semper sectans virginitatem.
Vino autem suaui fragrantes amphoræ
omnes vacuæ erant, crebrò repetentibus poculis
poto, tristes verò mero gaudente in conuiuio
pincernæ ministri vino non rigatæ mensæ
siccis manib. frustrà attingebant pocula. (tẽ mẽsã zdã
ad semiperfectã verò nuptiarũ ebrietatẽ vinoq; caren-
Christo etiam scienti simul accumbens dixit mater:
indigent nuptiæ hæ malum pellente tua voce,
non.n. bene irrorantis habent humorem suauis vini:
Et ei Christus dixit: Quid mihi mulier vel tibi ipsi?
nondum mihi vltimæ cursus venit circularis horæ.
Et Maria famulos vocauit vt hoc perficerent
Christus quodcunq; dixerit. opposito autẽ in pariete
reclinantes ordine coniunctæ amphoræ
sex erant, tres mensuras capientes lato sinu
vel duas, & quælibet Iudæis custodiens
lapidosa cauitate lustralem scaturiebat aquam,
puram aquam, & Christus ministros vrgens
sitibundi conuiuij, viniferam sonuit vocem:
Recens fusa aqua refertas amphoras
implete mihi: & omnes alternatim vnam post aliam
aqua impleuerunt ministri, donec ipsarum
in summitate apparens aquosus coronabat labra ros.
Subito aũt erat miraculum, & in fluorem nigri vini
niueum mutauit colorem diuersam aquam
fluore rubicundo, & aquam capientem per sinum
aquæ meræ lætificans natabat humor.
Conuiuij aũt in spectori iussit rex significatiua voce

κρηναίης ἀφύοντες ὑποδρηστῆρες ὑδρηλοῖο,
εἰλαπίνης μεδέοντι κομίσσατε ἡδὺμον ὕδωρ.
οἱ δ' ἄρα χύδην ἀφύοντο παλιννόστοισι κυπέλλοις·
καὶ ταμίης ὅτε γεύσατο μάρτυρι λαιμῷ
νάματος οἰνωθέντος ἐρασμιόωντι ῥεέθρῳ,
ὃ μὲν ἀνὴρ πόθεν ἦεν ἐπίστατο· ὑδροφόρος δὲ
ἤδεε λάτρις ὅμιλος, ὃς ὑδροχύτων ἀπὸ κόλπων
ἄγγεσι λαϊνέοις μετανάστιον ἤφυσεν ὕδωρ.
εἰλαπίνης τότε πομπὸς ἑὸν μεγάροιο καλέσσας
νυμφίον ἀρτιχόρευτον ἐφ' ᾧ τερπωλύξατο μύθῳ·
πᾶς μὲν ἀνὴρ, πρώτιστον ἐΰχροον οἶνον ἀφύσσων,
κεινάμενος τερπῆσι, βαρυωμένων δὲ καρηάτων,
ἄνδρας ἰδὼν μεθύοντας, ἐλάσσονα δεύτερον οἶνον
ὀψὲ φέρει· σὺ δὲ τοῦτον ὑπερτερον ἔνδοθεν οἶκου
οἶνον ἔχων ἐφύλαξας ἕως πέλε λοίσθιος ὥρη.
πρωτοφανὲς τόδε θαῦμα φιλαρκήτῳ φρενὶ πᾶσιν
Ἰησοῦς ἐτέλεσσεν, ὅπη Καναναῖον ἀκούει
ἔνδιον αἰπύδμητον ἀκερσεκόμων Γαλιλαίων.
Ἑβραίοις δ' ἀνέφηνεν ἑὸν ὑψαύχενα τιμὸν
διψαλέῳ παρὰ δαῖτα· διχοστάσιον δὲ μενοινῆς
ἤθεσιν ἀκλινέεσσιν ὀπιζώσαντο μαθηταί.

Ὃ μὲν ἄρ' ἐξ ἄστεος ἤιθεε πέδον Καναναῖον ἀκούων
νυμφιδίῳ μετὰ δαῖτα μεθυσφαλέων ὑμεναίων.
ἀλλὰ Καφαρναὺμ ἀλιγείτονα ἔδραν βαίνων,
νόστιμον ἴχνος ἔκαμψε, καταιβάτην οἶμον ὁδεύων
αὐτὸς, ὁμῶς γνωτοί τε σωήλυδες. αὐτογόνῳ δὲ
Παρθένος ὡμάρτησε θεοτόκος υἷϊ μήτηρ,
οἷσι δυωδεκάειθμος ὁμόσολος εἷπεν ὁδεύων
ἀγχιθέων μίαν οἶμον ὀπίσσερος ἑσμὸς ἑταίρων.

fontano haurientes domestico ex lacu,
conuiuij moderatori afferte suauem aquam.
Illi verò affatim hauriebant redeuntibus poculis:
Et dispensator quando conuiuij gustasset testificante
aquam in vinum versam rubicundo fluore, (gutture
non sanè vir vnde nam erat sciuit: aquarius autem
sciuit famulans cœtus qui aquam fundentib. ex sinibus
vasis lapideis alienam hausit aquam.
Conuiuij tunc dux intra domum vocans
sponsum nouiter ductum suo affatus est verbo:
Omnis quidem vir primùm boni coloris vinũ promẽs,
eligens apponit, grauatis verò capitibus
viros videns ebrios, vilius aliud vinum
serò fert: tu verò hoc præstantius intra domum
vinum habens, seruasti donec esset vltima hora.
Primũ apparẽs hoc miraculum meri cupido in conui-
Iesus perfecit, vbi Cananæum audit .i. dicitur (uio
diuersorium alte extructum intonsorum Galilæorum.
Hebræis autem manifestauit suum glorioſum honorem
sitibundo in conuiuio, ambiguitatem autem mentis
moribus firmis confirmarunt discipuli.

Non sanè rex cõmorabatur in terra Cananæa dicta
sponsale post conuiuium vino carentium nuptiarum:
sed Capernaum maritimi ad mansiones vadens
rediens vestigium flexit, decliuem semitam incedens
ipse, simul & fratres comites: per se genitum verò
Virgo sequebatur Deipara filium mater,
quibus cum duodenarius comes habebat incedens
diuinorum vnam viam posterior cœtus sociorum.

ὡδὲ μὲν αὐτόθι μίμνεν ἐς ἤματα πυκνὰ δαμίζων,
ἐγγύθι γὰρ τότε Πάσχα, θυηπολίῃ ὃ γεραίρων
δαιτέων αὐέξαινεν ἐς ἔδρηνον Ἱροσολύμων
ξὺν πυνυτοῖς ἑταίροισι. θεοχλήτῳ δ' ἐνὶ νηῷ
δικερᾶας βόας εὗρε, καὶ εἰροπόκων σίχα μήλων,
καὶ σικτὰς μελέεσσι πελειάδας· ἑζόμενον δὲ
κερμοδότιν χρηὸν εὗρε φιλοπλήτοιο τραπέζης,
καὶ πολυὸν ἐσμὸν ὅπωπε φιλέμπορον ὑψόθι δώκων,
ὤνιον ἔργον ἔχοντα, καὶ ἐν παλάμῃσιν ἑλίξας
σύμπλοκον ἐκ ῥινοιο νόθιν ποίησεν ἰμάσθλην,
καὶ βοέων ἀγέλην ἐξήλασε, καὶ σίχα μήλων
νόσφι δόμου θυόεντος· ἐπαυτέρην δ' ὃ κυλίνδων
κύμβαχον ἠκόντιζε μετάτροπον ἔμπορον ἕδρην
ἐξ ἱερῆς δαπέδοιο· κυβιστητῆρι δ' ὃ παλμῷ
ἐξέχεε χθονὶ κέρμα πολυτρήτοιο τραπέζης·
αὐδεὶ δ' ὃ πτωρήσσοντι πελειάδας ἴαχε φωνῇ·
ταῦτα μετασήσασθε λιθώδεα δ' ἔκτοθι νηοῦ,
μὴ δ' ὃ φιλοκτεάνοιο νόου βεβαρηότες οἴστρῳ
ἐμπορίης δόμον ἁγνὸν ἐμῷ τελέσητε τοκῆϊ,
ἀλλ' ἦς γὰρ τόδε δῶμα· καὶ ἐμνήσαντο μαθηταὶ,
ὅττι θεοπνεύστῳ κεχαραγμένον ἔπλετο βίβλῳ·
ζῆλος ἐμὲ ζαθέοιο τεοῦ κατεδαίνυται οἶκος.
καὶ οἱ ἀπειλήτειραν ἀΰσυγε λαὸς ἰωλήν·
ποῖα παρ' Ἑβραίοις ἑτερότροπα σήματα δείξεις,
ὅττι σὺ ταῦτα τέλεσσας. ἀμειλιτῆϊ δ' ὃ λαῷ
θαμβαλέῃ ἄγνωστον ἄνακτ ἠρείγετο φωνῇ·
λύσατε τῆνο μέλαθρον· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ἐγείρω
ἤμασιν ἐν τρισσοῖσιν. ἐπιφθέγξαντο δ' ὃ λαοὶ,
ὃν Σολομὼν ποίησε λίθων ἑτερόχροϊ κόσμῳ·

neq; sane ibi mansit per dies crebros frequentans, propè .n. tũc erat Pascha, sacrorũ tractationẽ verò hosanctoũr ascendit ad sedes Hierosolymorum, (norans cum prudentibus sociis. Diuino autem in templo cornutos boues inuenit, & lanigerarũ ordines ouium, & varias membris columbas: sedentem verò numularium cœtum inuenit diuitis mensæ, & multum cœtum vidit negotiantem supra sedilia venale negotium habentem, & in manibus voluens complexum ex funibus alienum fecit flagellum, & bouinum gregem expulit & ordines ouium extra domum odoratam: crebrum autem voluens præceps percutiebat euersam quæstuosam sedem è sacro pauimento: præcipiti autem vibratione effudit in terram pecuniam multùm euersæ mensæ: viro autem vendenti columbas sonuit vocem: Hæc transferte lapidosum extra templum, neq; lucri auidæ mentis grauati stimulo mercatus domum sanctam mei faciatis patris: precationis .n. hæc domus: & recordati sunt discipuli, quòd diuinitus inspirato signatum erat libro: Zelus me diuinæ tuæ comedit domus.
Et ipsi minatricem eructauit populus vocem: Qualia apud Hebræos varia signa ostendes quòd tu hæc perfeciſti: contentioso autem populo admirandam incognitam rex eructauit vocem: Soluite hanc domum: ego verò ipsam erigam diebus in tribus: respondit autem populus: Quam Solomon fecit lapidum vario ornatu

εἰς δολιχλὼ βαλβῖδα παλινδίνητον ὑφαίνων,
ἓξ καὶ τεσσαράκοντα φιλοκτίσων ἐνιαυτῷ,
κτίσμασιν ὁπλοτέροισι παλίλλυτον οἶκον ἐγείρῃς
τοσσατίῳ μίτῳ νύσσαν, ὅτι τριτάτης δρόμον ἠῶς;
κεῖνο νηὸν ἔειπεν. ἑοῦ χροὸς, ὅν ποτε μύθῳ
φεικτῷ Χριστὸς ἔμελλεν ὅτι τρίτον ἦμαρ ἐγείρειν.
ἀλλ' ὅτε δὴ μίτῳ κόλπον ἀνοσήτοιο βαράθρου
νόσιμον ἐξ ἀΐδαο παλινζώῳ τινὶ πότμῳ
ἀρχαίην παλίνορσον ἑλὼ ἀνεδήσατο τιμὴν
ἠθαγενῆ, τότε μοῦνον ἀνεμνήσαντο μαθηταὶ,
ὅττι δόμον δέμας εἶπε· θεογλώσσοιο δὲ βίβλου,
θεῖον ὀπιζώσαντο λόγον, πείθοντό τε μύθῳ,
Ἰησοῦς ὃν ἔειπε. θεοδμήτῳ ὅτι νηῷ
ἄχρις ἔην, καὶ ἔδεθλα διέσχεν Ἱεροσολύμων,
ἄζων ἔτι Πάσχα, καὶ ἀρνοφάγων ἱερήων
ὄργια μυσιπόλος φιλόκροτα θυιὰς ἑορτὴ.
πολλοὶ λύσσαν ἄπιστον ἐπετρέψαντο θυέλλαις,
Χριστοῦ πίστιν ἔχοντες ἐς ὄνομα. πειθομένοις δὲ
ἀνδράσιν ἀπίστεεν ἑὸν νόον, ἀγγελέειν
ἄλλου φθεγγομένοιο νόθης ἐπεδεύετο φωνῆς,
ὄφρα μάθῃ νόον ἀνδρὸς ἀμάτυρον· ἔργα δὲ φωτὸς
ἤδεεν αὐτοδίδακτος, ὅσα φρενὸς ἔνδοθεν αὐτῆς
εἶχεν, ἀκηρύκτῳ κεκαλυμμένα φάρεϊ σιγῆς.

Ἦρ δέ τις ἱερὸν αἷμα χοροπλανέων Φαρισαίων,
ἀρχὸς Ἰουδαίων, πολυλήϊος, ἔννομος ἀνὴρ,
ὄνομα οἱ Νικόδημος. ἀμάρτυρος ἔστο ὁδίτης
Χριστῷ νυκτὸς ἵκανε, φυλασσομένῳ ποδὶ βαίνων,
ἔννυχος εἰς δόμον ἦλθεν ὅπου φάος. αὐδεὶ δὲ πιστῷ
Ἰησοῦς εὐέπων Βαπτίσματος ἔνδιον αὐγὴν,

νυκτι-

in longum initium reuersam texens
sex & quadraginta ædificationis cupidorũ annorum,
ædificiis posterioribus rursus solutam domum erigeres
tantam post metam, post tertiæ cursum auroræ?
Ille templum dixit sui corporis, quod quodam sermone
horrido Christus erat post tertiũ diem resuscitaturus.
Sed quando sanè post sinum irregradi barathri
redux ex inferis rursus viuente quodam fato
veterem reciprocum suum resumpsit honorem
cœlestem, tunc solùm recordati sunt discipuli
quòd domum corpus dixisset: Deiloqui autem libri
diuinum confirmarũt sermonẽ & crediderunt verbo,
Iesus quod dixit. Diuinitus aũt ædificato in templo
vsq; erat, & sedilia transiuit Hierosolymorum.
celebrans adhuc Paschа, & agniuororum sacerdotum
mysteria tractabat plausibilia solenne festum,
multi tum rabiem incredulam commiserunt ventis,
Christi fidem habentes in nomen. Credentibus verò
viris non confidit suum animum, non enim audire
alium loquentem spuria indigebat voce,
vt discat animũ viri sine testimonio, opera aũt virorũ
sciebat per se doctus, quæcunq; intra mentem vir
habebat, non prædicato occultata tegmine silentij.

Erat aũt qdã sacri generis luctiuagorũ Pharisæorũ **Cap. III.**
princeps Iudæorum, locuples, iustus vir,
nomen ei Nicodemus: expers testimonij hic viator
ad Christum noctu venit, cauto pede incedens,
nocturnus in domum venit vbi lux erat viro aũt fideli
Iesus enarrans Baptismi diuinum splendorem

νυκτφανῆ Νικόδημον ἐῷ φαιδρύνατο μύθῳ.
καὶ οἱ μῦθον ἐλέξε Θεῷ πειθήνιος ἀνήρ·
Ραββὶν ποικιλόμυθε, θεοφραδὲς, ἴδμεν ὁπωπῆς,
ὅτι Θεοῦ πομπῆσι διδάσκαλος ἵκεο κόσμῳ,
ἀνδρομέου βιότοιο βοηθόος· ἐδύνατο γὰρ
θνητὸς ἀνὴρ τά δε πάντα πολύτροπα θαύματα τεύχειν,
ὅσσα σὺ θεσπεσίῳ τελέεις παιήονι μύθῳ,
εἰ μὴ οἱ σωάεθλος ἀλεξίκακος Θεὸς εἴη.
Ιησοῦς δ' ἀγόρευεν ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ·
εἰ μή τις μετὰ κέντρα τελεσπόνοιο λοχείης
θνητὸς ἀνὴρ πίκτοιτο τὸ δεύτερον, αἰθέρος αὐλῆς
ἐδύνατο βροτὸς οὗτος ἔχειν αἰώνιον ἀρχὴν.
καὶ κεφάσας Νικόδημος ἀνήυγε θαύματι φωνὴν·
πῶς δύνατα μετὰ γῆρας ἀνὴρ μετὰ λευκάδα χαίτην,
ἄλλην ὀφιτέλεσον ἔχειν ὠδῖνα γυέθλης;
μὴ δύνατα δίχα παιδὸς ἀεξιτόκῳ διὰ κόλπῳ
μητέρος ἀρχαίης ἐγκύμονα γαστέρα δῦναι,
θεσμὸν ἰδεῖν γονόεντα παλιννόστου τοκέτοιο;
Ιησοῦς δ' ἀπάμειπτο διδάσκαλον ἄνδρα διδάσκων,
εἰ μή τις καθαροῖσι δέμας λιτοῖσι καθαίρων
Πνεύματος ἐξ ἁγίοιο, καὶ ὕδατος εἰν ἑνὶ θεσμῷ,
ὁπλοτέρῃ δέξοιτο γυέθλιον ἄσπορον ἀρχὴν,
ἀντίτυπον μίμημα γυναικείου τοκετοῖο,
ὃ δύνατα βροτὸς οὗτος ἑπεσσομένοιο νοῆσαι
κραναίῃ αἰῶνος ἀτέρμονος ἥλικα τιμὴν.
καὶ γὰρ ὅσσ' μερόπων χθονίη διεώσατο γαστὴρ,
σαρκὸς ἀπὸ βροτέης μορφούμενον, ἀνδρομέη σαρξ
τῦτο πέλει, τὸ δ' θεῖον, ὅσσ' καθαροῖο λοετροῦ
πνεύματος αὐτογόνοιο πέλει καθαροῖο λοετροῦ,

πνεῦμα

noctu apparẽtem Nicodemum ſuo exhilarauit verbo,
Et ipſi ſermonem dixit Deo credulus vir:
Rabbi variloque, Deiloque, ſcimus aſpectu,
quòd Dei ductu magiſter veniſti mundi,
humanæ vitæ adiutor: non poteſt enim
mortalis homo hæc omnia varia miracula facere,
quæ tu diuino perficis medicante verbo,
niſi ei auxiliator mala depellens Deus fuerit.
Ieſus autem dixit obſcuro quodam verbo:
Niſi quis poſt ſtimulum fœtum perficientis partus
mortalis vir natus fuerit iterum, cœli aulæ
non poteſt homo ille habere æternum principatum.
Et miſcens Nicod. eructauit cum admiratione vocem:
Quomodo poteſt poſt ſenectam vir, poſt albos crines
alium ſerò perfectum habere partum generationis?
Num poteſt ſine patre fœtum augentem per ſinum
matris antiquæ grauidum ventrem ſubiens
leges videre genitrices reciproci partus?
Ieſus verò reſpondit, magiſtrum virum docens:
Niſi quis puris corpus lauacris purgans
Spiritu ex ſancto, & aqua in vna ſanctione
recentius recipiat generatiuũ nõ ſeminatũ principium
expreßam imitationem muliebris partus,
non poteſt homo hic futuri cognoſcere
cœleſtem ſeculi infiniti coetaneum honorem.
Etenim quod hominum terreſtris protruſit venter
carne ab humana formatum, humana caro
hoc eſt: diuinum autem illud, quod ex puro lauacro
ſpiritus per ſe geniti eſt puri lauacri,

πνεῦμα πέλει ζωφκὲς ἀμαιδύτῳ πνὶ θεσμῷ,
αὐτόμαλον βλάστημα παλιγγενέος τοκετοῖο.
καὶ μὴ θάμβος ἔχητε θεοφραδέος περὶ μύθου,
ὑμέας εἰ φάρεσπον, ὅτι χρέος ἐστὶ νοῆσαι
ὕδατι πνεομένῳ ἑτέρῳ βαλβῖδα γενέθλης,
πνεῦμα παλινδίνητον ἀθηήτῳ πνὶ παλαμῇ,
οἶδε περιπνείειν ὅθι βούλεται· ἀγχιφανῆ δ'
φωνῆς ἠερίης θεοδινέα βόμβον ἀκούεις
ἴασιν ὑμετέροις πεφορημένον, ἀλλὰ δαῆναι
οὐ δύνασαι βλεφάροις, πόθεν ἔρχεται ἢ πόσε βαίνει·
ὣς πως παντὸς ἔφυ τύπος ἀνέρος ἐκ πυρὸς ὑγροῦ
πνεύματι πεπλομένοιο, καὶ οὐ τροφάλιγγι κονίης.
ἔννεπε· τὸν Νικόδημος ἀμείβετο, ταῦτα γενέσθαι
πῶς δύναται; καὶ Χριστὸς ἀπήρυγε θέσκελον ὄμφην·
Ισραὴλ σὺ μὲν ἐσσὶ διδάσκαλος, οὐ νοέεις δ';
ἀλλά σε ταῦτα λέλησθε, ἐμὴν δ' οὐκ οἶδα μενοινὴν;
μάρτυρον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν ἀμὴν πάλιν ἔσω,
θεσπεσίης τόσσον ἴδμεν ἐτήτυμον ἔγκυον ὄμφῆς,
φθεγγόμεθα, σπείροντες ἐς ἄκλα δύσμαχα φωτῶν
χείλεσιν ἀπλανέεσσι, καὶ ἡμετέροιο τοκῆος
ὅσσα παρ' ὑψιμέδοντος ἐμαὶ δεδάασιν ἀκοαί,
μάρτυρος κήρυκι διδάσκομεν ἴδμονι φωνῇ.
ἡμετέρῳ δ' ἀδίδακτος ἀκηλήτων νόος ἀνδρῶν
πιστὸν μάρτυρα οὐ δέχυται· ἀπλανέων δ'
εἰ τινα μῦθον ἔειπον ὀπιχθονίων χάριν ἔργων,
καὶ τόσον ὑμείων βαρυπιθέες εἰσὶν ἀκοαί,
εἰ στρατιὴν πτερόεσσαν, ἢ αἰθέρος ἔργα βοήσω,
μᾶλλον ἀπειρήτοισι πόθεν πεπίθεσθε μενοιναῖς
θεσπίης αἴοντες ἀθηήτου φύσιος ὕλης;

ὅπου

spiritus est vitalis, obstetrice carente quadam lege
spontaneum germen regenerati partus.
Et non obstupescatis deiloquum ob sermonem
vos si dixi, quòd necesse sit percipere
aqua natum aliud initium generationis.
Spiritus reuolutus inuisibili quadam vibratione
nouit perflare vbi vult: propè apparentem verò
vocis aereæ diuinitus motum sonitum audis,
auribus vestris delatum, sed scire
non potes palpebris, vnde veniat vel quo vadat:
Sic omnis est typus viri ex igne humente
cum spiritu procreati & non vertigine pulueris.
Dixit: & Nicodemus respondit, hæc fieri
quomodo possunt? & Christus eructauit diuinã vocem:
in Israel tu quidem es Doctor, nescis autem?
sed te hæc latent, meam verò non nosti mentem?
Testificans firmiloquum Amen Amen rursus sit,
Diuinæ quod scimus verum plenum vocis
loquimur, seminantes in aures repugnantes virorum
labiis non errantibus, & nostro patre
quæcunq; ab altiregente meæ didicerunt aures,
testimonij præcone docemus scienti voce,
nostrum autem indocilis intractabilium mẽs virorum
fidele testimonium non recipit: non errantium verò
si quendam sermonẽ dixi terrestrium gratia operum
& adeò vestræ tardæ ad credendum sunt aures:
si exercitum volantem, vel cœli opera prædicauero,
magis in expertis vnde credetis animis
cœlestis audientes inuisibilis naturam materiæ?

ἤποτε ὃ βροτὸς ἄλλο ὑπολιέμιον ποδὶ πάλλων,
ἐρανίων ἐπάτησεν ἀνέμβατον αὐτυγα κύκλων,
εἰ μὴ θέσκελος ἦτο, ὃς ἀθανάτῳ ἓο μορφῷ
ἐρχνόθεν κατέβαινεν ἀπηθέα σαρκὶ σιωπῶν
ἀνθρώπου μόνος υἱὸς, ὃς ἀστερόεντι μελάθρῳ
πάτριον ἕδας ἔχων, αἰώνιος αἰθέρα ναίει.
καὶ σκοπιῆς παρὰ πέζαν ἐρημάδος, ὅια τε Μωσῆς
δακνομένων ὕψωσεν ὄφιν δηλήμονα φωτῶν
δουρατέης μεδέποντα τύπον ποιητὸν ἀκάνθης,
ὕπως γηροβόρων τελέων ἀλκτήρια νόσων,
καὶ παῦς ἀνθρώποιο βροτοῖς ὑφούμενος ἔσται,
λυσιπόνου μίμημα δρακοντείοιο παγωσώπου,
ὄφρά μιν ὃς δέξαιτο νόῳ πειθήμονι θεσμῷ,
ζωῆς κυδιάνειραν ἐσαθρήσειε γαλήνην,
εἰς ὅσον ἄρυγμύει ἑλίσσεται ἔμπεδος αἰών.

Οὕτω γὰρ πολύμορφον ἐφίλατο κόσμον ἀλήτην
ὑψιμέδων σκηπτοῦχος, ὅπ χαλκομήτορα φωτῶν
μυνογενῆ Λόγον ἧα πόρεν τετραίζυγι κόσμῳ,
ὄφρά μιν ὃς δέξαιτο, μετάτροπον ἦθος ἀμείψας,
πίστιν ἐς ἀσυφέλικτον ἑκάστιον αὐχένα κάμπτων,
ζωῆς ἐρανίης αἰώνιον εἰς χορὸν ἔλθῃ
ναίων ἄφθιτον οἶκον ἐν ἀδρένδρῳ Παραδείσῳ.
ἀγαθὸν Λόγον ἧα πατὴρ Θεὸς ὤπασε κόσμῳ,
κόσμον ἵνα κρίνειε πρόσθεν, ἀλλὰ πεσοῦσαν
ἀνθρωπέλιν ἵνα πᾶσαν ἀνασήσειε γενέθλην.
ὃς δέ μιν ἀπλανέος κραδίης μειλίξατο θεσμῷ,
ῥίψας ἠερίοισιν ἀπειθέα λύσσαν ἀήταις,
ὀρθὴν πίστιν ἔχων, οὐ κρίνεται· εἰ δέ τις αὖτε
ἀνθρωπείην ὀπὶ σαρκὶ νοοσφαλὲς ὄμμα πταίνων,

πολιῆς

Nunquam verò homo alius velocem pedem vibrans
cœlestium calcauit in accessum ambitum circulorum,
nisi diuinus hic, qui, immortalem suam formam,
cœlitus descendit, inconsuetam carne copulans,
hominis solus filius, qui stellata in domo
patrium solum habens, æternus in cœlis habitat.
Et scopulosi iuxta regionem deserti sicuti Moses
morsorum exaltauit serpentem corruptorẽ hominum
lignosæ habentem figuram effictam spinæ:
sic membriuororũ perficiens alleuamenta morborum,
& filius hominis mortalibus exaltabitur,
soluentis dolorem ad imitationem serpentinæ figuræ,
vt ipsum quicunq; receperit mentis credula lege
vitæ viros claros reddentem aspiciat tranquillitatem,
donec latæ generationis voluitur firmum æuum.

Sic enim varium dilexit mundum errantem
altiregens sceptritenens, quòd adiutorem hominum
vnigenitũ Verbum filium dederit quadriiugo mundo,
vt ipsum qui receperit, versatiles mores immutans,
fidem ad firmam voluntariam ceruicem flectens,
vitæ cœlestis æternum in cœtum veniat,
habitãs incorruptã domũ in arborib. consito Paradiso.
Non. n. Verbum suum filium Deus pater dedit mũdo,
mundum vt iudicet ante tempus, sed lapsam
humanam vt omnem resuscitet generationem.
Qui igitur ipsum firmi cordis placauerit lege,
abiiciens aereis incredulam rabiem ventis,
rectam fidem habens, non iudicatur: si verò quis vir
humanam in carnem mente captum oculum dirigens

τολμήεις ἐπέτασε δεημάχον ἀνδρεῶνα·
αὐὴρ κέκριται ἔτος, ὅτι βεβαρυπειθέϊ θυμῷ
ἔπω πίστιν ἔδεκτο καὶ ἃ μετέθηκε μενοινὴν
υἱέος ὑψίστοιο θεοῦ ἡμέτερον πιθήσας
πλυγέτι βασιλῆος ἐς ἔνομα. δυσεβέος δὲ
κόσμῳ σύγγονος ἥδε πέλει κείσις· οὐρανόθεν γὰρ
εἰς χθόνα φέγγος ἵκανε, καὶ ἀστατέων ἡμῶν αὐδρῶν
φέγγεος ἀσεφάντου ἐφίλατο μᾶλλον ὁμίχλην,
καὶ φάος ἃ ποθέεσιν, ὅσον ζόφον· ἔργα γὰρ αὐτῶν
λοξὰ πέλει, καὶ πᾶς πεπαὶὴρ ἀθεμίστια ῥέζων
ἄξια νυκτὸς ἔχων, σύγεει φάος, ἔποτε βαίνει
εἰς φάος ἀγχικέλαθος, ὅπως μὴ φέγγος ἐλέγξῃ
ἔργα, τὰ γὰρ τελέει κρυφίῃ κεκαλυμμένα σιγῇ.
ὃς δ' ἂν θεσπεσίῃσιν ἐτήτυμα πάντα φυλάσσει,
ἵξεται αὐτοκέλευθος ὅπῃ φάος, ὄφρα φανείη
ἔργα, τὰ γὰρ ποίησε θεοῦ τετελεσμένα βουλῇ.

Εὖνεπε, καὶ μετέπειτα πέδον Γαλιλαίου ἐάσας,
ἁγνὸν Ἰουδαίων ὑπεδύσατο κόλπον ἀρούρης.
καὶ θεὸς αὐτόθι μίμνε σὺν ἀντιθέοισι μαθηταῖς,
ναιετάων ὀθνεῖον ἐναύλιον· ἀγχιπόρους δ'
γαίης ἄλλα φῦλα σοφῷ βαπτίζετο ῥείθρῳ,
σμήχων ἀνθρωπίνης καρδίης ῥύπον. ἦν δ' ὃ καὶ αὐτὸς
θεῖος Ἰωάννης θεοπειθέα λαὸν ἀλήτην
ὕδατι βαπτίζων βαθυκύμονος ἐγγύθι Σαλὴμ,
κεῖθι γὰρ ἀρυπόροιο κυλινδομένης ποταμοῖο
χάλμασιν ἀενάοις κυμαίνεται ἄφθονον ὕδωρ
ἔρκιον ἓν σύμπασιν. ἐκυκλώσαντο δ' λαοὶ
ἀσεβίης ἕνα φῶτα· καὶ ὀψινόῳ μετανοίῃ
ἁμπλακίας νίπτοντες, ἐφαιδρύοντο ῥεέθροις.

audax aperuerit Deo repugnans os,
vir iudicatus est hic, quia tardè credente animo
nondum fidem suscepit, & nõ trãsmutauit sententiam
filij altissimi Dei patris credens
vnice dilecti regis in nomen: Impij autem
mundi congenitum hoc est iudicium, cœlitus enim
in terram lumen venit, & instabilium genus hominum
lumine fulgente dilexit magis caliginem,
& lumẽ non desiderãt quãtũ tenebras: opera.n. ipsorũ
curua erant, & quicunq; vir nefaria faciens
digna nocte habens, odit lumen, nec vnquam venit
in lucem vicinam, ne lumen redarguat
opera, quæ facit occulto tecta silentio.
Qui verò pietate vera omnia custodit,
veniet sponte vbi lumen, vt manifestentur
opera, quæ fecit Dei perfecta voluntate.

Dixit: & deinceps campo Galilæo relicto
sanctum Iudæorum subiit sinum terræ,
& Deus ibi mansit cum diuinis discipulis,
habitans alienum domicilium: propinquæ verò
terræ varias tribus sapienti baptizabat fluxu,
abstergens ab humano corde sordes: erat autem & ipse
diuinus Ioannes Deocredentem populum errantem
aqua baptizans, profundi fluxus iuxta Salem:
Ibi enim vadosi voluti fluminis
fluxibus perpetuis fluctuabat larga aqua,
sufficiens vna omnibus: circundedit autem populus
pietatis vnicum virum, & serò sapiente pœnitentia
errata lauantes purificabantur fluentis,

ἔπω γὸ διὰ λέκτρον ἀμερσιγάμε βασιλῆ
οἶκον ἀειφρέρητον ἐδύσατο πόμπον ὀλέθρε
θεῖο ἀνῆρ βαρυδεσμὸς. Ἐεις δέ πς ἀμφὶ καθαρμοῦ
ἔκλετο μυσιπόλοισιν Ἰωάννεο μαθηταῖς
Ἑβραίε μῦ᾽ φωτὸς· ἐπειγομέῳ ὃ πεδίλῳ,
ἦλθον ἐς ἀνέρα θεῖον, ἐμειλίξαντο ὃ μύθῳ,
λεπτοφυεῖ λασίῳ πεπυκασμένον ἄνδρα χιτῶνι,
Ραβδὶν ἀλεξικάκων ὑδάτων πρωτόθροε κήρυξ,
ὅς πς ἔλω μῦ᾽ σεῖο πέρλω ποταμοῖο ῥοάων,
ὃν σὺ Θεοῦ γεγαῶτα σοφῷ πιφώσαο μύθῳ,
ἕπος ἔχων μίμημα θεοῦ καθαροῖο λοετροῦ,
βαπτίζει πολὺ μᾶλλον, ὁμοζήλῳ ὃ μενοινῇ
συμμιγέες νεφεληδὸν, ὅλοι σπεύδουσι πολῖται,
ἱέμενοι κείνοιο τυχεῖν θείοιο λοετροῦ.
καί σφιν ἀμειβομένοισιν ἐτήτυμος ἔννεπεν ἀνὴρ·
οὐδὲν ἑλεῖν δυνατάι πς ἐπουρανίων ἀπὸ κόλπων,
εἰ μὴ τῶτο γέρας θεόθεν κεχαρισμένον εἴη,
ὑμεῖς μάρτυρες ἐστὲ δαήμονες, ὁππότε λαοῖς
ἀμφαδίῃ ἀγόρευον ἐμὴν ἀψευδέα φωνὴν,
Χριστὸς ἄναξ οὐκ εἰμὶ, βιοσόος, ἀλλά με κείνε
ὕψιμέδων πρεσέπεμψε θεὸς πομπῆα κελεύθε·
νύμφην ὃς πς ἔχει, πέλε νυμφίος· ἀγχιφανὴς ὃ
κείνε φθεγγομένοιο, καὶ ἑσταότος, καὶ ἀκούων,
ἅσσι θελγομένοισι δεδεγμένος ἡδέα φωνὴν,
χάρματι πρὸς ἑταῖρος ἀγάλλεται· ἡμετέρη ὃ
τερπωλὴ τετέλεσο πολύλλιτος ἀγχινεφὴς μὲν
κεῖνον ἀεὶ χρέος ἔστιν ἔχειν παλιναυξέα πίμλὴ
ὡς Θεὸν, ἀθανάτιμον· ἐμὲ ὃ βροτὸν ἔστιν ἀνάγκη
ἥσσονα μέτρα φέρειν, ὅτι μειονός εἰμι γενέθλης.

ἔτος

nondum.n. propter thalamum nuptiis priuantis regis
domum semper custoditam subiit ductricem exitij
diuinus vir grauiter vinct⁹. Contētio verò quædam de
erat sacrificis Ioannis discipulis (purificatione
Hebræis cum viris: concitato verò pede
venerunt ad virum diuinum, demulserunt q; sermone
tenui hirsuta indutum virum tunica:
Salutarium aquarum primarie præco,
qui erat tecum trans fluminis fluxus,
quem tu ex Deo natum sapienti confirmasti verbo:
hic habens imitationem tui puri lauacri,
baptizabat multò magis, & concordi animo
promiscui, nubis in modum omnes festinant ciues
cupientes illius consequi diuinum lauacrum.
& ipsis respondentibus verax dixit vir:
Nihil capere potest aliquis cœlestibus è sinibus,
nisi hoc munus diuinitus donatum fuerit.
vos testes estis scientes, quando populo
apertè dixi meam veram vocem:
Christus rex non sum, vitam seruans, sed me illius
altiregens præmisit Deus ducem viæ:
sponsam qui habet, est sponsus, propè apparens verò
ipso loquente & stans & audiens
auribus oblectatis recipiens consuetam vocem
gaudio fidus amicus exultat: nostra verò
delectatio perfecta est valde optanda: altum enim
illum semper necesse est habere recrescentem gloriam,
tanquã Deũ, immortalem: me aũt hominem est necesse
minores mẽsuras ferre, quia minoris sum generationis.

ἕτ☉, ὃς ὑψόθεν ἦλθεν ἐπουρανίων ἀπὸ κόλπων,
πάντ☉ν ὑψιβέβηκεν· ὁ δ' χθονὸς αἷμα κομίζων,
φθεγγόμεν☉ χθονὸς ἔργα, τέλει γαιήι☉ ἀνῆρ,
ὃς δ' δὶ αἰθερίου θεοδέγμον☉ ἵκετο κόλπου,
φθέγγεται ἀρχανόθεν τό τ' ἔκλυεν, ὅ δέ τις ἀπ'
μάρτυρίλω ζαθέλω ὑπεδέχυτο· ὃς δ' οἱ ἀνὴρ
μάρτυρα μῦθον ἕλκετο θεηγόρου ἀνδρεῶν☉,
ἀψευδὴς βροτὸς ἕτ☉ ἑῷ σφραγίσατο μύθῳ.
ὅτι θεὸς τέλε μοῦν☉ ἐτήτυμ☉· ἀρχανόθεν γὰρ
ἕτ☉ ὃν εἰς χθόνα πέμψε θεὸς κραισμήτορα κόσμου,
πατρώης σοφίης αὐτόσυτον ὄμβρον ἰάλλει,
οὐ γὰρ μέτρα λόγοιο φέρει Λόγ☉, ἀλλὰ οἱ αἰεὶ
μούνῳ πνεῦμα δίδωσιν ἀενναέ☉ ῥόον ὀμφῆς.
ὑψιμέδων δ' ἐὸν υἱα θεὸς φιλέτης ἀγαπάζει,
καὶ οἱ πάντα φέρειν παλάμῃ πόρεν. ὃς δέ κεν εἴπῃ
ἢ θεσιν ἀπλανέεσσιν ἀκαμπέα πίστιν ἀέξων,
ζωὴν ὄψεται ἕτ☉, ἔχων ὑψιμέδοντα πιμπλὼ
σύγκρονον αἰῶν☉ παλινοστέ☉· ὃς δέ κεν αὖτε
παιδὶ θεοῦ ζώοντ☉ ἀγλωρείων ἀπιθήσῃ,
ἔρχεται ὑψίσου θεοῦ πικρὸς ὀργὴ
ἄφρονα μαστίζουσα. Καὶ ὁππότε κοίρανος ἔγνω
ὅτι θεοπνεύστων βαρυκάρδι☉ ἀμφὶ λοετρῶν
δύσμαχ☉ ἐσμὸς ἄκουσε βαρυζήλων Φαρισαίων,
Ἰησοῦς ὅτι φῶτας ἀλήμονας εἰς φάο☉ ἕλκων,
ὕδατι βαπτίζει, καὶ πλείονας ἔσχε μαθητὰς
ἢ πρὶν Ἰωάννης, καὶ ἐτήτυμ☉ οὐ πέλε φήμη·
οὐ γὰρ ἄναξ βάπτιζεν ἐν ὕδασιν, ἀλλὰ μαθηταὶ,
κάλλιπεν ὑψιθέμεθλον Ἰουδαίων πέδον ἀνδρῶν,
καὶ πάλιν ἐς πέδον ἦλθε φιλοστόργων Γαλιλαίων.

φάτγων

Hic qui ab alto venit cœlestibus è sinibus,
supra omnes altè incessit: q verò terræ sanguinem fert
loquens terræ opera, est terrestris vir:
qui verò ab æthereo Deum recipiente venit sinu,
loquitur cœlitus quod audiuit, neq; aliquis ipsius
testimonium diuinum recipit: qui verò vir
testificantem sermonem suscepit Deiloqui oris,
verax homo hic suo obsignauit verbo,
quod Deus est solus verus: cœlitus enim
hic quem in terram misit Deus opitulatorem mundi
paternæ sapientiæ per se motum imbrem tribuit,
non.n. mensuram sapientiæ fert Verbum, sed ei semper
soli spiritus dat perennis fluxum vocis.
Altiregens sanè suum filium Deus pater diligit,
& ei omnia ferre manu dedit: quicunq; ergo fuerit
moribus non errantibus firmam fidem augens,
vitam videbit hic, habens sublimem honorem
coæuum seculo recrescenti: qui verò vir
filio Dei viui superbiens non crediderit,
venit altissimi Dei vltrix ira
insipientem crucians. Et cum dominus cognouit Cap. IV.
diuinitus inspiratis vecordem de lauacris
præfractum cœtum audisse inuidorum Pharisæorum,
Iesus quòd viros errantes in lucem trahens
aqua baptizaret, & plures haberet discipulos
quàm Ioannes, & vera non erat fama,
non enim rex baptizabat aqua, sed discipuli,
reliquit alta habẽs fundamenta Iudæorũ solum virorũ
& rursus in campũ venit beneuolorum Galilæorum,

φεύγων λύσσαν ἄπιστον ἀκηλήτων Φαρισαίων,
καί μιν ἔπι χρέος εἶλε διὰ δύσβιν Σαμαρείης,
γαίης μεσσατίης ὁμοτέρμονα πέζαν ὁδεύειν,
καὶ ποδὸς ἀμβροσίοιο μεσημβρινὸν ἴχνος ἐπείγων,
ἐς πόλιν ἀρχαίην Σαμαρείτιδος ἵκετο γαίης,
Σιχὰρ ἐς ἀμπύδμητον, ὅπι φυτοεργὸς Ιακὼβ
ἀμπελόεν πέδον εἶχε, καὶ υἷϊ δῶκεν Ιωσήφ·
πηγὴ ὅπι βαθύκολπος, ὅθεν πότε δεῖος Ιακὼβ
ῥήξας ὑγρὰ θέμεθλα πεδοσκαφέων κενεώνων,
φρεῖαρ ἰλυόεν ἀνήγαγε νέρτερον ὕδωρ.
κεῖθι δ' ὑπὸ πλεπόροιο πεπαυμένος ἀτρεμπιτοῖο
Χριστὸς ὁδοιποείῃσι καμὼν, ἀμπαύσατο μόχθου,
ἑζόμενος πεδιὰς πέζαν, ὅπι χθονίου διὰ κόλπου
ὑγρὸν ὕδωρ ναέτῃσι ἀγχίπολις ἔβλυε πηγή.
ἕκτη δ' ὑπερόεσσα διέτρεχε δίψιος ὥρη,
ἔνθα γυνὴ Σαμαρεῖτις ἀειρομένῳ διὰ κόλπου
ἠϊθέην κάλπιν ἔχουσα, μετήϊε γείτονα πηγὼ·
καί μιν ἄναξ ὑδάτων, ἀπὸ κάλπιδος ἤτεεν ὕδωρ·
δεῦρο γύαι Σαμαρεῖτι, τεῆς ὀπιβήτορι πάτρης
δός μοι διψαλέοντι πιεῖν ξεινήϊον ὕδωρ.
ἕζετο γὰρ τόπε μοῦνος, ἐπεὶ μεσάτην ἐπεδᾶ νύσσῃ
ἠέρα νὸν ἱππεύουσαν ἰδὼν ὀπιδόρπιον ὥρην,
εἰς πόλιν ἀγχικέλευθον ἀνήϊεν ἑσμὸς ἑταίρων.
εἰρομένη δ' ἀγόρευε γυνὴ φιλοπευθέϊ μύθῳ·
πῶς ἐπεὶ ἠλυθέρης Σαμαρείτιδος ἴδμονι φωνῇ
ἐκ παλάμης ἀφύλακτος ἀήθεος, ἤτεες ὕδωρ,
πάτριον Ἑβραίων πεφυλαγμένον αἷμα κομίζων;
ποῖον ξυνὸν ἔλλω Σαμαρείτιδι, καὶ σέο φύτλῃ,
ὅφρα πίῃς παρ' ἐμεῖο, καὶ εἰ σέο θεσμὸς ἐρύκει,

ἀεθλομένοις

fugiens rabiē incredulam intractabiliū Phariſæorum,
& ipsū inſuper neceſsitas cepit per aquoſam Samariā
terræ mediæ conterminam regionem ambulare,
& pedis diuini meridianum veſtigium vrgens,
in ciuitatem veterem Samaritanæ venit terræ,
Sichar in altè extructam, vbi plantator Iacob
vinetum habebat, & filio dedit Ioſeph:
fons vbi profundi ſinus, vnde quondam diuinus Iacob
ruptis humidis fundamentis depreſſarum cauitatum
putei limoſi eduxit profundam aquam.
Ibi verò à longinqua quieſcens via
Chriſtus itineribus feſſus quieuit à labore,
ſedens iuxta regionem, vbi terreſtrem per ſinum
humidam aquā ciuibus vrbi vicinus ſcaturiebat fons.
Sexta verò velox percurrit ſitibunda hora,
vbi mulier Samaritana ſublatam in ſinu
conſuetam ſitulam habens, acceſsit vicinum fontem,
& ab ipſa rex aquarum è ſitula petebat aquam:
Age mulier Samaritana, tuam qui adij patriam
da mihi ſitienti bibere hoſpitalem aquam.
Sedebat enim tunc ſolus, nam meridianam ad lineam
cœlum circumgradiens videns cibandi tempus
in ciuitatem vicinam aſcendit cœtus ſociorum.
Interrogans autem dixit mulier ſciſcitante verbo:
Quomodo à muliere Samaritana ſciente voce
è manu incautus inconſueta, poſtulaſti aquam
patrium Hebræorum vitatum ſanguinem ferens?
quæ ſocietas eſt Samaritanæ & tuo generi,
vt bibas à me, & ſi tua lex prohibet

ἀδομένοις στομάτεσσιν Ιουδαῖόν σε καλέσω.
(οὐ γὰρ Ιουδαῖοι μιγάδες ξυνήονι θεσμῷ
ἐς βίον ἀλλήλοισιν ὁμίλεον, ἢ Σαμαρεῖται.)
καὶ οἱ Χριστὸς εἶπεν ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ·
εἰ μάθες ὑψίστοιο Θεοῦ χάριν, εἰ δόσιν ἔγνως,
καὶ τίς ἔλεν ὃς εἶπεν· ὀπιχθονίης ἀπὸ πηγῆς
δός μοι δίψαν ἔχοντι πιεῖν μινυώριον ὕδωρ,
αὐτὴ κεν φρονέως αἰώνιον ἤτεες αὐτὸν
ζωὸν ὕδωρ, καὶ τοῦτο σοφὸν ποτὸν εἶχεν ὀπάσσαι.
εἶπε δ' οὐ μὴ νοέουσα γυνὴ φυσίζοον ὕδωρ·
ὦ ἄνα, θάμβος ἔχει με· σὺ γὰρ βαθυειδέϊ κύκλῳ
οὐ κάδον ἑλκυσσητὸν φέρεις, οὐ σχοῖνον ἀείρεις,
ὄφρα βυθῷ χαλάσσῃς, ὑπογρυσίων ἀπὸ κόλπων
χερσὶν ἀμοιβαίοισιν ἄγων μελανάσιον ὕδωρ,
καὶ φρέαρ ὧδε βάθιστον, ἀπὸ χθονίοιο δ' κόλπου
τοῦτο πόθεν ζείδωρον ἀρυόμενος ξένον ὕδωρ,
αὐτὸς ἔχεις ποτὸν ἄλλο· μὴ ἀρσενόπαιδος Ιακὼβ
μείζων ἡμετέροιο πέλεις ζαθέοιο τοκῆος;
ὃς φρέαρ ὤπασε τοῦτο γέρας Σαμαρείτιδι γαίῃ,
καὶ πίεν ἐξ αὐτοῖο πεδοτρεφὲς ὅρκιον ὕδωρ
αὐτὸς, ὁμοῦ καὶ παῖδες, ὀρεσσινόμων τε γενέθλη,
τετραπόδων τε φάλαγγες; ἀνεγρομένην δ' γυναῖκα
Ιησοῦς ἐδίδαξεν, ἀπ' ἀχλύος εἰς φάος ἕλκων.
ὃς πίεται χθονίων λαγόνων μινυώριον ὕδωρ
πίδακος, ἢ γλαφυὴ νᾶμα χαμαιγλυφέος ποταμοῖο
διψήσει παλίορσος· ὅππως δ' οἱ ἐγγυαλίξω,
ὅποτε διψήσειε πιὼν αἰώνιον ὕδωρ,
ἀλλὰ οἱ ἐν φρεσὶ μενεῖ ῥόος ἔμφρονι παλμῷ,
ἅλλόμενον νοεροῖο βυσσοῦ θεοδινέϊ ῥιπῇ

πηγῆς

celebrato ore Iudæum te vocabo.
(Non enim Iudæi aliis mixti communi lege
in victu inuicem conuersabantur & Samaritani)
Et ei Christus dixit obscuro quodam sermone:
si nosses altissimi Dei gratiam, si donum scires,
& quis esset qui dixit: terrestri ex fonte,
da mihi sitienti bibere temporalem aquam,
ipsa prompto animo æternam petiisses ab ipso
viuam aquam, & hunc sapiẽtem potũ posset præbere.
dixit aũt non intelligens mulier viuificantem aquam:
O rex, stupor tenet me, tu enim rotundo circulo
non cadum haustrum fers, non funem tollis,
vt in profundum demittas, subriguis è sinibus
manibus alternantibus ducens alienam aquam,
& puteus est profundißimus, ex terrestri autem sinu
hanc vnde vitalem hauriens peregrinam aquam
ipse habes potũ alium: num mares filios habente Iacob
maior nostro es diuino patre?
qui puteum præbuit hunc munus Samaritanæ terræ
& bibit ex ipso in solo nutritã fœdere sancitã aquam
ipse, simul & liberi & montanorum generatio
quadrupedumq; greges? excitatam autem mulierem
Iesus docuit, ex caligine in lucem trahens:
Qui bibit terrestrium cauitatum temporalem aquam
scaturiginis, vel dulcem aquam humilis fluuij,
sitiet reuersus, quam verò ei præbuero
nunquam sitiet bibens cœlestem aquam,
sed ei in præcordiis manebit fluxũs prudenti saltu,
saliens intelligentis profunditatis diuino impetu

πηγῆς ἐνδομύχοιο παλιμφυὲς ἔμπεδον ὕδωρ
ζωῆς ἀενάοιο, καὶ ὐ χθονίης ποταμοῖο.
Ιησοῦν δ' ἱκέτις γυνὴ πειθήμονι φωνῇ·
δός μοι κοίρανε τοῦτο πιεῖν βιοτήσιον ὕδωρ,
πίδακα δ' ἐδαίης ἀλλότριον, ὄφρα πᾶσα
μή ποτε διψήσω, μηκέτι δεῦρο περήσω
ἐκ βυθίων λαγόνων ἀρύειν βεβιημένον ὕδωρ.
εἶπε· καὶ ἀγκυλόμητιν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ
Ιησοῦς πολύανδρον ἐπειρήτιζε γυναῖκα·
ἔρχεο, καὶ κάλεσσε τεὸν πόσιν· ἐκ πόλιος δ'
ἀσπερχὲς δὲ ποσὶν ταχυτοῖσι τόδ' ἄστυ βαίνειν.
εἶπε· καὶ ἀγνώσασα πολυσπερέων θαλάμων,
ψευδομένη Σαμαρεῖτις, ἐτήτυμον ἴαχε φωνὴν·
οὐ πόσιν ἀμφέπουσα, πόθεν πόσιν εἰς σὲ καλέσσω;
οὐ γὰρ ἔχω φίλον ἄνδρα· θεὸς δ' ἤλεγξε γυναῖκα·
οἶδα, γύναι, μετὰ πέντε νόον τεὸν ἔκπαγλον ἀκοίτης·
πέντε γὰρ ἔλλαχες ἄνδρας, ἀμοιβαδὸν ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ,
καὶ νῦν ὃν μεθέπεις, οὐ γήσιος ἐσσὶν ἀκοίτης.
τοῦτο μοι ἀτρεκέως μυθήσαο. θαμβαλέη δ'
ὑπόδρα νὴ Σαμαρεῖτις ἀμείβετο θήλεϊ φωνῇ·
κοίρανε, γινώσκω σε δεπάγορον ἄνδρα θεοφήτην.
ἡμέων δ' αἰόντες ἐς οὔρεα τοῦτα τοκῆες
αὐχένα δοχμώσαντο πολυκνίσῳ παρὰ πέτρῃ
καὶ Θεὸν ἀγλαέσσιν ἐμείλιξαντο θυηλαῖς·
ὑμεῖς δ' ἄμμενον ἄλλον ὑπὸ κλέτας Ἱεροσολύμων
χῶρον ἐμυθήσασθε, μεμηλότα θέσφατι βουλῇ,
ἧχι Θεῷ χρεὼ ἔστι θεοδμήτῳ παρὰ βωμῷ
μάρτυρον ἱκεσίης κυρτώμενον αὐχένα κάμπτειν
κύμβαχον ὀκλάζοντας· ἄναξ δ' ἡμείβετο μύθῳ·

πειθεὸ

fontem intus latentis rursus nascens firma aqua
vitæ æternæ, & non terrestris fluminis.
Iesum autem rogauit mulier credula voce:
Da mihi domine hanc ad bibendum vitalem aquam
à scaturigine terrestri diuersam, vt bibens
nunquam sitiam, & non amplius huc veniam
ex profundis cauitatibus haurire coactam aquam.
Dixit: & versutam responsiuo quodam sermone
Iesus multos viros habentem tentauit mulierem:
veni & voca tuum maritum: ex ciuitate autem
festina pedibus celeribus huc venire.
Dixit: & ignorans multi seminis de thalamis
mentiens Samaritana veram sonuit vocem:
Quæ maritum non habeo, vnde maritũ ad te vocabo?
non. n. habeo charũ virũ: Deus aũt redarguit mulierẽ:
noui mulier post quinq; spuriũ tuum sextũ maritum:
quinq;. n. habuisti viros, alternatim vnum post alium.
& nunc quem habes, non legitimus est maritus,
hoc mihi verè dixisti: stupens verò
vilis Samaritana respondit muliebri voce:
Domine, cognosco te Deiloquum virum prophetam.
Nostri quidem ascendentes in montes hosce patres
ceruicem flexerunt multum fumantem apud petram
& Deum puris placârunt sacrificiis: (morum
vos verò congruentẽ alium sub cacumine Hierosoly-
locum dixistis, curæ existentem diuinæ voluntati,
vbi Deo necesse sit diuinitus extructam apud aram,
testem supplicationis curuatam ceruicem flectere,
prono capite procũbentes: rex aũt respondit sermone:

πειθεό μοι Σαμάρειτι γυναι νημερτέϊ μύθῳ,
ὅτι νέης βιότοιο διάκτορος ἔρχεται ὥρη,
ἁσεβίης ὀχετηγός, ὅτ' ἀκέτι μύστις τέχνη
ἔρεος ὑμετέροιο θεοκλήτῳ παρὰ βωμῷ,
ἠδὲ ταυροσκοπέλων ὑποτέμπεσιν Ιροσολύμων
αἵματι ταυρείῳ κεραελκέα ῥέξετε λοιβὴν,
ἱκέσιον κλίνοντες ἐρειδόμενον γόνυ πέτρῃ.
ὑμεῖς μὲν κραδίης σφαλερῆς ἑτεραλκέϊ θεσμῷ
ὃν φρεσὶν οὐκ ἐδάητε, γεραίρετε μοῦνον ἀκουῇ,
μιμηλὴν τελέοντες ἀληθέος εἰκόνα μύθου.
ἡμεῖς δ' ἁγέεσσιν ἀνάπτομεν ὅρμα βωμοῖς,
μυστιπόλῳ τό περ ἴσμεν ἀνιάζοντες ἰωῇ,
καὶ θεὸν αὐτοχθόνιον ἀείδομεν ἔμφρονι μύθῳ.
ἀλλὰ σοφοῖς τελεταῖσι θυηπόλος ἔρχεται ὥρη,
καὶ νῦν ἄγχι βέβηκεν, ἀληθέες ὁππότε μύσται
ξωὸν ὑποκλινέουσι λιτήσιον αὐχένα γαίῃ,
αὐχένα δοχμωθέντα καθελκομένοιο καρήνου
πάντες ἀληθείῃ καὶ πνεύματι· μυστιπόλους γὰρ
τοίους ὑψιμέδων ἐθέλει θεὸς, οἵ περ ἐόντῳ
ἀκροπαγῆ κάμπτουσι σεσηρότα γούνατα γαίῃ
πνεύματι θεσπεσίῳ, καὶ ἀληθέϊ μάρτυρι φωνῇ,
ἐν δαπέδῳ στιλπνὸν ἐρειδομένοιο προσώπου.
Πνεῦμα θεὸς νημερτὲς, ὅθεν χρόνος ἀέρας ἕλκει,
ἀτρεκίῃ καὶ πνεῦμα μιῇ κεράσαντας ἐρωῇ,
ἀενάου κόσμοιο θεὸν γνωτῇσι γεραίρειν.
εἶπε· καὶ ἀγνώσασα γυνὴ μαντώδεϊ φωνῇ
Χριστῷ Χριστὸν ἔλεξεν, ἀοσσητῆρα δ' ὀπάζων
ὀψὲ μολεῖν ἀγόρευε, τὸν ἐγγύθεν εἶχε μολόντα·
κοίρανε, θεσμοφόρων πατέρων ἐδάημεν ἀκουῇ

Μεσσίας

Crede meo Samaritana mulier infallibili verbo,
quòd nouæ vitæ ministrans venit hora
pietatis deductrix, quando non amplius mystica arte
montis vestri diuinam apud aram
neq; latorum scopulorum sub tempe Hierosolymorum
sanguine taurino cornib. tractam facietis libationem,
supplex inclinantes suffultum genu ad petram:
Vos quidem cordis errantis diuersa lege,
quem mente non sciuistis, honoratis tantum auditione,
imitatricem perficientes veri imaginem sermonis:
nos verò puris accendimus mysteria aris
sacrifica, quod scimus, ouantes voce,
& Deum per se genitũ celebramus prudenti sermone:
Sed sapientibus festis sacrificans venit hora
& nunc propè acceßit, veri quãdo mysteriorum periti
sociam inclinabunt supplicantem ceruicem terræ,
ceruicem flexam deorsum tracto capite,
omnes veritate & spiritu: sacrificos enim
talcs altiregens vult Deus, qui ipsi
per summa fixa flectunt socia genua in terram
spiritu diuino & veritate testificante voce
in pauimento deorsum fulcita facie.
Spiritus est Deus verax, vnde tempus viros trahit
veritatem & spiritum vno miscentes desiderio,
æterni mundi Deum patrem vt honorent.
Dixit: & ignorans mulier vatidica voce
Christo de Christo dixit: adiutorem autem mundi
serò venturũ dixit, quem propè habebat accedentem.
Domine, legiferorum patrum scimus auditione

Μεσσίας ὅπ θεῖ⊙ ἐλάσεται, ὃν πνα λαοὶ
Χειςὸν ἐφημίξαντο· καὶ ὁππότε κεῖν⊙ ἱκάνῃ,
ἡμέας ἀγνώσοντας ἐτήτυμα πάντα διδάξει.
εἶπε γυνὴ· καὶ Χειςὸς ἀμείβετο μάρτυρι μύθῳ,
δάκτυλον ἀυτοβόητον ἀϋσάμενος ῥινὶ πελάσας.
Χειςὸς ὁ σοὶ λαλέων, ἀυτὸς πέλω· ἀγχιφανῆ ὃ
ὄμμασι παπταίνεις με, τ' ἔασιν αἰὲν ἀκούεις.
Χειςὸς ἐγὼ γεγάμιαι, ὃ δεύτερ⊙ ἄλλ⊙ ἱκάνει.
οὐδέ μιν εἴρετο Πέτρ⊙ ἅτε θρασὺς, οὐδέ τις ἀυτὸν
τολμήσας ἐρέεινε· τὶ δίζεται, ἤ τι μετ' ἀυτῆς
φθέγγεται; ὠκυτέρῳ ὃ διαστείχουσα ποδίλῳ,
κάλπιν ὑπερέφασα γυνὴ θεοδέγμονι πηγῇ,
εἰς πόλιν ἴχν⊙ ἔκαμψε, καὶ ἔννεπε πᾶσι πολίταις·
δεῦτε καὶ ἀθρήσητε θεοπρόπον ἄνδρα σοφῆτιν,
ὅς τις ἐμοὶ φάτο πάντα, τάπερ κάμον· ἦ ῥά νυ Δαβὶδ
οὗτ⊙ ἀριζογόνοιο βοώμεν⊙ υἱὸς ἱκάνει;
ἀγγελίῃ δ' ἅϊοντες ὁμοζυγέες Σαμαρεῖται
συμφερτῇ, ταχύγνιον ἐπειγάζοντο πορείῃ,
ἐκ πόλι⊙ στείχοντες ἐς ἀγχιτέκτονα πηγῆς,
εἰς Θεὸν οἰςρηθέντες ἑνὶ φρενοθελγέϊ μύθῳ.
ἔνθα χρόνῳ μεσηγὺ, πρὶν ἄσε⊙ ἔκτοθι βαίνειν,
στεινομένων νεφελησὸν ἐπήτειμα κύματα λαῶν
Χειςὸν ἐκυκλώσαντο, καὶ ἐφθέγξαντο μαθηταὶ·
Ραββὶ, δέχυσο ταῦτα, καὶ ἔδιε· κινυμένης ὃ
χειρὸς ἀφωνήτοιο νοήμονι μάρτυρι σιγῇ
δαῖτα μινυθαδίην ἀπεσείσατο ταῦτα βοήσας.
ἄλλην δαῖτα φέρω βιοτήσιον, ἣν ἐνὶ μύθῳ
ὑμεῖς οὐκ ἐδάητε· καὶ ἔννεπεν ἄλλ⊙ ἐπ' ἄλλῳ·
ἦ ῥά οἱ ἄλλο ὄπαζε φαγεῖν ὀπιδήμι⊙ ἀνὴρ;

φιλο-

Meßias quòd diuinus veniet, quem populus
Christum vocat, & cùm ille venerit,
nos ignaros vera omnia docebit.
Dixit mulier: & Christus respondit testificante verbo
digitum vocalem muto naso adiungens:
Christus tibi loquens ipse sum, propinquum verò
oculis intueris me, quem auribus semper audis:
Christus ego sum, non secundus alius venit.
Neq; ipsum interrogauit Petrus etsi audax, neq; quis
ausus interrogauit, quid quærit, aut cur cũ ipsa (ipsum
loquitur? celeri autem incedens pede
situlam committens mulier Deum recipienti puteo
in ciuitatem vestigium flexit, & dixit omnib. ciuibus:
Venite & videte vatem virum prophetam,
qui mihi dixit omnia, quæ feci: num Dauid
hic optimæ prolis parentis vocatus filius venit?
Nuncium autem audientes compares Samaritani
coniunctim velocem aggrediebantur viam
ex ciuitate incedentes ad diuini aditum fontis,
ad Deũ stimulo cõciti vno mentẽ demulcente sermone.
Tunc tẽpore intermedio, antequã extra ciuitatẽ veni-
arctantiũ nubiũ instar densi fluctus hominum, (rent
Christum circundederunt & allocuti sunt discipuli:
Rabbi, sume hæc & comede: motæ autem
manus mutæ intelligente testificante silentio
cibum temporalem remouit hæc dicens:
Alium cibum fero vitalem, quem sermone
vos nescitis: & dixit alius ad alium:
Num ei aliud præbuit ad comedendum p eregrin⁹ vir?

φιλοπάτωρ δ' ἀγόρευεν ἄναξ ἑτερόφρονι μύθῳ·
εἶδαρ ἐμὸν, πέλε μῦθος, ἐμὸν ποτὸν, ἔργα τοκῆος.
εἶδαρ ἐμὸν πέλε μοῦνον, ὅπως ἄτρεπτον ἐέλδωρ
πατρὸς ἐμοῦ τελέοιμι, καὶ ἔνθεον ἔργον ἀύσω.
ὑμεῖς δ' πόλε πάντες ἐνὶ ξυνώσατε μύθῳ
ἴδμονες ὠρέων, ὅτι λείπεται εἰσέτι μούνη
μηνῶν τετραέλικτος ἀελλήεσσα πορείη,
καὶ θέρος ἀγλαόκαρπον ἐλεύσεται; ἰδὲ πάντες
εἰς πόλιν ἀντικέλευθον ἀείρατε κύκλον ὀπωπῆς,
πῶς πόλιες λευκῇσι θεριφείουσιν ἀλωαῖς,
καὶ βροτέαι χατέουσιν ἐυγλώσσοιο θερισμοῦ,
πῶς στάχυες θαλέθουσιν ἐχέφρονες· εἰ δέ τις ἀνὴρ
χείλεσιν, οὐ παλάμῃσιν ἀείρων δρέπανον ἄρπην,
γείτονος ἀμήσειε θεοδμήτους λήϊα γαίης,
μισθὸν ἔχει, καὶ πατρὶ θεῷ ζώοντα φυλάσσων,
εἰς χρόνον οὐ λήγοντα, νοήμονα καρπὸν ἀγείρει,
ὄφρα κεν ὁ σπείρων, καὶ ὁ λήϊα δόκελα κείρων,
χαίρῃ ὁμοῦ, καὶ πρὸς θαλύσια πατρὶ τελέσσῃ,
εὐσεβίης ἀρότῆα, καὶ ἀμητῆα γεραίρων.
ἔνθεν ἔλω ὅδε μῦθος ἐτήτυμος, ὕνεκεν ἀνὴρ
ἄλλος ἀροτρεύει σπόρον ὄμπνιον αὔλακι νήφων,
καὶ στάχυν ἀμήσει στεφανηφόρος ἄλλος ἀλωεύς.
ἄλλοι μὲν μογέεσκον ἀλωέες αὔλακι φωνῆς
καρπὸν ἕως ἔσπειραν· ἀποστέλλω δ' ἀμόντων
ὑμέας ἀκαμάτους ἀλλότριον εἰς πόνον ἀνδρῶν,
ἀμῆσαι σωμάτεσσιν ἑτοιμοτάτων στίχα καρπῶν,
λήϊον οὐ σπείραντας, ἢ ἀρδεύοντας ἀλωήν.
πολλοὶ μὲν νᾶες ταχυπειθέα λαὸν ἀλήτην,
πίστιος ἀρραγέεσσιν ἐπυργώσαντο θεμέθλοις,

μάρτυ-

patris amator autem dixit rex aliter ſentiente verbo:
Cibus meus eſt verbum, meus potus opera patris,
cibus meus eſt ſolùm, vt immutabile deſiderium
patris mei faciam, & diuinum opus perficiam:
vos nónne hoc omnes vno communicatis ſermone
periti temporum, quod deficit adhuc ſola
menſium quater circumuoluta velox via
& æſtas ſplendidos fructus ferens veniet? ecce omnes
ad ciuitatem oppoſitam attollite circulum viſus,
quomodo ciuitates albis perhorreſcunt ſegetibus,
& humana indigent eloquente meſſe,
quomodo ſpicæ florent prudentes: ſi verò quis vir
labiis non manibus tollens loquentem falcem
vicinæ reſecuerit pias ſegetes terræ
mercedem habet, & Deo patri viuentem cuſtodiens,
in tempus non ceſſans intelligentem fructũ congregat,
vt & qui ſeminat, & qui prata diuina ſecat
gaudeat ſimul & fidelia ſacrificia patri faciat,
pietatis aratorem & meſſorem honorans.
Hinc eſt ille ſermo verus, quòd vir
alius arat ſemen cereale in ſulcos ſpargens
& ſpicam demetet coronam ferens alius meſſor,
alij quidem laborârunt agricolæ in ſulcos vocis
fructum donec ſeminârunt: mitto verò laborantium
vos non laborantes alienum in laborem virorum
demetere oribus paratißimorum ordines fructuum
campum non ſeminantes aut irrigantes ſegetes.
Multi quidem ciues credulum populum errantem
fidei firmis munierunt fulciminibus,

μάρτυρίλω ἀίοντες ἐγερσινόοιο γυναικὸς
φθεγγομένης, ὅτι πάντα τὰ ὅσσ' ἀνέμορε, εἶπε προφήτης.
ἀλλ' ὅτε οἱ ἡδὺν ἦλθον ὁμοφρονέες Σαμαρεῖται
χρειὼν ἐγκονάζοντο φιλοσόργῳ πινὶ μύθῳ
αὖθι μένειν· ὁ δ' ἄνακτι ἐπηπύων ἀγορητῇ·
ὁ δὲ ταχὺς εἰς πόλιν ἦλθεν ὁμόκωλον οἶμον ὁδεύων,
ὁ δὲ θεὸς αὐτόθι μίμνεν, ἕως δρόμῳ ἄλλῳ ἐπ' ἄλλῳ
ὠκείῃ τροφάλιγγι παρέσσυτο δίζυγος ἠώς.
ὁ μὲν δὶ πλόον ἦμαρ ἄνακτι ποδὶ σπεύδοντι πεδίλῳ,
ἕκαστα πειθομένοισι πεπηγότα μῦθον ἐάσας,
κεῖθεν ἔβη παλίνορσος ἀναινομένων ναετήρων,
ὁ πάλιν εἰς πέλον ἦλθε φιλοχρίστων Γαλιλαίων.
μοῦνος δ' οὐκ ἐπάτησεν ἑλὼ ζηλήμονα πάτρην·
ὁ γὰρ ὁμογνήτων δεδαημένος ἤθεα φωτῶν,
μάρτυρα μῦθον ἔειπεν ἐτήτυμον, ὅτι προφήτης
οὐδωίαται πρόπυσον ἔχειν ἐνὶ πατρίδι τιμὴν.
ἀλλ' ὅτε δὴ Γαλιλαῖον ἐς ἔδραον ἦλθεν Ἰησοῦς,
δὴ τότε μιν προφανέντα παλιννόστοισι κελεύθοις,
ἄσμενος ἐσμὸς ἕλκτο θεοσόργων Γαλιλαίων,
πάντα τάσσ' ποίησεν ἐν ἕρκεσιν Ἱεροσολύμων
ὄμμασιν ἀθρήσας, ἱερῆς ὅτε κῶμον ἑορτῆς
μητέρες εὐσεβίης διασώστεες ἤγαγον ὧραι·
ὁ γὰρ ἐς ἱερὸν ἦμαρ ἐπεσσυχόωντο ὁ αὐτοί.
Ἰησοῦς μὲν ἵκανε, καὶ ᾤκεεν αὐτόθι μίμνων,
ἔνθα πρόσθεν Κανααῖον, ὅπη πάρος εἰς χύσιν οἴνου,
ξανθὸν ὕδωρ ποίησε, φύσιν χιονατὸν ἀμείψας.

Ἦν δέ τις ἰθυντὴρ στρατιῆς βασιλῆος ἀνήρ,
ὃν παῖς ἀγχάλιος Καφαρναοὺμ ἐνὶ δήμῳ
κάκλιλο, νωθρὰ φέρων πεπεδημένα γούνατα νούσῳ.

καὶ

testimonium audientes excitantis mentem mulieris
dicentis, quòd omnia quæ feci dixit propheta.
Sed cum ad eum venissent consentientes Samaritani
Christum supplices orabant beneuolo quodã sermone
ibi manere: & quieuit rex apud vicinum fontem,
& velox in ciuitatem iuit comitem viam incedens,
Et Deus ibi mansit, donec cursus alius post alium
celeri vertigine præteriit biiugis auroræ.
Et post duplicem diem rex festinanti pede,
auribus credentibus infixum sermonem relinquens,
inde abiit reuersus, renuentibus habitatoribus,
& rursus in campũ venit Christũ amantiũ Galilæorũ,
solam verò non adiit suam æmulantem patriam:
etenim popularium sciens mores virorum
testificantem sermonem dixit verum, quòd propheta
non potest illustrem habere in patria honorem.
Sed quando sanè in Galilæum solum venit Iesus,
tunc ipsum conspicuum reuersiua via
auidus cœtus suscepit piorum Galilæorum,
omnia quæ fecit intra septa Hierosolymorum
oculis aspiciens, sacri quando celebrationem festi
matres pietatis choragæ adduxissent horæ:
etenim ad diem festum proficiscebantur & ipsi.
Iesus quidem venit & habitauit ibi manens,
vbi campus Galilæus est, vbi antea in fluorem vini
flauam aquã mutauit, naturam niueam transmutans.

Erat autem quidam regens exercitum regius vir,
cuius filius maritimæ Capernaum in populo
decumbebat, languida ferens ligata genua morbo.

καὶ γλυκὺς φιλότεκνος ἴσῳ μαίζετο πυρσῷ
παιδὸς ἰμαινομένοιο, τάχα πλέον· ὅτ' ἀκούσας,
ἔδραμεν εἰς Κανανᾶιον ἐδέθλιον, ἀγχιφανὴς δ'
Ιησοῦν ἐρέεινεν, ὅπως νέον υἷα σαώσῃ
ἄστυ δ' ἀγχιπόροιο κατήλυδα πέζαν ὁδεύων.
καί μιν ἄναξ ἐνέεπεν ἑῷ νεμεσήμονι μύθῳ·
εἰ μὴ ἐμῆς ἐσίδητε πολύτροπα θαύματα φωνῆς,
οὔποτέ μοι πείθεσθε· κὴ αἰθομένῳ πυρετοῖο
δάκρυσι θερμοτέροισι διάβροχος ἴαχεν ἀνὴρ·
σπεῦσον ἄναξ, κατάβηθι πέδον Κανανᾶιον ἐάσας,
πρὶν θανέειν ἐμὸν υἷα τεῆς ὀπιδεύεα φωνῆς·
καί μιν ἄναξ θάρσυνεν ἑῷ ζωαρκέϊ μύθῳ·
ἔρχεο, κὴ ζώοντα, κὴ ἀρτεμέοντα κιχήσεις
πηλύγετον σεο παῖδα· παρ' ὑμετέρῃ δ' ἐπὶ τραπέζῃ
ἄσμενος εἰλαπίναζε σοὶ υἷϊ δαιτυμονῆϊ.
εἶπεν ἄναξ· κὴ κραιπνὸς ἀνὴρ ἐπεπείθετο μύθῳ,
Ιησοῦς δ' ὃν ἔειπε, καὶ ἔσιχεν ἐλπίδι πειθώς·
καί οἱ πηλεπόροιο καταστίχοντι κελεύθῳ,
λῦτεον ἀντιόωντες ὀπάονες, οὐδ' ὅ μὲν ἀνὴρ
δμῶας ἑοὺς ἐρέεινε γεγηθότας· ἐκ δ' ὅ πρόσωπα
υἱὸν ἑὸν ζώοντα σοφῇ γίγνωσκε σιωπῇ.
καί οἱ πάντες ἔλεξαν ὁμήλυδες ἡδέϊ μύθῳ·
ζώει σὸς, φιλότεκνε, πολήνεμος υἱὸς ὀδίτης,
νῦν πλέον ἢ προπάροιθε σαώτερος· αὐτὰρ ὁ χαίρων,
δμῶας ἑοὺς ἐρέεινεν ἀλεξικάκῳ χάριν ὥρης,
τῇ ἔνι φαιδροτέρῃ βιοτήσιον ἔσχε γαλήνην.
καὶ μίαν εἰν ἑνὶ πάντες ὀπάονες ἴαχον ὠδήν·
υἷά σὸν λίπε νοῦσος, ὅτε χθιζῇ παρὰ νύσσῃ
ἑβδομάτῃ σίχουσα βιοσσόος ἔτρεχεν ὥρη.

ἔγνω

& pater amans sobolis æquali torquebatur flamma
cum filio afflicto, forsan plus: hic cum audisset,
cucurrit in Cananæum solum: propinquus verò
Iesum rogauit, vt iuuenem filium seruet,
ciuitatis vicinæ decliuem regionem incedens.
Et ipsum rex allocutus est suo reprehensiuo sermone:
nisi meæ inspexeritis varia miracula vocis,
nunquam mihi creditis: & ardenti febre
lacrymis calidioribus irrigatus sonuit vir:
Festina rex, descende campo Cananæo relicto,
antequam moriatur meus filius tua indigens voce.
Et ipsum rex confirmauit suo vitali verbo:
Vade & viuentem & incolumen inuenies
dilectum tuum filium: apud nostram autem mensam
libens conuiuare cum filio conuiua.
Dixit rex: & festinans vir credidit sermoni,
Iesus quem dixit, & incedebat spe persuasionis.
Et ipsi longa descendenti via
occurrerunt alacres ministri: neq; vir
seruos suos interrogauit gestientes: ex autem facie
filium suum viuentem sapienti cognouit silentio.
Et ei omnes dixerunt simul venientes iucundo verbo:
Viuit tuus, ô amans liberorum, velox filius incedens,
nunc quàm antea sanior: sed ille gaudens
famulos suos interrogauit salutari de hora
in qua alacriorem vitalem habuisset tranquillitatem.
Et vnam simul omnes famuli sonuerunt vocem:
filium tuũ reliquit morbus, quando hesternam ad lineã
septima veniens vitam seruans cucurrerat hora.

ἔγνω δ' αὐτοδίδακ]τ@ αἰνὴς ὀδυνήφαλον ὥρην,
τῇ ἔνι θέσκελ@ εἶπεν ἄναξ ζωαρκέϊ φωνῇ·
ἔρχεό σον ποτὶ δῶμα, τεὸς πάϊς ὄβριν ἀπήμων.
καὶ καθαραῖς φρεσπίδεσιν ἀκαμπέα δέξατο πειθὼ,
αὐτὸς, ὁμοῦ καὶ πάντες ὅσοις τρέφε μάρτυρι μύθῳ
πίστι@ ἀκλινέεσσιν ὑπεζεύγνυτο λεπάδνοις
δύσεβίης ἐς ὁδὸς ὅλον οἶκον ἀμειμφέ@ ἕλκων.
τοῦτο δ' δεύτερον ἄλλο πάλιν ζωαρκέϊ φωνῇ,
ἦχι πέδον Κανααῖον ἐν εὐπύργῳ Γαλιλαίῃ,
Ιησοῦς κάμε θάμβ@, Ιουδαίηθεν ὁδεύσας
εἰς πόλιν ἀγλαόπαιδα ταυπλοκάμων Γαλιλαίων,
φρεσβύτερον μετ' θαῦμα φιλακρήτων ὑμεναίων,
ὕδατ@ οἰνωθέντ@ ἐρεθιόωντι ῥεέθρῳ.

Ιησοῦς δ' ἀνέβαινεν ὅπη δόμ@ αἰθέι γείτων
κιονέλιν ἀμάρυσσε λίθων ἑτερόχροον αὐγλὴν.
ἐν δέ τις εὐποίητ@ ἐν εὐύδρῳ φερβατικῇ,
πέντε ταυπλεύροισιν ὑπ' αἰθέσι μελάθρου,
δαιδαλέων ζωσθεῖσα λίθων ὑψαύχενι μίτρῃ,
εὐρυτενὴς ἀσάμινθ@, ὅπῃ ῥα κεκαυμέν@ αὐτὴς
ἅλμασιν αὐτομάτοισιν ἰδὼν ὀρχούμενον ὕδωρ,
ὁππότε κωμάσσοντι δέμας φαίδρυνε λοετρῷ
θερμὰ πεπαινομένης ἀπεσείσατο κύματα νόσου,
φέρτερον ἰητῆρ@ ἰδὼν ὀδωφάλον ὕδωρ.
ἐν δέ τις ἐμπεδόμοχθ@ αὐτὴς ἔνδα γείτονι πηγῇ,
τρεῖς δεκάδας δαπλῆπι παειπάσας ἐνὶ νόσῳ,
καὶ πάλιν ὄγδοα κύκλα κυλινδομένων ἐνιαυτῶν.
τοῦτον ἰδὼν ἀτίναχτον ἐθήμονι κείμενον εὐνῇ,
Ιησοῦς ἐνόησεν ὅπ χρονίων ὀπὶ λεκτρῶν,
εἶχε δυσαλθήτῳ πεπεδημένα γόνατα νόσῳ.

καὶ

Cognouit autem per se doctus vir mitigatoriã horam,
in qua diuinus dixit rex viuifica voce:
Vade tuam ad domum, tuus filius est incolumis:
& puris præcordiis firmam suscepit fidem
ipse, simul & omnes quoscunq; aluit testificante verbo
fidei firmis coniungebantur repagulis,
pietatis in viam totam domum inculpatæ trahens.
Hoc autem alterum aliud rursum viuifica voce,
vbi campus Cananæus est in bene turrita Galilæa,
Iesus fecit miraculum, ex Iudæa ambulans
in ciuitatẽ claros pueros habentẽ crinitorũ Galilæorũ
antiquius post miraculum meri cupidarũ nuptiarum,
aquæ in vinum versæ rubicundo fluxu.

Iesus autem ascendit vbi domus ætheri vicina Cap. v.
columnarum resplendebat lapidum varium fulgorem:
Erat autem quædam elegans ad aquosam probaticam
quinq; amplis sub porticibus domus
artificiosorũ coniuncta lapidũ altè camerato operculo
lata piscina: vbi æstuans vir
saltibus spontaneis videns salientem aquam,
quando fluctuante corpus purgasset lauacro
calidos concocti expulisset morbi,
præstantiorem medico videns mitigatoriam aquam.
Erat aũt quidam perpetuò laborãs vir ad vicinũ fontẽ
tres decades graui obequitans morbo
& rursus octo circulos volutorum annorum:
hunc videns non agitatum consueto iacentem in lecto
Iesus animaduertit, quòd diuturnis in lectis
haberet incurabili ligata genua morbo.

καί μιν ἄναξ ἐρέεινε χέων οἰκτίρμονα φωνὴν·
ἀσκητὴς ἐθελεις πάλιν ἔμμεναι; ἀυτὰρ ὁ κάμνων
ἐκ φρενὸς ἀδεανέος βεβιημένον ἆσθμα πταίνων,
λεπταλέῃ μόγις εἶπεν ἀνὴρ βεβαρυπαθέϊ φωνῇ·
κοίρανε, νοσοκόμοιο φιλοσόργοιο χατίζω.
οὐ γὰρ ἔχω τίνα φῶτα διάκτορον, ὄφρά κε πηγῆς
δυάσῃ ἀυτοέλικτον ἰδὼν κυρτούμενον ὕδωρ
εἰς ἱερὴν ἀσάμινθον ἐλαφείζων με χαλάσῃ.
ὄφρά μεν ἀσπείκτον ἐμὸν πόδα νωθρὸν ἐρέσσω,
τόφρα ὁ μᾶλλον ἐμεῖο νεώτερος ὀξέϊ παλμῷ
φοιτήσας βροτὸς ἄλλος ἐλαφρότερος καταβαίνει
ἀφρὸν ἀερσιπότητον ἐρευγομένης ἀσαμίνθου.
καί μιν ἄναξ θάρσυνεν ἑῇ ζωαρκέϊ φωνῇ·
ἔγρεο, λέκτρον ἆειρε, καὶ ἔρχεο κῦφος ὁδίτης.
νοσαλέος δ' ἀνέπαλτο, καὶ εἰς πέδον ἶχνος ἐρείσας,
ἵστατο, καὶ κλιντῆρα λαβὼν ὀπικείμενον ὤμῳ,
ἕστιχε πάνδοκον οἶκον, ἀήθεα γούνατα πάλλων,
καὶ καμάτῳ βαρύφορτον ἐπωμίδα λέκτρον ἀείρων,
καὶ τότε σάββατον ἦεν· ἐν ἀλλαίγιι δ' νηῷ
ἀνέρα παπταίνοντες, ὃν ἀρχαίης ἀπὸ νούσου
λυσιπόνῳ ταχυεργὸς ἄναξ ἰήσατο μύθῳ,
εἶρεον· ὅς τις ἄνωγεν ἑῇ σημάντορι φωνῇ
λέκτρον ἀειρταζοντα παλινδίνητον ὁδεύειν;
καὶ φθονεροῖς ἀπάμειπτο σοφῷ θεοπειθέϊ μύθῳ.
ὅς τις ἀπὸ κλιντῆρος ἀνεζώγρησε πεσόντα,
αὐτὸς ἐμοὶ κατέλεξεν ἀειρταζειν, καὶ ὁδεύειν.
καί μιν Ιουδαίων πάλιν εἴρετο λαὸς ἀγλώως·
τίς τέλεν ὅς σε κέλευσεν ἀδειμάντῳ ἐνὶ φωνῇ·
ἔγρεό σον κλιντῆρα λαβὼν πεφορημένον ὤμῳ.

ὃ μὲν

Et ipsum rex interrogabat fundens misericordẽ vocẽ:
incolumis vis rursus esse? sed laborans
ex præcordiis debilibus coactum anhelitum trahens
tenui vix dixit vir tardè audita voce:
Domine ægrorum curatore beneuolo indigeo:
non enim habeo aliquem virum ministrum, vt fontis
turbati per se volutam videns eleuatam aquam
in sacram piscinam leuans me demittat:
cum .n. infirmum meum pedem languidum moueo,
tunc me iunior celeri vibratione
præueniens homo alius leuior descendit
in spumam sublimem eructantis piscinæ.
Et ipsum rex confirmauit sua viuifica voce:
Surge, lectum tolle & vade leuis viator.
Valetudinarius autẽ saliit, & in solum vestigiũ firmãs
stetit, & lectum sumens impositum humeris
incedebat per capacissimã domũ, inconsueta genua vi-
labore grauis põderis humeralem lectũ tollens. (brãs,
Et tunc Sabbatum erat: in lapidoso verò templo
virum videntes, quem antiquo ex morbo
dolorifrago opere promptus rex sanauerat verbo,
interrogabant: quisnam iussit sua significante voce
lectum attollentem te reuersum ambulare?
Et inuidis respondit sapienti Deo parente verbo:
qui è lecto instaurauit lapsum,
ille me iussit attollere & ambulare.
Et ipsum Iudæorũ rursus interrogauit populus super-
quis est qui te iussit intrepida quadam voce: (bus:
vade tuum lectum sumens gestatum humero

ὃ μὲν ἀνὴρ ἐξέλαπκεν ἑῆς ἰήτορα νόσου.
καί μιν ἰδὼν ἴχνια λιθώδες ἔνδοθι νηοῦ,
ὕβριν ἀναμνήσας πρὸ τέρψιν ποινήτορα νόσου,
Χριστὸς ἀνασέλλων ἐπετέλλετο μάρτυρι μύθῳ·
ἤδη νῆσον ἔχων, σόος ἔπλεο· μηκέτι ῥέξῃς
ἀμπλακίην ἑτέρην, μὴ χείρονα κήδεα νοήσῃς.
καὶ θρασὺς Ἑβραίοισι παλίνδρομος ἄγγελος ἔστη,
μῦθον ἀναινομένῳ βοόων ζηλήμονι λαῷ,
ὅττι μιν αὐτοκέλευθος ἀπήμονα θέσπιδι φωνῇ
Ἰησοῦς ἐκέλευσε, καὶ ὀψικέλευθον ὀδίτην
νοσοκόμος κλιντῆρος ἀΐδρεα θῆκε φορῆα,
εἵνεκα τοῦ Ἑβραῖοι μανιώδεες ἄφρονι θυμῷ
Ἰησοῦν ἐδίωκον, ὅτι ζαθέῳ παρὰ νηῷ
ὁππότε Σάββατον ἦεν, ἐπείγετο ταῦτα τελέσσαι,
μοῦνος ἐὼν ἀφύλακτος, ὅτε βροτέων ἀπὸ μόχθων
πάντες ἀεργηλοῖσιν ἐπέτρεπον ἔργον ἀκάνθαις.
Ἰησοῦς δ' ἀόρδην χέων ὑψαύχενα φωνὴν·
εἰσέτι νῦν πατὴρ ἐργάζεται ἠθάδι κόσμῳ
ἤθεσιν αὐτοτύποις, καὶ ἐγὼ παῖς ἔργον ὑφαίνω.
εἵνεκα τοῦ Ἑβραῖοι δολίῳ μάσσονα θέλγρῳ
Χριστὸν ἀποκτενέειν, ὅτι μὴ μόνον ἤθελε λύειν
ἔννομον ἀφρήκτοιο σέλας πεφυλαγμένον ἠοῦς,
ἀλλ' ὅτι μυστιπόλοιο μετ' ὄρθρον ἠερθείης,
καὶ Θεὸν αὐτογένεθλον ἑὸν κίκλησκε τοκῆα,
ἰσάζων ἑὸν εὖχος ἐπουρανίῳ βασιλῆϊ.
Ἰησοῦς δ' ἀόρδην· ἀμὴν ὅτι μάρτυρον ἔστω,
οὐδὲν ἐὴ ἰότητι δυνήσεται υἱὸς ἀνύσσαι,
εἰ μὴ ἐσαθρήσειεν ἑὸν τελέοντα τοκῆα.
ἔργα γὰρ εἶν ἑνὶ πάντα πατὴρ ἐμὸς ὁππόσα ῥέζει,

ταῦτα

Non sanè vir sciuit sui medicum morbi.
Et ipsum videns incedentem lapidoso in templo
petulantiã in memoriã reuocans priorẽ, vindicẽ morbi
Christus coercens præcepit testificante verbo:
Ecce morbũ habens sanus factus es, ne amplius facias
peccatum aliud, ne peius quid sentias.
Et audax Hebræis recurrens nuncius stetit
sermonem renuenti clamans æmulanti populo,
Quòd ipsum sponte illæsum diuina voce
Iesus iussisset, & serogradum viatorem
morbum ferentis lecti in consuetum fecisset latorem:
Cuius gratia Hebræi furentes insipienti animo
Iesum persequebantur, quòd diuinum apud templum,
cum Sabbatum esset, conaretur hoc perficere,
solus non obseruans, quando humanis à laboribus
omnes ociosis commisissent opus spinis.
Iesus autem dixit fundens gloriosam vocem:
Adhuc iam pater operatur in consueto mundo
moribus expressis, & ego filius opus texo:
propter quod Hebræi doloso inquirebant exitio
Christum interficere, quòd non solum volebat soluere
legitimum ociosæ splendorem obseruatum auroræ,
sed quòd mysticæ post cursum auroræ
& Deum per se genitum suum vocasset parentem,
æqualem faciens suam gloriam cœlesti regi.
Iesus autem dixit: amen testificatum sit
Nihil sua voluntate poterit filius perficere,
nisi inspexerit suum perficientem parentem.
Opera.n. in vniuersũ omnia quæcunq; meus pater facit

ταῦτα Θεὸν ϛρέτιλω μιμήμενος υἱὸς ἀνύσει,
υἷα γὰρ φιλέει ϛρέτης ἑὸν, ὅσσα τ' τύχει
παιδὶ φίλῳ δείκνυσι, καὶ εἰσέτι μείζονα δείξει,
ὄφρά κε θαμβήσητε τελειοτέρων χάριν ἔργων.
ὥσπερ γὰρ ϛρέτης νέκυας μετὰ πότμον ἐγείρει
ζωγρήσας παλίορσον ἀκινήτων δέμας ἀνδρῶν·
ὥτως ὃς ἐθέλει καὶ ὁμοίιος υἱὸς ἐγείρει,
ζωγρήσας φθιμένων παλινάγρετα σώματα φωτῶν.
ὄπνα γὰρ κείνειε πατὴρ ἐμὸς, ἀνθρωμέλιω ὃς
ὄψιμον υἷϊ δῶκεν ὅλιω κείσιν, ὄφρά κε πάντες
υἷα τιμήσωσιν ἰσόζυγον ᾧ ϛρετῆει,
οἷα τε κυδαίνουσι καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα.
εἰ δέ τις ἀλλοφρὼν πάλιν ἔχει νόον, ὃ δὲ τοκῆος
κυδαίνει λόγον υἷα, κὴ ὃ ϛρετῆος γεραίρει.
μάρτυρον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν ἀμὴν πάλιν ἔσω·
ὅς τις ἀνὴρ δέξοιτο νόῳ πειθήμονι θεσμῷ
μύθους ἡμετέρους, καὶ ἐμῷ πείθοιτο τοκῆϊ,
εἰς κείσιν ἐρχομένιω οὐκ ἔρχεται, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνιω
ζωὴν ἀμβρόσιον, τὴν ὃ χρόνος οὐκ ἴδεν ὀλέσαι,
ἵξεται ἐκ θανάτοιο μετάτροπος· ἀπροϊδὴς γὰρ
μαῖα παλιγγενέων μερόπων νεκυοδόκος ὥρη
ἵξεται ὀψιτέλεστος, ἀναιδέες ὁππότε νεκροὶ
αὖτις ἀναζήσωσιν ἀνοσήτων ὑπὸ κόλπων,
πάντες ἀλεξιμόροιο ἐμῆς ἀΐοντες ἰωῆς
παιδὸς πλυγέτοιο φεροζώοιο τοκῆος.
ὥσπερ γὰρ ϛρέτης μεδέπει παμμήτορα κόσμου
ζωὴν, ἧς ὑπὸ πᾶσι βιοσόον ἄθμα πταίνει·
ὥτω παμμεδέοντι καὶ υἷϊ δῶκε κομίζειν
ζωὴν, κὴ ζαθέιω ὑψίζυγον ὤπασε τιμὴν

καὶ

hæc Deum parèntem imitans filius perficit,
filium enim diligit pater ſuum, & quæcunq; facit
filio charo oſtendit, & adhuc maiora oſtendet,
vt miremini perfectiorum gratia operum.
Sicut enim pater mortuos poſt fatum excitat,
vegetans retrogradum immobilium corpus hominum.
Sic quos vult & ſimilis filius excitat,
recreãs corruptorũ rurſus cõgregata corpora virorũ.
Neminem.n.iudicauerit pater meus, humanum verò
ſerum filio dedit omne iudicium, vt omnes
filium honorent æqualem ſuo parenti,
ſicut & glorificant altiregentem patrem.
Si verò quis inſtabilem habet mentem, neq; parentis
glorificat Verbum filium, nec parentem honorat:
Teſtificans firmiloquum Amen Amen rurſus ſit:
Quicunq; vir receperit mentis credula lege
ſermones noſtros, & meo crediderit patri,
in iudicium venturum non venit, ſed ad illam
vitam immortalem, quam tempus non nouit perdere,
veniet ex morte reuerſus: improuiſa enim
obſtetrix renaſcentiũ hominũ mortuos ſuſcitans hora
veniet ſerò perfecta, muti quando mortui
rurſus reuiuiſcent reditus expertibus è ſinibus
omnes mortem pellentem meam audientes vocem
filij vnici dilecti vitam ferentis patris.
Sicut enim pater habet matrem omnium in mundo
vitam, à qua omnibus vitalem ſpiritum præbet:
ſic omnium rectori & filio dedit ferre
vitam, & diuinam altiugam dedit gloriam,

καὶ κείσιν ὧν ἐθέλει τελέειν ἰσόζυγι θεσμῷ,
ὅππι περ ἀνθρώποιο φερέσβιος υἱὸς ἀκούει·
καὶ μὴ θάμβος ἔχοιτε, καὶ εἴ τινα θέσκελον ὀμφὴν
ἔννεπον ἐσομένην, ὅττι λέλαθε θεὸς ἔρχεται ὥρη,
καὶ νῦν ἀγχιβέβηκεν, ἀολλέες ὁππότε νεκροὶ
ζωοτόκων ἀΐοντες ἀνοστήτων ἀπὸ τύμβων
Χριστοῦ φθεγγομένοιο δεδεγμένοι ἔνθεον ἠχώ,
πάντοθεν ἀΐσσουσι· καὶ ὄψιμος ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ,
ἀρχαίην πελάσειε παλιγγλυὲς ἴχνος ἀρούρῃ.
οἱ μὲν ἀεθλεύσαντες ἀμεμφέα πρὸς ἀγῶνα,
ζωῆς ἀθανάτης ἐς ἀνάστασιν· οἱ δὲ καμόντες
ἔργα πολυπλανέος βιοτῆς ἑτεροφρονι λύσῃ,
κείσιος ἐσομένης ἐς ἀνάστασιν· ὄφρα νίος μὲν
ἀ δώσαμαι γλυκερὸς ἀπὸ πατρὸς ὅδεν ἀνύσαι
αὐτόματος, κείνειν ὃ δωήσομαι ὥσπερ ἀκοῦσαι,
νημερτὴς δέ μοι ὄσσιν ἐμὴ κείσις· ἀ γὰρ ἐγώνω
κοὐκ ἐμὸν τελέειν διζήμενος, ἀλλὰ τοκῆος.
πρὸς ἡμετέρου ἀ φθέγγομαι· οὐ γὰρ ἐνίσπω
μαρτυρίην ἰδίην, οὐ πείθεται ἄλλος ἀκούων,
οὐ γὰρ ἐμὸς πέλεται μῦθος ἐτήτυμος, οὐ περ ἐνίσπω
μαρτυρίην ἰδίην αὐτόθροον, ἀμφὶ ἐμεῖθεν ὃ
ἄλλος ἀνὴρ πέλεται μάρτυς ἐπάρκιος, οἶδα δ' ἐκείνου
πρὸς μαρτυρίην, καὶ ἐτήτυμον· εἰρόμενοι δὲ
ἁγνὸν Ἰωάννην θεοδέγμονος ἔγκυον ὀμφῆς,
ὑμεῖς οὐρεσίφοιτον ἐπέμψατε λαὸν ὁδίτην
ἀνδρῶν μυσιπόλων, καὶ ἀμεμφέα θέσκελος ἀνὴρ
μῦθον ἀληθείης ἀλύτῳ σφρηγίσατο μύθῳ,
μάρτυρος ἐμπεδόμυθος· ὀπιχθονίης δ' ἀπὸ φωνῆς
μαρτυρίην μερόπων ἀ δέχυμαι, ἀλλὰ διδάσκων

Εβραίως

& iudicium quorum vult perficere æquali lege,
quia hominis vitam ferens filius dicitur.
Et ne miremini, si aliquam diuinam vocem
dixi venturam, quia extrema venit hora
& nunc propè accessit congregati quando mortui
viuos parentibus audientes reditus expertibus è sepul-
Christi loquentis recipientes diuinum sonum (chris
vndiq; concitabuntur, & serus alius post alium
veteri adiunget renatum vestigium terræ:
qui quidem certârunt irreprehensibile fidele certamẽ
vitæ immortalis ad resurrectionẽ: q verò perfecerunt
opera multùm errantis vitæ aliter sentiente rabie
iudicij futuri ad resurrectionem: cœlesti enim
non possum sine patre aliquid perficere
sponte, iudicare verò potero sicut audio,
infallibile autem meum est iudicium, non enim venio
gloriam meam perficere quærens, sed patris:
honorem nostrum non loquor, si enim locutus fuero
testimonium proprium, non credit alius audiens:
non enim meus est sermo verus, si locutus fuero
testimonium propriũ de me ipso dictum: de me autem
alius vir est testis sufficiens: noui autem illius
fidele testimonium & verum. Interrogantes autem
castum Ioannem diuina repletum voce,
vos montiuagum misistis populum viatorem,
virorum sacrificorũ, & irreprehensibilem diuin⁹ vir
sermonem veritatis insolubili obsignauit verbo,
testis firmiloquus: terrestri autem à voce
testimonium hominum non recipio, sed docens

Ebraíus, tádε πάντα μετέρχομαι, ὄφρα μαθόντας
ὑμέας εἰν ἑνὶ πάντας ἐμοῖς ἐπέεσι σαώσω.
κεῖνος Ιωάννης νοερὰς ἀπινθῆρας ἀΐλλων,
δσεβίης τέλε λύχνος ἐτήτυμος ἀνδράσι φαίνων.
ὑμεῖς δ' εἰς τροφάλιγγα μιῆς ταχυδινέος ὥρης,
κείνου μαρτυρίῃσιν ἐφαιδρυάσθε φανέντος
ὕδασιν ἀστράπτοντος ἀγαλλόμενοι φόως λύχνου
ὕδασι θεσπεσίοισιν· Ιωάννεω δ' ὄφρα φωνῆς,
μείζονα μαρτυρίην μεθέπω, καὶ κάρτερον ὄμφην·
ἔργα γὰρ ὁππόσα δῶκε πατὴρ ἐμὸς ὄφρα τελέσσω,
φθέγγεται αὐτοβόητα λάλῳ σάλπιγγι σιωπῆς,
ταῦτα με κηρύσσει, καὶ ἐρύγεται ἔμπεδον αὐδήν·
ἃ δ' ὁ πατὴρ με λέλοιπεν ἀκηρύκτῳ πινὶ σιγῇ,
ὅστις ἐμὲ προέπεμψεν ἀπ' αἰθέρος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
φθεγγομένοις στομάτεσσι θεογλώσσων διὰ φωτῶν
μαρτυρίην ζώουσαν ἀμοιβαίῃ πόρε δέλτῳ,
ὅστις ἐμὲ προέπεμψεν· καὶ ἔνθεον ὄπποτε μορφὴν
πατρὸς ἐδήσασθε, καὶ οὐκ ἠκούσατε φωνῆς,
οὐδὲ οἱ ἀπλανέεσσι φυλάσσετε μῦθον ἀκουαῖς·
ὃν γὰρ ἐμὸς προέπεμψε πατὴρ χρυσορύτορα κόσμῳ,
οὐ Θεὸν υἱὰ δέχεσθε, καὶ οὐ πέμψαντα τοκῆα.
γραπτὰ θεορρήτων μαστεύετε θέσφατα βίβλων,
ἧσιν ἔχειν ἔλπεσθε χρόνου παλινοιξέϊ κύκλῳ
ζωὴν οὐ μυρίσασαν· ἐνὶ γραφίδεσσι δ' ἓκαῖναι
μαρτυρίην βοόωσιν ἐμὴν ὑποφήτορι μύθῳ
ἀθανάτῳ σάλπιγγι, καὶ οὐ σπέρχεσθε μαθόντες
γράμματα φωνήεντα, θελήμονες εἰς ἐμὲ βαίνειν·
τιμὴν ἐκ μερόπων οὐ δέχνυμαι, ἀλλά πω ἔγνων
ὑμέας ἀτόργοισιν ἐν ἤθεσιν, οὐδὲ τοκῆα

φίλτρον

Hebræos, hæc omnia adduco, vt doctos
vos in vniuersum omnes meis verbis saluem.
Ille Ioannes sapientes scintillas emittens
pietatis erat lucerna vera viris apparens:
vos autem ad vertiginem vnius volubilis horæ
illius testimoniis lætati estis apparentis
aquis coruscantem gestientes ad lucernam
aquis diuinis: Ioannis autem voce
maius testimonium habeo & præstantius oraculum.
Opera enim quæcunq; dedit pater meus vt perficiam,
loquuntur per se clamantia loquente tuba silentij,
hæc me prædicant & eructant firmam vocem,
neq; pater me reliquit non prædicato quodam silentio
qui me præmisit è cœlis: sed & ipse
loquentibus oribus Deiloquos per viros
testimonium viuum reciproco dedit libro
qui me præmisit: & diuinam nunquam formam
patris vidistis, & non audiuistis vocem,
neq; ei non errantibus custoditis verbum auribus:
quem.n. meus præmisit pater opitulatorem mundo
non Deum filium recipitis, nec mittentem patrem.
Scripta diuiniloquorum inquiritis oracula librorum
in quibus habere speratis temporis recrescente circulo
vitam non temporalem: in scripturis autem illa
testimonium clamant meum interpretante verbo
immortali tuba, & non festinatis discentes
scripturas loquentes, prompti ad me venire:
honorem ab hominibus non recipio, sed cognoui
vos in humanis moribus, neq; patris

φίλτρον ἐπυρανίοιο φυλάσσετε παμβασιλῆος.
ἦλθον ἐγὼ βοόων πατρῴϊον οὔνομα κόσμῳ,
καὶ θεὸν οὐ με δέχεσθε, κὴ ἐ πείθεσθε τοκῆϊ·
εἰ δέ τις ἄλλος ἴκοιτο νόθος ψευδώνυμος ἀνὴρ
ἀντίθεος, τότε κεῖνον ἀάφιστον ἠπεροπῆα
αὐτίκα μειλίσσεσθε τεθηπότες, ὄφρά τις εἴπῃ·
γήσιον ἠρνήσαντο, νόθον δ' ἐδέχοντο φανέντα.
πῶς δὲ μέ, πῶς ἂν δυνάσθε Θεοῦ Λόγον ὑῖα γεραίρειν
κῦδος ἀπ' ἀλλήλων ποτιδέγμενοι· οὐ δὲ διωκὼν
μούνου παγχρυσέου Θεοῦ μασσύετε τιμήν;
ἦ ῥα μάτην ἔλπεσθε, κατήγορα χείλεα λύσας
ὑμείων ὅπ λύσαν ἐμῷ γενετῆι βοήσω,
ὑμέας ἐν γραφίδεσσι κατήγορος ἄλλος ἐλέγχει
Μωσῆς θεσμοθέτης, πρωτόφρος, ᾧ ὀπὶ μούνῳ
ἐλπίδες ὑμείων θεοπειθέες· εἰ γὰρ ἐκείνου
ἔμπεδον ἀπλανέεσσιν ἐθήκατε μῦθον ἀκουαῖς
καί κεν ἐμοὶ πείθεσθε πεποιθότες· ἀμφ' ἐμέθεν γὰρ
θεῖος ἀνὴρ ἔγραψεν ἐτήτυμος· εἰ δ' ἄρα κείνου
γεγράμμασιν οὐ πείθεσθε, τά περ θεὸς πᾶσι κόσμῳ,
μᾶλλον ἀκλήτοισι πόθεν δέξοισθε μενοινᾶς
ἄγραφον ἡμετέρων στομάτων αἴοντες ἰωλήν,

Εννεπε, καὶ μετέπειτα πέρην Τιβερείαδος ἅλμης
νηῒ πολυκλήϊδι ταμὼν αὐτόπορον ὕδωρ,
γείτονα γαῖαν ἔδυνε· συνεσσεύοντο δ' ὅ λαοὶ
θαύματα παπταίνοντες, ἃ πρὸ κάμεν ἠθάδι μύθῳ
ῥυόμενος βαρυπάσσων ἰμασσομένων δέμας ἀνδρῶν.
καὶ διπετὲς λοφόεντος ἐρημάδα πέζαν ὀδοῦσι,
εἰς ὄρος ὑψικάρηνον ἀνήϊε· μεσσοφανὴς δ'
ἑζόμενον στεφανηδὸν ἐκυκλώσαντο μαθηταί.

καὶ

amorem cœlestis seruatis omnium regis.
veni ego clamans paternum nomen mundo,
& Deum non me recipitis, nec creditis patri.
Si verò quis alius venerit spurius falsò nominatus vir
Deo contrarius: tunc illum infestum deceptorem
statim placabitis stupefacti, vt quis dicere possit:
legitimũ abnegârunt, spuriũ aũt receperũt apparentẽ.
Quomodo aũt me qũo potestis Dei Verbũ filiũ honogloriã ab inuicẽ expectantes, neq; cognoscere (rare, solius omnium genitoris Dei inquiritis honorem?
Sanè frustra timetis, accusantia labia soluens,
vestram quòd rabiem meo parenti indicaturus sim:
vos in scripturis accusator alius redarguit
Moses legislator, propheta, in quo solo
spes vestræ fideles: si enim illius
firmum non errantibus reposuissetis verbum auribus,
etiam mihi crederetis confidentes, de me enim
diuinus vir scripsit verus: si verò illius
scriptis non creditis, quæ Deus præbuit mundo,
magis intractabilibus quomodo reciperetis mentibus
non scriptam nostri oris audientes vocem?

Dixit: & deinceps trans Tiberiadis mare Cap. VI.
naui multos clauos habente secans oppositam aquam
vicinam terrã subiit: simul concitabatur aũt populus
miracula videns, quæ fecit consueto sermone
liberans grauiter ægrotans afflictorũ corpus virorum:
& soli tumulosi deserti regionem peruadens
in montẽ alticipitem ascendit: in medio aũt apparẽtem
sedentem coronæ instar circundederunt discipuli.

καὶ ἡδὺν Ἑβραίοισι φιλόργιον ἦεν ἑορτὴ
Πάσχα τό γε καλέουσι· δὶ δ' ἀδενδρεον ὄλοχμης
ὀφθαλμοὺς ἀνάειρε, καὶ ἄσσετον ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ
ἔδρακεν ἀγχιπέλασθον ἐπήλυδα λαὸν ὁδίτην·
ἑζόμενον δ' Φίλιππον ἑῷ μειλίξατο μύθῳ·
εἰπὲ, πόθεν πρίαμεν τοσσατίοισιν; ἑλὼ δ' ἔκρυψε μενοινὴν,
καὶ νόον ἀγνώσσοντος ἐπειρήτιζε Φιλίππου·
αὐτὸς γὰρ δεδάηκε τό γ' ἤμελλε τελέεσθαι.
ἀχαλόων δ' Φίλιππος ἐμίγνυε θαύματι φωνὴν·
λαὸν ἴσον ψαμάθοισι διηκοσίων πινὶ μέτρῳ
ἄρτοι δίζυγες οὐκ ἀρκιοι εἰσὶ χορέσσαι,
ὄφρά κε βαιὸν ἕκαστος ἔχῃ μέρος· εἷς δὲ τις αὐτῷ
ἀγχιθέων ἑτάρων δ' ἄγγελος ἴαχε φωνὴν
Ανδρείας βασιλῆϊ χέων φερέσβιον ἰωλὴν,
ὑγροπόρος Σίμωνος ἀδελφεὸς ἰχθυολῆος·
ἔστί τις ἐνθάδε κοῦρος, ἔχων κριθώδεας ἄρτους
πέντε, καὶ ἀγχιπόρω δίδυμάονας ἰχθύας ἅλμης,
ἰχθύας ὀπταλέους δίδυμάονας, ἀλλά τί ῥέξει
ταῦτα πολυγλώσσῳ μεμιγισμένα σύζυγι λαῷ;
Ιησοῦς δ' ἐκέλευσεν ἑτοιμοτάτοισιν ἑταίροις
κλίνατε δαιτυμόνων μιγάδας εἴχας ὑφ' ὁδὶ γαίης.
ἦεν δέ τις αὐτόθι χόρτος ἀπείριτος· ἀμφιλαφὴς δ'
σύμπλοκος ἑσμὸς ἔλω ὁμοδόρπιος ὑφ' ὁδὶ γαίης.
πέντε δ' χιλιάδες πολυειδέες ἦσαν ἀριθμῷ
δαιτυμόνων, καὶ ἕκαστος ἐρείδετο γείτονι τοίχῳ,
κεκλιμένοι στιχηδὸν ἐπ' ὀπετάλοιο τραπέζης
μακεδανῆς, ἧς πέντε λαῶν κριθώδεας ἄρτους
Χριστὸς, ἀειζώοντι χάριν φωτῆρι πατρῴῳ,

ἔκλασε

& propè Hebræis orgiorum cupidum erat festum,
Pascha quod vocant: per densam autem syluam
oculos sustulit, & infinitum alium post alium
vidit vicinum aduenam populum viatorem:
sedentem autem Philippum suo demulsit sermone:
Dic, vnde emimus multorum seminum fluorem panum
viris tot? suam autem occultauit sententiam,
& mentem ignorantis tentauit Philippi:
ipse enim sciebat quid esset facturus.
Anxius verò Philippus miscebat admirationi vocem:
Populum æqualem arenis ducentorũ quadam mensura
panes denariorum non sufficientes sunt saturare,
vt exiguã quilibet habeat partem: vnus autem ipsorũ
diuinorum sociorum læti nuncij sonuit vocem
Andreas regi fundens prandij allatricem vocem,
in aquis versantis Simonis frater piscatoris:
Est quidam hîc puer habens hordeaceos panes
quinq;, & vicini duos pisces maris,
pisces assos duplices, sed quid facient
hæc multiloquio diuisa coniuncto populo?
Iesus autem iussit promptissimis sociis
inclinare conuiuantium mixtos ordines super terram.
Erat autem ibi gramen infinitum: copiosus verò
complicatus cœtus erat conuictor super terram.
Quinq; autem mille variæ speciei erant numero
conuiuantiũ, & quilibet innitebatur proximo parieti,
recumbentes ordine super virescentem mensam
longam, & quinq; sumens hordeaceos panes
Christus, semper viuenti gratias patri agens,

ἔκλασε συμπλεκέσ παλάμης γαμψώνυχι παλμῷ,
καὶ πόρε δαιτυμόνεσσι, καὶ ὤρεγε πᾶσιν ἐδωδὴν,
καὶ δισσῶν νεπόδων ὅσον ἤθελον. ἀλλ' ὅτε λαῷ
πιαλέῳ κόρσ ἔσκε πολυφλοίσβοιο τραπέζης,
Ιησοῦς ἐπέταξεν ὁμοζήλοισι μαθηταῖς·
πάντα ταχυσροφάλιγγι μιῇ συλλέξατε ῥιπῇ
κλάσματα πυκνωθέντα θοοῦ τοίο τραπέζης,
ὄφρά κε μηδὲν ὄλοιτο· κὴ ἄσταλσ ἄλλσ ἐπ' ἄλλῳ
φοιταλέσ πεφόρητο διάκτορσ ἑσμὸς ἑταίρων,
ὄγκον ἐπασσυτέρων τελέων ὑψόμενον ἄρτων
χερσὶ βαθυωμένῃσιν· ἀπὸ χλοεροῖο δ' ὅρτυ
ῥωγαλέης σωάγειρε πολύπλανα λείψανα φορβῆς
ὅσσα θοοὶ δύοντο· μιῆς δ' ἀπὸ πεντάδσ ἄρτων
μασδῶν ἑλικηδὸν, ἕως πολυχανδέϊ κόλπῳ,
συμμιγέων ἔπλησε δυώδεκα κύκλα κοφίνων.
καὶ πολὺς ἄλλοθεν ἄλλσ ἐνίαχε θαῦμα νοήσας,
Χριστὸς ὅσσ' ποίησεν ὅλῳ θοινήτορι λαῷ,
ἄρτων αὐτομάτων παλιναυξέα δαῖτα γεραίρων·
ἔστ ὁ μὲν ἀείδουσιν ἐτήτυμσ ὃν περφήτης,
ὃν φάτις αἰνάσσειν μολεῖν ἰθυντορα κόσμου.
εἰδὼς δ' αὐτοδίδακτσ ἄνακτ ἐνὶ καρδίῃ ὁμφὴν,
ὅππι μολεῖν ἤμελλον ὁμήλυδες αὐτόθι λαοί,
καί μιν ἁφαρπάξαντες ἀνασσέμεν βασιλῆα,
ἄρεσ ὑλήεντσ ἐρημάδα δύσατο πέτρην.

Καὶ σκιόεσσ ὅτε κῶνσ ἀνέδραμε γείτονσ ὄρφνης,
πόντον ἐς ἀγχιέλδιον ἐπερρώοντο μαθηταὶ·
νῆα δ' ἐπαΐξοντες ἁλίδρομον, ἅρμα θαλάσσης,
γαῖαν ἐς ἀντιπέραιαν ἐπορθρίοντο μαθηταὶ
ἄστυ Καφαρναὸμ μετανάμενοι· ἀρτιφανὴς δ'

γαῖαν

fregit complicatæ manus vncungui motu,
& dedit conuiuis, præbuitq; omnibus cibum,
& ex duobus piscib. quantum volebant. Sed cũ populo
esurienti satietas esset resonantis mensæ,
Iesus præcepit concordibus discipulis:
Omnia celeris vertiginis vno colligite impetu
fragmenta solida redundantis mensæ,
ne quid pereat: & instabilis alius post alium
impetuosus ferebatur ministrans cœtus sociorum
molem crebrorum perficiens altam panum
manibus cauis: à viridi autem gramine
fracti congregauit sparsas reliquias cibi
quæcunq; supererant: vnoq; à quinario panum
inquirens orbiculatim, donec multum capaci sinu
promiscuorũ repleuit duodecim circulos cophinorũ.
Et plurimi aliunde alij sonuerũt miraculũ intelligẽtes,
Christus quod fecit toti conuictori populo
panũ spontaneorũ recrescens conuiuiũ honorantes:
Hic quem celebrant verus est propheta,
quem fama est æterni venturum rectorem mundi.
Sciens verò per se doctus rex cordis cogitationem,
quòd venturi essent congregati ibi homines,
& ipsum rapturi, vt constituerent regem,
montis syluosi desertam subiit petram.

Et vmbrosus quando conus accurrit vicinæ caligi-
mare ad propinquum impellebantur discipuli, (nis,
in nauem autem irruentes mariuagam, currum maris
terram in oppositam traiiciebant discipuli
ad ciuitatem Capernaum appellentes: vicina verò

γαῖαν ὅλιω ἐκάλυψε μελαχρήδεμνος ὁμίχλη,
καὶ χροὶ ποικιλόνωτον ἐπεσφίγξασα χιτῶνα
ἀστερόεν σελάγιζεν· ἐελδομένοις ὃ μαθηταῖς,
ἔπω Χειστὸς ἵκανεν· ὀπιζομένης ὃ θυέλλης,
ἀγχιφανὴς ὀπίκυρτος ἐπυργώθη ῥόος ἅλμης,
καὶ δολιχοῖς ἐλατῆρες ὕδωρ ἐχάραξαν ἐρετμοῖς,
ἀντιπόροις ἀνέμοις βεβιημένον· εἰναλίων ὃ
τρεῖς δεκάδας σταδίων ἢ εἴκοσι πέντε ταμόντες,
Χειστὸν ἐθηήσαντο διαστείχοντα θαλάσσης,
ἄβροχον ἴχνος ἔχοντα, βατῆς ἁλὸς ὀξὺ δόκτιον·
ταρβαλέοι δ' ἀλάλαζον· ἀπυζομένοις ὃ μαθηταῖς,
Ιησοῦς ὀάριζεν· ἐάσατε τάρβος ἀήτας·
Χειστὸς ἐγὼ ταχύγυος ὁδοιπόρος εἰμὶ θαλάσσης.
καί μιν ἑλεῖν μενέαινον ἐς ὁλκάδα, κὴ μέν ἅλμης
λῖν τότε, καὶ πέλεν ὅρμος, ἐπεὶ θεοδινέϊ παλμῷ
ὅια νόος πτερόεις, ἀνέμων δίχα, νόσφιν ἐρετμῶν,
πηλεπόροις λιμένεσσιν ὁμίλεεν αὐτομάτη νηῦς.

ἀλλ' ὅτε πορφύρων Τιβεριήδα γείτονα πέτρῃ
ἀκροφανὴς ἐχάραξε λιπόσκιον ὄρθρος ὁμίχλῃ,
λαὸς ἐϋκροκάλοιο πέριξ αὐτώπιδος ἅλμης
ἐσάμενος σκοπίαζεν, ὅπη ζαθέῃ παρὰ λίμνῃ
ἰκμαλέης ἐκ ἴσαν ἰμασσομένης πέλας ἀκτῆς
στοιχάδες ἀλλήλῃσιν ὁμόζυγες ὁλκάδες ἄλλαι,
εἰ μή νηῦς μία μοῦνον ἀνέμπλος, ὅπι καὶ αὐτὸς
ἐ τότε ποντοπόροιο μιῆς ὀπὶ νηὸς Ιησοῦς,
ἀγχιθέοις ἑτάροισι σὺν ἔπλεεν, ἀλλ' ὅπι μοῦνοι
γαῖαν ἐς ἀντιπέλαδον ἐναυπήλοντο μαθηταὶ·
ἄλλας νῆας ἐλόντες, ὅπη Τιβεριήδες ἀκταὶ,
πόντον ἐπαταγέοντο, καὶ ἤλυθον ἐγγύθι χώρου,

λαὸς

terram totam texit atra caligo, (tunicam,
& circa corpus varium dorsum habentem contrahens
stellatũ cœlum splendebat. Cupientibus verò discipulis
nondum Christus venit: instante autem procella
propè apparẽs incuruus intumescebat fluxus maris,
& longis remiges aquam signabant remis
contrariis ventis impulsam: marinorum verò
tres decades stadiorum vel viginti quinq; secantes,
Christum viderunt incedentem super mare,
siccũ vestigium habentẽ peruij maris celerẽ viatorem:
formidantes aũt vociferabãtur: attonitos verò discipu-
Iesus alloquebatur: finite formidinem ventis, (los
Christus ego velox viator sum maris:
& ipsum trahere volebant in nauim, & vis maris
erat tunc, & erat portus, postquam diuina agitatione
tanquam mens alata, sine ventis, sine remis
ad longinquum portum appulerat spontanea nauis.

Sed quando rubefaciens Tiberiadem vicinã petrã
in summo apparẽs signasset vmbrosam aurora caligi-
populus pulchri littoris trans oppositũ mare (nem,
stans circumspexit, quòd sacrum apud lacum
humidum non essent agitatum propè littus
ordinatæ inuicem coniunctæ naues aliæ,
nisi nauis vna sola non nauigans, quodq; ipse
non tunc pontigrada in naue Iesus
diuinis cum sociis nauigaret: sed quòd soli
terram in oppositam nauigassent discipuli:
alias naues accipientes vbi Tiberiadis sunt littora
mare concitarunt, & venerunt propè locum,

λαὸς ὅπη νήειθμον ἐπ' ἀχόρτοιο τραπέζης
δέσκελον ἤδιον ἄρτον, ὃν ἔκλασεν ἄμβροσιν χεὶρ
Χριστοῦ, παμμεδέοντι χάειν γλυκερῇσι διδόντος.
καὶ μὴ Χριστὸν ἄνακτα φερέσβιον, οὐδὲ μαθητὰς
ἑσπομένους εὑρόντες ἀμοιβαίων ὑπὲρ νηῶν
πόντιον ἀφροκόμοισιν ὕδωρ λεύκαινον ἐρετμοῖς,
ἄστυ Καφαρναὲμ μεταναίμενοι· ἀγχιφανῆ δὲ
ἀντιπέρηα νέοντες ἀσιγήτοιο θαλάσσης
Χριστὸν ἐκυκλώσαντο, καὶ ἔννεπον ἡδέϊ μύθῳ·
Ραββὶν ἄναξ, πότε δεῦρο παρέπλεες; ἁρπαλέης δὲ
εἰλαπίνης μνησῆρα μετήλυδα λαὸν ἐλέγχων
Ἰησοῦς ἀγόρευε, μινυνθαδίης ὑπὸ φορβῆς
εἰς θαλίην ζείδωρον ἀλήμονας ἄνέρας ἕλκων·
οἶδά πμασεύοντες ἱκάνετε· νοσαλέων γὰρ
ἐθλιὰ θαύματα κεῖνα, τὰ δὴ κάμον ἠθάδι μύθῳ,
ὁππόσα θηήσασθε· πόθος δέ τις ὑμέας ἕλκει
ἄρτων θεσπεσίων παλινάγρετος, ὄφρα φαγόντες
εἰλαπίνην νήειθμον ἐμῆς κεκόρησθε τραπέζης.
ἀλλὰ πολυπλανέεσσιν ἐάσατε σώφρονα βρῶσιν
θαῦτα ταχυφθιμένην, καὶ αὐύσατε μᾶλλον ἐκείνην
εἰλαπίνην μίμνουσαν ἀειζώοιο τραπέζης,
ἣν μόνος ἀνθρώποιο φερέσβιος υἱὸς ὀπάσει,
τύτον ὅπ σφρήισατε πατὴρ Θεός· εἰρόμενος δὲ
λαὸς Ἰουδαίων, φιλοπαθέα ῥήξατο φωνήν·
εἰπὲ τί κεν ῥέξωμεν, ὅπως θεοτερπέϊ θεσμῷ
ἔργα Θεοῦ τελέσωμεν; ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
ὀρθὴν πίστιν ἔχοντες, ὅπως δέξησθε φανέντα,
ὅν τινα κεῖνος ἔπεμπεν· ἐπευφήμησαν δὲ λαοὶ·
ποῖον ἐελδομένοις σημήϊον ἄμμι τελέσσεις,

ὄφρα

populus vbi innumerus ſuper graminoſam menſam
diuinum comedit panem, quẽ fregit immortalis manus
Chriſti, omnium rectori gratias patri agentis.
nec Chriſtum regem vitam ferentem, neq; diſcipulos
ſequentes inuenientes, reciprocis in nauibus
marinam ſpumam ferentibus aquam dealbârunt remis
ad ciuitatem Capernaum appellentes: propinquũ aũt
inuenientes trans inquietum mare
Chriſtum circundederunt, & dixerunt ſuaui ſermone:
Rabbi rex quando huc nauigaſti? rapidi autem
conuiuij memorem aduenam populum redarguens
Ieſus dixit, temporali à cibo
ad conuiuium viuificum errantes viros trahens:
Scio quid quærentes veniſtis: ægrotorum enim
non propter miracula illa quæ feci conſueto verbo,
quæ vidiſtis: deſiderium autem aliquod vos trahit
panum diuinorũ, rurſus congregans: quòd comedentes
in conuiuio infinito mea ſatiati ſitis à menſa.
Sed multùm errantibus committite comitem ventis
cibum citò corruptibilem, & perficite magis illum
cibum manentem ſemperuiuæ menſæ,
quem ſolus hominis vitam ferens filius dabit,
hunc quia obſignauit Deus pater. Interrogans autem
populus Iudæorum ſciſcitantem rupit vocem:
Dic quid faciemus, vt Deo grato ritu
opera Dei perficiamus? Rex verò reſpondit ſermone,
rectam fidem habentes, vt recipiatis apparentem,
quem ille miſit. Reſpondit autem populus:
Quale cupientibus ſignum nobis perficies,

ὄφρά κε πειθοίμεθα, θεόσυτον ἔργον ἕλοντες,
τί τελέεις προτέροισιν ὁμοίϊον; ἡμέτεροι γὰρ
αἰθέρος ἄφθιτον εἶδαρ ἐρημάδος ἐγγύθι πέτρης,
μάννα πολυκλήϊσον ἐδηήσαντο τοκῆες,
γραπτὸς ὅσσον κολύμβῳ ἀμετρήτῳ ποτὲ λαῷ,
οὐρανόθεν πόρεν ἄρτον ἀφειδέϊ δαιτυμονῆϊ.
Ιησοῦς δ' ὀάριζεν ἀγλώσσεα λαὸν ἐλέγχων·
Μωσῆς οὐ πάρος ὔμμιν ἐρημαίῃ ἐνὶ πέτρῃ,
αἰθέρος ἄρτον ὄπαζε μελίῤῥυτον εἰλαπινάζειν,
ἀλλὰ πατὴρ ἐμὸς ἦεν, ὃς εἰσέτι φέρτερον ὑμῖν
οὐρανόθεν σοφὸν ἄλλον ἐτήτυμον ἄρτον ὀπάσει.
ἔστι γὰρ πέλεν ἄρτος, ὃς οὐρανόθεν καταβαίνων,
ζωλιὴ πᾶσι μέλισσαν ὅλῳ δωρήσατο κόσμῳ.
καὶ πάλιν ὧδ' ἀγόρευεν Ιουδαίων χορὸς ἀνδρῶν.
ζωῆς κοίρανε, τῆτον ὃν ἔννεπες ἔμπεδον εἶναι
αἰθέρος ἄρτον ὄπασον ἐτήτυμον εἰλαπινάζειν.
Ιησοῦς δ' ἐπέταασε θεήγορον ἀνθερεῶνα,
καὶ χάριτος πλήθουσαν ἀπήρυγε χείλεσι φωνὴν·
ζωῆς ἄφθιτος ἄρτος ἐγὼ πέλω, αἴθοπι λιμῷ
οὔποτε πειναλέος ἀνὴρ βροτὸς εἰς ἐμὲ βαίνων,
καὶ πᾶς ἡμετέρην ἀσεμφέα πίστιν ἀέξων,
οὔποτε διψήσειεν, ἕως ἔτι καμπύλος ἕρπων
αἰὼν ἀϊρυφίου ἀτέρμονα νύσσαν ἀμείβει·
ἀλλ' ὑμῖν ἀγόρευον ἐμῆς ὅτι θαύματα φωνῆς
ὄμμασι θηήσασθε, καὶ οὐ πείθεσθε τοκῆϊ
πᾶς βροτὸς, ὃν μοι ὄπασε πατὴρ ἐμὸς, εἰς ἐμὲ κάμψει
ἴχνος ἑὸν θεόθεν πεφορημένος· οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς
αὐέρας ἐρχομένους νεοπειθέας ἐντὸς ἐλάσσω,
ἀλλὰ νόῳ χαίροντι δεδέξομαι· οὐ γὰρ ἔελδωρ

ἤλυθον

vt credamus, diuinum opus accipientes,
quid facis prioribus simile? nostri enim
cœli æternum cibum desertam apud petram
manna valde celebratum viderunt parentes,
scriptor quod multiloquus immenso quondam populo
cœlitus præbuit panem copioso conuictori.
Iesus autem dixit superbum populum redarguens:
Moses non antea vobis desertam apud petram
cœlestem panem præbuit mellifluum ad comedendum,
sed pater meus erat, qui adhuc præstantiorem vobis
cœlitus sapientem alium verum panem præbebit.
Hic enim est panis, qui cœlitus descendens
vitam omnibus charam toti donauit mundo.
Et rursus sic dixit Iudæorum cœtus virorum:
Vitæ domine, hunc quem dixisti stabilem esse
cœlestem panem præbe verum comedere.
Iesus autem aperuit diuiniloquum os
& gratia repletam eructauit labiis vocem:
Vitæ æternus panis ego sum, nigra fame
nunquam esuriet vir mortalis ad me veniens,
& omnis nostram immotam fidem augens
nunquam sitiet, donec adhuc curuum repens
æuum latæ generationis infinitam metam permutat:
sed vobis dixi meæ quod miracula vocis
oculis vidistis, & non creditis patri.
Omnis homo quẽ mihi dedit pater meus ad me flectet
vestigium suum, à Deo adductus: neq; ipse
viros venientes recens credentes foràs expellam,
sed mente gaudente suscipiam: non enim desiderium

ἦλυθον οὐρανόθεν τελέων ἐμὸν, ἀλλὰ τοκῆος.
τοῦτο δὲ παμμεδέων μοι ἐμοὶ πέλε πατρὸς ἑέλδωρ,
ὄφρά κεν ὧν ἀγύτης ἐμὸς ὤπασε, μηδὲν ὀλέσσω,
ἀλλά μιν ἀχλυόεντος ἀνασήσομαι βερέθρου
νόσιμον ἐκ νεκύων, ὅτε λοίσθιον ἦμαρ ἱκάνει.
τοῦτο γὰρ αἰγλήεντος ἐμοὶ πέλε νεῦμα τοκῆος,
ὄφρά κε πᾶς ὁρόων με πανίλαον ὄμμα πιταίνων,
ζωῆς ἐσομένης αἰώνιον ἐς χορὸν ἔλθῃ·
καί μιν ἀνασήσω παλινάγρετον, ὁππότε κείνης
ὑστατίης ποτὲ φέγγος ἐλεύσεται ἠριγενείης.
ζωὴ γὰρ πέλεταί μεν ἐτήτυμον ἡμετέρη σαρξ,
αἷμα δ' ἐμὸν νημερτὲς ἔφυ ποτόν· ὅς δέ κεν ἀνὴρ
σαρκὸς ἐμῆς γεύσαιτο καὶ αἵματος εἰνὶ δεσμῷ,
ἔστος ἀνὴρ ἐν ἐμοὶ μενέει, καὶ ὁμόζυγος αὐτῷ
ἔσσομαι, ἔμπεδος οἶκος, ἀειρόμενος, καὶ ἀείρων.
ὡς γὰρ πατὴρ ζώων με βοηδόον ὤπασε κόσμῳ,
ζώω δ' ὑψιμέδοντος ἐμοὶ διὰ νεῦμα τοκῆος,
αὐτὸς ἐγὼ, καὶ κεῖνος ἀνὴρ ἰσόζυγι δεσμῷ
ἐξ ἐμέθεν ζήσειεν, ἐμὸν δέμας εἰλαπινάζων.
ζωῆς ἄφθιτος ἄρτος ἐτήτυμος ἔστος ἀκούει,
οὐχ οἷον πρὶν πάροιθεν ἐρημαίῃ παρὰ λόχμῃ
ὑμέτεροι γλυκερὸν ἄρτον ἐθηήσαντο τοκῆες,
καὶ θάνον ἐν σκοπέλοισιν ὀρειπλανέες μετανάσται.
τοῦτον ἀνὴρ ἐπάρουρος ἐτήτυμον ἄρτον ἐρέπτων,
ζωὸς ὄψεται ἔστος, ἕως δολιχοῖο γηρεῖος
ἀμφιλαφὴς πολιῇσι κόμην λεύκαίνεται αἰών.

Ταῦτα βαθυκρυπτῆι Καφαρναὲμ ἐνὶ γαίῃ
ἔννεπεν, ἀλλαίγων ἔσω νηοῖο διδάσκων.
πολλοὶ δ' εἰσαΐοντες, ἀμερσινόῳ πρὶ λύσσῃ,

εἰς χόλον

veni cœlitus perficiens meum, sed patris.
Hoc autem omnium rectoris mei est patris desiderium,
vt eorum quos pater meus dedit nullum perdam,
sed ipsum caliginoso exuscitem ex barathro,
reducem ex mortuis, quando vltima hora venit.
Hæc enim clari mei est voluntas patris,
vt omnis qui videt me placidum oculum tendens
vitæ futuræ æternum ad cœtum veniat,
& ipsum exuscitabo rursus congregatũ, quando illius
vltimæ lumen veniet auroræ.
Vita enim est verè nostra caro,
& sanguis meus infallibilis est potus: quicunq; vir
carnem meã gustauerit, & sanguinẽ vna sanctione,
hic vir in me manet, & coniunctus cum ipso
ero, firma domus, gestatus & gestans.
Sicut aũt pater viuens me opitulatorẽ præbuit mundo:
viuo autem altiregentis mei ob voluntatem patris
ipse ego, & ille vir æquali lege
ex me viuet, meum corpus comedens.
Vitæ incorruptibilis panis verus hic dicitur,
non qualiter antea desertam apud syluam
vestri dulcem panem admirati sunt patres,
& mortui sunt in scopulis montani exules,
hunc vir terrestris verum panem comedens,
vitam videbit hic, donec prolixi menti
abundans canis comam dealbat seculum.

Hæc profundi fundamenti Capernaum in terra
dixit lapidoso in templo docens.
multi autem audientes cæca quadam rabie

εἰς χόλον οἰστρηθέντες ἐμωθήσαντο μαθηταὶ·
σκληρὸς ἐμοὶ λόγος ἔτος, ὃν ἔννεπε· καί τις ἀκούειν
αὐτῷ φθεγγομένοιο δυνήσεται; αὐτόματος ὃς
γινώσκων ὅτι λαὸς ὑποδρηὺς ἔσκεν ἑταίρων,
λαθριδίως ἀχάλινον ὑποκλέπτοντες ἰωλὴν,
Χριστὸς ἀμῦρ πινόοισιν ἔπος ξυώσατο μαθηταῖς·
ὑμέων ὅδε μῦθος ἀπειθέα θυμὸν ἀμύσσει,
εἰ δέ κεν ἀθρήσητε σωας ἐς πόντα τοκῆϊς
αἰθερίων, ὅθεν ἦλθεν, ἑῶν ὀπιβήτορα δώκων,
ἀνθρώπων πάλιν υἷα, τί ῥέξετε τοῦτο μαθόντες;
πνεῦμα πέλει ζωφερὲς ὑπέρτερον, ἀλλογλῶς ὃ
σαρκὸς ὀπιχθονίης βροτέη φύσις οὐδὲν ὀνήσει.
μύθων δ' ἡμέτερον ῥόος ἔνδεος ὃς ἀγορεύω,
ζωὴ ὁμοῦ καὶ πνεῦμα πέλει, καὶ ἐτήτυμος ὀμφὴ,
ἀλλὰ τινὲς μεγάασιν ἀπειθέες ἄφρονι λύσσῃ
ἦσαν γὰρ τίνες ἦσαν, ὅσοι νόον εἶχον ἀλήτῳ,
πίστιν ἀλιπλανέεσσιν ὀπιπρέψαντες ἀέλλαις,
καί τις ἀνὴρ μιν ἔμελλεν Ἰουδαίοις παραδώσειν.
ἀφυρέης νέσσοιο νόον δεδονημένος οἴστρῳ.
καί σφιν ἄνακτ' ἀγόρευεν· ὅθεν πάρος ἔννεπον ὑμῖν,
οὐ δύναται μερόπων τις ἐκηβόλος εἰς ἐμὲ βαίνειν,
εἰ μὴ ἀφ' ἡμετέροιο θεῷ πεφιλημένος ἀνὴρ
τοῦτο γέρας δέξαιτο χαριζομένοιο τοκῆος.
οὗ χάριν ἀσθενικὸς ὀπαδοπόρῳ ποδὶ βαίνων,
χάζετο τηλεπόρων μετανάστης ἑσμὸς ἑταίρων,
ἐκλέπτ' ὡς πρὶν πάροιθε μετάτροπον ἦθος ἀμείψας,
Χριστῷ ἐφωμάρτησε τοδ' ὕστερον· εἰσορόων δὲ
κοίρανος ἀσταθέων ἑτερόφρονα λαὸν ἑταίρων,
αὖτις ἀνασειράζοντα μετήλυδα λαὸν ἀλήτων,

ἔννεπε

in iram concitati dixerunt discipuli:
Durus mihi sermo hic quem dixit, & quis audire
ipsum loquentem poterit? sua sponte autem
cognoscens quòd populus suspiciosus esset sociorum,
occultam effrenem supprimentes vocem,
Christus mẽte errantib. verbũ cõmunicauit discipulis:
Vestram hic sermo incredulam mentem cruciat:
quid verò si videritis simul fulgentem cum patre
cœlestium, vnde venit, suarum ascensorem sedium
hominis rursus filium, quid facietis hoc intelligentes?
spiritus est viuificans præstantior: alienigena autem
carnis terrestris humana natura nihil proderit.
Sermonum verò nostrorum fluxus diuinus quos dico
vita simul & spiritus est & vera vox.
Sed quidam sunt increduli insipienti rabie:
sciebat.n. quinam essent, qui mentẽ habebant errãtem,
fidem in mari errantibus committentes ventis,
& quinam vir ipsum esset Iudæis proditurus,
argentei morbi mente agitatus stimulo.
Et ipsis rex dixit: ideo antè dixi vobis
non potest hominum aliquis volens ad me venire,
nisi à nostro charus Deo vir
hoc munus receperit donante patre.
Cuius gratia infirmus retrogrado pede incedens
recessit procul veniẽtium peregrinus cœtus sociorum,
non amplius autẽ vt antea mutabilem morem varians
Christum sequebatur iterum: inspiciens autem
dominus instabilium aliter sentiẽtem populum sociorũ
rursus reuocantem aduenam populum errantem,

ἔννεπε πιστοτέροισι δυώδεκα πᾶσι μαθηταῖς·
ἦ ῥα σοὶ ἀλλοδαποῖσι μολεῖν ἐπέρχεαι καὶ αὐτοὶ
γνήσιοι; ἦ ῥα νόθοισιν ὁμοίιοι εἰσὶ μαθηταί;
καὶ οἱ Πέτρος ἔλεξε βοώμενος ὄνομα Σίμων·
πρὸς τίνα φέρτερον ἄλλον ἰκάνομεν; ἀμφιέπεις δὲ
ζωῆς ἀενάοιο μελίῤῥυτα ῥήματα μύθων,
καὶ πρότερων δεδαῶτες ἀσιγήτων ἀπὸ βίβλων
ἀπλανέες πιστεύομεν μιῇ καὶ ὁμόφρονι βουλῇ,
ὅτι μόνος σὺ θεὸς ἅγιος τέλες· ἡδυεπὴς δὲ
ἀντίτυπον φάτο μῦθον ἄναξ πειθήμονι Πέτρῳ·
ὑμέας δ' ἀφρένα πᾶσαν ἐγὼ δεδαημένος ἀνδρῶν
ἐκ πολέων ἔκεινα; καὶ εἷς ἐναρίθμιος ὑμῖν
δηΐος, ἀλλοπρόσαλλος, ὁμέστιος δὲ μαθηταῖς,
διάβολος νέος ἄλλος ἐν ὀψιγόνοισιν ἀνάκτων.
ἔννεπε σημαίνων ὁμοδόρπιον Ισκαριώτην
αἰνοτόκου Σίμωνος ὀπίπλοπον υἱὸν Ιούδαν.
αὐτὸς γὰρ μιν ἔμελλε πορεῖν ζωαρκέϊ πότμῳ
χρυσομανὴς, δολίης πεφορημένον ἐς λίνον ἄτης,
εἷς γεγαὼς ἑτάρων δυοκαίδεκα. Καὶ τότε ναίων
κοίρανος αὐτόθι μίμνεν ἀνεξικάκοισι πεδίλοις,
γαῖαν ἁλικρήπιδα διαστείχων Γαλιλαίης·
οὐ γὰρ Ιουδαίων πέδον ἤθελεν ἁγνὸν ὀδεύειν,
ὅτι μιν ἠπεροπῇ δόλῳ μενέαινον ὀλέσσαι
υἷες Ιουδαίων ὁσίῳ χαίροντες ὀλέθρῳ.
ἐγγὺς δὲ θεῷ πάνδημος ἑτήσιος ἐγγὺς ἑορτὴ,
πηγυμέναις κλισίῃσιν ἐπώνυμος ἀγχίμολοι δὲ
γνωτοὶ ψευδάλεοι τετράζυγες υἷες Ιωσὴφ
Χεισὸν ὀπαστέρχοντες, ὁμόθροον ἴαχον ἀυδὴν·
ἀντεῦθεν μετάβηθι· καὶ ὁππότε κῶμος ἑορτῆς

πανδήμου

dixit magis fidelibus duodecim omnibus discipulis:
num cum extraneis ire festinatis & ipsi
legitimi? num spuriis similes sunt discipuli?
Et ei Petrus dixit vocatus nomine Simon:
ad quem alium præstantiorem veniemus? habes enim
vitæ æternæ mellifluos fluxus verborum,
& prioribus scientes non silentibus ex libris
non errantes credimus vna & consentiente voluntate,
quòd Dei tu solus sanctus es: suauiloquus verò
expressum dixit sermonem rex credulo Petro:
Vos nonne mentem omnem ego sciens virorum
ex multis selegi? & vnus annumeratus vobis
hostilis, mutabilis, domesticus est discipulis,
diabolus nouus apud posteros qui dicetur.
Dixit, significans conuictorem Iscariotam
miseri Simonis subdolum filium Iudam:
hic enim ipsum traditurus erat vitali fato
auro insaniens fraudulentæ delatum in rete capturæ
vnus existens sociorum duodecim. Et tunc habitans Ca. VII.
dominus ibi mansit malorum tolerantibus pedibus
terram ad mare fundatam peruadens Galileæ:
non enim Iudæorum in solo volebat sancto ambulare,
quia ipsum fallaci dolo volebant perdere
filij Iudæorum, sancta gaudentes pernicie.
Erat aũt Deo publicum anniuersarium propè festum
à fixis tabernaculis dictum: propinqui autem
fratres falsi quadruplices filij Ioseph
Christum incitantes, concordem sonuerunt vocem:
Hinc discede, & quando celebratio festi est

ωτεῦσιν Ιυδαίης ὁμοτέρμονα γαῖαν ὁδεύειν,
ὄφρα μεταστρέψαντες ἀπειθέα λαὸν ἀλήτην,
ἀρχαίῃ σέο πίστιν ἀνακτήσοιντο μαθηταὶ
ἐρχόμενοι σέθεν ἔργα σοφῷ τετελεσμένα μύθῳ.
οὐ γὰρ τις μερόπων ἀπόκρυφον ἔργον ὑφαίνει,
ἔργον ἀθηήτῳ κεκαλυμμένον ἀχλύϊ σιγῆς,
ἀμφαδίην δ' ἐθέλει θρασὺς ἔμμεναι. εἰ τάδε ῥέξεις
ποίκιλα θαύματα, δεῖξον ὁρώμενα θαύματα κόσμῳ.
τοῖα μάτην ἀγόρευον ἀπειθέες, οἷα καὶ ἄλλοι,
Χειροδ παμμεδέοντος ἀδελφεοὶ ἔμπεδον ἐόντες,
πίστιος ἀπλανὲς ἦθος ἀπηρνήσαντο καὶ αὐτοὶ.
καί σφιν αὖτις ἀγόρευεν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ·
οὔπω καιρὸς ἦλθεν ἐμὸς χρόνος· ὑμέτερος δὲ
πέπταται αἰὲν ἑτοῖμος ἐλεύθερος. οὐ δύναται γὰρ
ζηλομανὴς ποτὲ κόσμος ἐθήμονι λαίλαπι λύσσης
ὑμέας ἐχθαίρειν· ἐμὲ δὲ στυγέει καὶ ἐλαύνει
θαρσήεις, ὅτι μοῦνος ἀφειδέϊ μάρτυρι φωνῇ
ἠθάδος ἀμπλακίης ἐγκύμονα κόσμον ἐλέγχω,
ἔργα τά οἱ τελέει βοόων ἀλλότρια θεσμῷ·
ὑμεῖς δ' ἐκελάδοιο μετέλθετε κῶμον ἑορτῆς,
οὔπω ἐγὼ κλισίας νεοπηγέας ἅρπι γεραίρων,
ἐς τελεστὸν ὁσίου ὀπιθήσομαι· ἡμετέρη γὰρ
οὔπω μοι τετέλεστο χρόνος δρόμος. ὡς ὁ μὲν εἰπὼν
ἔστιχεν ἀγνὸν ἔθνος ἀκερσεκόμων Γαλιλαίων.
γνωτοὶ δ' ὡς ἀνέβαινον ἐς ἱερὸν, ὀψὲ καὶ αὐτὸς
ἔνθεον ἴχνος ἔκαμψεν ἐς ἅρπι χόρδιον ἑορτῷ,
καί μιν Ιυδαῖοι φιλίῃ μάσδιον ἀνάγκῃ·
ποῦ μοι ἔβη; ποῖ κεῖνος; ἀποστρύζοντι δ' ὅλαῳ
μυρίος ἔρρεε μῦθος ἀσιγήτων ἀπὸ λαιμῶν,

καὶ

festina Iudææ finitimam terram accedere,
vt conuertentes incredulum populum errantem
veterem in te fidem recuperent discipuli,
videntes tua opera sapienti perfecta verbo:
non enim aliquis hominum occultum opus texit,
opus inuisibili occultatum caligine silentij,
apertè verò vult audax esse: si hæc facies
varia miracula, ostende perspecta miracula mundo:
Talia frustra dicebant increduli, sicut & alij,
Christi omnium rectoris fratres licet existentes,
fidei firmum morem abnegârunt & ipsi.
Et ipsis rex dixit responsiuo quodam sermone:
Nondum opportunũ venit meũ tempus: vestrũ autem
volat semper promptum, liberum: non potest enim
insaniens vnquam mundus consueta procella rabiei
vos odisse: me autem odit & expellit
audax, quia solus non parcente testificante voce
consueto peccato refertum mundum redarguo,
opera, quæ facit, clamans aliena à lege:
vos sonori accedite ad celebrationem festi,
nondum ego tentoria recens fixa iam honorans
ad festum sacrum ascendam: nostri enim
nondũ mihi cõpletus est temporis cursus: sic ille dicẽs,
peruasit sanctum solum intonsorum Galilæorum:
Fratres aũt cum ascendissent ad templum, serò & ipse
diuinum vestigium flexit ad nuper celebratum festum:
Et ipsum Iudæi chara quærebant necessitate:
quò iuit? vbi ille? mussitanti verò populo
infinitus fluit sermo non tacentibus à gutturibus

καὶ πολέες φθέγξαντο θεσπέα μάρτυρα φωνὴν,
ὅτι σοφὸς τελέθει, καὶ ἀμύμονα θαύματα τεύχει.
ἄλλοι δ' αὖτε μάλα ὁμογλώσσων ἀπὸ λαιμῶν·
ἢ σοφὸς, ἢ σοφὸς ἔστω ἐτήτυμον ἀγορεύων ὃς
λαοὺς κλεψινόοισι παραπλάζει φρένας μύθοις.
τοῖα μὲν ἀλλήλοισιν ὁμίλεον· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ
ἢ τότε τολμήσας τις ἀδειμάντῳ πινὶ φωνῇ
ἀμφαδίην ὀάριζεν ἐλεύθερα χείλεα λύσας
τάρβῳ Ἰουδαίων πεφυλαγμένῳ· ὀψιφανὴς δὴ
ἤδη μεσσιπόλοιο μέσην περὶ νύσσαν ἑορτῆς
Ἰησοῦς ἀνέβαινεν. ἐν εὐλαΐγγι δὲ νηῷ
ἀγερομένων ἐδίδαξεν ὁμοζυγέων κίχα φωτῶν.
καί μιν Ἰουδαίων ἐπεθάμβεεν ἐσμὸς ἐχέφρων·
ἀλλήλοις δ' ὀάριζον ἀμοιβαδὶς ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ·
αὐτόματος πόθεν ἔστι γεγραφότος ἀνδρὸς ἀοιδή;
γράμματα πῶς δεδάηκεν, ἃ μὴ μάθεν ἴδμονι τέχνῃ;
γράμματα πῶς ἀδίδακτος ἐπίσταται; εἰρομένοις δὲ
θεσπεσίοις στομάτεσσιν ἄναξ ἠρύγετο φωνήν·
ἡ διδαχὴ πωλύϊδρις ἐμὴ πέλεν, ἀλλὰ τοκῆος,
ὅσπις ἐμὲ προέηκεν· ἀνὴρ δέ τις εἰ ἐθέλήσει,
γνώσεται ἢ μετέρης διδαχῆς χάριν, εἰ γενετῆρος
ἔστι τις ἐξανίη θεόθεν δόσις, ἢ ἐγὼ αὐτὸς
φθέγγομαι ἐξ ἰδίων ὀάρων αὐτόσχολον αὐδήν.
πᾶς βροτὸς ὃς λέξειεν ἐμὴν ὑφιώεσσαν ἀοιδήν,
ἐξ ἰδίης σοφίης ὅπα μάρτυρος αὐτὸς ἑαυτῷ
μαιεύεται βροτὸς ἔστι· θεὸν κλέος· ὃς δὲ τελέσσει
νεῦμα Θεοῦ πέμψαντος, ἀναίτιος ἔστι· δόλος δέ
οἱ μόνον ἐστὶ τυμίης, καὶ ἀτάσθαλον οὐδὲν ἐν αὐτῷ.
μαίσφιν ἄναξ ἀγόρευεν ἀμοιβαδὶς, ἠδὲ πάρος περ ὑμῖν

Μωσῆς

& multi dixerunt piam testificantem vocem,
quòd sapiens est & eximia miracula facit.
Alij autem contrà contendebãt consentiẽte ex gutture
non sapiens, non sapiens hic verè: collecti verò
populi mentem fallentibus decipit animum verbis.
Talia quidem inter se conferebant: de eo autem
non tunc audax aliquis intrepida quadam voce
apertè locutus est libera labia soluens,
terrorem Iudæorum cauens: serò apparens autem
iam sacrifici mediam circa metam festi
Iesus ascendit: in lapidoso autem templo
congregatos docuit coniugatorum ordines virorum,
& ipsum Iudæorum admirabatur cœtus prudens:
inter se autem loquebantur alternatim alius ad alium:
A seipso vnde hic eructat scriptam vocem,
literas quomodo scit, quas non didicit sciente arte?
literas quomodo non edoctus nouit? interrogantib. aũt
piis oribus rex eructauit vocem:
Non doctrina multiscia mea est, sed patris
qui me præmisit: vir verò aliquis si voluerit,
cognoscet nostræ doctrinæ gratiam, an parentis
sit aliquod cœlestis diuinum donum, an ego ipse
loquar ex propriis dicens sponte excitatam vocem.
Omnis homo qui dixerit suum glorioſum honorem,
ex propria sapientia testificans ipse sibiipsi
quærit homo hic suam gloriam, qui verò perfecerit
voluntatem Dei mittentis, insons hic incedit
semitam veritatis, & pernitioſum nihil in ipso.
Et ipsis rex dixit vicißim, non antea vobis

Μωσῆς δεσμὸν ἔδωκε φόνῳ ποινήτορα φωτῶν;
καὶ πόθεν ὑψίστοιο θεοῦ λόγον ἥρπασαν αὖραι;
ἠδέ τις ὑμείων τελέει νόμον, ὅττι με μοῦνον
πάντες ἀποκλείνειν κρυφίῳ μαιεύετε πότμῳ.
καὶ οἱ λαὸς ἔλεξε· τεὸν νόον οἶστρος ἐλαύνει
δαίμονος ἠερείοιο; τίς ἱμείρει σε δαμάσσαι;
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε σοφὸν νόμον, ᾧ ὅτι λαοὶ
μυστιπόλῳ σεφανηδὸν ὑποκλέπτουσι προσώπῳ,
ἄκρον ἀποτμήγουσι τελεσιγόνου σκέπας αἰδοῦς,
ἓν μόνον ἔργον ἔρεξα· καὶ ἀσεβέος χάριν ἔργου
πάντες ἐμοὶ μέμφεσθε τεθηπότες οὗ χάριν ὑμῖν
Μωσῆς θεσμοφόροιο τομὴν παρέδωκε σιδήρου,
οὐχ ὅπερ Μωσῆος ἑλὼν γέρας, ἀλλὰ τοκήων
ὑμετέρων δοσις ἔσχε· καὶ ἀρχεγόνῳ τινὶ θεσμῷ
ἑβδομάτης ὅτε φέγγος ἐθήμονος ἔρχεται ἠοῦς
ἀφνῳὸν λοχίῳ περιτέμνετε φῶτα σιδήρῳ,
ἔννομα μὴ Μωσῆος ἀνέγγυα δεσμὰ λυθείη.
εἰ ὃ τομὴν ὁσίην δέχεται βροτὸς ἠθάδι χαλκῷ,
πάντες ἐμοὶ βαφύμιδιν ἐγείρετε κόμπον ἀπειλῆς,
εἰ πάλιν ὔμμιν ὅπασα σεσηπότα κυκλάδι νούσῳ,
ὁππότε σαββατον ἦεν, ἐμῷ χραισμήτορι μύθῳ
ζωχρήσας ὅλον ἄνδρα, καὶ οὐ τμητῆι σιδήρῳ·
κείνατε μὴ βροτέῃσι χάριν πίνοντες ὀπωπαῖς,
ἀλλὰ δίκην κείνοντες, ἀληθεῖ τέμνετε μύθῳ,
ὄφρα θέμιν χρονίοιο περιπλήσητε προσώπου.
καὶ ζαθέων τινὲς εἶπον ἀπ' ἄστεος Ἱεροσολύμων·
ἀτρεκὲς οὐ φέλεν οὗτος ὃν ἰχθύσσι δαμάσσαι
συμμιγέες ναέτῃρες ἀλοιητῆι σιδήρῳ;
ἠτάδε πῶς παλίορσος ὅλῳ θηήτοι λαῷ

ἀμφω-

Moses legem dedit cædis vltricem virorum?
Et vnde altißimi Deus verbum rapuerunt venti?
neq; aliquis ex vobis facit legem, quia me ſolum
omnes interficere occulta inquiritis morte.
Et ei populus dixit: tuam mentem ſtimulus impellit
dæmonis aerei? quis cupit te domare?
Ieſus autem dixit ſapientẽ legem, propter quã populus
ſacrifica circulariter occulta facie
ſummum abſcindit prolifici munimentum pudendi,
Vnum ſolum opus feci, & pium propter opus
omnes me reprehenditis ſtupefacti: cuius gratia vobis
Moſes legiferi ſectionem tradidit ferri,
non quòd Moſis erat munus, ſed patrum
veſtrorum donatio erat: & primæua quadam lege,
ſeptimæ quando lumen conſuetæ venit auroræ,
recens genitum natalitio circumciditis virum ferro,
legitima ne Moſis ſine ſponſione vincula ſoluantur:
ſi verò ſectionem ſanctam recipit homo cõſueto ferro,
omnes mihi infeſtum excitatis ſtrepitum minarum,
ſi rurſus vobis præbui putrefactum circulari morbo,
cum ſabbatum eſſet, meo opitulante verbo
vegetans tótum hominem, & non ſecante ferro.
Iudicate non mortalibus gratiam tradentes oculis
ſed iuſtitiam iudicantes vero ſecate verbo
vt iuſtitiam antiqua pluris æſtimetis facie.
Et diuina quidam dixerunt à ciuitate Hieroſolymorũ:
verè non eſt hic quem quærunt domare
promiſcui ciues pernitioſo ferro?
Ecce quomodo reciprocus toti ſpectanti populo

ἀμφαδίῳ ἀδόνητ@ ἐρεύγεται ἠδὲ φωνῇ·
ἦ ῥα θεογλώσσων μερόπων αἴοντες ἰωὴν
ἄστε@ ἡγεμονῆες ἐμοὶ δεδάασι πολῖται,
Χριστὸς ὅπως πέλεν ἔσται; ἄναξ δ' ὅτε Χριστὸς ἱκάνει,
οὔ τις ἀνὴρ δεδάηκε πόθεν πέλει· ἴστε δὲ τοῦτον.
Ἰησοῦς δ' ἀάχησεν ἐν ἀργυροφέγγεϊ νηῷ·
ἴστε φρεσσόνοοι καὶ ἐμὲ ξυνῇονι μύθῳ
ἴστε, καὶ ὁππόθεν εἰμὶ, καὶ εἰ τόδε κεύθετε σιγῇ.
οὐδὲ γὰρ αὐτοκέλευσος ἐς ὑμέας ἐνθάδε βαίνω,
ἀλλὰ πατὴρ ἐμός ἐστιν ἀληθινὸς εἵνεκα πομπῆς.
ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ μάλα τοῦτον ὀπίσσομαι, ὅτι παρ' αὐτοῦ
αὐτὸς ἔβλων, κἠκεῖνος ἐμὲ προέηκεν ἱκάνειν.
καί τινες οἰστρηθέντες ἐπεσσεύοντο πιέζειν
Ἰησοῦν παλάμῃσιν ἀφειδέσιν· οὐδέ τις αὐτῶν
χεῖρας ἐὰς δασσαμένας ἐπήγαγεν, ὅτι οἱ αὐτὴ
οὔπω πεπρωμένη ἦλθε θελήμονι φοίνιος ὥρη
καί πολέες πίσυνον ἀγειρομένων ἀπὸ λαῶν,
Ἰησοῦν δ' ἐγέραιρον ὁμοφθόγγῳ τινὶ μύθῳ·
μὴ γὰρ Χριστὸς ἄναξ λαόσσοος, εἴποθεν ἔλθοι,
ἔργων, ὧν κάμεν ἔστος, ὑπὲρ τερπα θαύματα ῥέξει
λυσιπόνοις στομάτεσσι; πολυγλώσσοιο δ' ὅ λαοῦ
μεμφομένην ἀχάλινον ὑποκρύζοντος ἰωὴν
ἔκλυε λαὸς ἄπιστος ἀμοιβαίων Φαρισαίων.
καὶ φθονεροὶ προέηλλον ὀπάονας ἀρχιερῆες,
Ἰησοῦν ἀκίχητον ἀφειδέϊ χειρὶ πιέζειν.
καί σφιν ἄναξ ἀγόρευεν ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ,
θεσπίζων ταχύποτμον ἑλὼν ὠπάζετον ὥρην·
ὑμείων ἔτι βαιὸν ὅσσον χθονὸς ἐγγύθι μίμνω,
καὶ ταχὺς ἵξομαι αὖθις ἐμῷ πέμψαντι τοκῆϊ.

κγ

apertam imperterritus eructat consuetam vocem:
num Deiloquorum hominum audientem vocem
ciuitatis principes nouerunt ciues,
Christus quod est hic? rex autẽ quando Christus venit,
nullus vir nouit vnde sit: scitis autem hunc.
Iesus autem sonuit in argento splendente templo:
scitis solertes & me socio sermone
scitis, & vnde sim, etsi hoc occultetis silentio:
non enim à me ipso ad vos huc venio,
sed pater meus est verus propter legationem:
sed ego valde hunc scio, quia ab ipso
ego veni, & ille me præmisit venire.
Ei quidam stimulati concitabantur capere
Iesum manibus non parcentibus: neq; quis ipsorum
manus suas graues iniecit: quia ei
nondum à patre venit volenti cruenta hora.
Et multi crediderunt congregato ex populo,
Iesum verò honorabant consono quodam sermone:
Num Christus rex populum seruans, si quãdo venerit,
operibus, quæ fecit hic, præstantiora miracula faciet
dolorifrago ore? verbosum verò populum
querulam effrenem mussitantem vocem
audiuit populus incredulus mẽte errantiũ phariſæorũ.
Et inuidi præmiserunt ministros pontifices,
Iesum incomprehensibilem crudeli manu vt caperent.
Et ipsis rex dixit obscuro quodam sermone,
vaticinans celeris fati suam voluntariam horam:
vestram adhuc parum super terram propè maneo,
& celer veniam rursus ad meum mittentem patrem,

καὶ με παλιμπετέες μαςδίετε· μαιόμενοι ὔ
ἔκ κέ ἐφεύρήσητε· καὶ ὃ δέν ὅτι περῆσαι
ὑμέας ἴχνος ἄγοντας ἐς ἀπρεπὸν, ἰῶ πρὸ ὁδὸν.
ἀλλήλοις δ' ὀάριζον ὁμηλαδὸν αὐτόθι λαοὶ.
πῆ μέλλει μὴ βαιὸν ἀπόυτος ἔτος ἰκάνειν;
μὴ ταδύδει θεῖροιτος ἐς ἄστεα γείτονα βαίνειν,
ἔνθι πανελλήνων σποράδες σίχες; ὄφρα καὶ αὐτὸν
δασμὸν ἑῆς σοφίης ἑλλήνια τέκνα διδάξῃ;
τίς δε πέλει λόγος ὅτι, ὃν ἔννεπε μάρτυρι λαῷ·
πολλά με μαςδίσητε παλίνδρομον ὀψὲ νοῆσαι
κ' ὐδὲν ἐφεύρήσητε, κὴ ὃ δέμις ὅππόθι βαίνω,
ὑμέας ἱμείροντας ἀνέμβατον οἶμον ὁδεύειν;
ἀλλ' ὅτε λοίσθιον ἦλθε χορεστὰς ἡμαρ ἑορτῆς,
χειρὸς ἄναξ ἔστηκε λιθώδεος ἐγγύθι νηοῦ,
Ἑβραίοις δ' ἰάχησε χέων πανδελγέα φωνὴν·
εἴ τις δίψαν ἔχει θυμοφθόρον εἰς ἐμὲ βαίνων
πηγῆς ἡμετέρης πινέτω ψυχροτόου ὕδωρ.
πᾶς γὰρ ὁ πίσιν ἔχων, σόος ἔσεται. ἀφθέγξατο δ'
οἷα θεοῦ φάτο μῦθος, ἀεὶ διὰ γαστρὸς ἑκείνης
ἔμφρονες ἀυτοχύτῳ ποταμοὶ ζώοντι ῥεέθρῳ
ἐνδόμυχον βλύουσι παλιμφυὲς ἔνθεον ὕδωρ.
εἶπε προθεσπίζων ὀπιδήμιον ὄψιμον ἄγγελον
Πνεύματος, ὃ ῥα ἔμελλε τυχεῖν θερδέγμονι θυμῷ
πᾶσα πολυσπερέων μερόπων πειθεῖσα γενέθλη.
ἔπω γὰρ βροτέῃσιν ἐνερρίζωτο μενοινᾶις
Χεισὸς ἄναξ γενέτας φανεὶς ἀφθίτρονος ἕδρης.
πολλοὶ δ' εἰσαίοντες ὁμοφραδέων τότε λαῶν,
χείλεσι πιστοτάτοισι πολύσομον ἔβρεμον ἠχώ·
ἔστι, ὃν ἔγραφε μῦθος, ἐτήτυμός ὅτι προφήτης,

οἳ δε

& me retrogradi quæretis: cupientes autem
non inuenientis & non potestis transire
vos vestigium ducentes in viam, quam ego ibo.
Inter se autem loquebatur gregatim ibi populus:
Quò vult post pusillum discedens hic abire?
num festinat vagus ad ciuitates vicinas ire,
vbi gentilium sparsæ acies, vt & ipsam
legem suæ sapientiæ Græcorum filios doceat?
quis verò est sermo hic quem dixit testificanti populo:
multum me quæretis reuersum serò cognoscere
nec inuenietis, & non fas est quo vado
vos desiderantes inaccessam viam ambulare?
Sed quando vltima venit choreas instaurãtis dies festi,
Christus rex stetit lapidoso in templo,
Hebræis verò sonuit fundens omnes mulcẽtem vocem:
Si quis sitim habet animicidam ad me veniens
fontis nostri bibat animam seruantem aquam:
Omnis enim fidem habens saluus erit: priscus verò
sicut Dei dixit sermo, semper per ventrem illius
prudentia per se fuso flumina viuente fluxu
abditam fundent rursus natam diuinam aquam.
Dixit vaticinans aduenientem serum splendorem
Spiritus, quem acceptura erat Deum recipiẽte animo
omnis variorum hominum credula generatio:
nondum enim humanis stabilitus erat mentibus
Christus rex patris visus propinquus sedens in sede.
Multi verò audientes consentientes tunc populi
labiis credulis multiplicem fremuerunt sonum:
Hic, quem descripsit lex, verus est propheta:

οἵδε δι χοσαίσιν ἀδαήμονες εἶχον ἀοιδὴν·
Χειστὸς ἄναξ πέλεν ἔτω· ἀμιλλητῆει ὃ μύθῳ
ἄλλοι θεσμοφόρων τομάτων πετάσαντες ὀχῆας
θέσφατα μυθήσαντο σοφῇ κεχαραγμένα βίβλῳ·
μὴ γὰδ ἀλιχρηπὶς ἐλεύσεται ἐκ Γαλιλαίης
Χειστὸς ἄναξ; ἠ τῆτο θεήγορ ἔννεπεν ὁμφὴ,
Δαβὶδ δ' ἀρχεγόνε βασιλήϊον αἷμα κομίζων,
Χειστὸς Ιεδαίοισι φανήσεται αὐτὸς ἀνάσσων,
πατρίδ ὅππόθι δῶμα λυροκτύπ ὤκεε Δαβὶδ
Βηθλεὲμ μηλοβότοιο; μεμιγομένοιο δ' λαοῦ,
ἀμφιλαφὴς δίχόμηπς ἔλιξ ἔρις· ἀφεγδέες
ἀφραδέες πνὲς ἄνδρες ἐπειρήσαντο πιέζειν
Ιησῆν ἀδίκῳ ὑπὸ πνεύματι δημογερόντων.
ἀλλά μιν ἔπς ἔμπλεψεν, ἐπεὶ πυμάτη πάλιν αὐτῷ
ἔπω ὀπιπρέψαντι παείσατο λοίγιος ὥρη.
καὶ πινυτοὶ νόσησαν ἐς ἀντιθέους ἱερῆας
θαμβαλέοι θεράποντες ἐμυθήσαντο δ' ἐκεῖνοι·
τίπτέ μιν ἠ κομίσασθε; χὴ ἔννεπον ἔμφρονι μύθῳ
ἀπλανέες δαοπλῆτ ὑποδρηςῆρες ἀνάγκης·
ἠχ ὅτω βροτὸς ἄλλος ἴσιον ἐφθέγξατο φωνὴν.
καὶ θρασὺς εἶπεν ὅμιλος ἀκηλήτων Φαρισαίων·
μὴ σφαλερῇς φραπίδεσι παρεπλάγχθητε χὴ ὑμεῖς
πειθόμενοι κείνοιο νοήμασι; μή πς ἐς αὐτὸν
ἡγεμόνων πίσδυεν, ἢ ἀγχινόων Φαρισαίων
εἰ μὴ δήμος ἔτος ἀτάσθαλος ἐσμὸς ἀλήτης,
ὃς νόμον ἀγνώσσων βακχεύεται, ἔμπλεος ἀρῆς.
ἀφνειῇ ὃ φάλαγγι χέων νεμεσήμονα φωνὴν
ἀγχιφανὴς Νικόδημος ἀμείβετο πάντας ἐλέγχων·
μὴ γὰδ Ιεδαίων νόμος ἔνδεος ὀξέϊ θυμῷ

οἵδε

Alij verò controuersiæ inscij habebant præconium:
Christus rex est hic: contentioso autem sermone
alij legiferorum orum soluentes repagula,
oracula dixerunt sapienti signata libro:
num maritima veniet ex Galilæa
Christus rex? non hoc deiloquus dixit sermo,
Dauid sed prisci regium sanguinem ferens
Christus Iudæis apparebit ipse vocatus,
patriæ vbi domum citharœdus habitauit Dauid
Bethlehem oues pascentis? diuisi verò populi
continua diuersi consilij erat contentio. Improuidi aũt
imprudentes quidam viri tentârunt capere
Iesum iniusto instinctu seniorum,
sed ipsum nullus comprehendit, nam vltima ipsi
nondum committenti adstitit mortifera hora.
Et prudentes reuersi sunt ad Deo cõtrarios sacerdotes
stupentes ministri: dixerunt autem illi:
cur ipsum nõ adduxistis? & dixerũt prudenti sermone
non errantes grauis ministri necessitatis:
Non sic homo alius æqualem locutus est vocem.
Et audax dixit cœtus intractabilium pharisæorum:
num errante mente seducti estis & vos
credentes illius sententiis? num aliquis in eum
principum credit vel perspicacium pharisæorum?
nisi popularis hic improbus cœtus errans,
qui legem ignorans insanit, plenus execrationibus.
Abundanti autem agmini fundens obiurgatricẽ vocem
vicinus Nicodemus respondit, omnes redarguens:
Num verò Iudæorum lex diuina celeri animo

οὐδὲ καταχρίνειν, εἰ μὴ πάρ@ αὐδρὸς ἀκόων
φθεγγομένυ κρίνειε δικαστόλ@ ἴδμονα φωνῶ;
ἔργα τάφρ τελέει νοέων ὑωομάρτυρι μύθῳ;
καὶ χόρ@ αὐτίαχησε θεπισπόλων Φαρισαίων
μεμφόμεν@ Νικόδημον ἀμεμφέα· μὴ σὺ καὶ αὐτὸς
αἷμα φέρεις Γαλιλαῖον; ἀμοιβάδα βίβλον ἑλίσσων,
ἔζεο μασδίων, ἢ γνώσεαι ὅτι θεφφήτης
ἔπω ποικιλόμυθ@ ἐγείρεται ἐκ Γαλιλαίης.

λείπει ἡ ἀρχὴ. Ιησοῦς δ' ἀγόρδε χέων λαοσσόον αὐδὴν·
εἰμὶ φά@ κόσμοιο λιπαυγέ@· ὅς δέ μοι αὐτῆς
πισὸν ὁμῶρτήσειεν ἔχων νόον, ἔποτε βαίνει
ποσὶν ἀλωομένοις σκιοειδέα κῶνον ὁμίχλης,
ἀλλὰ καταυγάζειεν ἔχων ὁμόφοιτον ἐν αὐτῷ
ζωῆς ἀπλανέ@ φά@ ἔμπεδον· ἀπροεπὴς δ'
λαὸς Ιυδαίων ἐπεβόμβεε δυάδι φωνῇ·
μάρτυρείω ἰδίῳ ἐνέπῃς ὑφαύχενι μύθῳ,
μάρτυρ@ ἀ σέο μῦθ@ ἐτήτυμ@· εἶπε δ' αὐτὸς
γλώσσης ἀενάοιο θεόῤῥυτον ὄμβρον ἰάλλων·
εἰ καὶ μάρτυρίῃσιν ἐμὸν κλέ@ αὐτὸς ἀέξω,
ἀψδὸς ἧς πέλε μάρτυς ἐμὸς λόγ@. ἀμφότερον δ'
μοῦν@ ἐγὼ νοέω, πόθεν ἦλυθον, ἢ ποδὶ βαίνω·
ὑμεῖς δ' ἀκεδάπτε πόθεν γλυόμεθ', πόθεν ἔσμεν·
ὑμεῖς εἰσορόωντες ἐμεῦ βροτοειδέα μορφὴν,
ἀνδρομέῃσι κτὶ σαρκὶ δικάζετε νηϊδι μύλῳ.
ἀ πινα μὲν κρίνοιμι θεμισπόλον σόμα λύσας·
εἰ δ' ἄρα καὶ κρίνοιμι δίκῃσι ἰθεῖαν ὀείζων,
νημερτὴς καὶ ἄμεμπτ@ ἐμὴ κείσις· ἀ γὰρ ἐλέγχων
εἰμὶ μόν@· μεθέπω δ' καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα
ξυνὸν ἐμὸν σωωάεθλον· ἐν ὑμετέροισι δ' θεσμοῖς

nouit condemnare, nisi antea virum audiens
loquentem iudicauerit iudex sciente voce,
opera quæ perficit cognoscens testificante sermone?
Et cœtus respondit legisperitorum pharisæorum
reprehẽdens Nicodemũ irreprehensibilẽ: nũ & tu ipse
sanguinem fers Galilæum? alternum librum voluens
sede inquirens & cognosces quòd propheta
nunquam disertus excitatur ex Galilæa.

Ca. VIII. principiũ desideratur. Iesus autem dixit fundens populos seruantẽ vocem:
sum lux mundi obscuri, quicunq; me vir
fidelem sequutus fuerit habens mẽtem, nunquã incedit
pedibus errantibus vmbrosum per conum caliginis,
sed splendebit, habens comitem in ipso
vitæ non errantis lucem firmam: maledicus autem
populus Iudæorum obstrepebat furente voce:
Testimonium proprium dicis iactabundo verbo,
testificans tuus sermo non est verus: dixit autem ille
lingua ab æterna à Deo fluentem imbrem mittens:
Et si testimoniis meam gloriam ipse auxero,
verus est testificans meus sermo: vtrunq; verò
solus ego noui, vnde veni, & quò vado:
vos autem nescitis vnde sim, vnde venerim:
vos aspicientes meam humanam formam,
humanam iuxta carnem iudicatis inscio sermone:
neminem quidem iudico legis peritum os soluens:
si verò & iudicarem, iusticiam rectam discernens
infallibile & inculpatum meũ est iudiciũ: nõ. n. redar-
sum solus, habeo verò & altiregentẽ patrem (guens
communem meum adiutorem; in vestra autem lege

θεῖ θεογλώσσῳ κεχαραγμένον ἐμφρονι βίβλῳ·
μάρτυρίη διδύμων ἑτερόφρονος ἔπλετο φωτῶν
πιστὸς, ἐγὼ γὰρ ἐμῶν ὅτε μάρτυρος αὐτὸς ἐμαυτῷ
ξυνὸν μαρτύριον καὶ ἐμὸς γενέτης ἀγορεύει.
Ἑβραῖοι δ' ἐρέεινον ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ·
τίς τέλεν ὅς σ' ἔφύτευσε πατὴρ τεός; εἶπε γὰρ αὐτὸς·
ἀμφοτέρους δ' οὐκ ἴσε μιῇ δυσπειθέϊ βουλῇ,
οὔτε τ' ἐμὲ παῖδα νολόντα, καὶ ἐκπέμψαντα τοκῆα·
εἰ δ' ἐμὲ γινώσκοντες ὀπιζώσαισθε μενοινῇ,
καί κεν ἂν ἐφράσσαισθε καὶ ἡμέτερον γενετῆρα.
τοίρανος ἔννεπε ταῦτα διδάγματα θέσκελα λαῷ,
γαζοφύλαξ ὅθι χῶρος ἀκούεται, ὅππόθι πολλοὶ
ποικίλα δῶρα φέροντες ἐπεσσείχοντο πολῖται.
οὐδ' ὅ τις αὐτὸν ἔμαρψεν, ἐπεὶ θανατηφόρον αὐτῷ
οὔπω λοίσθιον ἦλθε θεόσυτον ἶχνιον ὥρης.
καί σφιν ἄνακτ ἀγόρευεν· ἐμὴν ὁδὸν αὐτὸς ὁδεύσω·
ὑμεῖς δ' ἀφραδέεσσιν ἐν ἤθεσι πάντες ἁλῆται
ῥιγεδανὴν μὴ γῆρας ἐσαθρήσητε τελευτὴν
ἁμπλακίῃ μεθέποντες ὁμήλικα λευκάδα χαίτην·
ἧχι δ' ὀκλυέλικτον ἐμοῦ ποδὸς ἴχνιον ἐπείγω,
ὑμέας οὐ δύνασθε μολεῖν διζήμενοι ταρσῷ.
καὶ θρασὺς Ἑβραίων κυμαίνετο λαὸς ἀκούων
ἄφρονα λωβητῆρι χέων ῥόον ἀνδρεώνι·
ἦ ῥα θανεῖν ἐθέλει βρόχον μόρον, ἢ ξίφος ἕλκων
αὐτοφόνῳ διὰ γαστρὸς ὁμιλήσειεν ὀλέθρῳ;
Ἰησοῦς δ' ἐπέταρνε θεηγόρον ἀνδρεώνα
μῦθον ἀμειλητῆρα χέων λωβήτορι λαῷ·
ὑμεῖς νερθεΐου κατήλυδες ἐστὲ βερέθρου,
ἐστὲ κάτω. καὶ ἄνωθεν ἐγὼ πέλω· ἐστὲ δ' τούτου

ὑμεῖς

est sacro signatum prudenti in libro:
testimonium duorum aliter sonans est virorum
verax, ego sum testis ipse mihiipsi,
commune testimonium & meus pater dicit:
Hebræi verò interrogârunt respõsiuo quodã sermone:
quis est qui te plantauit pater tuus? dixit ipse:
vtrunq; nescitis vno incredulo proposito,
nec me filium venientem, nec mittentem patrem:
si verò me cognoscentes infixissetis animo,
etiam cognouissetis nostrum parentem.
Dominus locutus est hæc documenta diuina populo
Gazophylacium vbi locus dicitur, vbi multi
varia dona ferentes incedebant ciues.
Neq; aliquis ipsum cõprehendit, nam mortiferum ipsi
nondum vltimum venit diuinum signum horæ.
Et ipsis rex dixit: meam viam ipse ibo:
vos verò insipientibus moribus omnes errones
horrentem post senectutem inspicietis finem,
peccato habentes contemporaneos albos crines:
quò autem multum flexum mei pedis vestigium incito,
vos non potestis venire quærente pede.
Et audax Hebræorum turbabatur populus audiens
insipientem contumelioso fundens fluxum ore:
Num mori vult laquei morte, vel gladium stringens
propria cæde per ventrem incidet in mortem?
Iesus verò aperuit diuiniloquum os
sermonem aduersarium fundens conuiciatori populo:
Vos infimi descensores estis barathri,
estis ex imis: & ex alto ego sum: estis autem huius

ὑμεῖς ἀπὸ τῶν κάτω γεγένησθε, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
ἐκ χθονὸς αἷμα φέροντες· ἐγὼ δ' ἐν ἀτέρμονι τιμῇ
ξεῖνος ἔφυν κόσμοιο, καὶ ἄβροτον οἶδα τοκῆα·
ξεῖνος ἐγὼ κόσμοιο, καὶ αἰθέρος εἰμὶ πολίτης.
ἀλλ' ὑμῖν ἀγόρευον, ὅπ φθαμένῳ πνὶ πότμῳ
εἰσέτι μαργαίνοντες ὁμιλύσητε βερέθρῳ
ἁμπλακίῃσι μεδέποντες ὁμόχροον. ἀτρεκέως γὰρ
εἰ μὴ ἐμὲ γνώσεσθε, πίς, ἢ τίνος εἰμὶ τοκῆος,
θνήσκετε δυσεβίης ἐγκύμονες· ὑψινόων δ'
λαὸς Ἰουδαίων φιλοπευθέα ῥήξατο φωνὴν,
τίς σὺ φέλεις; καὶ Χριστὸς ἀνίαχεν· ὅπερ καὶ ὑμῖν
ἐξ ἀρχῆς ἀείζον; ἔχων νήεθμα δικάζειν
καὶ λαλέειν· ἀλλ' ἔστιν ἑτήτυμος, ὅς με γενέθλῃ
ἀνδρομέῃ προέπεμψε· καὶ ἀτρεκὲς ὅσσα παρ' αὐτοῦ
ἤκλυον, ἔμπεδα πάντα διέρχομαι ἄφρονι κόσμῳ.
λαοὶ δ' ἐκ ἐνόησαν ὅτι σφίσιν εἶπε τοκῆα.
Ἰησοῦς δὲ ἀπάμειπτο θεήγορα χείλεα λύσας·
ὁππόταν ἁγνείῃσιν ἀνυψώσητε μενοινὰς
ἀνθρώπου σοφὸν υἱόν, τότε γνώσεσθε καὶ αὐτοί,
ὅτι Θεοῦ γενετῆος ἀπόπροθεν ἔκλυον ὀφαίνω,
ἀλλά μοι ὡς ἐπέτελλε πατὴρ ἐμός, εἰσέτι ῥέζω,
ὅτι καὶ ὑψιμέδοντι γενέτῃ μετ' ἐμεῖο φαείνει.
οὐδέ με μοῦνον ἔλειπεν, ἐπεὶ πεφυλαγμένα ῥέζω
εἰς χρόνον ἐμπεδόκυκλον ἑαδότα πάντα τοκῆϊ.
ταῦτα δέ οἱ βοόωντι, πολυσπερέων ἰλαδὸν ἀνδρῶν
πίσυνοι ἀῤῥήκτοισιν ὑπεκλίνοντο λεπάδνοις.
Ἰησοῦς δὲ ἀγόρευεν ἔπος νεοπειθέϊ λαῷ·
αἴκεν ἐμοὶ πείθησθε, κυβερνητῆρι δὲ μύθῳ
ἡμετέρῳ μίμνητε, τότε γνώσεσθε καὶ αὐτοὶ

εἶμεν

vos vilis natiuæ noxæ mundi
ex terra sanguinẽ ferẽtes: ego autem in æterno honore
peregrinus sum in mundo, nec mortalem noui patrem:
peregrinus ego in mundo & cœli sum ciuis,
sed vobis dixi quod præoccupante quodam fato
adhuc insanientes incidetis in barathrum
peccatum habentes coæuum: Verè enim
nisi me cognoueritis, quis, vel cuius sim patris,
moriemini impietate pleni: superbus autem
populus Iudæorum scisscitantem rupit vocem:
Quis tu es? & Christus respondit: quod vobis
ab initio dixi, habens infinita iudicare
& loqui, sed verus est, qui me generationi
humanæ præmisit, & verè quæcunq; ab ipso
audiui, firma omnia enarro insipienti mundo.
Populus verò non intellexit, quòd ipsis dixisset patrẽ:
Iesus autem respondit diuina labia soluens:
Quando puris exaltaueritis animis
hominis sapientem filium, tunc cognoscetis & ipsi,
quòd sine Deo patre nihil texo:
Sed mihi sicut præcepit pater meus, adhuc facio,
quia & altiregens pater mecum illucescit,
neq; me solum reliquit, postquam obseruata facio
in tempus firmi circuli beneplacita omnia parenti.
Hæc verò eo clamante, varia agmina virorum
fidei firmis innitebantur vinculis.
Iesus autem dixit verbum nouiter credenti populõ:
si mihi credideritis, & gubernante in verbo
nostro manseritis, tunc cognoscetis & ipsi

οἶμον ἀληθείης θεοδερπέος· ἀτρεκὴς ὢν
ὑμῖν πειθομένοισιν ἐλεύθερον ἦμαρ ὀπάσει.
Ἑβραῖοι δ' ἰάχησαν ὁμογλώσσῳ τινὶ μύθῳ·
Ἀβραὰμ ἀρχεγόνοιο ῥυηφενέος γλυκερῆρος
ἡμεῖς αἷμα φέροντες ἀδέσποτον, οὔτινος ἀνδρῶν,
δουλοσύνας δοκιμώσαντες, ἐδουλώθημεν ἰμάσθλῃ.
καὶ πόθεν ἄμμιν ἔειπας; ἐλεύθεροι ἐσσὶ θανόντες,
ἀτρεκὴς τ' ἀκάλυπτον ἐσοπτεύσητε γαλήνην.
Ἰησοῦς δ' ἐδίδαξεν ὑπερφίαλον ἐσμὸν ἐλέγχων·
πᾶς βροτὸς ἁμπλακίῃσι τελέων ἀεσίφρονι θυμῷ,
ἁμπλακίης τέλεός ἐστι. δόμῳ δ' ἐν ἀθανάτῳ οὐ μελάθρῳ
δοῦλος ἀλιτροσύνης αἰῶνος οὔποτε μίμνει
ναιετάων· μίμνει γὰρ ἐφέσπολος υἱὸς ἀμύμων,
ναίων πάτριον οἶκον, ἕως χρονίη φλὸξ νύσσῃ
ἱππιδίων ἀκίχητος ἑλίσσεται ἔμπεδος αἰών.
εἰ δέ κεν ὑμείων ἐλάσας δούλειον ἀνάγκην,
υἱὸς ἐλευθείοισι κόμην στέψειε πετήλοις,
ἁμπλακίης ῥίψητε παλίλλυτα δεσμὰ λεπάδνων,
ἦμαρ ἐλευθείης παντετήτυμον ὀψὲ λαχόντες.
Ἀβραὰμ ἐσσὲ γλύεθλα σαόφρονος, οἶδα κἠγὼ αὐτὸς,
ἀλλά με λαθριδίῳ κτανέειν μαστεύετε πότμῳ,
ὅττι ἐμὸς ποτε μῦθος ἐς ὑμετέρην φρένα δύσει.
Ἑβραῖοι δ' ἰάχησαν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ·
ἡμείων γλύεται τελέθει πρωτοπάτωρ Ἀβραάμ.
Ἰησοῦς δ' ἀπαμείψατο χέων ἀντίκτυπον ὄμφην·
ὑμέας εἰ σοφὰ τέκνα φυτοπάτωρ ἤρσεν Ἀβραάμ,
καί κεν ἐποιήσασθε θεοδμὲς ἔργα τοκῆος
Ἀβραὰμ ξεινοδόκοιο· θεημάχος ἐσσὶ γλύεθλα,
εἰ φονίας δολόεντι μιαίνετε χεῖρας ὀλέθρῳ,

ἔργματα

viam veritatis Deum delectantis: veritas autem
vobis credentibus liberum diem præbebit.
Hebræi autem ſonuerunt concordi quodam ſermone:
Abraham priſci diuitis patris
nos ſanguinem ferentes liberum, nullius virorum,
ceruicem curuantes, ſerui fuimus ſcuticæ,
& vnde nobis dixiſti? liberi eritis mortui,
veritatis & liberam aſpicietis tranquillitatem.
Ieſus autem docuit ſuperbum cœtum redarguens:
Omnis homo peccatum faciens inſipienti animo,
peccati eſt ſeruus: in æterna autem domo
ſeruus iniquitatis æternus nunquam manet
habitans: manet autem vitam ferens filius inculpatus,
habitãs in patria domo, donec temporalem apud metã
tranſiens incomprehẽſibile voluitur firmum ſeculum.
Si verò veſtram expellens ſeruilem neceſsitatem
filius liberis comam coronauerit fŏliis,
peccati abiicietis rurſus ſolubilia vincula collariorũ,
diem libertatis omnino verum ſerò ſortiti.
Abraham eſtis ſoboles prudentis, ſcio & ipſe,
ſed me occulto interficere quæritis fato,
non enim meus vnquam ſermo veſtram mentem ſubit.
Iudæi verò ſonuerunt reſponſiuo quodam verbo:
noſter pater eſt progenitor Abraham.
Ieſus aũt reſpondit fundens contra ſonantem vocem:
Vos ſi ſapientes liberos plantator araſſet Abraham,
etiam faceretis pij opera patris
Abraham hoſpitalis: Deo repugnans eſtis generatio,
ſi homocidiales doloſo polluitis manus exitio,

ἔργοις αὐτὸ ποιοῖν ἐπιζώσασθε γενέθλιν.
Αβραὰμ μὲν ἐμενέαινεν αἰχαίτην ἄνδρα δαμάσσαι,
Αβραὰμ δὲ κἀμὲ τοῦτο θεοσυγὲς, ἀλλά σε ὑμεῖς
ἔργα δολοῤῥαφέοντ μενεαίνετε πατρὸς ὑφαίνειν·
τὴν θρασὺς Εβραίων πάλιν ἔννεπε λαὸς ἀκόων.
ἡμεῖς δὲ γνώμεθα νόθης ἀπὸ μαχλάδος ἴυγγος,
ἀλλὰ θεὸν μόνον ἴδμεν ἕνα ζώοντα τοκῆα·
Ιησοῦς δ' αὖτις πάλιν μυθήσατο λαῷ·
εἰ θεὸς ὑμείων γνήσιος πέλεν αἰθέρα ναίων,
καί κεν ἐμὲ ξύμπαντες ἑνὸς γεγαῶτα τοκῆος
ἀῤῥαγέος φιλίης ἀλύτῳ ξυνώσατε δεσμῷ·
καὶ γὰρ ἐγὼ θεόθεν πεφορημένος ἐνθάδε βαίνω,
καὶ πόθεν ἐκ θεόμητιν ἐμὴν γινώσκετε φωνήν;
ὑμέας δ' ἀθέμιστος ἐὼν ἐμὸν ποτε μῦθον ἀκοῦσαι·
ὑμεῖς δ' ἴδιον τέκνα λυσαντέος ἐστὲ τοκῆος,
Δαίμονος ἀντιπάλοιο, ποθοβλήτους τε μερίμνας
πατρὸς ἀερσινόου μενεαίνετε πάντες ἀῦσαι.
αἰεὶ κεῖνος ἔην ἀνδροκτόνος, ἐξότε κόσμος
ἐξ ἀρχῆς τετέλεστο θεμείλιον· οὐδὲ ἐνὶ θεσμῷ
μίμνεν ἀληθείης θεοπειθέος· οὐ γὰρ ἐν αὐτῷ
ἦεν ἐτητυμίη· κὴν ὅττε σκολιόφρονι βυλῇ
αἰμύλα κωτίλλων ἀπατηλόεσσα μῦθον ἰάλλει,
φθέγγεται ἐξ ἰδίων, ὅτι λοίγιον ἦθος ἀέξων,
ψεύστης αὐτὸς ἔφυ, ψευδήμονος ἐκγενετῆρος.
ὑμῖν αὐτὸς ἔλεξα, κοὐ πιστεύετε μύθῳ·
τίς βροτὸς ὑμείων με ἐλέγξειεν αὐτὸς ἐλέγξαι
ἀμπλακίης ἐπίηρα; κεἰ νημερτὲς ἐνίσπω,
τίπτέ μοι οὐ πείθεσθε σαόφρονι; πᾶς σοφὸς ἀνὴρ
ὃς θεὸν αἰτογένεθλον ἔχων νόον, ἡδέϊ θυμῷ

μύθῳ

operibus expreßis confirmaßtis generationem,
Abraham non cupiebat inſontem virum domare,
Abraham non fecit hoc Deo exoſum: ſed vos
opera doloſi cogitatis patris texere.
Et audax Iudæorum rurſus dixit populus audiens:
Nos non geniti ſumus ſpurio ex meretricis concubitu,
ſed Deum ſolum ſcimus vnum viuentem patrem.
Ieſus autem audienti rurſus locutus eſt populo:
Si Deus veſter pater eſt cœlos habitans,
etiam me omnes ab vno natum patre
firmæ amicitiæ inſolubili coniungeretis vinculo:
Etenim ego á Deo procedens huc venio,
& quomodo nõ diuina ſapientẽ meã cognoſcitis vocẽ?
vos non poteſtis meum ſermonem audire,
vos hoſtiles filij auerſandi eſtis patris
dæmonis aduerſarij, & amabiles concupiſcentias
patris ſuperbi cupitis omnes perficere,
ſemper ille erat homicida, ex quo mundi
ab initio perfectum eſt fundamentum: neq; in lege
manſit veritatis Deo credentis: non enim in ipſo
erat veritas: & quando iniqui animi voluntate
blanda garriens deceptorium ſermonem emittit,
loquitur ex proprijs, quia pernitioſos mores habens
mendax ipſe eſt, mendace ex patre,
vobis ipſe dixi, & non creditis ſermoni.
Quis homo inter vos me poterit ipſe reprehendere
peccati affectatorem? & ſi verum dixero,
cur mihi non creditis prudenti? quilibet ſapiens vir
in Deum æternum habens mentem, ſuaui animo

μύθος οὐρανίοιο Θεοῦ ζώοντος ἀκούει.
ὑμεῖς δ' εἰσάϊειν οὐ σπεύδετε θέσκελον ὄμφὴν,
ὅτι νέα τέκνα βιαρχέος ἐστὲ τοκῆος.
καὶ θρασὺς Ἑβραίων ἐπεπάφλαστε λαὸς ἀκόων,
ἄφρονα λωβητῆϊ χέων ἐπὶ ἄνθεσιν.
σέ κακῶς κείνοντες ἐλέγχομεν ἴδμονι βουλῇ,
ὅτι Θεὸς ποιητὸς ἀεξήθης Σαμαρείταις,
δαίμονος ἀμφιέπων μανιώδεα ῥοῖζον ἰμάσθλης;
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε πάλιν δυσπειθέϊ λαῷ.
δαίμονος οὐ μεθέπω μελανίφρονος ἦχος ἰμάσθλης,
ἀλλὰ Θεὸν ζείδωρον ἐμὸν γενετῆα γεραίρω
πρηῢς ἀγερέσιν· ἀπιμὴ ὄ μὲ πολλὴ
ὑμεῖς ἀφραδέοντες ἐλέγχετε κέντρῳ μύθῳ.
τιμὴν δ' ἡμετέρην οὐ δίζομαι, ὑψιφανὴς γὰρ
ἔστιν ὁ μαστεύων, καὶ ἐμὸν κλέος αἰὲν ἀέξων,
καὶ κρίνων τότε μᾶλλον· ἀμὴν δ' ἀμὴν ἀγορεύω,
ὅς τις ἐμὸν δέξοιτο θεοφραδέων ἔπος μύθων,
καί κεν ἀσυλήτοισι νόῳ φρεσὶ φυλάξοι,
οὔ ποτε πικρὸν ὄλεθρον ἐσόψεται, εἰσόκε μίμνῃ
αἰὼν πουλυέλικτος ἐπεφθέγξαντο δὲ λαοί.
νῦν ἔπι νῦν ἐδάημεν ἐτήτυμον, ὅτι σε λύσσης
δαίμονος ἠερόφοιτος ἀλάστορος οἶστρος ἐλαύνει.
Ἀβραὰμ μὲν ἔδρακε πότμον ὁπλίκος, οὐδ' ὄφελον
ἔμπεδον ἀτρέπτοιο φυγεῖν ὠδῖνας ὀλέθρου.
καὶ σὺ τεῇ φρενὶ ὑψαύχενα κόμπον ἀπειλῇ,
τολμήσας ἀγόρευες, ὅτι βροτὸς ἄνδρα φυλάξῃ
μύθους ἡμετέρους, οὐ γεύσεται αὐτὸς ὀλέθρου.
Ἀβραὰμ μὴ σὺ θέλεις θεοπειθέος αὐτὸς ἀμείνων
ἡμετέρου γενετῆρος, ὃς ἀτρέπτῳ θάνε πότμῳ;

καὶ

sermones cœlestis Dei viuentis audit:
vos verò audire non festinatis diuinam vocem,
quia non noui liberi vitalis estis parentis.
Et audax Hebræorum exæstuabat populus audiens
insipientes conuiciante fundens sermones ore:
non te malè iudicantes reprehendimus sciente sentẽtia,
quòd Deus factus creuisti Samaritanis
dæmonis habens furentem impetum scuticæ?
Iesus autem dixit rursus incredulo populo:
Dæmonis non habeo atri sonum scuticæ,
sed Deum vitæ datorem meum genitorem honoro
honoribus puris: ignominia verò me multa
vos insipientes culpatis stimulanti verbo:
honorem verò nostrum non quæro, sublimis enim
est quærens, & meam gloriam semper augens
& iudicans tunc magis. Amen Amen dico,
quicunq; meorum receperit diuiniloquorum agmina
& inuiolato in pectore custodierit, (verborum
nunquam amarum exitium inspiciet, donec manserit
seculum volubile: respondit autem populus:
nunc amplius scimus verè, quòd te rabiei
Dæmonis aereus exitiosi stimulus impellit:
Abraham vidit fatum tam magnus, neq; prophetæ
potuerunt immutabilis fugere dolores mortis:
tu verò tuis profundens iactabundum fastum minis
audax dixisti, quòd vir si custodierit
sermones nostros, non gustabit ipse exitium:
Abraham num tu es Deo credulo ipse præstantior
nostro patre, qui immutabili mortuus est fato?

καὶ θανάτῳ ξύμπαντες ἐπειρήσαντο προφῆται.
εἰπὲ, τίνι προτέρων σε παρείκελον αὐτὸν ἐνίψεις;
Ιησοῦς δ' ὀρθωθεὶς θεόφατα χείλεα λύσας·
αἴκεν ἐπαινήσω, ἠγλαϊνόμην μῦθον ἐνίψω
ὑψώσας ἐμὸν εὖχος, ἐμὸς λόγος οὐδὲν ὀνήσει.
ἔστιν ὁ κυδαίνων με πατὴρ ἐμὸς, ὅς με γενέθλῃ
ἀνθρωπείῃ προέηκε μολεῖν ἰθύντορα κόσμου,
ὃν Θεὸν ὑμείων ἀδίκῳ κικλήσκετε μύθῳ·
αὐτὰρ ἐγὼ μάλα τοῦτον ὀπίσσαμαι· εἰ γὰρ ἐνίψω
ὅττί μιν οὐ δεδάηκα, φανήσομαι αὖτε καὶ αὐτὸς
ὑμῖν ψευδομένοις ἀπατήλιος ἶσος ἀκούων.
ἀλλά μιν ἀλλά μιν οἶδα, καὶ ὡς ἐπέτελλε τελέσσαι,
ἔτπως ἀκλινέεσσιν ἐν ἤθεσιν ἔμπεδα ῥέζω·
ὑμείων γενέτης προτοπάτωρ ἔνθεος Ἀβραὰμ
ἦμαρ ἐμὸν πολύολβον ἰδεῖν ἠγάλλετο θυμῷ·
εἶδε, καὶ ἀφροσύνης ἐπεβήσατο. θαμβαλέος δὲ
λαὸς Ἰουδαίων αὐτήδρομον ἔβρεμεν ἠχώ·
μήπω ἑλισσομένοιο χρόνου πολυκαμπέϊ νύσσῃ,
ἄϋτυλα πεντήκοντα διαπλήσας ἐνιαυτοὺς
Ἀβραὰμ πρεσβύτερον ἐσέδρακες; εἶπε καὶ αὐτὸς·
Ἀβραὰμ πρὶν γοῦν ἔσχεν, ἐγὼ πέλον· αἰνομανὴς δὲ
λᾶας ἔχων δασπλῆτας ἐπέρρεε λαὸς ἀγλώσσῳ,
εἰσέτι μιν λαλέοντα κατακρύψαι μενεαίνων
πρηχαλέῃ γλωχῖνι λιθοβλήτου νιφετοῖο.
Ιησοῦς δ' ἀφίκητο ὑπὸ πύλα κάδδετο νηοῦ
σταλέοις ὑπὸ πόδεσσι διερπύζων μέσον αὐτῶν,
ἀπροϊδὴς πεφόρητο λιθοσσόον ἐσμὸν ἐάσας·
ἔστω μὲν παράμειβε. Παρασείχων δὲ κελεύθου,
ἥμενον ἄνδρ' ἐνόησε, τὸν ἐκ κόλποιο τεκούσης

τυφλὸν

& mortem omnes experti sunt prophetæ.
dic, cui ex prioribus te ipsum omnino similem dices?
Iesus autem dixit à Deo impulsa labia soluens:
Si laudauero me, & præstantẽ sermonẽ locutus fuero,
attollens meam gloriam, meus sermo nihil iuuabit:
est glorificans me pater meus, qui me generi
humano præmisit venire rectorem mundi,
quem Deum vestrum iniusto vocatis sermone:
Sed ego valde hunc noui: si enim dixero
quòd ipsum non nouerim, apparebo modò & ipse
vobis mendacibus deceptor æqualis vocatus.
Sed ipsum inquam noui, & sicut præcepit perficere,
sic constantibus moribus firma facio.
Vester pater progenitor diuinus Abraham
diem meũ multum desideratũ videre gestiebat animo:
vidit, & ad lætitiam ascendit: stupefactus autem
populus Iudæorum aduersum fremebat sonum:
Nondum voluti temporis flexuosa meta
ambitum quinquaginta qui impleuisti annorum,
Abrahamum annosum vidisti? Dixit & ipse:
Abrahã anteq̃ genus haberet, ego eram: insaniens aũt
lapides habens graues affluebat populus superbus,
adhuc ipsum loquentem occultare cogitans
aspero cuspide lapidibus iactæ niuis. (pli:
Iesus aũt incõprehẽsibilis sub plicis occultabatur tem-
tacitis autem pedibus gradiens per medium ipsorum
improuisus ferebatur lapidatorem cœtum relinquens:
sic quidem euasit. Præteriens autem, ad viam **Cap. 9.**
sedentem virum animaduertit, quem è sinu matris

τυφλὸν ἔτι ἀσπάρονται λεχωΐδες ἔδρακον ὥραι,
ὅς τις ἕλιξ θείοιο θεσπεσίου προσώπου
συμφερτίῃ, ἀμέτρητον ἔχων, ἀχάρακτον ὀπωπῇ,
ᾧ φύσις οὐκ ἐτύπωσε· λιποβλεφάροιο δὲ κύκλου
οἰδαλέον ξένον ὄμμα γλυκερὸν ἐδέχετο κόλπος·
καὶ βρέφος οὔ ποτε τοῖον ἀνόμματον ἤλικα κόσμῳ
λωΐονος βιότοιο φυτοσπόρος ἤγαγε αἰών.
Ἰησοῦν δ' ἐρέεινεν ὁμόσπορος ἑσμὸς ἑταίρων·
Ραββεῖν, ἀνειρομένοισι, τίς ἤλιτεν; εἶπε μαθηταῖς,
ἧστο ἀλιτραίνων θεὸν ἤλασεν, ἦε τοκῆας;
εἰσόκε μὴν δαπλῆτες ἐμαιώσαντο λοχεῖαι,
ἐκ μητρὸς λαγόνων, ἀλαοῖσι σύγχρονον ὄρφνῃ.
Ἰησοῦς δ' ἐδίδαξεν ἀληθείῃ μάρτυρι φωνῇ·
οὔτε ἀταθαλέων οὐκ ἤλιτεν, οὔτε τοκῆες,
ἀλλὰ λάχεν τόδε πῆμα θεήλατον, ὄφρα δι' αὐτοῦ
ἔργα Θεοῦ γλυκερῆρος ἀλεξικάκοιο φανείη·
ἡμέας ὑψόσε πέλει χρεὼ ἔργα τελέσσαι,
ἔργα Θεοῦ ζώοντος, ἕως ἔτι φαίνεται ἠώς.
νὺξ δυσφερὴς μετὰ βαιὸν ἐλεύσεται· ἐρχομένῳ δὲ
οὔ τις ἀνὴρ κατὰ νύκτα δυσηέσεται ἔργον ὑφαίνειν.
ῥέξω δ' εἰσόκεν ἦμαρ ἀέξεται. εἰμὶ δὲ κόσμου
φέγγος ἐγὼ ζοφόεντος, ἕως ὅτε κόσμον ὁδεύω.
εἶπεν ἄναξ, καὶ θεῖον ὕδωρ σόμα δι-ψάδι γαίῃ
λυσίπονον πάλλευκον ἀπέπτυεν ἀφρὸν ὀδόντων,
καὶ χθονίῳ κενεῶνι πεφυρμένον ἀφρὸν ἑλίσσων
πτύσματι πηλὸν ἔτευξε φαεσφόρον· ἰκμαλέον δὲ
ἀνδρὸς ὀπὶ χρίσας λιποφεγγέϊ πηλὸν ὀπωπῇ,
ἀνέρος ἔπλασεν ὄμμα, τὸ μὴ φύσις εὗρεν ὀπάσσαι,
ἀνέρος ἔπλασεν ὄμμα, κυανλύοιο θεσπεσίου

χάψας

cæcum adhuc palpitantem puerperæ viderunt horæ,
qui erat circumambulans, lucis expertis faciei
confertum, indiuiſum, habens non ſignatum viſum,
quẽ natura nõ expreßit: & oculos non habẽtis circuli
turgidum alienum oculum natalis habebat caligo:
& infantem nunquã talem ſine oculis coætaneo mũdo
ductor vitæ parens produxit ſeculum.
Ieſum autem interrogauit comes cœtus ſociorum:
Rabbi, interrogantibus, quis peccauit? dic diſcipulis,
hic ne peccans Deum moleſtauit vel parentes?
quòd ipſum graues obſtetricatæ ſunt puerperæ
matris ex ventre obſcuræ coæuum caligini.
Ieſus autem docuit vera teſtificante voce:
Hic ſceleratè agens non peccauit neq; parentes,
ſed ſortitus eſt hoc damnum diuinitus, vt per ipſum
opera Dei patris malum pellentis manifeſtentur:
nos altißimi eſt neceſſe opera perficere,
opera Dei viuentis, donec adhuc apparet aurora:
nox caliginoſa poſt puſillum veniet: venientem autem
nullus vir per noctem poterit opus texere:
faciam autem donec dies augetur: ſum autem mundi
lumen ego caliginoſi, donec in mundo ambulo.
Dixit rex, & diuino ex ore in ſitibundam terram
morbum ſoluentẽ omnino albam expuit ſpumã dentiũ,
& terreſtri mixtam ſpumam voluens,
ſputó lutum fecit luciferum: humidum autem
viri inungens cæcis lutum oculis,
viri formauit oculos, quod non natura potuit præbere,
viri formauit oculos, & oculorum expertis faciei

γεάψας δ' ἐπ' ὄμματα κύκλα, μέσῳ ἐχάραξεν ὀπωπῇ
ὀφθαλμὼς τελέων νεοτευχέας ἠθάδι πηλῷ
ἐκ χθονὸς ἀνθρωπόγονοι· καὶ ἔννεπε θέσπιδι φωνῇ·
ἔρχεό μοι, καὶ νίπτε τεὸν ῥέθος, ἧχι Σιλωὰμ
πηγῆς ἀγχιπόροιο ῥέει πανδήμιον ὕδωρ,
ὕδωρ στελλομένοιο θεωώνυμον ἐκ σέο πομπῆς.
Χριστὸς ἔφη· καὶ τυφλὸς ἐπείγετο, καὶ ῥα δι' ἀκτὴ πηγῇ
χερσὶ βαθυνομένῃσι φαεσφόρον ἤφυσεν ὕδωρ,
ὕδασι πηγαίοισι λιπόσκια φάεα νίπτων.
σμήξας δ' ἀμφιτύπῳ ἐχεμυθέα κύκλον ὀπωπῆς,
ἐξαπίνης φάος ἔσχε, τὸ μὴ φύσις οἶδεν ὀπάσσαι,
ἀθρήσας φαέθοντος ἀήθεος ὄψιμον αὐγήν.
νίψατο, καὶ πάλιν ἦλθε, καὶ ἵστατο πάντα δοκεύων·
καί μιν ἐσαθρήσαντες ἐπήλυδες ἄνδρες ὁδῖται,
μαρμαρυγὴ πέμπουσα νεογλιφόοιο θεωσώπου,
γείτονες ἐφθέγγοντο καὶ ἀνέρες ἴδμονι λαῷ·
ἢ θέλεν ὅτος ἐκεῖνος ἐν ἄστεϊ τυφλὸς ὁδίτης,
ὃς πάρος αἰτίζεσκεν ἐθήμονα χεῖρα πετάσσων
δεξιτερὴν θεηλατέα παρερχομένοισιν ὁδίταις;
ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ·
ἢ πέλεν, ἢ πέλεν ὅτος, ἔοικε δ' μοῦνον ἐκείνῳ,
κεῖνος ἀνὴρ ἀγόρευεν· ἐγὼ πέλω· εἰσαΐων δ'
λαὸς Ἰουδαίων φιλοπαθέα ῥήξατο φωνὴν·
πῶς δ' τεαὶ θεηλατέες ἀνωΐχθησαν ὀπωπαί;
Ἑβραίοις δ' ἀγόρευε θεῷ πεφιλημένος ἀνὴρ·
κεῖνος ἀνὴρ, ὃς Χριστὸς ἀκούεται, ὅν τινα λαοὶ
Ἰησοῦν καλέουσιν, ἐμὰς ὤϊξεν ὀπωπάς
χείλεσι γὰρ σοφὸν ἀφρὸν ἀνήρυγεν· ἐν δαπέδῳ δ'
ἀκροτάτοις ὀνύχεσσι πολύτροφον ἰκμάδα πάλλων,

πύσμαπ

signans duplices orbes, medium impreßit viſum,
oculos perficiens recens factos conſueto luto
ex humo, vnde homo formatus eſt: & dixit diuina vo-
vade, & laua tuam faciem, vbi Siloam (ce,
fontis vicini fluit communis aqua,
aqua miſsi prænominata ex tua deductione.
Chriſtus dixit, & cæcus feſtinabat, & apud fontem
manibus cauis luciferam hauſit aquam,
aquis fontanis cæca lumina lauans:
abſtergēs aũt nouiter expreſsi rotundũ ambitũ oculi,
ſtatim lucẽ habebat, quod natura nõ nouerat præbere,
aſpiciens Solis inconſueti ſerum ſplendorem:
lauit & rurſus venit & ſtetit omnia videns:
Et ipſum aſpicientes aduenæ viri viatores
ſplendorẽ emittentẽ à recens viſum recuperante facie,
vicini dixerunt & viri ſcienti populo:
Nónne eſt hic ille in ciuitate cæcus viator,
qui antea petebat conſuetam manum extendens
dextram prominentem prætereuntibus viatoribus?
alij aũt contrà ſonuerunt reſponſiuo quodã ſermone:
non eſt, non eſt hic, ſimilis eſt tantum illi.
Ille vir dixit: ego ſum: audiens autem
populus Iudæorum ſciſcitabundam rupit vocem:
Quomodo verò tui prominentes aperti ſunt oculi?
Iudæis autem dixit Deo charus vir,
Ille vir qui Chriſtus dicitur, quem populus
Ieſum vocat, meos aperuit oculos:
labijs enim ſapientem ſpumã expuit, in pauimento aũt
ſummis vnguibus verſatilem humorem quatiens.

πλύσματι πηλὸν ἔτδυξεν, ἐμὰς δ' ἔχρισεν ὀπωπάς,
καί με μολεῖν ἐκέλδυσεν, ὅππι ῥόος ἔστι Σιλωάμ.
πηγῆς δ' ἐγγὺς ἵκανον ἀλεξικάκῳ ὕδατι ῥέεθρῳ
νιψάμενος σκιεροῖο περίτροχον ὄμματος ὕλλιν,
ἐξαπίνης φάος εἶδον, ὃ μὴ πάρος εἶχον ὀπωπαί.
Ἑβραῖοι δ' ἐρέεινον ἀναιδέες ἄφρονι μύθῳ·
ποῦ πέλε, ποῦ τέλε κεῖνος; ὁ δ' ἴαχεν ἔμφρονι μύθῳ·
ἀγνώστως, τόθι κεῖνος· ἐπεσσεύοντο δ' λαοὶ
τὸν ποτὲ τυφλὸν ἄγοντες ἐς ἀντιθέους ἱερῆας.
ἑβδομάτῃ δ' ἄορτηλος ἔλυτο δέσκελος ἠώς,
τῇ ἐνὶ πηλὸν ἔτδυξε, καὶ ἔπλασε φέγγος ὀπωπαῖς,
Χριστὸς, ἀπὸ βλεφάρων ἐλάσας ἀλαωπὸν ὁμίχλην.
καί μιν ἀνείρετο λαὸς ἀπιστοτάτων Φαρισαίων,
πῶς βλεφάρων λάχε φέγγος· ὁ δ' θρασὺς ἴαχεν ἀνήρ·
δέσκελον ἡμετέρῃς ἐπεθήκατο πηλὸν ὀπωπαῖς,
ὀφθαλμὼς δ' ἐχάραξεν· ἐγὼ δ' ὑπὸ γείτονι πηγῇ
ὕδατι πηλὸν ἔνιψα, καὶ ἵσαμαι ἄρτι δοκεύων.
καὶ φθονεροί τινες εἶπον ἀσιγήτων Φαρισαίων·
οὐ θεόθεν πέλεν οὗτος, ὃς ἱερὰ θεσμὰ πατήσας,
οὐ δρόμον ἀορτήκτοιο φυλάσσεται ἕβδομον ἠῶ.
ἄλλοι δ' ἀντίαχον ὁμοφθόγγων ἀπὸ λαιμῶν·
πῶς δυνάται τάδε πάντα πολύτροπα θαύματα τεύχειν
ἀνὴρ θνητὸς ἀνὴρ ἁλιτρός; ἀμιλλητῆρι δ' λαῷ
διχθὰ μερίζομένῳ διδυμόθρους ἔβρεμεν ἠχώ,
καὶ πολὺς ἀμφήριστος ἔην κλόνος. αὐδὴ δ' ὑπὸ τυφλῷ
πάντες ἐμυθήσαντο· σὺ δ' φρεσὶν εἵνεκα κείνου
ποίην μῆτιν ἔχεις, τίνα μοι, τίνα μῆτιν ἐνίψεις;
ἀφθαὴς δ' ἀδόκητος ἀνὴρ πειθήμονι μύθῳ,
ἔννεπε τολμήεις, ὅτι θεσπέσιος ἔστι προφήτης.

λαοὶ

sputo lutum fecit, & meos vnxit oculos,
& me ire iussit vbi fluxus est Siloam.
ad fontem autem propè veni, malumq; pellente fluxu
lauans vmbrosi orbiculatim oculi materiam,
statim lumen vidi quod non antea habebant oculi.
Hebræi aũt interrogârũt impudentes insipienti verbo:
Vbi est, vbi est ille? ille autem sonuit prudenti sermone:
ignoro, vbi ille sit: concitabatur autem populus
eum q prius cæcus erat ducens ad Deo cõtrarios sacer-
septima verò ociosa erat tunc diuina aurora, (dotes
in qua lutum fecit, & formauit lucem oculis
Christus, à palpebris expellens cæcam caliginem.
Et ipsum interrogauit cœtus incredulorũ pharisæorũ,
vt oculorũ nactus esset lucẽ: ille verò audax sonuit vir
Diuinum meis imposuit lutum oculis,
oculos & signauit: ego autem ad vicinum fontem
aqua lutum ablui, & sto nunc videns.
Et inuidi quidam dixerunt impudentiũ pharisæorum:
non ex Deo est hic, qui sacram legem conculcans
non cursum ociosæ seruat septimum auroræ.
alij autem contrà sonuerunt consentiente à gutture,
Quomodo potest hæc omnia varia miracula facere
mortalis vir & peccator? contentiosi autem populi
bifariam diuisi, duplex strepebat sonus,
& multus controuersus erat tumultus. viro aũt cæco
omnes dixerunt: tu autem mente de ipso
qualem sententiam habes, quod iudicium proferes?
Recens videns autem incõcussus vir credenti sermonẽ
dixit audax, quòd diuinus est propheta.

λαοὶ δ' ὐκ ὀπίθησαν ἀληθέϊ φωτὸς ἰωῇ,
ὅς ποτε τυφλὸς ἦεν, καὶ ἐδέξατο φέγγος ὀπωπαῖς,
εἰ μὴ πρῶτα κάλεσαν ἀπειθέες ἀρχιερῆες
ἀνδρὸς ἀναβλέψαντος ὀπασαμένους γενετῆος·
ἀμφοτέρους δ' εἴροντο βαρυζήλῳ πανὶ μύθῳ·
υἱείων παῖς ἔστος, ὃν ἐφθέγξαντο πολῖται
ἐκλαχόνων ὅπ τυφλὸς ἀνέβλάσησε τεκόσης;
καὶ πόθεν ὀφιτέλεσον ἐδέξατο φέγγος ὀπωπαῖς;
καὶ φόβον ὠδίνοντες ἐχέφρονες ἡπεροπῆες,
μῦθον ὑποκλέπτοντες ἐμυθήσαντο τοκῆες·
ἴδμεν, ὅπ βροτὸς ἔστος, ὃς ἔλλαχεν ὄμματος ἄγλως,
ἡμείων πέλε κοῦρος ἐτήτυμος· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
ἴδμεν ἓῆς ἀπὸ μητρὸς ὅπ βρέφος εἰς φάος ἔρπων,
τυφλὸς ἦεν, ἀγάλακτος, ἔπι πνείων τοκετοῖο.
πῶς δέ οἱ ἀμφιπρῆτες ἀνωΐχθησαν ὀπωπαί,
καὶ τίς ἀφωτίσσων βλεφάρων ἐπέδασεν ὀμίχλας,
ἡμεῖς ὐκ ἐδάημεν ἀμεμφέες. ἀγχιφανῆ δ'
ἴδμονα κῦρον ἔρεσθε, τὰ μὴ δεδάασι τοκῆες·
ὃ πέλε νήπιος ἔστος, ἔχων παιδνίϊον ἦθος·
ὃ φθογγῆς ἑτέρης ὀπιδεύεται· ἀμφὶ ἕθεν γὰρ
ἁρπαλὴς νέος ἔστος ἀληθέα μῦθον ἐνίψει,
πιστὴς μέτρα τέλεια φέρων παλινανξέος ἥβης.
τοῖα φόβῳ δολόεντες ἐπεφθέγξαντο τοκῆες,
πάρος Ιουδαίων πεφυλαγμένοι· αἰνομανεῖς γὰρ
Χριστοῦ ζῆλον ἔχοντες ἀμιμήτων χάριν ἔργων,
σωθεσίλῳ κήρυξαν ὅλῳ πειθήμονι λαῷ,
ὄφρά μιν ὃς δέξαιτο νόῳ, καὶ Χριστὸν ἐνίψῃ,
μὴ ζαθέην φαύσειε θεοκλήτοιο μελάθρου.
ἦ χάριν Ἑβραίοισιν ἐμυθήσαντο τοκῆες·

ἴδμονα

Populus autem non credidit veræ viri voci,
qui quondam cæcus erat, & recepit lucem oculis,
nisi prius vocassent increduli pontifices
viri qui visum recepit scientes parentes:
vtroſq; autem interrogabant inuido quodam sermone:
vesterné filius hic est quem dixerunt ciues
ex vtero quòd cæcus regerminauit parientis?
& vnde serò perfectam recepit lucem oculis?
& metum parturientes mentẽ reprimentes deceptores
sermonem occultantes dixerunt parentes,
Scimus quòd homo hic qui recepit oculorũ splendorẽ
noster est filius verus: sed & ipsi
scimus sua à matre quòd infans in lucem repens
cæcus erat, lac nondum gustans, adhuc spirãs partum:
quomodo autem & vtrinq; perforati aperti sint oculi,
& quis obscurorum oculorum dißipauerit caliginem,
nos nescimus inculpati: propinquum autem
scientẽ filium interrogate de his quæ nesciũt parentes:
non est infans hic habens puerilem pubertatem:
non voce alia opus habet: de se enim
recens florens iuuenis hic verum sermonem dicet,
fidei mensuras perfectas ferẽs recrescentis pubertatis.
Talia metu dolosi dixerunt parentes
timorem Iudæorum vitantes: insanientes enim
contra Christum zelum habentes inimitabilia propter
fœdus pronũciârunt toti credulo populo, (opera
vt ipsum qui receperit mente & Christum dixerit
non diuinam attingat in qua Deus inuocatur domum.
Vnde Iudæis dixerunt parentes:

ἴδμονα κῦρον ἔρεσθε καὶ οὐ χρέω ὅτι τοκήων·
ὑμῖν δ' εἰρομένοισι δυσήσεται ἔτω ἐνίψαι
ἆπτα μέτρα φέρουσαν ἔχων θεμήκετον ἦβην·
καὶ γλυκὺς ἀλαοῖο κεράσατο θαύματι φωνὴν
γλώσσῃ κρυπταδίῃ, μὴ δήϊος ἔσμὸς ἀκούσῃ
παιδὸς ἰδὼν νέον ὄμμα βοοχλωΐοιο θεοειδές.
αὐτὰρ ὁ δ' ὃς θείοιτο ἔλιν ἀλαωπὸς ὁδίτης,
ζηλομανεῖς καλέσαντες ἐπέφραδον ἀρχιερῆες·
δὸς τέκνον ὑψιμέδοντι θεῷ χάριν, ὃς σε σαώσας
ὀφθαλμῶν πόρε φέγγος. ὁ δὲ βροτὸς ὃν σὺ γεραίρεις,
ἔτω ἁλιξοσύνῃσι πέλει μεμελημένος ἀνήρ.
Ἑβραίοις δ' ἀγόρευεν ἀνὴρ θρασὺς· οὐ μὲν ἀέγνων,
εἰ πέλεν ἔτω ἁλιξὸς ἐτήτυμον· οἶδα δ' ὀπυίῳ
ἓν μόνον ἀτρεκέως, λοχίης ὅπι σώτροφος ἠὼς,
τυφλὸς ἐγὼ βλάστησα, καὶ ἵσαμαι ἄρτι δοκεύων·
καὶ χορὸς Ἑβραίων φιλοπαθέα ῥήξατο φωνὴν·
εἰπὲ τί σοι ποίησεν ἐῷ τεχνήμονι πηλῷ;
πῶς δ' τελὼ ζοφόεσσαν ἀπημάλδυνεν ὀμίχλην;
καί σφιν ἀνὴρ ἄδοντος ἐλάθετον ἴαχε φωνήν·
ἄλλοτε μῦθον ἔλεξα, καὶ οὐκ ἠκούσατε φωνῆς,
τίπτε παλιμπετέες μενεαίνετε τῆτον ἀκοῦσαι,
μὴ Θεὸς ὑμείων δονέει νόον, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
Χριστοῦ θεσπεσίοιο νόθοι γίγνησθε μαθηταί;
οἱ δ' ἄμυδις ἀπαπόροισιν ἐνείκεον ἀντία μύθοις·
αὐτὸς λυσινόμοιο πέλοις κείνοιο μαθητής,
ἡμεῖς γὰρ προτέροιο θεοῦ ἐσμὲν ἑταῖροι,
θεσμοτόκου Μωσῆος ὑποδρηστῆρες ἰωῆς·
τῆτον δ' οὐκ ἐδάημεν· ἀνὴρ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
τῆτο γὰρ ὅτι τὸ θαῦμα πολὺ πλέον, ὅππι περ ὑμῖν

ἔτω

scientẽ filium interrogate, & non opus est parẽtibus:
vobis verò interrogantibus poterit hæc dicere
perfectas mẽsuras ferẽtẽ habẽs prægrãdem pubertatẽ.
Et pater cæci miscuit admirationi vocem
lingua occultante, ne hostilis cœtus audiret,
filij videns nouũ visum pulchris oculis præditæ faciei.
Virum autem qui vagus erat cæcus viator
inuidi vocantes allocuti sunt pontifices:
Age fili altiregenti Deo gratias, qui te seruans
oculorum dedit lucem: ille autem vir quem tu honoras
hic peccatis est obseruatus vir.
Hebræis autem dixit vir audax: non quidem cognoui,
an sit hic peccator verè: scio autem animo
hoc solum verè, natalis quòd coalumnus auroræ
cæcus ego germinaui, & sto iam videns.
Et cœtus Hebræorum scisscitantem rupit vocem:
Dic quid tibi fecit suo artificioso luto?
quomodo autem tuam atram deleuit caliginem?
Et ipsis vir immobilis liberam sonuit vocem:
Aliàs sermonem dixi, & non audiuistis vocem,
cur retrogradi cupitis hunc audire,
num Deus vestram agitat mentem, vt & ipsi
Christi diuini spurij fiatis discipuli?
Illi autẽ ipsum oppositis conuiciabãtur statim verbis:
Ipse legifragi sis illius discipulus,
nos enim prioris pij sumus socij
legiferi Mosis serui vocis:
hunc verò nescimus: vir autem respondit sermone:
Hoc quidem est miraculum maximum, quod vobis

ὃτ☉ ἔλω ἄγνως☉, ἐμὰς δ' ἄϊξεν ὀπωπὰς.
ἴδμεν ὅτι ξύμπαντα πατὴρ Θεὸς ἰθύνοχος ἀνὴρ
ἀνδρὸς ἁλιτροπόοιο βολὰς οὐκ οἶδεν ἀκοῦσαι·
εἰ δ' ὅ θεοδείκησιν ἀνὴρ μεμελημένος ἔπῃ,
καὶ καθαραῖς φρεσὶ θεσπίδεσσι Θεοῦ τελέσειεν ἐφετμὰς,
τοῦτον λισσομένοιο Θεὸς ταχυεργὸς ἀκούει·
ἐξότε ποικιλόμορφος ἀέξεται πάντροφος αἰών,
τηλίκος οὔποτε μῦθος ἀκούεται, ὅτι λαχόντι
ὄμμα πολυκληΐσιν ἀφωτίστοιο προσώπου,
αὐγάσει τις πόρε φέγγος, ὃν ἀρτιτόκοις διὰ κόλποις
εἰσέτι τυφλὸν ἐόντα μογοστόκος ἔδρακεν ἠώς·
εἰ μὴ ἔλως βροτὸς οὗτος ἐπουρανίου βασιλῆος,
τηλίκον ἔποτε θαῦμα δυνήσατο μοῦνος ἀνύσσαι·
καί μιν μυσιπόλοι φθονερῇ συφέλιξαν ἰωῇ·
σύγγονος ἀμπλακίῃσιν ἐμαιώθης ὅλος ἀνὴρ,
καὶ σὺ σοφοὺς ἱερῆας ἐπεσβόλε ταῦτα διδάσκεις;
καί μιν ὁμοκλήσαντες ἀπήλασαν ἔκτοθι νηοῦ.
Ιησοῦς δ' αἴσχε δαήμονι τυφλὸν ἀκουῇ,
ὅτί μιν ἐκλὸς ἔλασσαν ἀγλώσσες ἀρχιερῆες·
εὗρε δέ μιν καὶ ἔειπε. σὺ πείθεαι ἦ γεραίρων
οὐρανίου βασιλῆος; ἀνὴρ δ' ἠρύγετο φωνῇ·
κοίρανε, τίς πέλεν οὗτος ὃν, ἔννεπες, ὄφρα γεραίρω.
Ιησοῦς δ' ἀπάμειπτο· καὶ ἔδρακες ἀυτὸν ὀπωπῇ,
καί σοι νῦν λαλέων, ἀυτὸς πέλεν. εἶπε καὶ ἀυτὸς,
κοίρανε, πιστεύω· κεφαλὴν δ' ὅτι γαῖαν ἐρείσας,
καὶ ποσὶν ἀμβροσίοις κυρτούμενον αὐχένα κάμψας,
φαιδρὰ πολυῤῥαφέων περιπλύξατο ταρσὰ πεδίλων
Ιησοῦς ὃ ἀπάμειπτο σαόφρονα μῦθον ἀκούων·
εἰς κρίμα τοῦτον ἦκον ἐς ἄφρονα κόσμον ἀλήτην.

εἰς

hic est incognitus, meos autem aperuit oculos.
Scimus quòd omnia Deus pater gubernans
viri peccatoris vocem non nouit audire:
si verò pietate vir gratus fuerit,
& puris præcordiis Dei perfecerit præcepta,
hunc orantem Deus promptus audit.
Ex quo multiforme augetur omnia nutriens seculum,
talis nunquam sermo auditus est, quòd sortienti
oculos multum clausos non illuminatæ faciei
viro aliquis dedit lucem, quẽ nuper parientẽ per sinũ
adhuc cæcum in partu laboriosa vidit aurora.
Nisi esset homo hic cœlestis regis,
tã magnũ nunquã miraculum potuisset solus perficere.
Et ipsum sacrifici inuida insectabantur voce:
Congenitus peccatis ab obstetrice tractatꝰ es totus vir,
& tu sapientes sacerdotes conuiciator hæc doces?
& ipsum vociferantes expulerunt extra templum.
Iesus autem audiuit sciente de cæco fama,
quòd ipsum eiecissent superbi pontifices:
inuenit autem ipsum & dixit, tu credis filium honorãs
cœlestis regis? vir autem eructauit vocem:
Domine, quis est ille quem dixisti vt honorem?
Iesus autem respondit, & vidisti ipsum oculis
& tecum nunc loquens, ipse est: dixit & ipse:
Domine credo, caputq; terræ admouens
& pedibus immortalibus curuatam ceruicem flectens
nitidũ multũ consutorũ amplexus est tarsum calceorũ.
Iesus autem respondit sapientem sermonem audiens:
In iudiciũ veni in hunc insipientem mundum errãtem.

εἰς κείμα διχθὸν ἔβλω ἑτερόπτροπον, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
οἱ πάρος οὐχ ὁρόωντες ἀθηήτην φάος ἠῦς
τυφλοὶ ἀναβλέψωσιν ἐσαθρήσαντες ὀπωπῇς·
ὀξυφαεῖς ὃ γλύοιντο λιπαυγέες· ἀγχόθεν ὃ
Χειστῷ λαὸς ἔειπεν ἐφεσσομένων Φαρισαίων·
μὴ σφαλερῇσι βλεφάροις ἀλαοὶ γλυόμεθα καὶ ὑμεῖς;
Ιησῆς δ' ὀάρισεν ἀπειθέα λαὸν ἐνίσπων·
εἰ ζόφος ὑμετέρης ἐδεδέδρομε φέγγος ὀπωπῆς,
ὑμέας ἀμπλακίης ἀδαήμονας ἔννεπον ἔμμεν,
νῦν δ' φόως ὁρόωντες, ἀλήμονες ἐστὲ καὶ ὑμεῖς·
τυφλοὶ δ' ἐστὲ νόῳ βλεφάρων πλέον· οἷσι γὰρ ἀνδρῶν
ἁμπλακίαι μίμνουσι, μάτην ὁρόωσιν ὀπωπαῖς·

Μάρτυρος ἀψυφέλικτος ἀμείλιχος ἀμὶν ἀμὶν λόγος ἔσται,
ὅς κε παραὶξειε θύρην διερχέος αὐλῆς
ἐνδομύχων σηκάτων, καὶ ὕστερος ἄλλοθεν ἕρπει
εἰς σκολιὸν ἀΐδηλον ἐπιλυσίην ἀναβαίνων,
λῃστὴρ πέλεν ἔστος ἀνὴρ λῃΐσεται ταρσῷ·
ὃς δ' μολὼν ἄγναμπτος ἐς αὐλιον ὀρθὸς ἰκάνει,
ποιμὴν ἔστος ἔφυ μηλοβότης. ἐρχομένῳ δὲ
ἀμφαδίην σταθμοῖο θύρην πυλαωρὸς ἀνοίγει·
μῆλα δὲ γινώσκοντα σεισκαίρουσι νομῆα,
φθογγῆς εἰσαΐοντα· σὺν δὲ σηκοῖσι δὲ ποιμὴν
πώεα ποιμαίνειν σηκαλίζεται ἠθάδι φωνῇ·
ἔκτοθι δὲ σταθμοῖο γεγηθότα μῆλα κομίζει.
ἐξαγαγὼν δ' ὅτε πᾶσαν ἀολλίσῃ σίχα ποίμνης,
εἰς νομὸν ἐρχομένων οἰῶν σηκέλαθος ὁδεύει.
ποίμνη δ' ἀιολόμορφος ὀπισθοπόρῳ ποδὶ βαίνει
εἰς δροσερὰς λειμῶνας ὀπιδεύουσα νομῆϊ·
ξείνῳ δ' οὐκ ἀΐουσι, καὶ οὐ δεδάασιν ἀκοῦσαι

ἄλλο-

In iudicium duplex veni dißimile: vt & ipßi
antea non videntes inuißibilis lucem auroræ
cæci viſum recipiant inſpicientes oculis:
acutè autem videntes fiant cæci: propinquoum autem
Chriſto populus dixit ſequentium phariſæorum:
Num errantibus oculis cæci ſumus & nos?
Ieſus autem dixit incredulum populum obiurgans:
Si caligo veſtri ambiiſſet lucem viſus,
vos peccati inſcientes dixiſſem eſſe:
nunc verò lucem videntes, errantes eſtis & vos:
cæci autem eſtis mente quàm oculis plus, quib.n. viris
peccata manent, fruſtra cernunt oculis.

Teſtificans immotus Amen Amen ſermo ſit: Cap.x.
qui irrepſerit per oſtium bene muniti ouilis
abditarum ouium, & ſuperior aliunde repit
per curuum obſcurum aditum aſcendens,
prædo eſt hic vir prædatitio pede:
qui verò accedens nõ curuat⁹ in caulam erectus venit,
paſtor hic eſt oues paſcens: venienti autem
apertum ſtabuli oſtium oſtiarius aperit:
oues autem cognoſcentes ſaliunt circa paſtorem
vocem audientes: ad veſtibulum autem paſtor
greges paſcere euocat conſueta voce:
extra ouile autem geſtientes oues ducit:
educẽs aũt quando omnẽ congregauerit ordinẽ gregis
ad paſcua venientium ouium præcurſor vadit:
grex autem multiformis retrogrado pede incedit,
ad roſcida prata ſequens paſtorem:
peregrinum aũt non audiunt, & non nouerunt audire

ἀλλοτείυ καλέοντ⊙ ἀήθεα ποιμένο ἀυδήυ,
ἀλλὰ παραΐσσοντα νόθον φεύγυσι νομῆα·
τοῖον ἔπ⊙ κατέλεξε παρέκτροπον. ἀμφὶ ὃ μύθῳ
λαὸς ἀμηχανέεσκε, καὶ ὃ μάθεν ἐγγὺς ἀκυόων,
Χειστὸς ἀσημάντῳ τάφρ' ἔννεπε θέσπιδι φωνῇ·
Ιησῦς δ' ἀγόρευεν ἀφιζήλῳ τινὶ μύθῳ·
πάνδοκός εἰμι θύρη προβάτων πολυχανδέο αὐλῆς.
πάντες ὅσοι πάρ⊙ ἦλθον ὑποκλέπτοντι πεδίλῳ,
φῶρες ἔσαν δολόεντες, ὅθεν λητίσσει φωνῇ
αὐτῶν φθεγγομένων οὐκ ἔκλυε πώεα ποίμνης·
πάνδοκός εἰμι θύρη μηλαοσόο· ἡμετέρης δ'
ὃς κεν ἰὼν δι' ἐμεῖο θύρης ὑποδύσεται αὐλῆς,
ἔτ⊙ ἔσω σείχει, καὶ ὑπότροπ⊙ αὖτις ὀδεύει,
καὶ νομὸν εὑρήσει καὶ ἀειζόο ἔσσεται αὐτὴρ.
λητσὴρ δ' αἰδηλο ἐς αὐλιον ὅππότε βαίνῃ,
εἰ μή ἵνα κλέψειεν ἀμάρτυρο, ἠὲ ὀλέσσῃ,
ἠὲ διατμήξειεν ἀφειδέϊ μῆλα μαχαίρῃ.
αὐτὰρ ἐγὼ πρὸ πατρὸς, ὅπως ἐμὰ μῆλα σαώσω,
ἤλυθον, ὄφρα λάχοιεν ἀλωφήτῳ τινὶ τιμῇ
ζωλὼ ἐωμένλω, τλὼ ὃ χρόν⊙ οἶδεν ὀλέσσαι,
ἠὲ θέλοιεν ἔχοιεν ὑπέρτερον· εἰμὶ ὃ ποιμλὼ
καλὸς ἐγὼ· ποιμλὼ ὃ καλὸς θεὶ μῆλα φυλάσσων,
καὶ ψυχῆς ἰδίης ὃ φείδεται, ἀλλὰ ἑ θήσει
λύτρον ἐῶν οἰέων· ὁδὲ μίσθι⊙, ὃ πέλε ποιμλὼ·
δλίιον ἀγχικέλσθον ἰδὼν λύκον ἅρπαγα μήλων
κρυπτὸς ἀλυσκάζων ὑποδύεται, ὀξὺς ἐάσας
βοσκομένων ἀφύλακτα πολύπλανα πώεα μήλων,
κρυπτὸς ἀλυσκάζων ὑποδύεται· οὐκ ἀλέγει ὃ
μήλων ἀλλοτείων, ὅτι μίσθι⊙ αὐτὸς ἀκούει.

καὶ

alieni vocantis inconsuetam pastoris vocem,
sed prætereuntem spurium fugiunt pastorem:
tale verbum recitauit prouerbiale: circa sermonẽ aũt
populus hæsitabat, & non didicit propè audiens
Christus obscura quæ dixit diuina voce.
Iesus autem dixit illustri quodam sermone:
Hospitale sum ostium ouium capacissimi ouilis:
omnes quotquot antea venerunt occultante pede,
fures erant dolosi, vnde prædatitia voce
ipsos loquentes non audiuerunt greges:
omnes recipiens sum ostium, oues seruans: nostri autem
quicunq; vadens per me ostium subierit ouilis,
hic intrat, & reuersus iterum incedit
& pascua inueniet, & semper viuens erit vir:
prædo autem nocuus in ouile nunquam scandit
nisi vt furetur sine teste, id est, clam, vel perdat
vel discerpat non parcente oués gladio.
Sed ego à patre, vt meas oues seruem,
veni, vt acquirant indesinente quadam gloria
vitam futuram, quam tempus nescit perdere,
& abundantius habeant magis. Sum autem pastor
bonus ego: pastor autem bonus oues custodiens,
& vitæ propriæ non parcit, sed ipsam ponet
preciũ redemptionis pro suis ouib. mercenari⁹ aũt nõ
hostilẽ ꝓpinquũ vidẽs lupũ raptorẽ ouiũ (est pastor:
occultus fugiens subducit se, celer relinquens
pascentiũ non custoditos multũ errantes greges ouiũ:
occultus fugiens subducit se: non curat autem
oues alienas, quia mercenarius ipse dicitur:

καὶ λύκος ἁγκυλόμητις ἐπέρχεται ἅρπαγι λαιμῷ
μῆλα διασκεδάσας σημάντορος ἀπαρεόντος·
ποιμὴν καλὸς ἔφυν, καὶ πώεα καλὰ νομεύω.
γινώσκω δ' ἐμὰ μῆλα, καὶ ἤθεά μιν βοτῆρα
παντά με γινώσκειν ἴσῳ διδυμάονι δεσμῷ,
ὡς πατὴρ νοέει με, καὶ ὡς νοέω πατέρα.
ψυχὴν δ' ἡμετέρην οἰῶν ὑπὲρ αὐτίκα θήσω.
ἔστι μὲν ἔστι καὶ ἄλλα πολύτροπα πώεα ποίμνης,
ταύτης ἀγραύλων μὴ θεοδέγμονος αὐλῆς,
ἀλλογλῶν· καὶ ταῦτα πέλει χρέος, ὥς κεν ἀγείρω
φθογγῆς ἡμετέρης ἀείκοα· καὶ μία ποίμνη
ἔσσεται ἀμφοτέρωθεν ἑνὸς τελέθουσα νομῆος.
τῷ δ' ἕνεκεν φιλέει με πατὴρ ἐμός, ὕνεκα θήσω
ψυχὴν ἡμετέρην οἰῶν ὑπέρ, ὄφρά μιν αἶρις
εἰς ἐμὲ νεισομένην παλινάγρετον· οὐδέ τις αὐτὴν
θεσμὸς ἀφαιρεῖται μευ γλυκέθλιος, οὐ χρόνος ἕρπων
παντοδαμάτωρ, οὐδὲ μάρη, ἢ ἐμπεδόμητις ἀνάγκη,
ἀλλά μιν αὐτοκέλευθος ἑκὼν ἐθέλουσαν ὀπάσσω,
ὄφρα λάβω μετὰ βαιὸν, ἔχων αὐτάγρετον ἀλκήν·
ταύτην ὑψιμέδοντος ἔχω παρὰ πατρὸς ἐφετμὴν
θεῖναι, καὶ παλίνορσον ἑλεῖν διδυμάονι δεσμῷ·
καὶ πάλιν Ἑβραίων ἐμερείζετο λαὸς ἀκόων,
καὶ πολέες φθέγξαντο πολυφλοίσβῳ τινὶ μύθῳ,
φθεγγόμενον βαλίῃσιν ἐάσατε τῆτον ἀέλλαις·
δαιμόνιον μεθέπει καὶ μαίνεται· ἄφρονα τῆτον
λείπετε, μαινομένῳ τί κε δόσκετε μῦθον ἀκούειν;
ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν ὁμοζήλων ἀπὸ λαιμῶν,
οἳ τάδε μαινομένοιο σαόφρονα κύματα μύθων,
ἄφρονος οὐ πέλε ταῦτα· μὴ ἀχλυόεις ποτὲ δαίμων

ὀφθαλ-

& lupus verſutus aggreditur rapaci gutture
oues diſſipans paſtore non præſente:
paſtor bonus ſum & greges bonos paſco,
cognoſco autem meas oues, & conſuetum opilionem
illæ me cognoſcunt æquali duplici lege,
ſicut pater nouit me, & ſicut noui patrem.
vitam autem noſtram pro ouibus ſtatim ponam:
Sunt verò & alij varij greges
ex hoc non orti vno Deum recipiente ouili,
alienigenæ, & hos eſt neceſſe vt congregem
vocem noſtram acutè audientes, & vnus grex
erit vtrinq; vnius exiſtens paſtoris.
Propter hoc diligit me pater meus, quòd ponam
vitam noſtram pro ouibus, vt ipſam accipiam
ad me redeuntem rurſus collectam: neq; quis ipſam
lex aufert natalis, non tempus repens,
omnia domãs, indomitum, vel ſolidi conſilij neceſſitas,
ſed ipſam ſponte iuſſus volens volentem præbebo,
vt recipiã poſt puſillũ, habens per ſe collectã poteſtatẽ.
Hoc altiregente habeo à patre præceptum
ponere & iterum accipere duplici lege:
& rurſus Hebræorum diuiſus eſt populus audiens,
& multi dixerunt ſonoro quodam ſermone:
loquentem velocibus ſinite hunc ventis,
dæmonem habet & inſanit, inſipientem hunc
relinquite, inſani cur feſtinatis ſermonem audire?
alij autem contrà ſonuerunt concordi à gutture:
Non hi inſanientis ſapientes fluxus verborum,
inſipientis non ſunt hæc, nũ caliginoſus vnquã dæmon

ὀφθαλμὸς ἀλαοῦ διωρύξεται αὐτὸς ἀνοῖξαι;
καὶ πάλιν ἦμαρ ἦεν πανδήμιον, ᾧ ἔνι λαοὶ
μνημοσύνῳ τελέεσκον ἐτήσιον, ἐξότε νηὸς
ἔδεμνα δομήσας Σολομὼν δαίῳ τέχνῃ,
θεσπεσίης ἀρχαῖον ἐκαίνισε θεσμὸν ἑορτῆς.
καὶ τότε παχνήεσσα παείσατο χείματος ὥρη·
Ἰησοῦς δ' ἱεροῖο διέστιχεν ἔνδοθι νηοῦ,
δέσκελον αἰθούσης πολυδαίδαλον ἔδας ὀδοῖο,
ἀρχεγόνου Σολομῶντος ἐπώνυμον· αἰνομανεῖς δὴ
Ἑβραῖοι σεφανηδὸν ὁμόζυγες εἰν ἑνὶ χώρῳ
Χριστὸν ἐκυκλώσαντο, καὶ ἔννεπον ἄφρονι μύθῳ·
ἡμέων τέο μέχρις ὑποκλέπτεις φρένα μύθοις;
εἰ σὺ Χριστὸς ἵκανες ἐτήτυμος, ἀμφαδὸν ἡμῖν
ἀγομένοις ἀγόρευε, τί καὶ τεὸν οὔνομα κεύθεις;
Ἰησοῦς δ' ἅμα πᾶσιν ἀΐσχε· πολλάκις ὑμῖν
πολλάκις αὐτὸς ἔλεξα, καὶ οὐ πιστεύετε μύθῳ.
ἔργα τάδε τελέων καλέων παγχάλκεον ἀλκὴν,
μάρτυρα ταῦτα πέλει, καὶ φθέγγεται ἔμφρονι σιγῇ
θνητὸν μερόπεσσι λάλον τύπον· ἀλλά τοι ὑμεῖς
ἐν βλεφάροις δέρκεσθε, καὶ οὐ πείθεσθε μενοινάῃς,
οὐ γὰρ ἐμῶν οἴων ταχυπειθέος ἐστὲ γενέθλης,
ἅσσοι θελγομένοισιν ἐμῆς ὀπὶ πῶεα ποίμνης
γῆρυν ἐμὴν ἀΐουσι, καὶ ἕφεσσεται ἡγεμονῆϊ.
γινώσκω δ' ἐμὰ μῆλα, καὶ εἰν ἑνὶ πᾶσαν ὀπάσσω
ζωὴν ἐσομένην αἰώνιον. οὔποτε ποίμνης
οὔποτε πῶεα ταῦτα διόλλυται, εἰσόκε μίμνῃ
αὐτομάτοις ἀψῖσιν ἕλιξι κυκλούμενος αἰών.
οὐδέ τις ἁρπάξειεν ἐμὴν πνυτόφρονα ποίμνην
χειρὸς ἀφ' ἡμετέρης, πατὴρ ἐμὸς ὅττι νομεύειν

ὅς μοι

oculos cæci poterit ipse aperire?
Et rursus dies erat publicus, in quo populus
memoriam celebrabat anniuersariam, ex quo templi
fulcimenta ædificans Solomon pulchras columnas fa-
diuini veterem renouauit legem festi: (ciente arte,
& tunc pruinosum affuit hyemis tempus.
Iesus autem sacro incedebat in templo
diuinum porticus artificiosum pauimentū peruadens
à prisco Solomone dictum: inuidi autem
Hebræi circulariter coniuncti in vno loco
Christum circundederunt, & dixerūt insipiēti verbo:
nostram quousq; fallis mentem sermonibus?
si tu Christus venisti verus, apertè nobis
congregatis dic cur tuum nomen occultas?
Iesus autem simul omnibus respondit: Sæpius vobis
sæpius ipse dixi, & non creditis sermoni:
opera quæ facio inuocans paternum robur
testificantia hæc sunt, & loquuntur prudenti silentio
visibile hominibus loquens exemplar: sed vos
oculis videtis & non creditis animo,
non enim mearum ouium ex credula estis generatione,
auribus oblectatis mearum quia ouium greges
vocem meam audiunt & sequuntur ducem,
cognosco autem meas oues: & simul omnibus dabo
vitam venturam æternam: nunquam gregis
nunquam oues hæ pereunt, donec manserit
spontaneis arcuatis volutionibus circumiens seculum.
neq; aliquis rapiet meum prudentem gregem
manu ex nostra, pater meus quia ad pascendum

ὃς μοι πώεα δῶκεν, ὑπέρτερος ἔπλετο πάντων·
αὐτὸς ἐγὼ, μεδέων τε πατὴρ ἐμὸς, ἓν γένος ἐσμὲν,
ἔμφυτον, αὐτόῤῥεμνον· ὅθεν φυτὰ μυρία κόσμου.
εἶπεν ἄναξ, λαοὶ δὲ συνέῤῥεον, ἐκ δαπέδου δὲ
λᾶας ἀνήρταζον, ὅπως τύχοι χερμάδι λύσῃ
Χριστὸν ὀϊστεύσωσι χαραδραίοισι βελέμνοις.
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο χέων πολυμεμφέα φωνὴν·
ἡμετέρου καλὰ πολλὰ παρ' ὑψίζυγος τοκῆος
ὑμέας ἔργα δίδαξα, τά τῷ μάλα μοι· ἀντὶ πόνου δὲ
ἔργου θεσπεσίου φονίην πίνοντες ἀμοιβὴν
εἰς ἐμὲ λαϊνέοισιν ἐθωρήχθητε βελέμνοις;
λαοὶ δ' ἀντιάχησαν ἀμοιβαδίς· οὐ χάριν ἔργου
καλοῦ λύσσαν ἔχοντες ἀολλίζοντο πολῖται,
ὄφρά σε πετρήεντι καταχρύψωσι χιτῶνι,
ἀλλὰ βαρυγλώσσοιο θεοῦ χάριν ἀντιτύποιο,
ὅτι χαμαιγενέος μεδέπων βλάσημα γενέθλης
ἔμπνοος ἐὼν, ἐνέπεις Θεὸς ἔμμεναι. ἀντιπόρῳ δὲ
Χριστὸς ἀναμφήριστον ἔπος μυθήσατο λαῷ,
ἐν νόμῳ ὑμείων κεχαραγμένα ταῦτα κομίζει;
εἶπον ἐγὼ θεοί ἐστε. καὶ εἰ χθονίων τινὰς ἀνδρῶν,
οἷς τότε μῦθον ἵκανε θεοῦ λόγος ἶσος ὀνείρῳ,
ὑμετέρου θεσμοῖο θεοὺς ἐκάλεσσεν ἀοιδὴ,
καὶ γραφικῆς βίβλοιο παλίλλυτος ἔμμεναι ὁμφὴ
οὐ δύναται· Λόγῳ ἀμφὶ, ὃν ὑψιμέδων πόρε κόσμῳ,
καὶ καθαρῆς παλάμης ἁγίῳ σφρηγίσατο θεσμῷ,
ὑμεῖς ἄφρονα μῦθον ἐπεφθέγξασθε μανέντες·
ὅτι θεοῦ ζώοντος ἐγὼ παῖς· ἡμετέρου δὲ
εἰ μὴ ἐγὼ τελέω ζωαρκέος ἔργα τοκῆος·
μή ποτέ μοι πείθεσθε, καὶ εἰ βιοδώτειρι μύθῳ

ἡμετέ-

qui mihi greges dedit superior est omnibus.
Ipse ego, & regens pater meus vnum genus sumus,
insitum per se radicatum: vnde plantæ infinitæ mundi.
Dixit rex: populus autem confluxit, & ex pauimento
lapides sustulit, vt lapidum arreptorum rabie
Christum iacularetur ex loco confragoso lectis telis.
Iesus autem respondit fundens expostulatricẽ vocem:
nostro bona multa ab altissimo patre
vos opera docui, quæ didici: pro quo autem
opere diuino homicidialem persoluentes retributionẽ
in me lapidosis exarmati estis telis?
Populus autem respondit vicissim: non propter opus
bonum rabiem habentes congregati sunt ciues,
vt te lapidosa occultent tunica,
sed maledicum tuum propter os,
quòd terrenæ habens germen generationis
mortalis existens dicis te Deum esse: opposito autem
Christus indubitatum sermonem dixit populo:
Nónne lex vestra signata hæc profert?
Dixi ego Dij estis: & si terrestribus quosdam ex viris
ad quos tunc solum venit Dei verbum simile somnio
vestræ legis Deos vocauit cantus,
& scripti libri rescissa esse diuina vox
non potest: de Verbo quod altiregens dedit mundo
& puræ manus sancta obsignauit lege,
vos insipientem sermonem locuti estis insanientes:
quia Dei viui ego sum filius: nostri autem
si non ego perficio vitalis opera patris
nunquam mihi credite: & si vitæ datore verbo

ἡμετέρῳ γλυκερῷ πατρὶ ἀτέρμονι ἄξια ῥέζω
ἔργοις ἡμετέροις, τά περ ἔδρακε μάρτυς ὀπωπή,
ὄφρά κε γινώσκοιτε θεοπνεύστῳ τινὶ μύθῳ,
ὡς ἐν ἐμοὶ τελέθει γλυκερὸς πατὴρ ἐμός, ὅττι καὶ αὐτὸς
ἀγχιφανής, ἀμέεις, ὁμόζυγός εἰμι τοκῆϊ.
Ἰησοῦν δ' ἀκίχητον ἐπειρήσαντο πέδεσθαι
ἀφραδέες τινὲς ἄνδρες· ὁ δ' ὠκυπόδεσσι βαίνων
δυσσεβέων ἀπὸ χειρὸς, Ἰορδανίοιο ῥεέθρου
πέζαν ἐς ἀντιπέραιαν ἐχάζετο, καὶ οἱ ἰόντι
ἄπειρος ὠμάρτησεν ὁμοσπόρων χορὸς ἀνδρῶν,
ἄλλῳ δ' ἄλλος ἔλεξε χέων πιθήμονα βουλὴν·
θαῦμα μὲν ἐμπεδόμυθος ἰδεῖν θνητοῖσι λαοῖς
ἔδειν Ἰωάννης ἐπεδείκνυεν· ἀμφὶ δὲ τότε
ὄμμασιν ἀπλανέεσσιν ἐτήτυμα πάντα δοκεύω,
ὁππόσα κεῖνος ἔλεξε· καὶ ἀνέρες ἀυτόθι πολλοὶ
παιδὶ Θεοῦ πίσυνον ἀμιμήτων χάριν ἔργων.

Ἦν δέ τις ἀνθρώπων νοσερῷ πυρὶ Λάζαρος ἀνὴρ
Βηθανίης ἔντοσθεν ἀειδομένης, ἀπὸ κώμης
Μάρθης καὶ Μαρίης. Μαρίη δ' ἐπεκέκλετο κείνη
Χριστοῦ καλλιέθειρα θεηδόκος, ἥ ποδὰς αὖτε
ἀμφοτέρους ἤλειψε μύρῳ δυόσμου ἐέρσῃ,
καὶ πλοκάμοις ἀπέμαξε· καὶ ἀμβροσίων ἀπὸ ταρσῶν
ἀκροφανὴς ἐδίηνε διάβροχον ἰκμάδι χαίτην
Χριστοῦ καλλιέθειρα θεηδόκος, ἧς τότε θερμῷ
νοσερῷ βαρύγουνος ἰμάσσετο σύγγονος ἀτμῷ.
γνωτὰ δ' ἀδρανέοντος ὁμόγνιον ὡς ἴδον ἄμφω
γυιοβόρῳ μάστιγι τετηκότα, γείτονα πότμῳ,
ζωὸν ἔπος προέηκαν ἀλεξικάκῳ βασιλῆϊ·
Λάζαρος, ὃν φιλέεις, ἐλελίζεται αἰθομένου νούσῳ,

ὃν

nostro patre æterno digna facio
operibus nostris, quæ vidit testificans visus,
vt cognoscatis á Deo inspirato quodam sermone,
quòd in me est pater meus, quòd & ipse
propè apparens, indiuisus, compar sum patri.
Iesum autem incomprehensibilem tentârunt capere
imprudentes quidam viri: ille aũt celeri pede euadens
impiorum è manibus, Iordani fluuij
regionem in oppositam discessit: & ipsum euntem
infinitus sequebatur simul vadentium cœtus virorum:
alteri aũt alius dixit fundens credulam sententiam:
Miraculum quidẽ firmiloquꝰ ad videndũ aspiciẽti po-
nullum Ioannes monstrauit: de hoc autem (pulo
oculis non errantibus vera omnia video
quæcunq; ille dixit: & viri ibi multi
filio Dei credebant inimitabilia propter opera.

Erat aũt quidã infirmus morboso igne Lazarus vir **Cap. XI.**
intra Bethaniam celebrem, castellum
Marthæ & Mariæ. Maria autem dicebatur illa
Christi pulchricoma Dei susceptrix, quæ pedes ipsius
vtroq; vnxit vnguenti fragrantis rore,
& capillis absterſit: & diuinis à pedibus
per summa nitens rigauit madefactũ humore capillum
Christi pulchricoma Dei susceptrix, cuius tunc calido
morboso grauia habẽs genua torquebatur frater æstu.
Sorores autem infirmi fratrem cum vidissent ambæ
membriuora plaga tabefactum, vicinum morti,
commune verbum præmiserũt malum depellenti regi:
Lazarus, quem diligis torquetur nigro morbo,

ὃν φιλέεις σκοπίαζε· καὶ ἴαχε μῦθον ἀκέσας
Χειρὸς ἄναξ· ὁ φωτὸς ἐπ' ἀενάῳ πνὶ πότμῳ
νοσαλέον τόδε πῆμα πυρώπιδες ἤγαγον ὧραι,
ἀλλὰ θεοῦ τόδε κῦδος ὑπέρτερον, ὄφρα δι' αὐτοῦ
ἀνθρώπου φίλου υἱὸς ἄναξ ὑψούμενος εἴη
τιμαῖς ἀθανάτῃσι. φιλοξείνους δ' γυναῖκας
Ιησοῦς ἀγάπαζε φιλοσόργῳ πνὶ θεσμῷ,
Μάρθαν, καὶ Μαείλην, καὶ Λάζαρον· ἐν δ' ἄρα χώρῳ
ὡς κλύεν ἀγγελίην, ὅτι Λάζαρος ἄϊδι νόσῳ
κέκλιτο, νοσαλέῳ πεπεδημένος ἄρθεα δεσμῷ,
δίχθαδίης πυρόμειβε τελεσιμόρους δρόμον ἠοῦς,
καὶ μετ' δίζυγον ἦμαρ ἑοῖς ἀγόρευε μαθηταῖς·
ἴομεν ἐς κλυτὸν οὖδας Ιουδαίων πάλιν ἀνδρῶν·
καί μιν ἀναστέλλοντες ἐπεφθέγξαντο μαθηταὶ,
Ραββὶν, Ιουδαίης μανιώδεες ἄρτι πολῖται
λαΐνεοις μάρδον ὄϊς δύειν σε βελέμνοις,
καὶ σὺ μολεῖν ἐθέλεις, ὅθι δήϊοι εἰσὶ πολῖται;
Ιησοῦς δ' ἀπάμειπτο φαρητρεόων πνὶ μύθῳ
ξωὸν ὁμοφροσύνων νεμεσήμονα θυμὸν ἑταίρων;
ἦματ' οὐ γεγάασι δυώδεκα κυκλάδες ὧραι;
ἦματι μὲν τ' ἀντέλλοντι ὁδοιπόρος οὔποτε κάμπτει
ταρσὸν ὀλισθηροῖσι παραπλαζόμενος ποσὶν,
ὃς δ' ἐπιδευὴς λιποφεγγέϊ σὺν δρόμῳ ὄρφνῃ
ποσὶ χαριζομένοις, σφαλερὸν τρίβον ἔστιχε δαίδι·
ὡς φάτο, καὶ μετὰ τοῦτο παλίσσυτος εἶπε μαθηταῖς·
ὕπνον ἀναγκαῖον καὶ ἀμεμφέα Λάζαρος εὕδει,
φίλτατος ἡμείων ξεινοδόκος· ἀλλὰ βαθήσω,
ὄφρά μιν ἐξ ὕπνοιο παλινδίνητον ἐγείρω·
καὶ λόγον ἀγνώσαντες ἐμυθήσαντο μαθηταὶ·

Λάζαρος

quem diligis visita: & sonuit vocem audiens,
Christus rex: non viri ad æternam mortem
morbosam hanc noxam feruidæ adduxerunt horæ.
Sed Dei hæc gloria sublimis, vt per ipsum
hominis charus filius rex exaltetur
honoribus immortalibus: hospitales autem fœminas
Iesus dilexit amica quadam lege
Martham & Mariam & Lazarum. In loco autem
cum audiisset nuncium, quòd Lazarus morti annuens
iacebat morboso ligatus membris vinculo,
duplicem præteriit mortiferæ cursum auroræ,
et post duplicem diem suis dixit discipulis:
Eamus ad clarum solum Iudæorum rursus virorum.
Et ipsum reprimentes allocuti sunt discipuli:
Magister, Iudææ furentes modò ciues
lapidosis quærebant iaculari te sagittis,
& tu venire vis vbi hostiles sunt ciues?
Iesus autem respondit consolans quodam sermone
communem domesticorũ querulum animũ sociorum:
Diei non sunt duodecim circulares horæ?
die exoriente viator non flectit
tarsum lubricis offendentem calceis:
qui verò incedit cæcæ comes caliginis
pedibus indulgentibus, erroneam viam hic incedit.
Sic dixit: & deinde reuersus dixit discipulis:
Somnum necessarium & inculpatum Lazarus dormit
charissimus noster hospes: sed transibo,
vt ipsum è somno reciprocum excitem.
Et sermonem ignorantes dixerunt discipuli:

Λάζαρ☉ εἰ κνώσει, σό☉ ἔσεται. ἀφπδανῆ μὲν
Ιησῦς ἀχόρδε, φιλοθρλώῳ παρὰ τύμβῳ
δ' δεινεκρὸν, ἄναυδον, ἀνήχετον ὕπνον ὀλέθρε·
οἱ ὃ μάτλω ἔλποντο φίλον νέκυν ἔνδοθεν οἴκε
ἤδλω ὑπὸ λεχέων παλινάχρετον ὕπνον ἰαύειν.
ἀμφαδίλω δ' ἀχόρδεν ἄναξ οἰκτίρμονι μύθῳ·
Λάζαρον δ' νασε πότμ☉ ὁμοίϊ☉ ἄχιον ἄλλον
ὕπνον ἄγων· χαίρω ὃ δι ὑμέας ὡς ἐνὶ χώρῳ
ὐ ᾐόμλω ὅτε κεῖν☉ ὁμίλεε γείτονι πότμῳ,
ὄφρά κε πίςιν ἔχοιτε, νέκυν μὴ πότμον ὁδίτλω
δερκόμενοι ζώοντα πάλιν φαίοντα τραπέζης
ξεινοδόκον Χειςοῖο τοδ' ὕτερον· ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν
ἴομεν. εἰσαΐων ὃ διώνυμ☉ ἔννεπε Θωμᾶς,
ὃν Δίδυμον καλέεσι. συναχομένοις ὃ μαθηταῖς
δακρύον' ὠδίνεσαν ἀνήρυγε πενθαδα φωνλὼ·
ἴομεν ὁππόθι κεῖν☉ αἰνὴς γλυκὺς, ὄφρα σὺν αὐτῷ
εἰν ἀγαπῃ θνήσκοιμεν ἑνὶ ξυνῆνι πότμῳ·
ἐλθὼν δ' ὀψικέλαθ☉ ἄναξ ἐς ἐθήμονα κώμλω,
Λάζαρον ἄπνοον εὗρε χυτῇ ςρωθέντα κονίῃ,
τέτρατον ἦμαρ ἔχοντα γοήμον☉ ἔνδοθι τύμβε.
Βηθανίη δ' ἐκὰς ἦεν ἀπ' ἄςε☉ Ιροσολύμων
ὡς τειςῶν ςαδίων καὶ δώδεκα. καὶ πολὺς ἔρπων
λαὸς Ιεδαίων ὑπεδύσατο γείτονα κώμλω,
κεῖθι φιλοξείνοιο μετήϊε δώματα Μάρθης
καὶ Μαείης γνωτοῖο κατλναςήεια πότμε
ξυνὰ παρηγορέων· τάων ἠδάδι πολλάκι μύθῳ
φειδὰ πεπαινομένης ἀπεσείσατο κέντρα μεείμνης,
πένθε☉ ἀχνύποιο λυτήεια. πλδομένη ὃ
φήμης ἀειρομένης, ὅπ κοίρανος εἰσαφικάνει,

Μάρθα,

Lazarus si dormit sanus erit: recens mortuum enim
Iesus dixit: flebili in sepulchro
dormire mortuum, mutũ, irreuocabilem somnũ exitij.
Illi verò frustra sperabant charum mortuum in domo
suauem in lecto mutabilem somnum dormire.
Apertè autem dixit rex misericordi sermone:
Lazarũ consopiuit mors omnib. æqualis, immitẽ alium
somnũ ferens: gaudeo autem propter vos, quòd in loco
non fuerim quãdo ille conuersabatur cũ vicina morte
vt fidem habeatis, mortuum post fatum viatorem
videntes viuentem, rursus tangentem mensam
hospitem Christi secundariò: sed ad ipsum
eamus. Audiens autem binominis dixit Thomas
quem Didymum vocant: collectis autem discipulis
lacrymantem dolentem eructauit luctuosam vocem:
Eamus vbi ille vir amabilis, vt cum ipso
in dilectione moriamur vno communi fato.
Veniens autem serò rex in consuetum castellum,
Lazarum mortuũ inuenit sepulchrali stratũ puluere,
quartum diem habentem lugubri in sepulchro.
Bethania autem distabat à ciuitate Hierosolymorum
quasi triũ stadiorum & duodecim: & multus repens
populus Iudæorum subijt vicinum castellum,
ibiq; hospitalis acceßit domum Marthæ
& Mariæ, fratris ad dormitorium mortis
consolari eas adiuuans, quod consueto sæpius verbo
horridos concoctæ, excußit stimulos curæ
luctum vigilem soluendo: audiens autem
famam vulgatam quòd Dominus veniſſet

Μάρθα ποσὶ φθαμένοισι σωλώτερ· ἐν ᾧ μελάθρῳ
ἐνδόμυχος Μαείη μαρίζετο πενθάδι σιγῇ.
Χριστὸς δ' ἐγγὺς ἰοῦσα βαρύσονος ἔννεπε Μάρθα·
ὤ μάκαρ, εἴ ποθ' ἔης ὅτε Λάζαρος ἄιδετο νόσῳ,
οὐκ ἂν ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεός. οἶδα δ' ὀμῷ
καὶ νῦν ὡς ἅμα πάντα πατὴρ τεὸς ἐγγυαλίξει,
ὁσσά μιν αἰτήσειας· ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
γνωτός σος παλίορσος ἐγείρεται· ἀμβροσίης δ'
φωνῆς εἰσαΐουσα, τοδ' ἄτερον ἔννεπε Μάρθα·
οἶδα, καὶ οὔ με λέληθεν ἀνάστασις, ὡς ἐν ἐκείνῃ
ἔγρεται ὀψιτέλεστος, ὅτε δρόμος ἔφατο ἠοῦς·
καὶ οἱ Χριστὸς ἔλεξε βιοσόος ἔνδοθεν ὀμφῆς·
ζωὴ ἐγὼ νομίω, καὶ ἀνάστασις. ὅς κέν μοι
εἰς ἐμὲ πιστώσεται, καὶ εἰ νέκυς ἄπνοος εἴη,
αὖτις ἀναζήσεται, καὶ ὅς φρεσὶ πίσιν ἀέξει,
οὐ θνήσκει βροτὸς ἔμπης, ἕως ἔτι φαίνεται αὐγή·
πείθεαι ὡς ὅδε μῦθος ἐτήτυμος; εἶπε καὶ αὐτὴ·
κοίρανε, γινώσκω, καὶ πείθομαι ὅττι σὺ κόσμῳ
Χριστὸς ἀλεξικάκοιο Θεοῦ Λόγος υἱὸς ἱκάνεις·
τοῖον ἔπος λέξασα παρέσσυτο ὠκέϊ ταρσῷ,
καί Μαείλιν ἐκάλεσσεν ὁμόγνιον· οὖασι δ' αὐτῆς
λάθριον ἐψιθύριζε, διδάσκαλος ὅττι σαώτης
ἵκετο, καὶ καλέει σε. καὶ ὠκυτέρη πέλε μύθου
κείνη ὅππως ἤκουσε, δοῷ δ' ἀνεπάλλετο ταρσῷ
πένθεϊ λυομένη, καὶ χάρματι· φοιτολέη δ'
Χριστὸν ἐς ἀγχικέλαδον, ἀέλλοπον εἶχε πορείλην.
λαοὶ δ' οἵπινες ἦσαν ἔσω κλαυσοῖο μελάθρου,
καί μιν ἐλαφείζεσκον ἀκηδιπόνῳ πινὶ μύθῳ,
πένθεος ἀχνύμενοι παρεγόρεον, ὡς ἴδον ἄφνω

Martha pedibus præuenientibus occurrit: in domo aũt abdita Maria affligebatur luctuoso silentio.
Ad Christũ aũt accedens valde gemens dixit Martha:
O beate, si adfuisses quando Lazarus vrebatur morbo, non sanè meus mortuus fuisset frater: scio autem animo & nunc, quòd simul omnia pater tuus præbebit quæcunq; ab ipso postulaueris: rex aũt respondit ser-frater tuꝰ rursus excitabitur: immortalem aũt (mone: vocem audiens iterum dixit Martha:
Noui, nec me latet resurrectio, quòd in illa excitabitur serò perfectꝰ, quãdo cursus vltimꝰ auroræ.
Et ei Christus dixit seruator vitæ diuinam vocem:
Vita ego sum & Resurrectio: quicunq; vir in me crediderit, etiamsi mortuus sine spiritu fuerit rursus reuiuiscet: & qui mente fidem seruat, non moritur homo hic, donec lucet seculum.
Credis quód hic sermo sit verus? dixit & ipsa Domine, cognosco & credo, quòd tu mundo Christus malum pellentis Dei verbum filius venis.
Tale verbum locuta, inceßit celeri pede & Mariam vocauit sororem: in aures autem ipsius clanculum susurrauit: magister saluator venit, & vocat te: & celerior erat verbo illa cum audiuisset: celeri autem palpitabat pede luctu soluta, & gaudio: impetuosa autem Christum ad vicinum velocem habuit viam.
Homines autem qui erant intra flebilem domum & ipsam consolabantur doloricido quodam verbo luctus vigilis consolatores, cùm viderent subitò

ὡς Μαείη ταχύγοων ὦ ἀΐξετο φοιτάδι σιγῇ,
πάντες ἐφωμάρτησαν ὀπαδοπόροισι πεδίλοις,
ἐλπόμενοι Μαείλω φιλοδάκρυον, ὅττι θοροῦσα
ἐξαπίνης, ἤμελλεν ἐς ἠθάδα τύμβον ὀδεύειν,
ὄφρα πάλιν κλαύσειε πολυθρηνήῳ παρὰ νεκρῷ·
ὄππω δ' ἀρυάλω ἄναξ ἐπεβήσατο κώμης,
ἀλλὰ μένων ἀτίναικτος ἔπι ζαθέῳ ἔδεθλα χώρῳ,
εἶχε ποδὸς σατὸν ἴχνος, ὅπη πάρος ἵστατο Μαρθη.
καὶ Μαρίη βαρύδακρυς ὅτε σχεδὸν ἵκετο χώρου,
ἧχι μένων ποδὸς ἴχνος ἀκαμπὲς εἶχεν Ιησοῦς,
αὐτὸν ὅπως ἐνόησεν, ἱμασσομένη φρένα κέντρῳ,
πρηνὴς αὐτοκύλιστος ὑπὲρ δαπέδοιο πεσοῦσα,
πάρ ποσὶν ἀμβροσίοις ἐπεκέκλιτο. μυρομένη δ'
ἰκμάδι πενθαλέῃ ζαθέους ἐδιήνατο ταρσοὺς
μῦδον ἐρευγομένη βεβιημένον. ἐκ φάρυγος δ'
δάκρυσι νικηθεῖσα μόλις πορθμεύετο φωνή·
ὦ μάκαρ, εἰ παρέης, ὁ Λάζαρος οὐκ ἂν ἔπεφνε πότμῳ.
καὶ Μαείλω ξενάριχθεν ἰδὼν, καὶ ὁμήλυδας αὐτῇ
ἥβας Ιουδαίων νεοπενθέας, ὧν ὑπὸ πολλῷ
ὄμβρῳ δακρυόεντι περιῤῥαίνοντο παρειαὶ,
πνεύματι πατρῴῳ δεδονημένος, ἴαχε φωνῇ·
δείξατέ μοι πόθι κεῖνον ἐθήκατε· καὶ φάσαν αὐτῷ.
ἔρχεο καὶ σκοπίαζε· καὶ ἔξενεν αὐτὸς Ιησοῦς,
ὄμμασιν ἀκλαύτοισιν ἀήθεα δάκρυα λείβων·
καί τινες ἀθρήσαντες ἐνίαχον αὐτίκα λαοί·
ἰδὲ, πῶς ἐφίλει καὶ Λάζαρον ἐ παρέοντα·
ἄλλοι δ' αὖπάχησαν· ἀλεξικάκῳ τινὶ πηλῷ
ὀφθαλμοὺς μερόπων λιποφεγγέας ἔτος ἀνοίξας,
ἔργον ἴσον τελέειν οὐκ ἔδυνεν, ὅφρα καὶ αὐτὸς

μὴ φο-

quòd Maria velox excitaretur vago silentio,
omnes sequebantur retrogradis pedibus,
putantes Mariam lacrymantem, quòd curreret
subitò, velle ad consuetum tumulum ire,
vt rursus ploret flebilem apud mortuum:
nondum.n. amplæ regionis rex ingressus est castellum,
sed manens immotus adhuc diuino in loco
habebat pedis stabile vestigiũ, vbi antea occurrit Mar-
Et Maria lacrymans cũ propè venisset ad locum (tha
vbi manens pedis vestigium non flexi habebat Iesus,
ipsum cum animaduertisset, verberata mente stimulo
prona per se voluta in pauimentum cadens
iuxta pedes immortales inclinabatur: lugens autem
humore lugubri diuinos madefecit pedes
sermonem eructans coactum: è faucibus autem
lacrymis victa vix egrediebatur vox:
O beate, si adfuisses, non Lazarus cessisset fato.
Et Mariam gementem videns, & comites eius
filios Iudæorum recens lugentes, quorum multo
imbre lacrymoso circumspergebantur genæ,
spiritu paterno agitatus sonuit vocem:
Ostendite mihi quò ipsum posuistis: & dixerunt ipsi:
Veni & vide, & ingemuit ipse Iesus,
oculis non lacrymantib. inconsuetas lacrymãs stillans.
Et quidam aspicientes dixerunt statim ex populo:
Ecce quomodo diligebat & Lazarum nõ præsentem.
Alij autem contrà sonuerunt: malũ depellente quodam
oculos hominum cæcos hic qui aperuit, (luto
opus æquale perficere non potuit, vt & ipse

μὴ φονίῳ νέκυς ἔστ⊙ ὁμιλήσειεν ὀλέθρῳ;
τοῖα μὲν εἶπεν ἕκας⊙. ἐπειγομένῳ ὶ ποδίλῳ
ἀχνυμένης βειμηδὸν ἀπὸ φρενὸς οἶκλον ἀείρων
Ιησοῦς πεφόρητο, καὶ ἤϊεν ἐγγύθι τύμβου
καὶ χθόνιον σπέ⊙ ἦεν ἔσω γλαφυροῖο μελάθρου,
καὶ λίθ⊙ ἀμπτύποιο φέρων μίμημα θυρέτρου,
ἀμφιπαγὴς, ἰσόμετρ⊙ ἐρείδετο χάσματι τύμβου.
Ιησοῦς δ' ἐκέλευσεν ἄναξ πειθήμονι λαῷ·
λᾶαν ὑπωροφίοιο μετασήσασθε μελάθρου.
Μάρθα ὴ τεθνειῶτ⊙ ὁμόγνι⊙ ἴαχε φωνῇ·
κείμενον ἀμπθύρετρον ἄνα λίθον· οἰγομένου γὰ
χάσματ⊙ ὐδαίοιο δυσειώδεμ⊙ ἔρχεται ὀδμὴ,
ὅππι τεταρταῖ⊙ τελέθει νέκυς ἔνδοθι τύμβου.
Ιησοῦς δ' ἀπάμειπτο καὶ ἔννεπε πενθάδι Μάρθῃ·
ἦ σοὶ τῶτο πάρ⊙ διεπέφραδον, αἴνε φυλάξῃς
χείλεσιν ὑμετέροισι σοφῷ σφρηγῖδα σιωπῆς
ὀρθῷ πίσιν ἔχουσα, καὶ ἀδιχόμπτις ἐοῦσα,
ὄψεαι ἀφθιτόκοιο Θεοῦ ζωαρκέα τιμήν;
οἱ μὲν λᾶαν ἄειραν· ἄναξ δ' ἀντόπ⊙ ἄστρων
ὀφθαλμοὺς ἀνάειρεν, ἑῷ δ' ἐβόησε τοκῆϊ·
σοὶ χάρις ὡς ἐμέθεν πάτερ ἔκλυες, οἶδα δ' ὁμῶς
ὡς ἐμέθεν βοόωνθ⊙ ἀεὶ σέο παιδὸς ἀκούεις·
ἀλλὰ χάριν λαοῖο παρεστηκότος φάσκω,
ὄφρά κε πίστιν ἔχοιεν ἀρείονα μᾶλλον ἀκοῦσαι,
ὅτι σύ με προέηκας, ἐσαθρήσαντες ὀπωπαῖς
νεκρὸν ἀειλήσαντα, διαστείχοντα βερέθρου,
εἰλόμενον δεσμοῖσι, καὶ οὐ πίπτοντα κονίῃ·
ἔειπε, καὶ ἐσμαράγησε διαπρυσίῃ πινὶ φωνῇ·
ἔξιθι Λάζαρε δεῦρο· λιποφθόγγοιο δ' νεκροῦ

ἄπνοον

non lethali mortuus hic congrederetur exitio.
Talia quidem dixit quilibet: incitato autem pede
dolentib. cũ fremitu ex præcordiis cõmiseratione trahens
Iesus ferebatur & iuerat propè tumulum,
& terrestris spelunca erat intra cauatam domum
& lapis expressi ferens imitationem ostij
solidæ æquã mensurã habẽs nitebatur voragini tumuli.
Iesus verò iussit rex credenti populo:
Lapidem à domestico remouete sepulchro.
Martha autem mortui soror sonuit vocem:
Iacentem, qui vice ostij est, sine lapidem: aperto enim
hiatu terrestri, grauiter fœtens venit odor,
quia quatriduanus est mortuus in sepulchro.
Iesus autem respondit & dixit lugenti Marthæ:
Nónne tibi hoc antea dixi, si custodieris
labiis tuis sapiens sigillum silentij
rectam fidem habens, & non duplicis consilij existens
videbis cœlestis Dei viuificum honorem?
Illi qdem lapidẽ abstulerũt: rex verò cõtrà intuẽs astra
oculos sustulit, & ad suum clamauit patrem:
Tibi gratia, quòd me pater audiuisti, scio verò animo
quòd me clamantem semper tuum filium audis,
sed propter populum circumstantem loquor,
vt fidem habeant meliorem magis ad audiendum
quòd tu me præmisisti, inspicientes oculis
mortuum velocem egredientem è sepulchro
cinctum vinculis, & non cadentem puluere.
Dixit & resonuit penetrabili quodam voce:
Exi Lazare foras: muti autem mortui

ἄπνοον ἐψύχωσε δέμας νεκυσόος ἠχώ.
ἄπνοον ἀνδρα κάλεσε, καὶ ἔτρεχε νεκρὸς ὁδίτης,
στείχων αὐτοκέλευθος ὁμοπλέκτῳ χθόνα ταρσῷ·
ἄπνοον ἀνδρα κάλεσε, καὶ ἐν φθιμένοισιν ἀκούσας,
ἐξ ἀΐδος νόστησε φυγὰς νέκυς, ὄψιμον ἄλλως
ἀθρήσας μετὰ τέρμα βίου παλινάγρετον ἀρχήν,
θαμβαλέως. Αἴδης δὲ μάτην φίλα γείτονι Λήθῃ
παντὸς ἁμάτως, ἀδάμαστον ἐδίζετο νεκρὸν ἀλήτην
καὶ ποδὸς ὀρθωθέντος, ἀκαμπέα γένατα σύρων
τυφλὸν ἰθυκέλευθον ἔχων αὐτόπτον ὁρμήν,
αὐδήεις νέκυς ἔπλε, καὶ ἐκ ποδὸς ἄχρι κάρηνος
σφιγγόμενον πλεκτῆσιν ὅλον δέμας εἶχε κερείαις,
θερμὸν ἔχων ἱδρῶτα καλυπτομένοιο προσώπου·
καὶ λινέῳ πεπύκαστο καλύμματι κυκλάδα κόρσην,
σουδάριον τόφρ' εἶπε Σύρων στόμα· θαμβαλέῳ δὲ
ἰσαμένῳ νεφεληδὸν ἄναξ ἐπετέλλετο λαῷ·
λύσατέ μοι, καὶ κῶφον ἐάσατε νεκρὸν ὁδεύειν.
ὡς φαμένου βασιλῆος, ὁμόζυγες αὐτίκα λαοὶ
καὶ μιγάδος ῥήξαντο παλίλλυτα δεσμὰ κερείης,
καὶ μελέων βαρύδεσμον ἐγυμνώσαντο καλύπτρην·
ἠὲ νέκυς εἰς δόμον ἦλθε τοδὸν δεύτερον ἠθάδι ταρσῷ,
φέγγος ἰδὼν πεμπαῖον· Ἰουδαίων δ' ἅρα πολλοὶ
Μάρθης καὶ Μαρίης ὀπὶ πένθιμον οἶκον ἰόντες,
παιδὶ Θεοῦ πίσυνον, ἐσαθρήσαντες ὁπωπαῖς
κοίρανος ἔργον ἄπιστον ὅσον κάμε, νεκρὸν ἐγείρας
Λάζαρον ἀχλυόεντος ἀναδρώσκοντα βερέθρου,
νόστιμον ἐκ νεκύων ταχινῷ ποδί. καί τινες αὐτῶν
εἰς πόλιν ἴχνος ἔκαμψαν ἐς αὐτοθέους ἱερῆας
πληθύϊ κηρύσσοντες ἀπιστοτάτων Φαρισαίων

ἔργα

spiritu carens animauit corpꝰ mortuos suscitans sonus:
exanimem virum vocauit & cucurrit mortuus viator
incedens sponte simul complicato ad terram pede:
non spirantem virũ vocauit & inter mortuos audiens
ex inferis rediit profugus mortuus, serum aliud
aspiciens post metã vitæ rursus congregatũ principiũ
admirandum. Pluto verò frustrà apud vicinã lethem
omnia domans, indomitũ quærebat mortuum errantẽ.
Et pede directo inflexilia genua trahens
cæcum rectigradum habens oppositum impetum,
vocalis mortuus erat, & à pede vsq; ad caput
constrictũ cõplicatis totũ corpꝰ habebat fasciis sepul-
calidum habens sudorem tectæ faciei: (chralibus
& lineo munitꝰ erat velamine circa orbiculatũ caput,
sudarium quod vocat Syrorum os: attonito autem
astanti nubis instar rex præcepit populo:
Soluite mihi & leuem sinite mortuum ambulare.
Sic loquente rege, compares statim homines
& mixtarũ ruperũt rursus solubilia vincula fasciarũ,
& membrorum grauis vinculi nudârunt tegmen
& mortuus in domum venit iterum consueto pede
lucem videns quintanam. Iudæorum sanè multi
Marthæ & Mariæ ad luctuosam domum euntes
filio Dei crediderunt, aspicientes oculis
Dominus opus incredibile q̃ fecit, mortuum suscitans
Lazarum à caliginoso exilientem barathro,
reuersum ex mortuis celeri pede. Et quidam illorum
in ciuitatem vestigium flexerunt ad impios sacerdotes
multitudini prædicantes incredulorum pharisæorum

ἔργα Θεοῦ Χειστοῦ· καὶ ἄφρονες ἀρχιερῆες
εἰς ἀγορὴν ἀγέροντο πολύδροον, ἧχι γερόντων
εἰς ἕν ἀγειρομένων πρωτόδρονος ἕζετο βουλή.
ἄλλῳ δ' ἄλλος ἔειπε, τί ῥέξομεν; αὖτε πάλος γὰρ
ἀλλοφανῆ βροτὸς ἔστι φαεσφόρα σήματα φαίνει.
ἀλλ' ἢ ἑκαλλείψομεν ὁμοῖα σήματα ῥέζειν,
ἡμῖν οὐκέτι λαὸς ἑφέσσεται, ἀλλ' ἑνὶ μούνῳ
ἀνέρι πιστώσαντες ὁμόρτήσουσι πολῖται·
πάντες ὁμόρτήσουσι· καὶ ἀνέρες Αὐσονιῆες
ἡμείων ὅλον ἔθνος ἀφαρπάξουσι μολόντες
ἔθνος ὁμοῦ καὶ χῶρον· ἀνὴρ δέ τις ἦεν ἐν αὐτοῖς
Καϊάφας, ἀδέμιστος, ὀπιπλοπός, ὃς τότε κείνου
ἀρχιερεύς λυκάβαντος ἔην ὀχετηγὸς ἑορτῆς·
ἔστο Ἰουδαίοισι δολόπλοκον ἴαχε φωνὴν·
ὄφελεν ἀπειρήτῳ πεπυμένον ἦσε μενοινῇ
ὄφελε νόῳ φράζεσθε τί φέρτερον; ὄφελι πολίτην
καλὸν ὑπὲρ λαοῖο θανεῖν ἕνα, μὴ χάος ἀμπὲ
ἡμείων ὅλον ἔθνος ὀλιθρήσειεν ὀλέθρῳ.
ἀνδρὸς ἑνὸς θνήσκοντος, ὅλη πόλις εὐδιόωσα·
αὐτόματος δ' οὐ τοῦτο θεοπρεπὲς ἔννεπεν αὐτῷ,
ἀλλὰ θυηπολίῃ μεμελημένος, οἷά τε κείνου
ἀρητὴρ λυκάβαντος ἀήθεϊ θέσπισε φωνῇ.
ὄφελι θανεῖν ἤμελλεν ἑκὼν ζωαρκέϊ πότμῳ
Χειστὸς Ἰουδαίων ὑπὲρ ἔθνεος· οὐδὲ μούνου
ἔθνεος, ἀλλ' ἵνα τέκνα Θεοῦ κεκεδασμένα κόσμῳ,
εἰς ἓν ἀολλίσσειεν. ἀπ' ἀρχεκάκοιο δ' ἐκείνης
ὥρης, μῆτιν ὔφαινον ἀναιδέες ἀρχιερῆες,
καὶ χορὸς ἀγχιλόμητις ἀπιστοτάτων Φαρισαίων,
Ἰησοῦν ἵνα πάντες ἑνὶ κτείνωσιν ὀλέθρῳ.

οὐκέτι

opera Dei Christi, & imprudentes pontifices
in forum congregabantur multisonum, vbi seniorum
in vnũ cõgregatorũ primariæ sedis cõsedebat cõsiliũ:
alteri aũt alius dixit: quid faciemus? aduersarius enim
variè apparentia homo hic sublimia signa ostendit.
Si verò ipsum reliquerimus similia signa facere,
nos non amplius populus sequetur, sed ei soli
viro credentes adhærebunt ciues,
omnes eum sequentur: & viri Romani
nostram totam gentem auferent venientes,
gentem simul & locum. Vir autem erat inter ipsos
Caiaphas nefarius, versutus, qui tunc illius
pontifex anni erat, deductor festi:
hic Iudæis nectidolum sonuit sermonem:
Nihil inexperta prudens scitis mente,
neq; animo consideratis quid cõducibilius: quia ciuem
bonum est pro populo mori vnum, ne propter ipsum
nostra tota gens cadat exitio:
viro vno moriente tota ciuitas tranquilla erit.
A se ipso autem non hoc vaticinans dixit vir,
sed sacrificio destinatus, tanquam illius
Sacerdos anni inconsueta vaticinatus est voce:
quòd moriturus erat volens vitam ferente morte
Christus Iudæorum pro gente: & non pro sola
gente, sed vt filios Dei dißipatos in mundo
in vnum congreget. à malorum authore autem illa
hora, consilium texerunt impudentes pontifices
& cœtus versutus incredulorum pharisæorum,
Iesum vt omnes vno interficerent exitio.

ἐκέπ δ' ἀμφαδίῳ λαοσόῳ εἶχε πορείλω
Χειϛὸς ἐν Εβραίοισιν· ἀδυπήτῳ ὃ πεδίλῳ
ἀγὼν Ιυδαίης παρεμέτρεε κόλπον ἀρόρης·
χώρης ἐγγὺς ἵκανεν ὀρειάδος, ἐγγὺς ἐρήμυ,
εἰς πόλιν, ὁππόθι μίμνε σὺν ἀντιθέοισι μαθηταῖς,
Εφρὲμ τὴν καλέουσι· καὶ ἐγγύθεν ἦεν ἑορτὴ,
Πάσχα πολυκλύϊσον· ἀπ' εὐρυάλοιο δ' ἀγοίης,
πολλοὶ Ιυδαίων ὁμοτέρμονες ἄνδρες ἐρήμυ
μυστιπόλων ἀνέβαινον ἐς ἕδρανον Ιροσολύμων,
ὄφρα περιφροιδόωσι δέμας ζαθέοισι καθαρμοῖς,
πρίν περ ἀσιγήτοιο φανήμεναι ἤματι ἑορτῆς.
καὶ πολέες δίζοντο δυώδεϊ ἔνδοθι νηῷ
Ιησοῦν ἀπεόντα θεηγόρον· ἑσταότες δὲ
ἀλλήλοις ὐείζον, ἐπεφθέγγοντο δὲ λαοὶ·
ὑμῖν φραζομένοισι τί φαίνεται, ὅττι περήσαι
ἐς δυώδεκα βροτὸς ἔτος ἐς ἀπηχόρδυτον ἑορτήν;
καὶ ναέτας ἐπέτελλον ἀπειθέες ἀρχιερῆες,
καὶ χορὸς ἀγχωλόμητις ὑπερφιάλων Φαρισαίων,
ὄφρά μιν ὅστις ἴδοιτο κατὰ πόλιν, ἢ καὶ ἀκούσοι,
πληδύϊ κηρύξειε δολορραφέων Φαρισαίων,
ὄφρά μιν ἐχθρὸς ὅμιλος ἀποκτείνειε πέσασα.

Χώρης δ' εὐρυάλοιο ἐρημάδα πέζαν ἐάσας
Ιησοῦς ἀκίχητος, ἐθήμονα δύσατο κώμης·
δύσατο Βηθανίην, ὅθι Λάζαρον ἐγγύθι τύμβου
ἐκ νεκύων ἤγειρε χέων ψυχοσόλον ἠχώ·
δύσατο Βηθανίην, ὅτε γείτονος εἶχον ἑορτῆς
ἓξ πάρος ἤματα μοῦνα λελειμμένα κυκλάδες ὧραι·
καὶ οἱ δόρπον ἔθεντο· φιλοσόργῳ δὲ μενοινῇ
Μάρθα διακτοείλῳ πολυχανδέος εἶχε τραπέζης·

εἷς

Non amplius verò apertũ populũ ſaluans habebat iter
Chriſtus inter Hebræos: tacito verò pede
ſanctum Iudææ tranſmiſit eundo ſinum terræ:
ad locum vicinum venit montanum propè deſertum,
in ciuitatem, vbi manſit cum diuinis diſcipulis,
quam Ephraim vocant: & propè erat feſtum
Paſcha multùm celebratum: ab ampla autem terra
Multi Iudæorum vicini viri deſerto
ſacra tractantiũ aſcendebãt ad ſedilia Hieroſolymorũ,
vt ante purificent corpus diuinis purificationibus,
priuſquam celebris appareret dies feſti:
& multi quærebant odorato in templo
Ieſum abſentem, Diuiniloquum: ſtantes verò
inter ſe loquebantur, dixit autem populus:
Vobis conſiderantibus quid videtur, quód tranſire
non poteſt homo hic ad recens celebratum feſtum?
Et habitatoribus præceperunt increduli pontifices
& cœtus verſutus ſuperborum phariſæorum:
Vt ipſum quicunq; viderit per ciuitatem, vel audierit
multitudini indicet doloſorum phariſæorum,
vt ipſum hoſtilis cœtus interficiat capiens.

Regionis autẽ amplæ deſertam terram relinquens Ca. XII.
Ieſus incomprehenſibilis, conſuetum ſubiit caſtellum:
ſubiit Bethaniam, vbi Lazarum propè tumulum
ex mortuis ſuſcitauit fundens animam mittentẽ ſonum:
ſubiit Bethaniam, quando vicini habebant feſti
ſex adhuc dies ſolos relictos horæ,
& ei conuiuium inſtruebant: amico autem animo
Martha adminiſtrationem capacis habebat menſæ.

εἷς δ' ἦν δαιτυμόνων ἔτι Λάζαρος ἶσος ὀνείρῳ,
πασιφανὴς. Μαρίη ὑ μύρα δυόκνημος ἐλοῦσα
πιστικῆς τεία μέτρα φατιζομένης ἀπὸ νάρδου,
μάρμαρον ἤερταζε βεβυσμένον ἄγγος ἐέρσης
ἠϋκόμος Μαρίη, καὶ δαινυμένου βασιλῆος
θεσπεσίους ἤλειψε μύρῳ ποδας· ἐκτανύσσας ὑ
ἰκμάδα παλείῳ ἀπεμάξατο μαχλάδι χαίτῃ,
νηχομένη δ' ἐμέδυσεν ὅλον δόμον ἔνθεος ὀδμή·
καὶ φθονεροῖς ςομάτεσσι δολοπλόκος εἶπεν Ἰούδας,
ὅς μαφοῖς μιν ἔμελλεν Ἰουδαίοισι προδώσειν·
τίπτε τεινκοσίων ὐ πέρναται, ἤ τινι μέτρῳ
πλείονι δηναείων τόδε τι μύρον, ὄφρα δοθείη
πτωχοῖς δαομένοισιν, ἠ ὐ ςροφάλιγγι κονίης;
τοῦτο δ' ἐκεῖνος ἔλεξε δολοπλόκος, οὐχ ὅτι φωτῶν
ἀπτεάνων ἀλέγιζεν, ἀμειλιχος· ἀλλ' ὅτι μοῦνον
κλέπτης ἦεν, κτεάνων νικώμενος· εἶχε γὰρ ἰσίην,
τῇ ἔνι χαλκὸς ἔκειτο· καὶ ὁππόσα βάλετο, χηλῷ
αὐτὸς ἀνέρταζε φύλαξ κακός. ἀλλά ἑ μύθῳ
Ἰησοῦς ἀνέκοψεν, ἑῷ δ' ἀγόρευε φωνῇ·
θηλυτέρης λίπε δῶρον ἀμεμφέος, ὄφρα φυλάξῃ
σώματος ἡμετέρου κειμήλιον, εἰσόκεν ἔλθῃ
φοίνιος ἡμετέρων κτερέων ὀπιτύμβιος ὥρη.
πτωχοὶ γὰρ παρέασιν ἀπείρονες αἰὲν ἑτοῖμοι
ὑμῖν διζομένοισιν· ἐπιχρόμενοι δέ με λάσεσθε,
ἠ αἰεὶ παρέοντα κιχήσεσθε· πρόσθεν γὰρ
λαὸς Ἰουδαίων ἀγχίπολις ἔκλυε φήμης
ἔνθεον ἶχος ἔχων ὀπιδήμιον ἡδάδι κώμῃ,
Μάρθης ὁππόθι δῶμα. καὶ ἔτρεχεν ἐσμὸς ὁδίτης
ἄσπετος

Vnus aũt erat conuictorum & Lazarus, similis somnio
omnib. apparens. Maria aũt vnguenti fragrãtis sumẽs
pistica tres mensuras nominati à nardo,
marmoreum portabat repletum vas rore
pulchricoma Maria, & conuiuantis regis
diuinos vnxit vnguento pedes: extensa autem
humorem pinguem absterſit molli capillo:
natans autem impleuit totam domum diuinus odor:
Et inuido ore nectidolus dixit Iudas,
qui impuris ipsum erat Iudæis proditurus:
Cur trecentis non venditur vel aliqua mensura
maiore denariorum hoc vnguentum, vt daretur
pauperibus indigentibus & non vertigini pulueris?
Hoc verò ille dixit nectidolus, non quod hominum
pauperum curam haberet immitis: sed solum quòd
fur erat, à possessionib. superat⁹: habebat aũt marsupiũ
in quo pecunia iacebat: et quæcunq; volebat, loculo
ipse extulit, custos malus: sed ipsum sermone
Iesus repressit, suoq; dixit homicidæ:
Fœminæ sine donum inculpatæ, vt seruet
corporis nostri monimentum, donec veniat
lethalis nostræ sepulturæ funesta hora:
pauperes enim adsunt infiniti semper prompti
vobis quærentibus: incitati autem me videndi
non semper præsentem deprehendetis. Credulus autem
populus Iudæorum vrbi vicinus audiuit famam
aurib. voluptate affectis, quòd reuersus venisset Iesus
diuinum vestigiũ habens peregrinũ in cõsueto castello
Marthæ vbi domus: & cucurrit cœtus viator

ἄασετ☉, ἄλλοθεν ἄλλ☉, ὁμόσολ☉, ὐχ ἵνα μοῦνον
Ιησῦν ἐσίδοιτο βιοσόον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν
Λάζαρον, ὃν παλίνορσον ἀνασήσας ἀπὸ νεκρῶν,
ἔμπνοον ἐψύχωσε χέων φυσίζοον ἠχώ.
καὶ φθονεροὶ μενέαινον ἀναιδέες ἀρχιερῆες,
καὶ ζαμενὴς Φαρισαῖ☉ ὅλ☉ χορὸς, ὄφρα καὶ αὐτὸν
Λάζαρον ἀχλυόεντι πάλιν πέμψωσι βερέθρῳ
νόσιμον ἐκ νεκύων, ἑτέρῳ κλείνοντες ὀλέθρῳ,
πότμον ἔτι πνείοντα παλαίτερον, ὄφρά τις εἴπῃ·
Λάζαρ☉ οἶτον ἄλυξε, καὶ ὐ φύγεν ἀρχιερῆας·
τῶτον ἐλεῖν μενέαινον ἀναίτιον, ὅτι δὶ αὐτὸν
λαὸς Ιουδαίων μεταδύμεν☉ ἔνδια κώμης,
παιδὶ Θεοῦ πίσυνον, ἀλεξιμόρῳ βασιλῆϊ.
ἀκροφανὴς δ' ὅτε νύκτα λιπόσκιον ἔρχετο ἠὼς,
λαὸς ὃς ἀγχιπόροιο μετήϊε κῶμον ἑορτῆς
φήμης εἰσαΐοντες, ὅτι ζαθέης ἀπὸ κώμης
Ιησῦς ἐς ἔθελον ἐλάσεται Ιροσολύμων,
ἤλυθον ἀντιόωντες· ἀπ' ὀδένδροιο δ' ἄρα τοῖ γε
ἀκροκόμους φοίνικας ἐγυμνώσαντο κορύμβων,
καὶ χλοερὰς ὄρπηκας ἐς ἠέρα λαὸς ἐλίσσων,
ὀφήμοις στομάτεσσιν ἀΰσχετα σμύδροον ἠχώ·
Ὑλογίησιν ἄναξ Ισραὴλ αἰνετὸς ἔστω,
ἀθανάτου ὃ ἐν ὀνόματι κοσμήτορ☉ ἥκων.
καὶ πολλὰ ἔνθα κἀκεῖθα κορυμβοφόροιο κελεύθου
δίζυγα πομπὸν ἔχων κἠ ὀπίστερον ἑσμὸν ὁδίτην
Ιησῦς πεφόρητο μέσον μετρούμεν☉ ἀνδρῶν,
ἰθυόων ἀχάλινον ὄνον ταλαεργὸν ὁδίτην,
ἑζόμεν☉ νώτοισιν ἀπειρήτοιο φορῆ☉,
Ησαΐας τόδε εἶπεν ὅπως πληρούμενον εἴη,

μητέρ☉

infinitus, aliunde alius, comes, non vt solùm
Iesum videret vitam seruantem, sed & ipsum
Lazarum quem reducem exuscitans ex mortuis
viuentem animauit, fundens viuificantem sonum:
Et inuidi cupiebant impudentes pontifices
& furibundus pharisæorum totus cœtus, vt & ipsum
Lazarũ ad caliginosum rursum mitterent barathrum
reducem ex mortuis, altero interficientes exitio,
mortem adhuc spirantem priorem, vt quis dicat:
Lazarus mortem euasit & non effugit pontifices:
hunc interficere cogitabãt insontem: q̃ propter ipsum
populus Iudæorum tendens ad mœnia castelli
filio Dei crediderat malum depellenti regi.
per summa nitens aũt cum noctẽ tenebrosam diuisisset
populus qui vicini accesit solennia festi, (aurora,
famam audiens quòd diuino è castello
Iesus ad solum venturus esset Hierosolymorum,
venit occurrens: ab arboribus consito autem horto
summicomas palmas nudauit corymbis,
& virides ramos in aerem populus circumagens
bene precante ore clangebat consonam vocem:
Celebrationibus rex Israel laudatus sit
immortalis in nomine principis veniens.
Et multum hinc & hinc ramiferæ viæ
duplicẽ ductorẽ habens & posteriorẽ cœtũ viatorem,
Iesus ferebatur medium dimetiens virorum,
regens effrenem asinum laboriosum viatorem,
sedens super dorsum inexperti baiuli,
Esaias quod dixit vt impleretur,

μητέρ☉ ὑψιλόφυ θύγατερ, μὴ δείδιθι, Σιὼν·
ἤδη ποικιλόδωρ☉ ἄναξ τεὸς εἰς σὲ φοήσει
πῶλον ἔχων ταχύγυνον ὀπιδεύοντα τεκύσῃ·
καὶ τὰ μὲν ὐ τοφρόνεν ἐπεφράσαντο μαθηταὶ.
ἀλλ' ὅτε παμμεδέουσαν ἑλὼ ἀνεδύσατο μορφὴν
Χειστὸς ἄναξ, τότε πάντες ἀνεμνήσαντο μαθηταὶ,
ὅτι σοφῇ τάδε πάντα τέλει κεχαραγμένα βίβλῳ·
καὶ οἱ ταῦτα τέλεσαν. ἔλιξ δ' ἄρα μάρτυς ἰωὴ
λαῶν συμμιγέων, ὅτε Λάζαρον ἔκτοθι τύμβυ
Ιησοῦς ἐκάλεσε, τετραταῖον ὃ θανόντα,
ἐκ νεκύων ἤγειρε χέων ψυχοσόλον ἠχώ.
ἔ χάειν ἀντιόων πολὺς ἔρρεεν ἐσμὸς ὁδίτης
Χειστὸν ἀνδάζων νεκυοσόον, υἱέα Δαβίδ.
ἀλλήλοις δ' ὀάειζον ὁμοφραδέες Φαρισαῖοι,
ἡμῖν ποῖον ὄνειαρ ἀέξεται; ἀμφιλαφὴς γὸ
κόσμ☉ ὅλ☉ πολύμορφ☉ ἑνὸς κατόπισθεν ὁδεύει,
καὶ δόλ☉ ἡμείων θανατηφόρ☉ ἐδὲν ὀνήσει·
καί τινες Ελλήνων ἔσαν ἄνέρες, οἳ τότε πολλοὶ
θεωτεύης ἀνέβαινον ὀπιπεύτῆρες ἑορτῆς·
Ιησοῦν δ' αἴοντες ἀειδομένης ἀπὸ φήμης,
ἀγχιμόλῳ προσιόντες ἐπεφθέξαντο Φιλίππῳ.
Χειστὸν ἰδεῖν ἐθέλοντες ἱκάνομεν. ἐσύμεν☉ ὃ
Ανδρέᾳ εἶπε Φίλιππ☉ ὁμόπολις· ἡδυεπὴς ὃ
Ανδρείας ὁμόφοιλ☉ ἐπειγομένοιο Φιλίππυ,
Χειστῷ μῦθον ἔλεξεν· ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
ὥρη νῦν μόγις ἦλθεν ὅτε χεδὸν ἵσταται ἀκμὴ,
ἀνθρώπυ σοφὸς υἱὸς ὅπως ὑφόμενος εἴη.
μάρτυς ἐπιτυμίης ἀμὴν, ἀμὴν λόγος ἔστω.
κόκκος ἐπὴν σίτοιο πεσὼν ἐπὶ διφάδι γαίῃ,

μήπ

matris sublimis filia, ne timeas, Sion:
iam varia dona præbens rex tuus ad te transibit
pullum habens velocem insequentem matrem.
Et hæc quidem non antè considerarunt discipuli:
sed quando omniũ rectricẽ suã iterũ assumpsit formam
Christus rex, tunc omnes recordati sunt discipuli,
quòd sapienti hæc omnia essent signata libro,
& ipsi hæc fecissent: erat autem testificans vox
populi commixti, quando Lazarum è sepulchro
Iesus vocauit, quatriduanumq; mortuum
ex mortuis excitauit fundens animas reducentẽ sonum.
Cuius gratia occurrens multus confluxit cœtus viator
Christum celebrans mortuos saluantem, filium Dauid:
Inter se autem mußitabant consultantes pharisæi:
nobis quale emolumentum crescet? Copiosus enim
mundus totus varius post vnum vadit,
& dolus noster mortifer nihil iuuabit.
Et quidam Græci erant viri, qui tunc plurimi
diuini ascenderunt spectatores festi:
de Iesu autem audientes celebrata ex fama
propinquo accedentes dixerunt Philippo:
Christum videre volentes venimus: concitatus autem
Andreæ dixit Philippus conterraneus. Suauiloqu⁹ aũt
Andreas comes impulsi Philippi
Christo sermonem dixit: rex autem respondit sermone:
Hora nunc tandem venit, cum propè instat vigor,
hominis sapiens filius vt exaltetur:
Testis veritatis Amen, Amen sermo sit
granum frumenti cadens in sitibundam terram,

μήπ θάνῃ, τότε μὲν ⊙ ἐπώσι ⊙ αὐτόθι μίμνει
ἄσπορ ⊙, ἀχρήϊς ⊙, αὐήρολ ⊙, ἄμμορ ⊙ ἄρπης·
ἢν ὄ θάνῃ, ζείδωρον ἀφειδέα καρπὸν ἀέξει·
ψυχὴν δ' ὃς φιλέει μινυώριον, ἔτ ⊙ ὀλέσει,
τερψινόῳ μεδέπων ἀπατήλιον ἐλπίδα κόσμῳ·
ψυχὴν δ' ὃς σῳζει πανακήρατον, ἔμπεδον αὐτὴν
εἰς βιοτὴν αἰῶν ⊙ ἀλωφήτοιο φυλάσσει·
ὅς πς ἐμοὶ πείθοιτο διάκτορον ἔργον ὑφαίνων,
τῆτον ἐμὸς γλυέτης ὑψίδρον ⊙ οἶδε γεραίρειν·
ὅς πς ὑποδρήσειεν ἐμοῖς θεσμοῖσι πιθήσας,
ἔτ ⊙ ὀμπρτήσειεν ἐμοὶ, καὶ ὁμόσολ ⊙ ἔσται,
ὄφρ ⊙ μένοι μετ' ἐμεῖο διάκτορ ⊙, ὅππόθι μίμνω.
νῦν δ' ἐμὸν ἦτορ ἔχω δεδονημένον· ἀλλὰ τί λέξω;
ψυχὴ ἐμὴ κλονέει με· πάτερ, φρενοδινέ ⊙ ὥρης
ἐκ ταύτης με σάωσον ἀκαμπέ ⊙. ἀλλ' ὅπὶ τύτῳ,
ῥιγεδανὴν ἀβίας ⊙ ἑκόσι ⊙ ἦλυθον ὥρην·
ἓν τὸν κύδαινε· καὶ ἐξανόθεν πέλε φωνὴ·
καί σε πάρ ⊙ κύδηνα, καὶ ἔμπαλιν αὖτι γεραίρω·
καὶ πολὺς ἔνθα καὶ ἔνθα παεισάμεν ⊙ κὴ ἀκόων
αἰθερείην τρομερῇσιν ἐν ὠσὶ λαίλαπα φωνῆς
λαὸς ἐπεσμαράγησεν, ὅπ ζαθέων ἀπὸ κόλπων
βρονταίη βαρύδουπ ⊙ ἐπέκτυπεν αἰθρι ⊙ ἠχῇ·
ἄλλοι δ' αὖπάχησαν, ὅπ ᾠδὴν ἄγγελ ⊙ αὐτῷ
ἐξανίης ὀάριζε σοφῷ μυκήματι φωνῆς.
Ιησῦς δ' ἀγόρδεν ὅλῳ πολυθαμβέϊ λαῷ·
ὐ δί ἐμὲ κτύπ ⊙ οὗτ ⊙ ἀράσεται· οὐρανόθεν ἦ
αὐτύπ ⊙ βροντῇσι δί ὑμέας ἵκετο φωνὴ.
νῦν ζαθέου κόσμοιο πέλει κρίσις, ἄρτι καὶ αὐτὸς,
ἀρχὸς ἀλιτροσύνοιο διώξεται ἔκτοθι κόσμου·

καὶ

niſi moriatur, tunc ſolum vanum ibi manet
non ſeminatum, inutile, non aratum, expers falciś:
ſi verò moriatur vitalem plurimum fructum auget.
Vitam enim qui diligit temporalem, hic perdet,
mentem delectantis habens fallacem ſpem mundi:
animam verò qui odit immortalem, firmam ipſam
ad vitam æui indeſinentis cuſtodit:
Qui mihi crediderit miniſtrans opus texens,
hunc meus pater in alto ſedens nouit honorare:
qui ſubminiſtrauerit, meis legibus credens,
hic ſequetur me & comes erit,
vt maneat mecum miniſter, vbi maneo:
nunc aũt meum cor habeo agitatum: ſed quid dicam?
anima mea turbat me: pater, mentem agitante hora
ex hac me ſalua immutabili: ſed ad hoc
horridam non coactus volens veni in horam:
filium tuum glorifica: & cœlitus facta eſt vox:
Et te ante glorificaui, & viciſſim nunc honoro.
Et multus hinc & hinc aſtans & audiens
cœleſtem tremulis in auribus procellam vocis
populus inſtrepebat, quòd diuinis è ſinibus
tonitrualis grauiter ſonans ſtrepitũ edidit æthereus ſo-
alij aũt contrà ſonuerũt, q, ppè angelus cũ ipſo (nus:
cœleſtis locutus eſt ſapienti mugitu vocis.
Ieſus autem dixit toti admiranti populo:
non propter me ſtrepitus hìc pulſat: cœlitus autem
ſimilis tonitrui propter vos venit vox:
nunc diuini mundi eſt iudicium, modò & ipſe
princeps peccante expelletur ex mundo.

καί κεν ἐπεὶ ὑψωθῶ ἀπὸ χθονὸς ἕρυσθείης,
ὑμέας εἰς ἐμὲ πάντας ἐς οὐρανὸν ἕρωὶ ἑρύσσω.
ἔννεπε σημαίνων ποίῳ ζωφερεῖ πότμῳ
Ιησοῦς ἤμελλε θανεῖν λαοσσόος. αὐτῷ
λαοὶ δ' ἀντιάχησαν ὁμογλώσσῳ τινὶ μύθῳ·
ἐκλύομεν γραφικοῖσι χαράγμασι πολλάκις ἡμεῖς,
χριστὸς ὅλων μεδέων αἰώνιος ἔκτεκα μίμνει.
καὶ πόθεν ἄμμιν ἔειπες ἀσημάντῳ σέο μύθῳ,
ἐκ χθονίων λαγόνων ὑψόμενος ἐς πόλον ἐλθών,
ὑμέας εἰς ἐμὲ πάντας ἀπὸ χθονὸς αὐτὸς ἑρύσσω,
ἀνθρώπου κλυτὸς υἱὸς ἐσσιὼ ὑψόμενος εἴη;
εἰπὲ δ' τίς πέλεν ἔτος, ὅν ἀγνώστῳ τινὶ θεσμῷ
ἀνθρώπου σοφὸν υἱα τεὴ μυθήσαο φωνῇ;
Ιησοῦς δὲ ἅμα πᾶσιν ἀνιαχε, βαιὸν ἐν ὑμῖν
ἔσεται εἰσέτι μοῦνον ὅπι χρόνον αἰθέριον φῶς·
ἀπλανέες δὲ ἐνὶ φωτὶ δι' ἰθυπόροιο κελεύθου
σείχετε θαρσήσαντες, ἕως φάος εἰσέτι λάμπει,
πρὶν ζοφερῇ προφάλιγγι κιχήμεναι ὑμέας ὄρφνω.
ὅς τ' διασείχει σφαλερῷ ποδὶ νυκτὸς ὁδίτης,
πλάζεται ἀγνώσσων σκολιὴν ὁδὸν ὁππόθι βαίνει.
ἄχρι φάος δέρκεσθε, σοφῷ πιστεύετε μύθῳ
εἰς φάος, ὄφρα γλυκεροῦ φραυγέες υἱέες αὐγῆς·
ζωοδότης γόνος ἀνθρώπου τάδε πάντα βοήσας,
κεύθετ' Ιουδαίων χορὸν ἀγκυλόμητιν ἐάσας.
τόσσα δέ οἱ τελέσαντι πολύτροπα φάρμακα νούσων
αὐτῷ δερκομένων αὐτόπτον ἐκτὸς ἀκοῆς,
ἤ τις αὐτῆς πίστευεν, ὅπως πληρούμενον εἴη,
Ησαΐας τόφρ' εἶπε χέων πρωτόθροον ὀμφὴν,
κύριε, τίς μετὰ τόσσα τεῇ πίστευσεν ἀκοῇ.

ἤ τινι

Et quidem postquã exaltatus fuero à terra latè patẽte,
vos ad me omnes in cœlum amplum traham:
Dixit significans quali viuifica morte
Iesus esset moriturus populus seruans: ipsi
populus aũt contrà sonuit concordi quodam sermone:
Audiuimus ex scriptis signis sæpius nos,
Christus omnium rector æternus quòd maneat,
& vnde nobis dixisti obscuro tuo sermone
ex terrestribus cauitatibus exaltatus in cœlum venieus
vos ad me omnes à terra ipse traham,
hominis inclytus filius postquam exaltatus fuerit?
dic verò quis est ille quem ignota quadam lege
hominis sapientem filium tua dixisti voce?
Iesus autẽ simul omnibus respondit: pusillum inter vos
erit adhuc solùm per tempus cœleste lumen:
non errantes autem in lumine per rectam viam
incedite confidentes, donec lumen adhuc lucet,
priusq̃ caliginoso turbine deprehẽdat vos obscuritas:
qui enim incedit errante pede noctu viator,
aberrat ignorans curuam viam quò vadat:
donec lucem videtis sapienti credite verbo
lucis, vt sitis luciferi filij splendoris.
Vitæ dator filius hominis hæc omnia clamans
abscondit se Iudæorum cœtum versutum relinqueus.
Tot autem ei perficienti varia remedia morborum,
ipsis videntibus coràm extra famam
nullus vir credidit, vt impleretur,
Esaias quod dixit fundens propheticam vocem:
Domine, quis post tanta tuo credidit auditui,

ἤ τίνι παγχρύσεον Θεοῦ γυμνοῦτο βραχίων;
οὕ χάριν οὐκ ἐδύναντο θεσπέσια πίστιν ἀέξειν·
ὅτι καὶ Ησαΐας πάλιν ἔννεπε θέσπιδι φωνῇ·
ὀφθαλμοὺς ἀλάωσεν ἐμῶν ὁπιμάρτυρας ἔργων,
καὶ νόον ἰθυκέλευθον ἐθήκατο τυφλὸν ἀλήτην,
μὴ κραδίῃ νοέωσι, καὶ ἀθρήσωσιν ὀπωπαῖς·
καὶ μοι ἐπιστρέψωσι, νοοβλαβέας ὃ σαώσω
ἄνδρας ἁλιτραίνοντας ἐμῷ παιήονι μύθῳ,
ἰητὴρ ἀσίδηρος ἐχέφρονα φάρμακα πάσων.
Ησαΐας τάδε πάντα κατέγραφε θέσπιδι φωνῇ,
ὅτι Θεοῦ Χριστοῖο περώμιον ἔδρακε πρὸ
ὀφθαλμῷ κραδίης παναρκέϊ, καὶ χάριν αὖτε
ἐσομένου περικέλευθον ἐθέσπισεν ἔνθεον ὀμφὴν.
ἔμπης ἀπλανέες τινὲς ἀνέρες ἴδμονι σιγῇ
ἀρχὴν Ιουδαίων, ὑψαύχενα ὄμματα βουλῆς,
παιδὶ Θεοῦ πείθοντο θεηγενέων χάριν ἔργων·
ἀλλὰ φόβον καὶ ζῆλον ἀλυσκάζων Φαρισαίων
ἀμφαδὸν οὔτις ἔφωνεν ἑὸν νόον· αἰδομένου ὃ
ἐνδόμυχον τότε πίστις ὑπὸ φρένα φωτὸς ἐκάστου,
ἀπροϊδὴς, ἀδόκητος, ἐκεύθετο φωλάδι σιγῇ·
πᾶς γὰρ ἀνὴρ προβέβουλε χαμαιγενέων χάριν ἀνδρῶν,
ἢ μεγάλου μούνοιο Θεοῦ πολυφεγγέα πρὸ.
Ιησοῦς δ' ἰάχησε δυώδεκα ἔνδοθι νηοῦ·
ὅς τις ἐμῶν δέξοιτο θεοφραδέων ἔπος μύθων,
εἰς ἐμὲ πίστιν ἔχων, ἀ πείθεται, ἀλλὰ τοκῆϊ
ὅς τις ἐμὲ προέηκε, κἠ ἀνθρωπείοισιν ὀπωπαῖς
πᾶς ἐμὲ παπταίνων, κἠ ἐμὸν γενετῆρα δοκεύει·
ἐξανόθεν φάος ἦλθον ἐγὼ λιποφεγγέϊ κόσμῳ·
οὐρανόθεν φάος ἦλθον, ἵνα βροτὸς ὅς με γεραίρει,

πίστιν

vel cui omnium genitoris Dei nudatum est brachium?
propter quod non potuerũt religiosam fidem augere:
quia & Esaias rursus dixit prophetica voce,
oculos obcæcauit meorum testes operum,
& mentem rectigradam fecit cæcum erronem
ne corde intelligant, & videant oculis
& ad me conuertantur, mente autem læsos seruem
viros peccantes meo sanante verbo,
medicus sine ferro conueniẽtia medicamẽta inspergẽs:
Esaias hæc omnia conscripsit fatidica voce,
quia Dei Christi tempus præoccupantẽ vidit gloriam,
oculo cordis omnia videnti, & propter ipsum
futurum præcurrẽtem vaticinatus est diuinam vocem.
Tamen firmi quidam viri scienti silentio
principatus Iudæorum, superbi oculi consilij
filio Dei crediderunt, Diuina propter opera,
sed metum & zelum vitans pharisæorum
apertè nullus manifestauit suam mentẽ: reuerentis aũt
intus latens tunc fides sub præcordiis viri cuiuslibet
improuisa, tacita, occultabatur condito silentio:
omnis.n. vir præoptauit humigenitorũ gratiã virorũ
quàm magni solius Dei multum splendentẽ honorem.
Iesus autem sonuit odorato in templo:
Qui meorũ receperit diuiniloquorũ ordines verborũ,
in me credens non confidit sed patri
qui me præmisit, & humanis oculis
omnis me videns & meum patrem videt.
Cœlitus lux veni ego caliginoso mundo,
cœlitus lux veni, vt homo qui me honorauerit,

πίσιν ἔχων ἀπίνακτον, ἐν ἀχλύϊ μήποτε μίμνῃ.
ὅς πς ἐμῶν δέξοιτο θεόσυτα χεύματα μύθων,
καὶ μὴ ἀσυλήτοιο νόε σφρηγῖδα φυλάξῃ,
ἐ κείνω ποτὲ τῶτον ἐγὼ βροτὸν· ἐ γὰ ἰκάνω
κόσμον ἵνα κείνοιμι πολύπλανον, ἀλλὰ σαῶσαι.
ὅς με ἀθεμίζεα φαυλοτέρης θρασὺς αὐτὴς
ἔμπνοα μὴ δέξαιτο βιοσόα χεύματα φωνῆς,
ἔστ ἔχει κείνοντα δικασπόλον. ἡμέτερ γὰ
ὃν λαλέω, λόγ ἔστ ἀπειθέα τῶτον ἐλέγξει
κείνων, ὀψιτέλεσ ὅτε δρόμ ἔφατ ἠῶς,
ἐγχομένοις ὅτε πᾶσι τέλει κρίσις. ἐξ ἰδίων γὰ
ἐ μάθον αὐτοκέλευς ἐγώ ποτε μῦθον ἐνίψαι,
ἀλλὰ Θεοῦ ζείδωρον ἔχω παρὰ πατρὸς ἐφετμήν,
αὐδήσιν ἀγομένοις τί φθέγξομαι, ἢ τί βοήσω·
οἶδα ὃ παμμεδέοντ ἐφημοσύνην γλυκερῆς,
ζωὴν ἀθανάτην, τὴν ἔλλαχε σώφρομ αἰὼν
ἀενάῳ τροφάλιγγι· καὶ ὑμέας ὅσσα διδάσκω,
ὥσπερ ἐμοὶ κατέλεξε πατὴρ ἐμός, ὥς ἀγορεύω.

Καὶ ναέτας πρὶν Πάσχα μολεῖν, πρὶν ζωμὸν ἀνάψαι,
Ιησῆς νοέων ὅτι καίρι ἤλυθεν ὥρη,
ὀφρά κεν ἐκ κόσμοιο μετάτροπ αἰθέρα δύων,
νόσιμ ὑψιμέδοντι σὺν ἀστεροπῇ τοκῆϊ,
πάντας ἀεὶ παρεόντας ἑὸς ἑτάρους ἀγαπήσας,
ἐξ ἀρχῆς ἀγάπαζε, καὶ εἰς τέλ. ἑσπερίη δ'
δείπνῳ γιγομένοιο φιλοσόργιο τραπέζης,
δέλιον ἔργον ἔτευξεν ἑοῖς ἑτάροισιν ὑφαίνων.
δαίμον ἀντιπάλοιο φιλοκτεάνῳ τινὶ κέντρῳ
ἀνδρομέῃ ὀπὶ λύσαν ἀνοιρήσαν Ἰούδαν,
τολμήεις ἵνα κεῖν Ἰουδαίοισι προδοίη

Χειρὸν

fidem habens immotam, in caligine nunquam maneat:
Quicunq; meorũ susceperit à Deo impulsos fluxus ser-
& inuiolatæ mentis sigillum seruauerit, (monum
non iudico vnquã hunc ego hominem: non enim venio
mundum vt iudicem multùm errantem, sed saluare:
qui me reiecerit & nostræ audax vir
viuos non receperit vitam seruantes fluxus vocis,
hic habet iudicantem iudicem: noster enim
quem loquor sermo hic incredulum hunc redarguet
iudicans, sero perfectus quãdo cursus vltimus auroræ,
excitatis quando omnib. est iudiciũ: ex propriis enim
non didici sponte iussus ego vnquã sermonẽ proloqui,
sed Deo vitale habeo à patre mandatum,
viris congregatis quid loquar, aut quid clamem:
noui autem omnia regentis mandata patris,
vitam esse æternã, quam sortitã est concurrẽs seculum
æterna cum vertigine, & vos quæcunq; doceo,
sicut mihi enumerauit pater meus, sic dico.

Et ciuib. priusquã Pascha veniret, priusq; aræ accen Ca. XIII.
Iesus cognoscẽs q, opportuna venisset hora, (derẽtur,
vt ex mundo reuersus cœlum subiens
redux altiregente pariter coruscaret cum patre,
omnes semper præsentes suos socios diligens
ab initio, sic dilexit & ad finem: vespertina autem
cœna facta beneuolæ mensæ,
seruile opus fecit suis sociis texens:
dæmone aduersario auaro quodam stimulo
humanam ad rabiem incitante Iudam,
audax vt ille Iudæis proderet

χειρὸν ἑὸν θρεπτῆρα, δεδεγμένος ὦνον ὀλέθρου·
αὐτὸς ἑῇ κραδίῃ δεδαημένος, ὅττι περ αὐτῷ
ὑψιμέδων ἅμα πάντα θεὸς πόρε χερσὶ νομεύειν,
ὅττι καὶ ἐξανόθεν καὶ ἐς αἰθέρα δίζυγι δεσμῷ
καὶ θεόθεν πάρος ἦλθε, καὶ εἰς θεὸν αὖτις ἱκάνει.
καὶ τότε δαιτυμόνεσσι διάκτορον ἔργον ὑφαίνων
Ἰησοῦς ταχυεργὸς ἀνίστατο δεῖπνον ἐάσας,
καὶ χροὸς αἰγλήεντος ἑοὺς ἀπέθηκε χιτῶνας,
καὶ λινέῳ λαγόνεσσι νόθῳ ἐζώσατο μίτρῳ,
σφίγξας σκληρὸν ὕφασμα, τόφρ' ἐφάτο τυμβεὺς αὐδὴ
λέντιον· ἰκμαλέοιο ποδὸς δ' ἀλκτήριον ἀνδρῶν,
καὶ γλαφυρῷ νιπῆϊ βαλὼν ὑγροκόλπιον ὕδωρ
χερσὶν ἑῶν ἑτάρων φιλίους πόδας ἤρξατο νίπτειν,
λοίσθιον ἐκ πρώτου μεταμείβων ἄλλον ἀπ' ἄλλου,
ἀρχόμενος Σίμωνος, ἑοῦ ἰδίοιο φονῆος.
πρεσβυτέρῳ ὃ Σίμωνι παείσατο, καὶ πόδας αὐτοῦ
ἀμφοτέρους κρατέεσκε· ταχὺς δ' ἀνέσπασε Σίμων,
Ἰησοῦν δ' ἀνέκοψε, φίλον σέβας ὄμμασι φαίνων,
καί μιν ἐρητύων βειαρῇ μειλίξατο φωνῇ·
ὑμέτερος θεράπων ἄναξ πάντεσσι κελεύων,
νίπτεις σαῖς παλάμῃσιν ἐμοὺς πόδας; ἡδυεπὴς δ'
ἑζομένῳ Σίμωνι θεηγόρος εἶπεν Ἰησοῦς·
ἤδη μὲν ὡς τελέω δρηστήϊον ἔργον ὑφαίνων,
οὐ δυνάσαι νοέειν, μετέπειτα δ' τοῦτο νοήσεις.
καὶ οἱ Πέτρος ἔλεξε χέων ἡδεῖαν ἀπειλήν·
οὔποτε φαιδρυνέεις ἐμοὺς πόδας, εἰς ὅσον ἕρπει
αἰὼν πολυέλικτος· ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
οὐ ποτέ σοι μετ' ἐμεῖο μέρος πεφυλαγμένον ἔσται,
εἰ μὴ ἐγὼ νίψω σε χέων μεταχείριον ὕδωρ.

καὶ

Christum suum nutritorem, accipiens precium exitij:
ipse suo corde sciens, quòd illius
altiregẽs simul omnia Deus dedisset manu distribuere,
quòd & è cœlis & in cœlum duplici lege
& à Deo prius venisset, & ad Deum reuerteretur.
Et tunc conuiuis seruile opus texens
Iesus opere promptus surrexit cœnam relinquens,
& corpore à splendido suas deposuit tunicas,
& lineam circa lumbos spuriam cinxit fasciam,
stringens duram telam, quam dixit sepulchralis vox
linteum: humidi pedis autem subsidium virorum,
& concauũ in pollubrũ fundens subterraneam aquam
Christus, suorũ sociorum charos pedes incepit lauare,
ad vltimum à primo transiens ad alium ab alio,
incipiens á Simone suo proprio homicida.
Seniori autem Simoni astitit, & pedes eius
vtrosq; arripuit: celer autem retraxit Simon,
Iesumq; inhibuit, charam veneratione oculis monstrãs
& ipsum detimens forti demulsit voce:
tui ministri rex omnibus imperans
lauas tuis manibus meos pedes? suauiloquus verò
sedenti Simoni diuiniloquus dixit Iesus:
Iam quidem quod perficio seruile opus texens
non potes intelligere, deinceps autem hoc scies.
Et ei Petrus dixit fundens suaues minas:
nunquam expurgabis meos pedes, donec repit
æuum multum volutum: rex aũt respondit sermone:
nunquam tibi mecum pars custodita erit,
nisi ego lauem te fundens administratoriam aquam.

καὶ οἱ μῦθον ἔλεξε νόῳ πειθήμονι Σίμων·
ναὶ λίτομαι, μὴ μοῦνον ἐμοὺς πόδας, ἀμφοτέρεας ὦ
νίψον ἄναξ καὶ χεῖρας ἐμὰς, ἠ κυκλάδα κόρσην,
καὶ πάλιν αὖ ἐθέλῃς καὶ ὅλον δέμας. εἶπεν Ιησοῦς·
οὐ χατέει νεαροῖο λελουμένῳ ὕδατι ἀνὴρ,
εἰ μὴ μοῦνα πόδεσσι καθάρσια νίπτεσθαι πορείης
εἰνοδίης· καθαρὸν γὰρ ὅλον δέμας· ἀνθρωπίνης δ'
ἄμμοροι ἀμπλακίης καθαροὶ νόον ἐστὲ καὶ αὐτοί.
ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντες, ἐπεὶ πάρ ἴδε θυμῷ
τίς μιν ἀνὴρ ἤμελλεν Ιουδαίοις παραδώσειν
ὤνιον ἀντιβίοισι· τίς ἔμπορος ἦεν ὀλέθρου,
οὕ χάριν ἀγχιθέοισιν ἄναξ ἀγόρευε μαθηταῖς·
ἄμμορον ἀμπλακίης καθαρὸν νόον ἴστε καὶ αὐτοὶ.
ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντες. ὑποφρήσσει δ' ὃ δεσμῷ
ὁππότε δαιτυμόνων δυοκαίδεκα κύκλον ἀμείβων,
νίψεν ἑῶν ἑτάρων ὁσίους πόδας ἁγνὸς Ιησοῦς
κεκλιμένους, παλίορσον ἑοὺς ἔνδυσε χιτῶνας,
καὶ παλάμης ἀγκῶνα παλιντρόχαλον ἐρείσας,
ἀκρότατον περὶ κύκλον ὁμοσπόγγιον περαπέζης,
εἶπεν ἑοῖς ἑτάροις· γινώσκετε τοῦτο καὶ αὐτοὶ
ὑμῖν οἷον ἔρεξα, διάκλορον ἔργον ὑφαίνων;
ὑμεῖς δίχθαδίῳ με σοφῷ κικλήσκετε μύθῳ
καὶ ἔργανον, ὑμείων τε διδάσκαλον. οὐ πλανέες δ'
τοῦτο καλῶς φθέγγεσθε δαήμονες· εἰ μὲν γὰρ ἄμφω
ὡς ἐμὲ νοήζεσθε· φιλοσόργῳ δ' ὃ μενοινᾷ
εἰ πόδας ὑμείων καθαρῷ φαίδρυνα λοέτρῳ
ἡγητὴρ καὶ ἄναξ θεοειδέξιος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
ἀντίτυπον δέμις ὅδιν ἐμὸν μίμημα μαθόντας
ὑμέας, ἀλλήλων φιλίους πόδας ὕδατι νίπτειν·

δεῖγμα

Et ei verbum dixit mente credula Simon:
Ita precor, non solùm meos pedes, vtrasq; verùm
laua rex & manus meas, & circulare caput,
& rursus si volueris & totum corpus: dixit Iesus:
non indiget noua lotus aqua vir,
nisi solùm pedibus puro lauacro pro itinere
compitali: purum enim totum corpus: humani autem
expertes errati puri mente estis & ipsi,
sed non simul omnes: quia antea sciebat animo,
quis illum vir esset Iudæis proditurus
venalem hostibus: quis negociator esset exitij,
propter quod Deo propinquis rex dixit discipulis:
expertem errati purum animum scitis & ipsi,
sed non simul omnes: seruili autem lege
quando conuiuarum duodecim circulum peruadens
lauit suorum sociorum puros pedes sanctus Iesus
recumbentes, reciprocus suam induit tunicam
& manus cubitum volutum firmans
summum circa ambitum concordis in amore mensæ,
dixit suis sociis: Cognoscitis hoc & ipsi
vobis quid fecerim, seruile opus texens?
vos duplici me sapienti vocatis verbo
dominum, & vestrum magistrum: non errantes autem
hoc bene dicitis prudentes, sum enim vtrunq;
vt me vocatis: beneuolo autem animo
si pedes vestros puro expurgaui lauacro
dux & rex sepiens, sed & ipsos
ad expressam fas est meam imitationem discentes
vos, inuicem charos pedes aqua lauare,

δεῖγμα γὰρ ἔπλετο τοῦτο διδάσκαλον, ὄφρα καὶ ὑμεῖς
ἔργον, ὅ ῥα ποίησα σοφὸν, τελέσητε καὶ αὐτοὶ,
πάντες ἐν ἀλλήλοισιν ἀμοιβαίῳ τινὶ θεσμῷ,
ἰσοφυὲς μίμημα δαήμονος ἡγεμονῆος.
οὐ πέλε λάτεις ἄνακτος ὕφρτερος, οὐδέ τις ἀνὴρ
ἡγεμόνος πέμψαντος ἀπόσολός ἐστιν ἀρείων.
εἰ δ' ὅλόγῳ τάδε πάντα νοήσατε, καὶ νόος ἔργῳ
ἅπεται, καί ῥ' ἔφυτε μακάρτεροι. οὐ γὰρ ἐοικὲ πάντων
ἔννεπον ὑμείων ἑτέρῳ καθαροῖο λοέτρου
δαιομένων, ὁ δ' μῦθος ἑνὸς χάριν. οἶδα καὶ αὐτὸς
οἵους πιστοτάτους καὶ ἀμεμφέας ἄνδρας ἐδέγμην.
ἀλλ' ἵνα φορμίζουσα τό ῥα φάτο θέσπις ἀοιδὴ·
χρυσομανὴς ἄσπλαγχνος ἀνὴρ ἐμὸν ἄρτον ἐρέπτων,
πτέρνην κερδαλέην ἐμέθεν καθύπερθεν ἀείρας,
ἡμετέρῃ σιώδοντι ἐπεσκίρτησε τραπέζῃ.
γλώσσῃ προφθαμένῃ, τό ῥα ἔσσεται, ἄρτι βοήσω,
ὄφρά μιν ὣς τελέσειεν ἑλιξ χρόνος ἐγγύθεν ἔρπων
μῦθον ἀναμνήσασθε παλαίφατον, ὅππῃ ῥα ὑμῖν
ἐσόμενον θέσπιζεν ἐμὴ πρωτόθρονος ὀμφή.
μάρτυρος ἐμπεδόμυθος ἀμὴν ἀμὴν λόγος ἔστω·
ὅς τις ἐμὸν δέξοιτο διάκτορον ὄντινα πέμψω,
ἵλαον ὄμμα φέρων, ἐμὲ δέχνυται. ὃς δὲ καὶ αὐτὸν
πεμπόμενον θεόθεν με λαβὼν προπύσεται ἀνὴρ,
δέχνυται αὐτογνήθλον ἐμὸν πέμψαντα τοκῆα.
εἶπεν ἄναξ ἑτάροισι καὶ ὀμφῆεν στόμα λύσας
πνεύματι οὐρανίῳ δεδονημένος ἔμφρονι παλμῷ
Χριστὸς, ἀσιγήτοιο νόου κυμαίνετο πυρσῷ·
μάρτυρίην δ' ἰδίην προφέρων, ἠρύγετο φωνὴν·
εἷς βροτὸς ὑμείων με φίλων ἑτάρων προδώσει·

εἷς

Exemplum enim erat hoc docens, vt & vos
opus quod feci sapiens faciatis & ipsi,
omnes inuicem mutua quadam lege,
compar exemplum periti ducis.
Non est minister rege superior, neq; aliquis vir
duce mittente legatus est melior.
Si verò ratione hæc omnia intellexistis, & mens cũ o-
certauerit, vtiq; estis beatiores: non de omnibus (pere
dixi vobis alio puro lauacro
egentibus, sed sermo vnius gratia est: noui & ipse
quales credulos & irreprehensibiles viros elegerim.
Sed vt modulatrix quod dixit diuina cantio:
auro insaniens immitis vir meum panem comedens,
calcaneum fraudulentum contra me attollens
nostræ conuictor petulanter insultauit mensæ.
Lingua præcurrente, quod futurum est iam prædico,
vt ipsum si perfecerit volubile tempus propè repens
verbum recordemini antiquum, quòd vobis
futurum vaticinata sit mea prophetica vox.
Testificans firmiloquus Amen Amen sermo sit:
Quicunq; meũ receperit ministrũ, quemcunq; misero
placidum oculum ferẽs, me suscipit: qui verò & ipsum
missum à Deo me recipiens amplectitur vir
recipit æternum meum mittentem patrem.
Dixit rex sociis, & fatidicum os soluens,
spiritus cælestis agitatus prudenti vibratione
Christus, non tacentis mentis turbabatur flamma:
testimonium aũt propriũ proferens eructauit vocem:
Vnus homo inter vos charos socios me prodet:

εἷς φίλος ἀλλοφρόσυνος ὁμορόφιός με δαμάσσει.
Ἰησοῦς μὲν ἔειπεν· ὁμόζυγες δὲ μαθηταὶ
ἀλλήλους σκοπίαζον ἀμειδέϊ πάντες ὀπωπῇ,
ξυνῇ ἀμηχανέοντες· ἐμασίζοντο δὲ σιγῇ,
ἀμφὶ τίνος κατέλεξεν· ἀνὴρ δέ τις ὃς ἐπὶ κόλπον
ἀγχιφανὴς ἀνέκειτο φιλοσόργυ βασιλῆος.
τούτῳ Πέτρος ἔνευσε, λάλῳ δ' ἐρέεινε σιωπῇ,
τίς πέλεν οὗ χάριν εἶπεν· ὁ δ' ἁψαύοις ὀξέϊ παλμῷ
σήμασιν ἀχραάντοισι πεσὼν πεφιλημένος ἀνὴρ
δαιδυμένῳ βασιλῆι, ἐπεψιθύριζεν ἀκουῇ·
τίς τελέθει; καὶ Χριστὸς ἐφώνεεν· ᾧ χερὶ βάψας
οἰνωπῇ ῥαδάμιγγι δεδαμένον ἄρτον ὀπάσσω,
αὐτὸς ἐμὲ προδίδωσι· καὶ εἰς δέπας ἔμπλεον οἴνου
βάψας ὕστατον ἄρτον, ἀναιδέϊ δῶκεν Ἰούδᾳ,
ἄρτον ἑοῦ κήρυκα φιλοκτεάνοιο φονῆος·
καὶ μετ' ἄδειπνον ἄρτον ἀπειρεσίων πόδων ὄλβῳ
πομπὸς ἀλιτροσύνης ὅλον ἀνέρα δύσατο δαίμων.
καὶ οἱ Χριστὸς ἔλεξε δαήμονι νεύματα πέμπων·
ἔρξον ὅττι τελέεις ταχινώτερον· οὐδέ τις ἔγνω
δαιτυμόνων ἀΐδηλον ἐν ἔθνεσι μῦθον ἀκούων·
ὅτι τίνες δοκέεσκον ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ
δηρατέλλω ὅτι χηλὸν ἀνήρταζεν Ἰούδας,
μὴ οἱ κοίρανος εἶπεν ἑῷ σημάντορι μύθῳ,
ὄφρά κεν ἐντύνειεν ὅσων χρέος εἶχεν ἑορτῇ,
ἢ ἵνα τι πτωχοῖσι βιοπλανέεσσιν ὀπάσσῃ.
καὶ μεθύων μετ' ὄρπον ἀνὴρ φιλοκερδέϊ λύσσῃ,
ἔνδεον ἄρτον ἔχων, ἀνεχάζετο νυκτὸς ὀδίτης.
ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε δυωδεκάειθμος Ἰούδας,
ἕνδεκα δαιτυμόνεσσι θεηγόρος εἶπεν Ἰησοῦς.

νυῦ

Vnus amicus mutabilis contubernalis me domabit.
Iesus quidem dixit: coniuncti autem discipuli
inuicem aspexerunt tristi omnes vultu
æqualiter perplexi: affligebantur autem tacitè,
de quo dixisset: vir autem quidam qui iuxta sinum
vicinus recumbebat beneuoli regis
huic Petrus nuit, loquente autem interrogauit silentio
quis esset cuius gratia dixisset: ille verò audax acuta
pectori impolluto incumbens dilectus vir (vibratione
conuiuantis regis, insusurrauit auribus:
Quis est? & Christus dixit: cui manu intingens
nigro liquore madefactum panem præbuero,
ipse me prodet, & in poculum plenum vino
intingens extremum panis impudenti dedit Iudæ,
panem sui præconem auari homicidæ.
Et post diuinum panẽ occultè seminãs desideriũ opum
dux iniquitatis in totum virum subiit dæmon.
Et ei Christus dixit scienti nutus emittens:
Fac quod facis citius: neq; aliquis intellexit
conuiuarum incertum auribus sermonem audiens:
Nam quidam putabant obscuro quodam sermone,
ligneam quia arcam portabat Iudas,
quòd ei Christus dixisset suo significante sermone,
vt præparet ea quibus opus esset ad festum,
vel vt aliquid pauperibus vagis daret,
Et ebrius post cœnam vir auararabie
diuinum panem habens, receßit noctis viator.
Sed cum receßisset duodecimus Iudas,
vndecim conuiuis diuiniloquus dixit Iesus,

νῦν παῖς ἀνθρώπε φαεσίμβροτον ἔλλαχε πμὴν,
καὶ Θεὸς αὐτογλύεθλ@ ἐδέξατο κῦδ@ ἐν αὐτῳ.
εἰ ὁ Θεὸς γλυέτης ὑψόμενός ὅτι δι' αὐτῦ,
καὶ Θεὸς ὑψώσειε πατὴρ ὑπαγεραίρων·
τέκνα, μεθ' ὑμείων ὀλίγον χρόνον εἰσέτι μίμνω,
καὶ λόγον Εβραίοισιν ὃν ἔννεπον, ἄρτι καὶ ὑμῖν
φθέγγομαι ἡμετέρῃ παλινάγερτον ἠθάδι φωνῇ·
πολλά με μασάσθε παλίνορμον ὀψὲ νοῆσαι,
ὑμέας δ' ἃ θέμις ὅτι σωήλυθας ὀπόθι βαίνω,
ἡμετέρης ἀκίχητον ἔχειν δρόμον ἀγραπτοῖο.
ὁπλοτέρῳ ἐν ἅπασιν ἐφημοσύνῳ ὄπιτέλλω·
ὑμέας ὡς ἀγάπαζον ἴσῳ καὶ ἀμεμφέϊ δεσμῷ,
ἀλλήλων φιλίῃ ὁσίῳ σφρηίσατε θεσμῷ,
ἀρθμὸν ὁμοφροσύνης ἀλύτῳ δήσαντες ὀχῆϊ
ὑμέας εἰν ἑνὶ πάντες, ἵνα γνώωσιν ἰδόντες
ἀλλήλους φιλέοντας, ὅπι ζαθέῳ πνι θυμῷ
παμφαέ@ Χειστοῖο θεοδέες ἐσὲ μαθηταί.
Χειστοῦ δ' ὡς κλύε μῦθον, ἑκὰς μέλλον@ ὁδ' ἰέναι,
μειλιχίοις ἀάροισι φιλήκο@ ἔννεπε Σίμων·
κοίρανε, πῆ στείβεις; πίνα μοι πίνα χῶρον ἀφίκεις;
Ιησῦς δ' ἀπάμειπτο, καὶ εἰρομένῳ φάτο Πέτρῳ·
ὃ δίωσαι σεθεόν@ ὅπι ποδὸς ἴχν@ ἐπείγω,
ξυνὸς ὀπαδοκέλευθ@ ἐμεῖο ὁδὸν ἄρτι περήσαι·
ἀλλὰ παλινδίνη@ ὅτε χρόν@ ὤρι@ ἔλθῃ.
αὐτὸς ὁμαρτήσειας ἐς ὕστερον· εἶπε δ' Σίμων·
ὃ δίωμαι ταχύγν@ ὀπαδοπόρῳ ποδὶ βαίνων
ὑμετέρης ἀβάτοιο ταμεῖν κενεῶνα κελεύθε;
καὶ ψυχὴν ἐθέλουσαν ὑπὲρ σέθεν ἐγγυαλίξω.
Ιησῦς δ' ἀδόκητον ἔπ@ μυθήσατο Πέτρῳ·

ψυχὴν

Iam filius hominis hominibus lucentẽ recepit gloriam,
& Deus æternus recepit gloriam in ipso:
Si verò Deus pater exaltatus est per ipsum,
& Deus exaltabit pater filium honorans.
Filij, vobiscum paruum tempus adhuc maneo,
& sermonem Hebræis quem dixi, iam & vobis
dico, nostra rursus congregatum consueta voce:
multùm me quæretis reuersum serò videre,
vos verò non licet comites quò vado
nostræ incomprehensibilem habere cursum viæ:
recentius omnibus mandatum præcipio,
vos vt dilexi æquali & irreprehensibili lege,
inuicem amicitiam sancto vt obsignetis ritu,
fœdus concordiæ insolubili ligantes loro
vos in simul omnes, vt cognoscant videntes
inuicem vos diligentes, quòd diuino quodam animo
omnia illustrantis Christi religiosi sitis discipuli.
Christi autem cum audiisset sermonem procul ituri
placido sermone audiendi cupidus dixit Simon:
Domine quò festinas, in quem mihi locum venis?
Iesus autem respondit & interroganti dixit Petro:
Non potes præcurrentis quò pedis vestigium impello
socius pedisequus meam viam iam transire:
sed reuolubile quando tempus oportunum venerit
ipse sequêris in posterum: dixit verò Simon:
Non possum veloci insequente pede incedens
vestræ inaccessæ secare cauitatem viæ?
etiam animam volentem pro te præbebo.
Iesus autem inexpectatum verbum dixit Petro:

ψυχὴ ὑμετέρη ἐμέθεν χάειν ἀυπνία θήσεις;
τρὶς ὄ μόνης θαυμλῆπτ μῆς ἐνὶ νυκλὸς ἀνάγκη
χερσὶν ἀπαρνήσαιο, πρὶν ἀυχένα κυρτὸν ἀείρας
ὀξὺ μέλος κλάγξειεν ἐγερσιβόης ἀλέκτωρ.
Μὴ νόος ὑμείων δεδονημένος ἄσαλος εἴη,
ἀλλὰ Θεῷ καὶ ἐμοὶ πιστεύσατε· θεσπεσίῳ ὃ
υἱεῖ καὶ γενετῆι μίαν ξυνώσατε τιμήν.
πολλαὶ δ' ὑψιμέδοντος ἐμοῦ κτεάτεσσι δόμοι
εἰσὶ μοναὶ σοιχηδὸν ὁμόζυγες· ἀρτιτενὴς ὄ
εἰ μὴ τοι πολυμέλαθρος ἐμὴ πέλε πανδόκος αὐλή,
ὑμῖν καί κεν εἶπον ὅτι προκέλευθος ὁδεύσω,
ὄφρά κεν ἐντύω πολυχανδέος ἔνδιον αὐλῆς,
ἄξιον ὑμείων νεοτευχέα χῶρον ὑφαίνων.
καὶ μὴν ἐσκέλλον ἴδοις ἑτοιμοτάτοιο μελάθρου,
νοστήσω πάλινορσος ἐς ἄμβροτον ἕδος ἀείρων
ὑμέας, ὄφρα μένητε συνήλυδες, ὅππόθι μίμνω,
ἀθάνατοι ναετῆρες· ἐμοὶ δὲ ὁδὸν ἴστε καὶ αὐτοὶ
ἔννεπεν· εἰσαΐων δ' ἀμώνυμος ἴαχε Θωμᾶς
ὃν Δίδυμον γενετῆρες ἐφήμισαν, ἐξότε κούρη
ὠγυγίης ἀνέτελλε φιλοτμήτου δρόμος ἠοῦς·
ἄττω ἄναξ ἐσάμεν ὅππη ποδὸς ἴχνος ἐπείγεις·
πόθεν δυνάμεθα μαθεῖν ἀνίχνευτα κελεύθου;
Ἰησοῦς δ' ἰάχησε φιλήκοον ἄνδρα διδάσκων·
Ζωή, ἀλήθειή τε, καὶ ὀρθός εἰμι πορείη·
Ζωὴ ἐγώ, βιότοιο καὶ ἀτρεκέος· δύναται δ'
εἰς Θεὸν εἰς γενετῆα μολεῖν γαιήιος ἀνήρ,
εἰ μή τις δι' ἐμεῖο θεόσυτον ἴχνος ἐπείγει,
σείων ὀρθὰ κέλευθα δι' υἱέος εἰς γενετῆα·
εἰ δ' ἐτεὸν μὲ σοφῷ γνώσκετε μύθῳ,

ἐξ ἐμέ-

animam tuam propter me statim pones?
ter quidem vnicæ graui in noctis necessitate
Christum abnegabis, priusq; ceruicē curuam attollens
acutum cantum clanget sua voce excitans gallus.
Ne mens vestra turbata instabilis sit, Caput
sed Deo & mihi credite: diuinum verò XIIII.
filio & patri vnum communicate honorem.
Multæ altiregentis mei in domo patris
sunt mansiones ordine compares: spacioſa verò
nisi atrio amplo prædita mea esset hospitalis aula,
vobis vtiq; dixissem, quòd præcursor iturus sim
vt præparem percapacis domicilium aulæ,
dignum vobis nouiter factum locum texens:
& post diuinum solum paratissimæ domus
reuertar reciprocus in æternum solum attrahens
vos, vt maneatis comites vbi maneo,
immortales habitatores: meam viam scitis & vos,
dixit: audiens verò binominis sonuit Thomas
quem Didymum parentes vocârunt, ex quo pueri
octauæ oriebatur cupidæ circũcisionis cursus auroræ:
Nondum rex scimus quò pedis vestigium incites:
dimensionem vnde sciremus inuestigabilem viæ?
Iesus autem sonuit audiendi cupidum virum docens:
Vita & Veritas, & recta sum via,
Vita ego, & vitæ Via: non potest autem
ad Deum patrem venire terrestris vir
nisi quis per me à Deo impulsum vestigium incitauerit
peruadens rectam viam per filium ad patrem:
Si verò deiloquo me sapiente cognouissetis sermone,

ἐξ ἐμέθεν γνώσεσθε καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα.
ἄρτι δέ μιν φεφάσασθε, καὶ ὑψιμέδοντα μαθόντες·
Ιησοῦν ὃ Φίλιππος ἑῷ μειλίξατο μύθῳ·
ὦ ἄνα, σὸν γενετῆα τεοῖς ἀνάφαινε μαθηταῖς,
δείκνυε σὸν γενετῆα, καὶ ἄρκιον ἄμμι γενέσθω.
Ιησοῦς δ' ἀγόρευεν· ἀθηήτοιο τοκῆος
συμφυὲς ἔνδοθεν εἶδος ἔχων βροτοειδέϊ μορφῇ
τηλίκον εἰμί, Φίλιππε, πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνων
σύνομος ὑμείων καὶ ἐμεῖο οὐκ εἶδες ὀπωπήν;
πᾶς βροτὸς, ὅς με νόησε, καὶ ἄφθιτον εἶδε τοκῆα·
ἔπρεπε πίστιν ἔχεις ὅτι σύζυγός εἰμι τοκῆος,
καὶ γενέτης μεδέπει με μίαν σωαρηότα μορφήν;
καὶ πόθεν αἰτίζεις μεμεριζομένῳ τινὶ δεσμῷ·
δεῖξον ἐμοὶ γενετῆα, τὸν ἔφρακες εἰς ἐμὲ λάτρων,
ἐκ καρδίης ὅτε μῦθον ἐρύομαι· εἰς ἐμὲ μίμνων,
ξυνὸς ἐμοὶ λαλέοντι πατὴρ ἐμὸς ἔργον ὑφαίνει·
ἔπρεπε μάρτυρα μῦθον ὀπιζώσασθε μενοινῇ;
καὶ σοὶ ἐμοὶ τελέθει γενέτης ἐμὸς, ὅττι καὶ αὐτὸς
συμφυτός εἰμι τοκῆος, ἐγὼ λαλέων, ὁ δὲ ῥέζων.
εἰ μὴ ἐμοὶ πείθεσθε, σοφοῖς πίσσατε μύθοις
ἔργοις ἡμετέροισιν, ἵνα γνώσησθε καὶ αὐτοὶ
συζυγίην ἀμέεισον ἐνὶ ζυχθεῖσαν ὀχῆϊ
υἱοῦ πατρὶ μένοντος, ἐν υἱέϊ πατρὸς ἐόντος·
μάρτυρος ἐμπεδόμυθος ἀμὴν ἀμὴν λόγος ἔσται·
πᾶς βροτὸς ἡμετέρην ἀσεμφέα πίστιν ἀέξων,
ἔργα τάδε τελέων, μιμούμενος αὐτὸς ἀνύσει,
καὶ τούτων πολὺ μᾶλλον ὑπέρτερα θαύματα ῥέξει,
ὅττι μολεῖν ἀκίχητος ἐπείγομαι εἰς γενετῆα.
ὅππόσα δ' αἰτίζητε παρ' ὑψίσου τοκῆος,

ὄνομα

ex me cognoſceritis & altiregentem patrem,
iam verò ipſum cognouiſtis & altiregentem edocti.
Ieſum verò Philippus ſuo demulſit verbo:
O rex, tuum patrem tuis oſtende diſcipulis,
oſtende tuum parentem, & ſufficiat nobis.
Ieſus autem dixit: inuiſibilis patris
cognatam diuinam formam habens humana ſpecie
tanto ſum, Philippe, longo tempore hîc manens
conſors veſter, & meam non vidiſti faciem?
Omnis homo qui me nouit, etiã æternũ vidit patrem:
nondum fidem habes, quòd compar ſum patri,
& pater continet me vna conueniente forma?
& vnde poſtulas à me diuiſa quadam lege:
monſtra mihi patrem, quem vidiſti me aſpiciens
ex corde meo quando verbum eructo: in me manens
adiutor mihi loquenti pater meus opus texit:
nondum teſtificantem ſermonem confirmaſtis mente?
Et mecum eſt pater meus, quia & ipſe
inſitus ſum patri, ego loquens, ille verò faciens.
Si non mihi creditis, ſapientibus credite ſolis
operibus noſtris, vt cognoſcatis & vos
ſocietatem indiuiſam vno coniunctam repagulo
filij in patre manentis, in filiõ patris exiſtentis:
Teſtificans firmiloquus Amen Amen ſermo ſit:
Omnis homo noſtram immotam fidem augens
opera quæ facio, imitans ipſe perficiet,
& his multò præſtantiora miracula faciet:
quia venire incomprehenſibilis feſtino ad patrem.
Quæcunq; verò petieritis ab altiſſimo patre,

ὄνομα κικλήσκοντες ἐμὸν, ξύμπαντα τελέσω,
ὄφρα πατὴρ ἀγαν@ ἐν υἱεῖ κύδιμ@ εἴη.
εἴ τί κεν αἰτίζητε παρ' ὑψιμέδοντ@ ἄνακτ@
ὄνομα κικλήσκοντες ἐμὸν, ξύμπαντα τελέσω.
εἰ δέ με πιστοτάτης φιλίης ξωώσατε δεσμῷ,
ἡμετέρῳ φραπίδεσσι φυλάξατε πᾶσαν ἐφετμὴν,
καὶ Θεὸν αἰθήσω γλυκερὸν ἐμὸν, ὄφρά κεν ὑμῖν
ἠγανόθεν πέμψειε Παράκλητον μετανάστην,
Χριστῷ σύγγονον ἄλλον, ὁμοῖον, ἔμπεδον αἰεὶ,
ἀτρεκίης ὀχετηγὸν, ὅν οὐ πολύμορφ@ ἀείρειν
κ' δύναται ποτὲ κόσμ@, ὅτι βροτὸς οὔποτε λεύσει
τηλίκον ἀνθρωπείοισιν ἐν ὄμμασιν ἀγχέγονον φῶς,
Πνεῦμα Θεοῦ γλυκερὸν· ἐσαθρήσητε δ' μοῦνοι
ὑμεῖς ἔνθεον εἶδ@ ἀθηήτοιο προσώπου,
ὅτι μεθ' ὑμείων μενέει, καὶ ὁμόσολον ἔσται
ὑμῖν, πάντας ἔχον νοερὸν δόμον· ἠμὲν ἐάσω
ὑμέας ἠγανίης ἰσόζυγ@ ἐκτὸς ἀφωγῆς
ὀρφανικὰς· ταχινὸς δ' πρὸς ὑμέας αὖτις ἱκάνω.
βαιὸς ἔτι χρόν@ ἔστιν, ἐμὴν ὅτε θέσπιδα μορφὴν
κ' κέτι κόσμ@ ἄπιστ@ ἐσόψεται, ἀλλ' ἐμὲ μοῦνοι
λεύσετε, καὶ μοῦ γαῖαν ἀεὶ ζώων ὅτι μίμνω,
καὶ δι' ἐμὲ ξύμπαντες ἀεὶ ζώοιτε καὶ ὑμεῖς·
ὡς ἐν ἐγὼ γλυκερῇσι πέλω γνώσεσθ' ἐν ἐκείνῃ,
ὑμεῖς καὶ σὺν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ὅθ' ὁμόπλοκ@ ὑμῖν.
ὅς τις ἔχων πραπίδεσσιν ἐμὰς τελέσειεν ἐφετμὰς,
ἔτος ἀνὴρ φιλέειμε, καὶ ἀγαπάζομ',
ἔσται ἐμῷ γλυκερῷ Θεῷ πεφιλημένος ἀνὴρ.
τοῦτον ὁμοσόργῳ καὶ ἐγὼ πραπίδεσσι φυτεύσομαι ἀρθμῷ
καὶ οἱ ἐπέλον εἶδος ἐμοῦ χροὸς αὐτίκα δείξω.

Ιησοῦν

nomen inuocantes meum, omnia perficiam,
vt pater purus in filio glorioſus ſit:
ſi quid etiam petieritis ab altiregenti patre,
nomen inuocantes meum, omnia perficiam.
Si verò me fideliſſimæ amicitiæ coniunxiſtis lege,
noſtrum pectoribus ſeruate omne præceptum,
& Deum precabor patrem meum, vt & vobis
cœlitus mittat paracletum extraneum
Chriſtō congenitum alium, ſimilem, firmam ſemper
veritatis deductorem, quem multiformis accipere
non poteſt vnquā mundus, quia homo nunquā videbit
tale humanis oculis primigenitum lumen,
ſpiritum Dei patris: Inſpicietis autem ſoli
vos diuinam ſpeciem inuiſibilis faciei,
nam nobiſcum manebit & comes erit
vobis, omnes vos habens ſpiritualē domū: nō ſanè re-
vos cœleſti compare abſq; auxilio (linquam
orphanos: celer verò ad vos rurſus venio:
Puſillum adhuc tempus eſt, meā quando diuinā formā
non amplius mundus incredulus videbit, ſed me ſoli
videbitis, & in terra ſemperuiuens quia maneo,
& per me omnes viuetis & vos:
quòd ego in patre ſim cognoſcetis in illo die
vos & mecum, & ego quòd complicatus vobis.
Quicunq; habens in pectore mea perfecerit mandata,
hic vir diligit me, & purè diligens
erit meo patri Deo dilectus vir,
hunc æqualis beneuolentiæ & ego amplectar fœdere
& ei diuinam ſpeciem mei corporis ſtatim monſtrabo:

Ιησῦν δ' ἀπάμειπτο καὶ ἔννεπεν ἄλλος Ιούδας
υἱὸς Ιακώβοιο, καὶ ἐ θρασὺς Ισκαριώτης·
κοίρανε, πῶς τεὸν εἶδος ὁμοφρονέων ἀναφαίνεις
μύνοις σοῖς ἑτάροισι, καὶ ἐ θνήτοει κόσμῳ;
Ιησοῦς τ' ἀγόρδιον ὁμόφρονα φῶτα διδάσκων·
ὅστις ἀνὴρ ἐμὲ μᾶλλον ἀνδυάζων ἀγαπάζει,
μῦθον ἐμὸν φυλακίδεσσιν ἀσυλήτοισι φυλάσσει,
καὶ σοφὸν ἀνέρα τοῦτον ἐμὸς γλυκέτης ἀγαπήσει·
ἄμφω δ' εἰς ἕνα φῶτα πατὴρ καὶ ἔγωγε μολόντες,
ἔνδιον αὐτοδέμεθλον ἀνασήσομεν ἐν αὐτῷ,
ἀνδρομέῳ μίμνοντες ἐν ἀυδήεντι μελάθρῳ.
ὃς δέ κε μὴ φιλέῃ με, μάτην ἐμὸν ἔτος ἐάσει
ληθαίοις ἀκόμιστον ἔπος πεφορημένον αὔραις·
καὶ λόγος οὐκ ἐμὸς ἔτος, ὃν ἔννεπον, ἀλλὰ τοκῆος
ὑρανόθεν πέμψαντος ἐμὲ χθαμαιτόρα κόσμου.
ὑμείων δ' ὁμόφοιλος ὅτι χθονὸς εἰσέτι μίμνων
εἶπον ἐγὼ τάδε πάντα· παράκλητος δ' ὅταν ἔλθῃ,
ὑμέας ἰθυντῆρι λόγῳ ξύμπαντα διδάξει·
αὐτὸς ἀναμνήσει πάλιν ὑμέας, ὅσσα παρ' ὑμῖν
ἔννεπον· εἰρήνην ὔμμιν βιοτόων ὔμμιν ἐάσω·
εἰρήνην ἀπίναστον ἐμὴν ὁμόφοιτον ἀπάστῳ
οὐχ ὡς ὔμμι δίδωσιν ἐθήμονα κόσμος ἀλήτης,
ἔτω ξυνὸν ἔχειν καὶ ἐγὼ τέρας ἐγγυαλίξω·
μὴ κλόνος ὑμετέρην κραδίην μὴ τάρβος ὀείνῃ.
νῦν ἐμέθεν βοόωντος, ἐμῆς ἠκούσατε φωνῆς,
ὅττι παλινδίνητος ἐμῷ καλέοντι τοκῆϊ
εἰς πόλον ὑψιμέλαθρον ἐλεύσομαι ἔνδιον ἄστρων.
εἰ δέ μοι ἀκλινέας φιλίης ἐπιτρέψατε θεσμούς,
καί κεν ἀγαλλομένοιο ποδὸς σκιρτήσατε ταφσῷ

ξυνὸν

Iesu verò respondit & dixit alius Iudas
filius Iacobi, & non audax Iscariotes:
Domine, quomodo tuam speciem consentiens ostendis
solis tuis sociis, & non inspicienti mundo?
Iesus autem dixit concordem virum docens:
Quicunq; vir me magis celebrans diligit,
sermonem meum pectoribus firmis custodit,
& sapientem virum hunc meus pater diliget:
ambo verò ad vnum virum pater & ego venientes,
domicilium per se fundatum erigemus in ipso,
humana manentes in vocali domo:
Qui verò non diligit me, frustrà meum hic sinet
obliuiosis neglectum verbum delatum ventis:
& verbum non meum illud quod dixi, sed patris,
cœlitus qui misit me opitulatorem mundi.
Vester autem comes super terram adhuc manens
dixi ego hæc omnia: paracletus verò quando venerit
vos testificante sermone omnia docebit,
ipse in memoriã reuocabit rursus vobis, quæcũq; apud
dixi: pacẽ aũt vitam seruantẽ vobis relinquam: (vos
pacem immotam meam comitem præbebo,
non sicut vobis dat consuetam mundus errans,
sic commune vos habere & ego ostentum præbebo.
Ne turbatio vestrum cor ne formido commoueat,
nunc me clamante, meam audiuistis vocem,
quòd reuersus ad meum vocantem patrem
in cœlum altas ædes habẽs veniã domiciliũ astrorum.
Si verò mihi immobiles amicitiæ applicuissetis leges,
vtiq; gestientis pedis exultaretis tarso

ξωὸν χάρμα φέροντες, ὅτι χθονὸς ἔδας ἐάσας,
ἵξομαι ὀψικέλαθρ ἐμῷ πέμψαντι τοκῆϊ,
ἕνεχ' ὅλων μελέων ἡμετης ἐμεῦ ἔπλετο μείζων.
ὑμῖν δ' ἔννεπον ἄρτι παροίσιον ἔνδοθεν ὀμφὴν,
ὄφρά μιν ἐν τελέσει χρόνος ἄσπετος ἔρπων,
μῦθον ἀναμνήσησθε παλαίφατον· ὅττί μοι ὑμῖν
ἐσόμενον θέσπισα παράγγελα χείλεα λύσας.
ὑμῖν δ' ἐκέτι πολλὰ διίξομαι· ἀπροϊδὴς γὰρ
αἰνάετο κόσμοιο φανήσεται ἀρχὸς ἀγλαΐης·
ἔρχεται οὐδὲν ἔχων ἐν ἐμοὶ μέρος, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον
μάρτυς ἐμὸς φράσαιτο δαήμονι κόσμος ἀκουῇ,
ὡς φιλέω ἡμετέρῳ, καὶ ὡς πεφυλαγμένα ῥέζω,
ὅσσα κυβερνητῆος πατὴρ ἐπετέλλετο μύθῳ·
στῆτε, καὶ ἴομεν ἔνθεν. Ἐγὼ παλιναυξέϊ κόσμῳ
ζωῆς ἄμπελός εἰμι, πατὴρ δ' ἐμός ἐστιν ἀλωεύς·
κλῆμα ὃ καλλιπέτηλον, ὃ μὴ μάθε βότρυν ἀέξειν,
τοῦτο διατμήσει· τὸ δ' ποικίλον οἴνοπι καρπῷ,
γεωπόνος βιότοιο πατὴρ ἐμὸς οἶδε καθαίρειν
ἀρτιφύτοις πετάλοις, ἵνα μείζονα καρπὸν ἀέξῃ·
νῦν καθαροὶ διὰ μῦθον ὃν ἔννεπον ἐστὲ καὶ αὐτοὶ·
μίμνετε συμπεφυκῶτες ἐμῷ παλιναυξέϊ θάμνῳ,
μίμνετε· συμπεφυκῶτες ἐμοὶ, βλαστήματα κόσμου·
ἠμερίδων ὡς κλῆμα δυνήσεται ὄφρα τε πίσσειν,
εἰ μὴ ἐν ἀμπελόεντι φυτῷ δενδρέμεναι ἔῃ·
βοτρυόεν μίμημα πολυπόρδοιο κορύμβου,
εἰ μὴ συμπεφυκῶτες ἐμοὶ μίμνητε καὶ αὐτοὶ,
ὑμέας ἀδέν ὄφρα δεκάδα καρπὸν ἀέξειν·
ἄμπελος αὐδήεσσα πέλω, καὶ ὁμόζυγες ὑμεῖς
κλήματα φωνήεντα, σοφῷ βεβεισότα καρπῷ·

πᾶς

commune gaudium ferentes, quòd terræ solo relicto
veniam serus ad meum mittentem patrem,
quia omnium rector pater me est maior.
Vobis verò dixi iam præoccupantem diuinã vocem,
vt ipsam si perfecerit volubile tempus instabile repens
sermonis recordemini olim dicti: quòd scilicet vobis
futurum vaticinatus sum prænuncia labia soluens.
Vobis verò non amplius multa edisserã: improuisus.n.
æterni mundi apparebit princeps superbus:
venit nullam habens in me partem, sed vt solùm
testis meus intelligat prudenti mundus sermone,
quòd diligo patrem, & quòd obseruata facio
quæcunq; gubernante pater præcepit verbo:
surgite & eamus hinc. Ego recrescenti mundo
vitæ vitis sum: pater verò meus est agricola:
palmitẽ aũt frondescẽtem qui non nouit racemũ ferre,
hunc resecabit: varium autem nigricante fructu,
agricola vitæ pater meus nouit purgare
recens natis foliis, vt copiosiorem fructum cumulet.
Nunc puri propter sermonem quem dixi estis & ipsi:
manete insiti in meo recente frutice,
manete insiti mihi germina mundi:
vrbanus vt palmes póterit nunquam fructum ferre,
nisi vitiferæ plantæ insitus arboreſcat:
racemosi instar multos ramos habentis corymbi,
nisi simul insiti mihi maneatis & ipsi,
vos non potestis pium fructum proferre.
Vitis loquens sum, & coniugati vos
palmites vocales, sapiente degrauati fructu.

Ca. XV.

πᾶς βροτὸς ἐμπεδόμητις ὁμόπλοκ☉ εἰς ἐμὲ μίμνων,
ἔτ☉ αὐαλδαίνει θεοπειθέα μείζονι μέτρῳ
καρπὸν ἀειθαλέθοντα, καὶ ὐ μινύθεσαν ὀπώρῃ·
εἰ δέ τις ἡμετέροισιν ἐν ἔρνεσι μηκέτι μίμνων,
ἀμπελόεν μίμημα χυτῇ χθονὶ βάλλεται ἔξω,
ἠμυσίδων ὡς κλῆμα, καὶ ἐκταδὸν ὑψόθι γαίης
κείμεν☉, ἀζαλέῳ ξηραίνεται ἶσα κορύμβῳ,
καί μιν ἀναλλέξαντες, ἔσω βάλλουσι καμίνου
αἰθέριοι θρησκῆες. ὁ δ' ὀλοιῷ πυρὸς ἀτμῷ
καίεται ἀμπελόεντας ἐμοὺς ὄρπηκας ἐάσας·
εἰ δ' ἐν ἐμοὶ μίμνοιτε, καὶ ἡμετέρης ῥό☉ αὐδῆς
ὑμέας ἀρδ' ἰόων ἐυοκαφόρι☉ ἔμπεδ☉ εἴη,
ὅσσα λαβεῖν ἐθέλητε, καὶ αἰτίζητε τοκῆα,
ὑμῖν εἰν ἑνὶ πάντα τελείεται· ἀμφὶ δὲ τούτῳ
ἡμέτερ☉ γλυκέτης ὑψίζυγον ἔλλαχε πμιὴν,
ὑμεῖς ὄφρα φέρητε Θεοῦ ζωαρκέϊ μύθῳ
πίστι☉ ἔμφρονα καρπὸν· ἐμοὶ δ' ἔσεσθε μαθηταὶ
ἤθεσιν ἀτρέπτοισιν ἀληθέες· ὑψινεφὴς δ'
ὡς με πατὴρ ἐφίλησεν ἀλωφήτῳ τινὶ θεσμῷ,
ὑμέας ὡς ἀγάπαζον· ἐμῷ δ' ὅτι μίμνετε φίλτρῳ·
αἴκεν ἀκοιμήτοισιν ἐμὸς νόμ☉ ὕατα δυώων,
ὑμετέρας κραδίῃσιν ἀεὶ φρουρούμεν☉ εἴη,
δεσμὸν ἐμῆς φιλότητ☉ ὑπὸ φρένας αἰὲν ἀέξων,
ὡς κεν ἐγὼ γλυκερῆς☉ ἀμεμφέα θεσμὰ φυλάσσων,
πατρῴης ἀγάπης ὑπονόμεν☉ εἰσέτι μίμνω·
ὑμῖν δ' ἔμπεδα ταῦτα φιλοφρονέων ἀγορεύω,
ὑμείων ἵνα χάρμα πέλοι, καὶ πᾶσιν ἐν ὑμῖν
χάρμα πολυσφήγιστον ἐμὸν τετελεσμένον εἴη·
ἀπλανέ☉ σοφὸς ἔτ☉ ἐμῆς ὅρος ὅδιν ἐφετμῆς,

ἀλλήλως

Omnis homo firmi consilij complicatus in me manens
hic auget Deo credentem maiori mensura
fructũ semper virescentẽ, & nõ temporalem oporam:
si verò quis nostros inter agnos non amplius manens,
vitis instar in terram eiicitur extrà
domesticus vt palmes, & extensè super terram
iacens, aridus siccatur vt ramus,
& ipsum colligentes proiiciunt in furnum
cœlestes ministri: ille verò flammeo ignis æstu
vritur, vitiferos meos ramos relinquens.
Si verò in me manseritis, & nostræ riuus vocis
vos irrigans cor subiens firmus fuerit,
quæcunq; accipere volueritis & petieritis patrem
vobis in vniuersum omnia perficientur: in hoc autem
noster pater altiiugum sortitus est honorem,
vos vt feratis Dei vitali verbo
fidei prudentem fructum: mei autem eritis discipuli
moribus immutabilibus veri: sublimis verò
sicut me pater dilexit indesinente quadam lege,
sic vos dilexi: in meo autem manete amoris affectu:
siquidem peruigilibus mea lex aures subiens
vestris præcordiis semper custodita fuerit,
vinculum meæ amicitiæ mente semper augens,
sicut & ego patris irreprehensibiles leges custodiens
paternam in dilectionem me inclinans adhuc maneo:
vobis autem firma hæc amica sentiens dico,
vobis vt gaudium sit, & omnibus in vobis
gaudium benè sigillatum meum perfectum sit.
Firmi sapiens hic mei terminus est præcepti

ἀλλήλους ἵνα πάντες ἀεὶ φιλέοιτε καὶ ὑμεῖς,
δεσμὸν ἐς ἀλλήλους φιλίης ἀλύτοιο φυλάσσειν,
ὑμέας ὡς ἀγάπαζον· ἐγὼ δ' ἄρα μείζονα ταύτης
τοσσατίης ἀγάπης ἑτέρῳ οὐκ οἶδα νοῆσαι,
λύτρον ἑῶν ἑτάρων ζωάγριον ὄφρα τις αὐτὴν
ψυχὴν πασιμέλεσσαν ἀλεξήτειραν ὀπάσῃ.
ὑμεῖς εἰν ἑνὶ πάντες ἐμοὶ φίλοι, αἴκεν ἐφετμὰς
ἡμετέρας τελέσητε βιαφρεάς, ὡς ὀπιτέλλω.
ὑμέας οὐκέτι πάντας ἐμοὺς θεράποντας ἐνίψω·
δοῦλος γὰρ οὐκ οἶδε τί κύριος ἔργον ὑφαίνει,
δοῦλος γὰρ οὐκ οἶδεν, ἐμοὺς δ' ὀνόμηνα ἑταίρους
ὑμέας· ὅσσα γὰρ αὐτὸς ἐπουρανίης ἀπὸ φωνῆς
ἔκλυον ἡμετέροιο φιλοσόργιο πατρῶος,
ὑμῖν πᾶσιν ἔφηνα, καὶ οὐ βροτέῃ με μενοινῇ
ὑμεῖς ἐξελέγεσθε· διακρίνων δ' ὅ μαθητὰς
ὑμέας ἐκ πολέων νοερῇ φρενὶ πάντας ἐδέγμην
πιστοτέρους, καὶ ἔθηκα σωήλυδας, ὄφρα μολόντες,
καρπὸν ἀεξήσητε, καὶ ὑμείων σπόρος εἴη
καρπιμος εἰς αἰῶνα· καὶ ἱκεσίῳ τινὶ μύθῳ
ὅττί κεν αἰτίζητε παρ' ὑψίσου βασιλῆος
ὄνομα κικλήσκοντες ἐμὸν, ξύμπαντα τελέσσω.
ταῦτα θεοπροπέων ὀπιτέλλομαι ἔμφρονι μύθῳ,
δεσμὸν ἐς ἀλλήλους φιλίης ἀλύτοιο φυλάσσειν·
ὑμέας εἰ συγέοι σφαλερῇ φρενὶ κόσμος ἀγλαΐσας,
τοῦτο χαμαιγενέων γινώσκετε μάρτυρες ἔργων,
ὑμείων ὅτι μᾶλλον ἐπεσβολίῃσιν ἐλέγχων,
πρῶτον ἐμὲ συγέεσκε· καὶ εἰ χθονίων τύπον ἀνδρῶν
ἦθος ἀλιξοΐοιο βιοπλανὲς εἴχετε κόσμου,
ὑμέας ὡς ἰδίους ἑταείζετο κόσμος ἀλήτης·

ἀλλ'

inuicem vt & vos omnes ſemper diligatis
vinculum inuicem amicitiæ firmæ cuſtodiendo,
ſicut vos dilexi: ego ſanè maiorem hac
tanta dilectione aliam non noui intelligere, (ipſam
preciũ redemptionis pro ſuorũ ſociorum vita vt quis
animam omnibus charam adiutricem præbeat.
Vos ſimul omnes mei amici eſtis ſi præcepta
noſtra facietis vitam ferentia quæ præcipio.
Vos non amplius omnes meos miniſtros vocabo:
ſeruus vir non nouit quod Dominus opus texit,
ſeruus vir non nouit: meos autem nominaui ſocios
vos: quæcunq; enim ipſe cœleſti à voce
audiui noſtri beneuoli patris,
vobis omnibus manifeſtaui: & non mortali me animo
vos elegiſtis: diſcernens autem diſcipulos,
vos ex multis intelligente mente omnes ſuſcepi
fideliores, & feci comites, vt venientes
fructum accumuletis: & veſtrum ſemen ſit
fructiferum in æternum. & ſupplici quodam ſermone
quodcunq; petieritis ab altiſſimo patre
nomen inuocantes meum, omnia perficiam.
Hæc prædicens præcipio prudenti ſermone
vinculum inuicem amicitiæ inſolubilis vt cuſtodiatis:
vos ſi odit errante mente mundus ſuperbus,
hoc humigenitorum ſcitis teſtes operum,
quàm vos quòd magis conuitiis inceſſens
prius me odio habuerit: & ſi terreſtriũ formã virorũ
mores nocentis inconſtantes haberetis mundi
vos tãquam proprios aſſociaret mundus errans:

ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀμπλακίῃσι βροτέης οὐκ ἴσε ῥυέθλης,
καὶ σκολιὰς κόσμοιο μελησόνας, ἀφρασέως ὔ
ὑμέας ἐκ κόσμοιο νοήμονας αὐτὸς ἐδέγμην·
ὡς νόθον αὐδρομέης ἀγήσιον αἷμα ῥυέθλης,
ὑμέας ἔσυγε κόσμος. ἐν ἀτρέπτῳ δ᾽ μενοινῇ
ἡμετέρης μέμνησθε σαόφρονος εἰσέτι μύθου,
εἰς ἓν ἀγειρομένοις τὸν πρωΐην ἔννεπον ὑμῖν·
δμὼς αἰὴρ οὐκ ἔστιν ἑοῦ βασιλῆος ἀρείων,
οὐδέ τινος πέμψαντος ἀπόπροθι ἔπλετο μείζων·
εἰ βροτέη με δίωκεν ἀπειλήτειρα ῥυέθλη,
ἐξελάσει μετόπισθε καὶ ὑμέας· εἴτε καὶ αὐτὴ
μῦθον ἐμὸν πραπίδων φρικτόμενον ἔνδοθι κεύθει,
καὶ λόγον ὑμείων κραδίης ἔντοσθε φυλάξει·
ταῦτα δ᾽ ὀπίσσω ἐμεῖο δι᾽ ὄνομα φῶτες ἀλιτροὶ,
ζηλομανεῖς τελέσουσιν ἐς ὑμέας· ἀμφοτέρους γὰρ
ὅτ᾽ ἐμὲ γνώσωσι, καὶ ὃ πέμψαντα τοκῆα·
εἰ μὴ πατρὸς ἵκανον ἐγὼ ζωαρκέϊ πομπῇ,
πᾶσι δεδειγμένος ὁδὸν ἔννεπον, οὐκ ἂν ἐκεῖνοι
εἶχον ἀλιξοσύλῳ νεμεσήμονα. νῦν δ᾽ μαθόντες
ὃ φέρασιν μεδέπουσιν ἐλαύνεσθον ἄφρονος ἄτης·
ὅσις ἀπεχθαίρει με, καὶ ἡμέτερον γενετῆα
ἔστ᾽ ἀταθάλλων ἀλιτήμονος ἔμπλεος ἀρῆς
μισεῖ παμμεδέοντα θεὸν, τεχνήμονα κόσμου.
εἰ μὴ ἐγὼ κάμον ἔργα, τὰ μὴ μάθεν ἄλλος ἀνύσαι
αὐτῆσι δερκομένων, ὅτε μάρτυρες ἦσαν ὀπωπαὶ,
οὐκ ἂν ἀταθαλίης ποινήτορας εἶχον ἀμοιβάς·
νῦν δ᾽ καὶ εἰσορόωσι, καὶ ἀμφοτέρους ἑνὶ δεσμῷ
αὐτὸν ἐμὲ συγέουσι, καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα.
ἀλλὰ νόμος γραφικοῖο τόδε φάτο δέσκελος ὀμφὴ

ἀνέρος

ſed quia erratum humanæ neſcitis generationis
& curuas mundi cogitationes: imprudente verò
vos ex mundo intelligentes ipſe ſuſcepi:
vt ſpurium humanæ non legitimũ ſanguinẽ generatio-
vos odit mundus: immutabili autem mente (nis,
noſtri meminiſtis prudentis adhuc ſermonis,
in vnum congregatis quem antea dixi vobis:
ſeruus vir non eſt ſuo rege præſtantior,
neq; aliquo mittente legatus eſt maior,
ſi humana me perſecuta eſt minax generatio,
expellet deinceps & vos: ſi & ipſa
ſermonem mei pectoris cuſtoditum intus occultat,
etiam ſermonem veſtrum intra cor cuſtodiet:
hæc verò fidele meum propter nomen viri peccatores
inuidi facient vobis: neutrum enim
nec me cognoſcunt, nec mittentem patrem.
Niſi à patre veniſſem ego vitali deductione,
& omnibus pietatis viam dixiſſem, non ſanè illi
haberent peccatum vindicandum: nunc verò edocti
non excuſationem habent liberam inſipientis erroris.
Qui odit me, & noſtrum parentem
hic iniuſtè agens ſcelerata plenus execratione
odit omnium rectorem Deum, opificem mundi:
Niſi ego feciſſem opera quæ non didicit alius perficere
ipſis videntibus quando teſtes erant oculi,
non ſanè impietatis vindices haberent pœnas:
nunc autem & vident, & ambos vna lege
tum me oderunt, & altiregentem patrem.
ſed legis ſcriptæ quod dixit diuina vox

ἀνέρ☉ ἀφόρμιγγ☉ ὅπως τετελεσμένον εἴη·
θεϊκὸς ἐμὲ ζυγέσκον. ἐπεὶ δ' ὀπιδήμιον ἔλθῃ
Πνεῦμα Θεοῦ νοερσὶν ὁρμώμενον ἡνιοχῆρ☉,
Πνεῦμα τόφρ παρὰ πατρὸς ἐς ὑμέας αὐτὸς ἰάλλω,
πολλά με κηρύξειε παρ' ἀνδράσι· πολλὰ καὶ ὑμεῖς
ἀμφ' ἐμέθεν φθέγγεσθε δαήμονι μάρτυρι μύθῳ·
καὶ γάρ ἐμοὶ παρεόντες, ὁμόφρονες ἐστὲ μαθηταί,
ἐξ ἀρχῆς γεγαῶτες ὅλων θητῆρες ἔργων.

Ὑμῖν δ' ἔμπεδα ταῦτα θεσπίζων ἀγορεύω,
μὴ θρασὺς οἶστρ☉ ἄπτ☉ ἐς ὑμετέρην φρένα βαίνῃ.
ὑμέας ἐξελάσουσι θεοκλήτοιο μελάθρου·
ἀλλὰ ταχὺς χρόν☉ ἔστ☉, ὅτε φρεσὶ πᾶς βροτὸς ἀνὴρ
ὑμέας ὃς κτείνειεν ἀλοιητῆϊ σιδήρῳ,
δουλοσύνῃ ἔλποιτο Θεῷ φιλέοντι τελέσσαι,
ἄνδρα θυηπολέων βοέης μίμημα ἡνίοχλης,
ἰσάζων θυέεσσι βοῶν φθισιμόρῳ λοιβῇ.
καὶ τὰ μὲν οἰστρηθέντες ἀμερσινόῳ πνι λύσσῃ,
δυσεβέες τελέσουσιν ἐς ὑμέας· οὐ γὰρ ἀυτοὶ
πέμπα γινώσκουσι, καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα·
ἀλλὰ τὰ μὲν ξύμπαντα προέννεπον, ὄφρά κεν αὖτις,
ὄψιμ☉ ἀγχιτέλες☉ ὅτε χόν☉ ὤϊε☉ ἔλθῃ,
ἡμετέρων μνήσησθε προάγγελα θέσφατα μύθων·
ταῦτα δ' μυθοτόκου κραδίης κεκαλυμμένα σιγῇ,
ἐξ ἀρχῆς νοέων οὐκ ἔννεπον εἰσέτι μίμνων
ὑμείων ὁμόφοιλ☉ ὅππι χθονὶ· νῦν δ' τοκῆϊ
ἵξομαι ὀψικέλαθ☉ ἐς αἰθέρα, γαῖαν ἐάσας·
ἤ δέ τις ὑμείων με παρεδράων ἐρεείνει·
ποίηνε, πῆ στείβεις, τίνα μοι τίνα χῶρον ἱκάνεις;
ἀλλ' ὑμῖν ὅπ ταῦτα δίηϊον, ἰδίῃσι πολλὴ

ὑμετέρῃσι

viri pulchram citharam habentis vt impleretur:
gratis me oderunt: Postquam verò extraneus venerit
spiritus Deo intelligenti procedens à patre,
spiritus quem à patre ad vos ipse mittam,
multùm me prædicabit apud homines: multum & vos
de me loquemini prudenti testificante sermone:
etenim mecum præsentes, concordes estis discipuli
ab initio facti omnium inspectores operum.

Vobis autem firma hæc prædicens narro, Ca. XVI.
ne audax stimulus incredulus in vestrã mentem veniat.
vos expellent diuino è templo:
sed velox tẽpus erit id, cũ mente quilibet mortalis vir,
vos qui interfecerit pernitioso gladio,
seruitutem speret Deo charo perficere,
virum mactans bouini instar generis
æquiparãs sacrificiis boũ hominib. exitiosã libationẽ.
Et hæc quidem incitati vecorde quadam rabie
impij perficient in vos: neq; enim ipsi
filium cognoscunt & celsi regem patrem:
sed quidem hæc omnia prædixi, vt & ipsorum,
serum propinquũ quando tempus oportunũ venerit
nostrorũ recordemini prænuncia fatidica sermonum:
hæc verò verborum fœcundi cordis tecta silentio
ab initio intelligens non dixi adhuc manens
vester comes super terram. nunc autem ad patrem
veniam serus in cœlum, terra relicta.
neq; aliquis ex vobis assidens interrogat:
Domine quò festinas, in quem mihi locum venis?
Sed vobis quia hæc retuli, ecce multa

ὑμετέρῳ ἔπλησεν ὅλῳ φρένα πενθὰς αὐίη·
ἀτρεκέως δ' ἀγόρευον ἀμεμφέα· τηλεφανῆ δ'
ὑμῖν λωϊόν ἐστιν ἐς ἠέρανὸν ὄφρα βρήσω.
εἰ μὴ γὰρ παλίνορσος ἐς αἰθέρα νόσιμος ἔλθω,
Πνεῦμα Θεοῦ ζώοντος ἐς ὑμέας οὔποτε βαίνει.
ἢν δ' ἰόλλω, μετ' ἄμαν ἀπ' αἰθέρος αὐτὸς ἰάλλω.
ἐλθὼν δ' ἐνθάδε κεῖνος, ἀπειθέα κόσμον ἐλέγξει,
εἵνεκα δυσεβίης ἀλιτήμονος, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς
ἀμφὶ δικαιοσύνης καὶ κείσιος· ἀμπλακίης μὲν,
ὅττί κεν εἰς ἐμὲ πάντες ἀπειθέες· δ' ὁσιέος
ἀμφὶ δικαιοσύνης, ὅττι νοσιμός εἰμι τοκῆϊ,
οὐδέ με δηὐτεδὲ σωέσιον εἰσέτι φωτῶν,
εἵνεκα δ' κείσιος ποινήτορος, εἵνεκα κόσμου
κέκριται ἀενάοιο πολύτροπος ἀρχὸς ἀγλώων·
πολλά δ' ἔχων ἐνέπειν, ἀναδύομαι. οὐ γὰρ ἀκούειν
πλείονος ἄρτι δυνάσθε. Παράκλητος δ' ὅταν ἔλθῃ,
πάντα κυβερνήσειεν· ἀληθείῃ δ' ἐνὶ πάσῃ
ὑμείων ὀχετηγὸς ἐς ἀτραπὸν ἡγεμονεύσει·
οὐδὲ γὰρ αὐτοκέλευστος, ἀνήκοος οὐδὲν ἐνίψει,
ἀλλ' ὅττι κε εἰσαΐῃ, καὶ φθέγξεται, ἐσομένων δ'
ὑμῖν εἰνὶ πᾶσι προθεσπίσει τέλος ἔργων·
οὗτος ἰὼν παρὰ πατρός, ἀνυψώσει με γεραίρων.
ὅττί κεν ἡμετέροιο δεδεγμένος ἐκ γενετῆρος,
ὑμῖν συμμίγεσσι προφώεια θέσφατα φαίνει,
ὅσσά κε γένωνται ὑμῖν. καὶ ἀφενόωντι πατρὶ δεσμῷ
κλῆρος ἐμὸς πέλε πάντα, πατὴρ ἐμὸς ὅσσα κομίζει·
οὕνεκα εἶπον ὑμῖν ἔειπον, ὅττι θαλέοιο τοκῆος
δεγμένος ἡμετέροιο προαγγέλλει τέλος ἔργων.
βαιὸς ἔτι χρόνος ὀπὶ λελειμμένος, εὖτέ με κόσμος

οὐκέτι

vestram repleuit totam mentem luctuosa molestia:
veritatẽ aũt dixi irreprehẽsibilẽ: procul apparẽs verò
vobis melius est in cœlum vt migrem:
nisi enim reuersus in cœlum redux venero,
spiritus Dei viui ad vos nunquam venit:
si verò abiero, in terram è cœlis ipse mittam:
veniens autem huc ille, incredulum mũdum redarguet
causa impietatis sceleratæ, sed & ipsius
causa iusticiæ & iudicij: propter peccatum quidem
quia in me omnes increduli: piam verò
propter iustitiam, quòd redeo ad patrem,
nec me videbitis conuictorem amplius hominum:
propter verò iudicium vindex, quia mundi
iudicatus est æterni versutus princeps superbus:
multa aũt habens ad dicendum, renuo: nõ enim audire
plura iam potestis. Consolator verò quando venerit
omnia gubernabit: atq; veritate in omni
vester deductor in viam dux erit,
nam per se iussus, expers auditus nihil dicet,
sed quodcunq; audit, etiam loquetur: futurorum verò
vobis simul omnibus vaticinabitur finem operum.
Hic exiens à patre, exaltabit me honorans:
quia nostro recipiens à patre (det,
vobis promiscuis tempus præoccupãtia oracula osten-
quæcunq; euenient vobis: & prisca quadam sanctione
sors mea sunt omnia, pater meus quæ habet:
propter quod vobis dixi, quòd diuino à patre
recipiens nostro prænunciabit finem operum.
Pusillum adhuc tempus est relictum ex quo me mundi

ὐκέτι θηήσεσθε σωέμπορον· ἀγχιφανὴς ὃ
λείπεται εἰσέτι βαιὸς ἕλιξ χρόνος, εὖτέ με μοῦνοι
ἔμπαλιν ἀθρήσητε· καὶ αἰθερίων ὅπῃ κόλπων
ἵξομαι εἰς ὑψιτῆρα· καὶ ἐφθέγγοντο μαθηταὶ
μῦθον ὑποκλέπτοντες ἔσω φρενὸς ἔγγυον αὐδῆς,
γλώσσης ἀγχιέλπορον, ἀμιλλητῆρα σιωπῆς·
τίς τελέθει λόγος οὗτος ὃν ἔννεπεν, ὡς ἔτι βαιὸς,
βαιὸς ἔτι χρόνος ὅδε λελειμμένος, εὖτέ με κόσμου
ὐκέτι θηήσεσθε σωέμπορον· ἀγχιφανὴς ὃ
λείπεται εἰσέτι βαιὸς ἕλιξ χρόνος, εὖτέ με μοῦνοι
ἔμπαλιν ἀθρήσητε, καὶ ἵξομαι εἰς ὑψιτῆρα;
Ἰησοῦς δ' ἑτάρων δεδαημένος αἰόλον ἦτορ,
ὅττι σωεφθέγγοντο καὶ ἤθελον ἐξερεείνειν,
φωφθαδίλῳ ἀγόρευε φρεσὶν νόοισι μαθηταῖς·
τίπτε μετ' ἀλλήλων μασδίετε γείτονι γλώσσῃ,
εἰ μὴ βαιὸν ἔειπον ἀπὸ βλεφάρων μεταβαίνω,
καὶ πάλιν εἰσέτι βαιὸν ἐσαθρήσητε φανέντα;
ὅρκιον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν ἀμὴν ἀγορεύω·
κλαύσετε, καὶ θρηνώδες ἐπαείσετε· λυπαλέος ὃ
κόσμος ἐπ' ὀχ ὁσίοισι χαρήσεται· ἀλλὰ καὶ αὖθις
πένθιμος ὑμετέρης μεταναίσεται οἶστρος ἀνίης·
ὅττι γυνὴ βαρύφορτος ἄχος φρεὶ θυμὸν ἐλίσσει,
ὀξυτέροις βελέεσσιν ἰμασσομένη τοκετοῖο,
ὥρην γὰρ δύρεται βαρυώδινον· ἣν δ' ὀλοχεύσῃ,
θρῖμυ πεπαινομένης ἀποσείεται ἄχθος ἀνίης,
καὶ προτέρης ὀδύνης ὐμνώσεται, ὅττι καὶ ἄλλος
ἀφθιφανὴς βλάστησεν ἀνὴρ παλινάγξεϊ κόσμῳ·
ἀγχιτόκος μίμημα λεχωΐδος, ἅπτι καὶ ὑμεῖς
πρῶτα μὲν ἀχρύποισιν ἀμύξετε θυμὸν ἀνίαις.

ἀλλὰ

non amplius videbitis comitem: vicinum verò
deest adhuc pusillum volubile tempus, ex quo me soli
rursus aspicietis: & cœlestes per sinus
veniam ad patrem: Et dixerunt discipuli
sermonem supprimentes in mente promissorem vocis
linguæ propinquum, æmulum silentij:
Quis est sermo hic quem dixit: quòd adhuc pusillum,
pusillum adhuc tempus est relictum, ex quo me mundi
non amplius videbitis comitem: propinquum verò
deest adhuc pusillum volubile tempus, ex quo me soli
rursus aspicietis, & veniam ad patrem?
Iesus verò sociorum intelligens varium cor,
quòd collocuti essent, & volebant interrogare,
anteuertens sermone dixit solertibus discipulis:
Cur inuicem inquiritis vicina lingua
quòd post pusillum dixi ab oculis recedo,
& rursus post pusillum aspicietis apparentem?
Iusiurandum firmiloquium Amen Amen dico:
plorabitis & lachrymas incinetis: rabiosus verò
mundus in non sanctis gaudebit: sed & rursus
luctuosus vestræ transibit stimulus tristitiæ.
Quia mulier grauida tristitiam animo voluit
acutis sagittis afflicta pārtus,
horam enim horret grauis partus: si verò pepererit
acutum concocti excutit pondus mœroris,
& prioris doloris non meminit, quia & alius
nuper apparens germinauit vir recrescenti mundo.
Vicinæ partui instar puerperæ iam & vos
primū quidem vigilib. pungetis animum mœroribus,

ἀλλά πω ἀθρήσω πάλιν ὑμέας· ὑμετέρω ὃ
γηθήσει κραδίη παλινάγρετον· ὑψιφανὲς ὃ
χάρμα παρ ὑμείων ἀμετάτροπον ὄπις ἀμέρσει
εἰς χρόνον ἁπάντα, καὶ ὡς πάρος ἤματι κείνῳ
οὐδὲν ἔτι πρηΰτερόν με σοφῷ πρὸς πεύξεσθε μύθῳ.
ὅσσα γὰρ αἰτήσητε θεοκλήτῳ πνοιῇ φωνῇ,
ἔσσεται ἔμπεδα ταῦτα χαριζομένοιο τοκῆος.
μέχρι δὲ νῦν ὄφρα βιοτήσιον ἔργον ἀνύσσαι,
παῖδα θεὸν ἠτήσασθε φίλον γέρας· ἀλλὰ τελέσσαι
αὖτε πάλιν λίσσεσθε, καὶ ὑμέας ὁππόσα θέλγει,
πάντα παρὰ ὑψιμέδοντος ἐμοῦ δέξεσθε τοκῆος,
χάρμα ὅπως γλυκὺ ὑμέτερον τετελεσμένον εἴη.
νῦν σκολιοῖς ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγορεύω·
ἤδη δ' ἀγχιτέλεστος ἐλεύσεται ἔνδοθεν ὥρη,
ἀμφαδίην ὅτε πάντα θεοῦ πρὸ πατρὸς ἀκούσας,
ἴξομαι ἀγγέλλων ἑτεροτρόπα λιγυρῇ φωνῇ
μύθων ὀρθὰ κέλευθα, καὶ ἐκέτι δόχμιον ὀμφήν.
καὶ θεὸν αἰτήσητε πολύλλιτον ἤματι κείνῳ
ἀρχωλαῖς ὁσίοισι· καὶ ἐκέτι τῆτον ἐνίψω,
ὡς πάρος, ἠθάδα μῦθον, ἐμὸν ζώοντα τοκῆα
εἵνεκεν ὑμείων μειλίξομαι· ὑψιμέδων γὰρ
αὐτίτυπον πόθον ἁγνὸν ἐμοῖς φίλτροισι φυλάσσων,
ὑμέας αὐτοκέλευστος ἐμὸς φιλέτης ἀγαπάζει,
ὅτι θεοῦ λόγον ἧα σοφῷ καὶ ὁμόφρονι δεσμῷ
δέσκελον εἰς ἐμὲ φίλτρον ὀπιζώσασθε καὶ ὑμεῖς
ἤθεσιν ἀπλανέεσσιν· ἐπεφράσασθε ὃ μύθῳ,
ὅτι φερεζώοιο θεοῦ παρὰ πατρὸς ἱκάνω·
ἦλθον ἐγὼ ἔνδα πατρὸς, ἐφωμίλησα ὃ κόσμῳ,
κὴ πάλιν ἁμπλακίης ἐγκύμονα κόσμον ἐάσω,

καὶ

sed videbo rursus vos: vestrum autem
gaudebit cor rursus collectum: sublime etiam
gaudium à vobis immutabile nullus auferet
in æternum, & vt antea die illo
nihil amplius priore me sapiẽte interrogabitis verbo:
Quæcunq; n. petieritis Deũ inuocante quadam voce,
erunt firma omnia à beneuolo patre.
Huc vsq; nondum vitale opus perficere
à patre postulastis charum munus, sed perficere,
modò rursus petite: & vos quæcunq; delectant
omnia à celsirege meo recipietis patre,
gaudium vt suaue vestrum perfectum sit.
Nunc curuis verbis parabolam loquor:
iam verò propè perfecta veniet diuina hora,
apertè quando omnia à Deo patre audiens
venturus sum annuncians varia aperta voce
sermonum rectas vias & non amplius obliquã vocem:
& Deum orabitis multis precib. inuocandum die illo
precationibus sanctis: & non amplius hunc dicens,
vt antea, consuetum sermonem, meum viuentẽ patrem
propter vos demulcebo: altiregens enim
expressum desiderium sanctum mei amoris custodiens
vos sponte meus pater diligit,
quia Dei Verbum filium sapienti & concordi vinculo
diuinum in me amorem coniunxistis & vos
moribus non errantibus, & cognouistis sermone
quod vitam ferente à Deo patre venio:
veni ego à patre, & conuersatus sum in mundo,
& rursus peccato refertum mundum relinquo

καὶ ταχὺς ἵξομαι αὖθις ἐμῷ πέμψαντι τοκῆϊ.
καὶ οἱ πάντα μαθόντες ἐπιφθέγξαντο μαθηταὶ·
ἀμφαδὰ νῦν λαλέεις, ἀ φθέγγεαι ὄργια μύθων
λοξὰ παραστροπέων, ἑτέρης ὄπιδι δέα φωνῆς·
νῦν ἄρα νῦν ἐδάημεν ὅτι βροτέης ἀπὸ φωνῆς,
ἀ χατέεις, ἵνα τίς σε παραφθάσας ἐρεείνῃ,
ἤ χαίρων ἀσφαλέως γινώσκομεν ὅτι σὺ κόσμῳ
Χριστὸς ἐπουρανίοιο θεοῦ γόνος αὐτὸς ἱκάνεις·
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο προθεσπίζων τέλος ἔργων·
ἄρτι μεταστρεφθέντες ἐμῷ πιστεύετε μύθῳ;
ἐγγύθι γὰρ χρόνος ἐστὶν, ὅτε σκίδνασθε φυγόντες
εἰς ἓὸν οἶκον ἕκαστος, ἀπούτατος ἄλλος ἀπ' ἄλλου,
μοῦνον ἐμὲ προλιπόντες· ἐγὼ δ' ὅτε λαὸς ἱκάνει
δήϊος, οὐ μόνος εἰμὶ, καὶ εἰ φύγοσι μαθηταὶ,
ἀλλὰ μένων μετ' ἐμοῖο πατὴρ ἐμὸς οὔποτε λήγει·
ἀλλὰ τάδε ξύμπαντα διήϊον, ὄφρά κεν αἰεὶ
εἰρωὴν ἀπίνακτον ἐμοὶ σπεύδοντε φυλάσσειν
εἰς χρόνον ἐλήμονα πολυφλοίσβῳ δὲ ἐνὶ κόσμῳ
θλιβόμενοι πρύχεσθε μελησόσιν, ἀλλὰ καμόντες,
θαρσαλέοι γίγνεσθε, βροτῶν ὅτι μείζονα ῥέξω,
κόσμον ἐγὼ νίκησα. Καὶ αὐτίκα τοῦτο βοήσας,
εἰς πόλον ὄμματα πᾶσιν, ἑῷ δ' ἰάχησε τοκῆϊ·
Υἱα πάλιν κύδαινε τεὸν πάτερ, ὄφρα γεραίρῃ
ἠρέμα σε τοκῆα τεὸν τέκος, ὡς πόρες αὐτῷ
σαρκὸς ὅλης βροτέης φρουμνήσιον ἡνιοχεύειν·
βέλομαι εἶν ἑνὶ πάντας, ὅσους πάρος ὤπασας αὐτὸς,
ζωὴν θεσπεσίην αἰώνιον ἀμφιπολεύειν,
ὄφρά σε γινώσκωσι θεὸν μόνον ἐλπίδα κόσμου,
καὶ τὸν ὃν προέηκας ὅτι χθόνα Χριστὸν Ἰησοῦν

αὐτὸς

& celer veniam rursus ad me mittentem patrem.
Et ei omnia edocti responderunt discipuli:
Apertè nunc loqueris, non loqueris mysteria verborũ
curua peruertens, aliena indigentia voce.
Nunc sane nunc scimus quòd humana voce
non indiges, vt quis præueniens roget,
propter quod certò cognoscimus, quòd tu mundo
Christus cœlestis Dei filius ipse venis.
Iesus autem respondit prænuncians finem operum:
Iam conuersi meo creditis sermoni?
propè verò est tẽpus hoc quãdo dispergimini fugiẽtes
ad suam domum quilibet abscedens alius ab alio
solum me relinquentes: ego aũt quando populus venit
hostilis, non solus sum, etiamsi fugiant discipuli,
sed manere mecum pater meus nunquam desinit.
Sed hæc omnia retuli, vt semper
pacem inconcussam mihi festinetis seruare
in tempus non desinens: sonoro autem in mundo
afflicti torquemini curis, sed patientes
confidite, hominibus quia maiora faciam:
mundum ego vici. Et statim hæc locutus
in cœlum oculos direxit & ad suum sonuit patrem:
Filium rursus glorifica tuum, vt honoret
cœlestem te patrem tuus filius, sicuti dedisti ei
carnis omnis humanæ retinacula moderari:
volo insimul omnes quoscunq; antea præbuisti ipse
vitam diuinam æternam complecti,
quæ est vt te cognoscant Deum solum spem mundi,
& tuum quem præmisisti in terram Christum Iesum.

Caput XVII.

αὐτὸς ἔγω σε γέραιρον ὅπι χθονὸς ἔργον ἀνύσας,
νεύμασιν ὑμετέροισι, τό μοι πόρες ὄφρα τελέσω,
καὶ σύ μενοῦν κύδαινε τεῇ, πάτερ, ἠθάδι τιμῇ,
ᾗ παρά σοι πάρ|ειχον, ὅτε ζαθέῳ σέο μύθῳ
ἔπω κτιζομένοιο θεμείλια πήγνυτο κόσμου.
ὄνομα σὸν κήρυξα παρ' ἀνθρώποισιν, οὕς ἐκ κόσμου
ᾔρεϊ σῷ παρέδωκας ἀφεγγέϊ ὄμματι κόσμου.
ὑμέτεροι γεγάασι, σὺ δ' ὄφρας ἰδιοχεύεις.
δῶκας ἐμοὶ, καὶ πίσιν ἐν ἀτρέπτῳ πνι θεσμῷ
μῦθον σεῖο φύλαξαν, ἐπεφράσαντο δ' μύθῳ,
ἐκ σέθεν ὡς πέλε πάντα τά μοι πόρες, ὅτι περ αὐτοῖς
μύθους σοὺς παρέδωκα βιαρκέας· ἀσπάσιοι δ'
σὸν λόγον ἰθυντῆρι νόῳ δέξαντο καὶ αὐτοὶ,
καὶ μάθον ὡς περὶ σεῖο προήλυθον, ὑμέτερον δ'
μῦθον ἀσυλήτοισιν ὀπιζώσαντο μενοινάῃς,
ὅτι σύ με προέηκας ἐπὶ χθόνα· νῦν χάριν αὖτις
ἀπλανέως, ἃ παντὸς ἀλήμονος εἵνεκα κόσμου,
ὦ πάτερ, αἰτίζων σε δι' εἴρομαι, ἀμφὶ δ' τούτων
ἅς πόρες ᾗ σεῖο· τεοὶ πέλομ· ἀμφότερον δ',
ὅσσα φέρεις, ἐμὰ πάντα καὶ ἔμπαλιν ὅσσα κομίζω,
πάντα σέθεν γεγάασιν. ἐγὼ δ' ἐνὶ τοῖσιν ἑταίροις
σωόφρονα εἰς χθόνα πᾶσαν ἔχω παλινάυξέα τιμήν.
κόσμῳ δ' οἱ μὲν ἔασιν· ἐγὼ δ' ἄφαρ γαῖαν ἐάσας,
πρός σε πάτερ παλίνορσος ἐλεύσομαι· ἀλλὰ μαθητὰς
ἡμετέρους σὺ φύλαξον ὁμόφρονας ἔκτοθεν αὐτῆς
δαίμονος ἀντιπάλοιο προσαμυνομένους ἰμάθλης.
ἅγιε πάτερ, σὺ φύλαξον ὁμόφρονας ἔκτοθεν αὐτῆς,
πάντες ἕν ὄφρα πέλωσιν, ὁμόζυγες οἷα περ ἡμεῖς·
ἀγχιφανὴς ὅτε τοῖσιν ὁμίλεον ἔνδοθι κόσμου,

αὐτὸς

ipse ego te honoraui super terram opus perficiens
nutibus tuis, quod mihi præbuisti vt perficiam,
& tu me nunc glorifica tuo, pater, consueto honore,
quem apud te antè habebam, quando diuino tuo verbo
nondum creati fundamenta figebantur mundi.
Nomẽ tuum prædicaui apud homines, quos ex mundo
filio tuo dedisti cæci lumini mundi:
tui sunt, tu verò ipsos regis:
dedisti mihi, & fidelem immutabili quadam lege
sermonem tuũ obseruarunt, & cognouerunt sermone,
ex te quòd sunt omnia quæ mihi præbuisti, quia ipsis
sermones tuos tradidi vitales: grati verò
tuum verbum moderatrice mente susceperunt & ipsi,
& didicerunt quòd à te processi, tuumq;
sermonem firmis infixerunt animis,
quòd tu me præmisisti in terram: nunc propter illos
non errantes, non totum errantem propter mundum,
ô pater, á te peto & oro, sed pro his
quos dedisti filio tuo: tui sunt: vtrumq; autem
quæcunq; habes mea sunt omnia, & rursus quæ fero
omnia tua sunt: ego verò in sociis
comitem in terra omnem habeo recrescentem gloriam.
In mundo illi quidem sunt: ego verò terra relicta
ad te pater reuersus veniam, sed discipulos
nostros tu custodi concordes ab ipsa
dæmonis aduersarij propugnatoris scutica.
Sancte pater, tu custodi concordes ab ipsa,
omnes vnum vt sint, compares sicuti nos.
Propinquus quando illis conuersabar in mundo,

ἀυτὲς ὅλυς ἐφύλασσον ἀπήμονας. οὐδέ πς ἀυτῶν,
ἧς πόρες ὑέϊ σῷ βροτέης σωτῆει γενέθλης,
ὤλετο, δυσεβίης σφαλερῷ δεδονημένος οἴστρῳ
εἰ μὴ δαιμονίῳ φθισήνορος υἱὸς ὀλέθρου,
ὅφρα νόμος γραφικοῖο λόγος τετελεσμένος εἴη.
νῦν δὲ πάτερ μετὰ γαῖαν ὑποστροπὸς εἰς σε περήσω,
καὶ τάδε σοι ξύμπαντα διήϊον, ὄφρά κεν αἰεὶ
ξωὸν χάρμα φέροιεν ἐμοῖς τετελεσμένον ἔργοις·
καί σφισι θεῖον ὄπασσα τεὸν λόγον, ἀλλὰ μεγαίρων,
ἀυτὲς ἔσυγε κόσμος, ὅπ ζαθέης γενετῆρος
γνήσιοι αἰθέρος εἰσὶ, νόθοι κόσμοιο πολῖται,
ὡς καὶ ἐγὼ κόσμοιο πέλω ξένος· οὐ βροτέης γὰ
εἰμὶ τελεσιγάμοιο γονῆς χθονὸς ἔπι μύθῳ
ὦ πάτερ αἰτίζω σε μετάστροπον ἐσμὸν ἑταίρων,
ὄφρα μετασήσειας ἀτέρμονος ἔκτοθι κόσμου,
ἀλλ' ἵνα μιν βλεφάροισιν ἀκοιμήτοισι φυλάξῃς
δαίμον ἀφεκάκοιο δυσαντήτων ὑπὸ θεσμῶν·
σοῖς ζαθέοις ἐπέεσιν ἐμοὺς ἁγίαζε μαθητάς,
πάντας ἀληθείης νοεραῖς ἀκτῖσι καθαίρων.
ἀτρεκὲς σεο μῦθος ὁμοζυγέων δ' ὑπὲρ ἀυτῶν
ἀυτὸν ἐμὲ πρώτιστον ἐμῶν ἑτάρων ἁγιάζω,
ὄφρά κε φαιδρωίοντο τεῷ ζωαρκέϊ μύθῳ,
καὶ καθαροὶ τελέθοιεν ἀληθείης ἁγιασμῷ,
πνευματικῷ πυρὶ γυῖα λελυμένοι· οὐχ ὑπὲρ ἀυτῶν
μούνων ὑμετέρῳ δέχομαι χάριν, ἀμφὶ δὲ πάντων
ὅσοι λύσαν ἄπιστον ἀποῤῥίψαντες ἀήτας,
ὀρθῷ πίστιν ἔχουσιν ἐμῶν διὰ μῦθον ἑταίρων,
πάντες ἓν ὄφρα πέλοιεν ὁμόζυγες οἷα περ ἡμεῖς,
ὡς ἐν ἐμοὶ τελέθεις, καὶ ἐγὼ πάτερ ἐν σοὶ ὑπάρχω,

σύζυγες

Ipſos omnes ſeruabam illæſos, neq; aliquis ex his,
quos mihi dediſti filio tuo humani ſaluatori generis,
periit, impietatis fallaci agitatus œſtro
niſi dæmonis exitioſi filius peſtiferi,
vt legis ſcriptæ ſermo perfectus ſit.
Nunc verò, pater, à terra reuerſus ad te tranſibo,
& hæc tibi omnia percurri, vt ſemper
commune gaudium ferant meis perfectum operibus:
& ipſis diuinum præbui tuum ſermonem, ſed inuidens
ipſos odit mundus: quia diuini parentis
legitimi cœli ſunt, ſpurij mundi ciues,
ſicut & ego in mundo ſum hoſpes, non humanæ enim
ſum nuptias perficientis generis terreſtris: nõ ſermone
ô pater rogo te, remotum cœtum ſociorum
vt auferas infinito ex mundo,
ſed vt ipſum oculis vigilibus cuſtodias
dæmonis malorum autoris auerſandis à legibus:
tuis diuinis verbis meos ſanctifica diſcipulos,
omnes veritatis intelligentibus radiis purgans:
veritas tuus ſermo: coniunctis autem pro ipſis
ipſum me primarium ex meis ſocius ſanctifico,
vt mundentur tuo vitali verbo,
& puri ſint veritatis ſanctificatione
ſpirituali igne membris loti: non pro ipſis
ſolis tuam peto gratiam, ſed pro omnibus
quicunq; rabiem incredulam abiicientes ventis,
rectã fidem habuerint meorũ ob ſermonem ſociorum,
omnes vnum vt ſint coniuncti ſicut nos,
ſicut in me es, & ego pater in te ſum,

σύζυγες ἀλλήλοισιν ἀρηρότες, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
ἡμῖν πάντες ἔωσιν ὁμόζυγες ἀκηγεγαῶτες,
κόσμος ἵνα γνοίη πολυμήχανος, ὅτι με κόσμῳ
ἀνδρομέης ἔθηκας ὅλης λυτῆρα γενέθλης·
καί σφισι κῦδος ὅπασα, τό μοι πόρες, ὡς κεν ἐν ἡμῖν
πάντες ὁμοζυγέες τετελεσμένοι ὦσι, καὶ αὐτοὶ
σύζυγες ἓν μόνον ἐσμὲν ἐν ἀλλήλοισιν ἐόντες,
ἡμῖν ὄφρα γένοιντο σωήλυδες ἀκηγεγαῶτες,
ὄφρα σὺ μὲν τελέοις ἐν ἐμοὶ πάτερ, ὄφρα καὶ αὐτὸς
ξωὸς ὅλοις ἑτάροισιν ἐγὼ πεφορημένος εἶλω·
κόσμος ἵνα γνοίη βαρυκάρδιος ἴδμονι μύθῳ,
ὅτι σύ με θῆκας ἀρηγόνα μάρτυρι κόσμῳ,
ἀνδρομέης βιότοιο λυτήριον· ὅτι καὶ αὐτὸς
ὡς τεὸν υἱα φίλησας ἐμοὺς ἑτάρους ἀγαπάζων·
βούλομαι οὕς παρέδωκας ἐμοὶ πάτερ, ὄφρα κἀγὼ
ἦχι τέλω μίμνωσιν, ἵνα βροτέῃσιν ὀπωπαῖς
πάντες ἐσαθρήσωσιν ἐμὸν ὑψίθρονον ἀρχόν,
ὃν πόρες αὐτὸς ἐμοί, ὅτι με πάτερ ἀμφαγάπαζες,
πρὶν ζοφερὸς κόσμος βαθύκολπα θέμεθλα γένεσθαι.
ἀνδρομέοιο δίκαιε πάτερ βιότοιο σαωτὴρ,
ἤ σε πάτερ μάθε κόσμος, ἐγὼ δ' σὲ σύμφυτος ἔγνων,
καί σε σοφὸς χορὸς ἕστος ἐμῶν δεδαήκεν ἑτάρων
ἤθεσιν εὐσεβέεσσιν, ὅτι σφισιν ὄργια μύθων
ὑμετέρων ἀνέφηνα, καὶ ἔμπαλιν εἰσέτι δείξω,
ὄφρά σε γνώσκωσι πολὺ πλέον. ὡς κεν ἐν αὐτοῖς
δεσμὸς ἐμῆς ἀγάπης, καὶ ἐγὼ πεφορημένος εἶλω.

Ὡς φάμενος τάδε πάντα, διέσχεν ἔμφρονι ταρσῷ
πέζαν ἐς ἀντιπέραιαν, ἐϋρρέμνων ὅθι κέδρων
εἴδατι λυσήσσι κυλίνδεται ὄμβρος ἀλήτης

οἰδαίνων

compares inuicem coagmentati, vt & ipsi
nobiscum omnes sint coniuncti nati,
mundus vt intelligat versutus, quòd me mundo
humanæ præmiseris totiꝰ redemptorem generationis:
& ipsis gloriam præbui quam mihi dedisti, vt in nobis
omnes coniuncti perfecti sint, & ipsi
compares vt vnum solùm sumus inuicem existentes,
nobis vt fiant socij prognati,
vt tu quidem sis in me pater, vt & ipse
communis omnibus sociis ego adductus sim.
Mundus vt cognoscat excors scienti verbo
quòd tu me præmisisti defensorem testificanti mundo
humanæ vitæ liberatorem: & ipsos
vt tuum filium dilexisti meos socios diligens.
Volo quos dedisti mihi pater, vt & ipsi
vbi sum maneant, vt mortalibus oculis
omnes aspiciant meum sublimem principatum,
quem dedisti ipse mihi: quia me pater dilexeras
priusquam caliginosi mundi profunda fundamenta
Humanæ iuste pater vitæ saluator (fierent.
non te pater nouit mundus: ego aũt te congenitus noui
& te sapiens cœtus hic meorum didicit sociorum
moribus piis, quia ipsis mysteria verborum
tuorum manifestaui & rursus amplius monstrabo,
vt te cognoscant multò magis: vt in ipsis
vinculum meæ dilectionis, & ego adductus sim.

Sic locutus hæc omnia, transiuit prudenti pede Caput
in terrã è regione sitã, pulchrorum ramorũ vbi ad ce- XVIII.
æstu rabioso voluitur imber errans, (dros

οἰδαίνων θρασὺ χεῦμα χαραδραίης ποταμοῖο.
ἀγχιφανὴς ὅθι κῆπος ἐΰχλοος, ὃν περιβὰς
κοίρανος, ἔνθον ἵκανεν, ἐθήμονος οἷά τε βαίνων
φυταλιὴν εὐόδμον ἀειθαλέος παραδείσου.
καὶ θρασὺς ἤδεε κεῖνο φυτήκομον ἄλλος Ἰούδας,
Χριστὸς ὅπη σκιόεσσαν ἐρημάδα πέζαν ὁδεύων,
πολλάκι χῶρον ἐκεῖνον ἐσήλυθε· κεῖθι καὶ αὐτῶν
σώνομος ἀγομένων ἠυλίζετο λαὸς ἑταίρων.
καὶ στρατὸν ἀσπιδόεσσα δεδεγμένος ἀρχιερήων,
καὶ πολιὴ οἰστρήενθα παρ' ἀρχεκάκων Φαρισαίων
σώφρομον ἄλλοτ' ἔχων κορυνηφόρον ἐσμὸν ὁδίτην,
ἦλυθεν ἀλλοθρόος ἐς ἠθαδὰ κῆπον Ἰούδας,
τεύχεα καὶ λαμπῆδας ἔχων· κὴν ὁμόσολος αὐτὴς
χερσὶ πολυσπερέεσσι μετάρσιος ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ
λύχνων ἐνδομύχων ἀνεμοσκεπὲς ἆλσος ἀείρων,
ἆλσος ὅπερ δονάκεσσιν ἀμοιβαίοισι σωΐπτων
πυκνὰ μεριζομένοισι γέρων κυκλώσατο τέκτων,
ἀστερόεν μίμημα, καὶ εἰκελον ὀξέϊ κόσμῳ·
μεσσοφανὴς ὅθι λύχνος ὁμόζυγος διὰ κόλπου
ὀξὺ φάος πολυωπὸν ὑπὸ σκέπας ἔκτοθι πέμπων,
ἀκροφανὲς σελάγιζε πολυχρόας ἀλλόμενον φῶς.
Ἰησοῦς δ' ἀδίδακτος ἰδὼν μέλλεσαν ἀνάγκην,
ἄτρομος, αὐτοκέλευστος ἀνέδραμε κῆπον ἑάσας,
καὶ στρατιὴν ἐρέεινε σακέσπαλον ὀξέϊ μύθῳ·
ποῖον ἀνιχνεύοντες ἱκάνετε φῶτα πέζειν;
Ἰησοῦν δ' ἀπάμειπτο σιδηροφόρων στρατὸς ἀνδρῶν·
Ναζαρὲθ ναέτην διζήμεθα πάντες Ἰησοῦν.
καὶ θρασὺς ἀντιβίοισι παείσατο πομπὸς Ἰούδας,
ὅς μιν ἀφαυροτάτοιο μιηθαδίης χάριν ἔργου

concitans impetuosum fluxum torrentis fluuij,
vicinus vbi hortus viresçens, in quem progrediens
Dominus ingressus est, consueti tanquam vadens
in hortum bene odoratum semper viresçētis paradisi.
Et audax nouit illum locū plantis consitū alius Iudas,
Christus quòd vmbrosam desertam regionē peruadens
sæpius in locum illum introiit: ibi & ipsorum
contubernalis collectorum manebat turba sociorum.
Et exercitum scutatum accipiens pontificum,
& multū furentem ab authoribus malorum pharisæis
concurrentem aliū habens clauigerum cœtū viatorem
venit mutabilis in consuetum hortum Iudas,
arma & faces habens: & simul missus vir
manibus multum diuisis sublimis alius super alium
luminum intus latentiū ventum arcentē lucū attollens,
lucum quem arundinibus alternis coniungens
crebrò diuisis senex circundedit structor,
astri instar, & similem volubili mundo:
in medio apparens vbi lychnus coniunctum per sinum
acutum lumen multifore operculum extra mittens
in summo apparēs splendebat variè diuisū saliēs lumē.
Iesus verò nō ab alio edoctus vidēs venturā necessitatē
intrepidus sponte accurrit hortum relinquens,
& exercitū interrogauit scutū quatientē acuto sermo
Qualem inuestigantes venitis virum capere? ne:
Iesu rerò respondit ensiferorum exercitus virorum:
Nazareth habitatorem quærimus omnes Iesum.
Et audax hostibus astitit dux Iudas,
qui ipsum vilissimi temporalis causa lucri,

ἥα Θεοδ παρέδωκεν ἀτέρμονα ἐλπίδα κόσμῳ,
ἥα Θεοδ παρέδωκε· καὶ ὡς ἐφθέγξατο λαῷ
ἁβροχίτων, ἀσίδηρος ἄναξ ῥηξιφόοιο φωνῇ,
πάντες ἐπ' ἀλλήλοισι μαχήμονες ἀσπιδιῶται
αὐτόματοι πίπτοντες, ἐπεσόρνυτο κονίῃ,
ῥωμῳέες, οἰστρηθέντες ἀτδιχέϊ λαίλαπι φωνῆς·
Ιησοῦς δ' ἐρέεινε τοδδεύτερον ἔμφρονι μύθῳ·
ποῖον ὁμηγερέες μασδεῖτε φῶτα πέζειν;
δυσμενέες δ' ἰάχησαν ἀμοιβαίῳ πινι μύθῳ·
Ναζαρὲθ ναέτην διζήμεδα Χειστὸν Ιησοῦν.
Ιησοῦς δ' ἀγόρδεν ἀδειμάντῳ πινι φωνῇ·
Ναζαρὲθ ναέτης τελέθω Γαλιλαῖος Ιησοῦς,
Ιησοῦς Γαλιλαῖος ἐγὼ πέλον· εἰ δ' ἐμὲ μοῦνον
ἤλδετε μασδεύοντες, ἀποστρόφιον οἶκαδε βαίνειν
τοῦτον ἐμῶν ἄψαυστον ἐάσατε λαὸν ἑταίρων.
ὄφρα κεν ἀσυφέλικτον ἔπος τετελεσμένον εἴη,
Χειστὸς ὅσσον πάρος εἶπεν ἐῷ ζώοντι τοκῆϊ·
τούτων οὐδὲν ὄλωλε, τά μοι πόρες· ἀγχιφανὴς δὲ
Σίμων ἄορ ἔχων, θρασὺς ἔασασεν· ἄνδρα δὲ νύξας
λάπτειν ἀμαιμακέτοιο διάκτορον ἀρχιερῆος,
δεξιὸν οὖας ἔτεμνεν ἀοσσητῆϊ σιδήρῳ·
καὶ ξίφεϊ πληγεὶς τοπάρος ὄνομα Μάλχος.
Ιησοῦς δ' ἀνέκοψε φιλήτοϊ Πέτρον ἰωῇ·
λῆγε χόλος, κολεῷ τε τίθει ξίφος· ἥμετέρους δὲ
οὐ πίομαι γλυκέταο φίλον δέπας ἡδέϊ θυμῷ
αὐτὸς ὅπερ μοι ὄπασε; φύλαξ δ' ἱεροῖο μελάθρου
χιλιάδος ζαθέης στρατιῆς πρόμος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
σὺν προμάχῳ θαασσῆπι φερεσακέων στρατὸς ἀνδρῶν
Χειστὸν ὀπισφίγξαντες ἀμειμφέα νηλέϊ δεσμῷ

ἔασε-

filium Dei tradidit infiniti ſpem mundi,
filium Dei tradidit: & cum reſponderet populo
molliter veſtitus ferro carens Rex bellicoſa voce,
omnes ſuper ſe inuicem pugnaces bellatores
ſponte cadentes, proſternebantur in puluerem,
proni, ſtimulati inermi procella vocis.
Ieſus verò interrogauit ſecundariò prudenti ſermone:
Qualem congregati quæritis virum capere?
Hoſtes verò ſonuerunt reſponſiuo quodam ſermone:
Nazareth habitatorem quærimus Chriſtum Ieſum:
Ieſus verò dixit intrepida quadam voce:
Nazareth habitator ſum Galilæus Ieſus.
Ieſus Galilæus ego ſum: ſi verò me ſolum
veniſtis quærentes, redeuntem domum ire
hunc meorum intactum ſinite populum ſociorum:
vt immotum verbum perficeretur
Chriſtus quod antè dixit ſuo viuenti patri:
horum nihil perdidi quæ mihi dediſti: vicinus autem
Simon gladiũ habens audax eduxit: virumq; percutiẽs
ſeruum impetuoſi miniſtrantem pontificis
dextram eius aurem abſcidit adiutore ferro:
& gladio percuſſi ſerui nomen Malchus.
Ieſus autem repreſſit amante Petrum voce:
ceſſa ab ira, in vaginam aũt pone gladium: noſtri enim
non bibam patris charum poculum lubenti animo
ipſe quod mihi dedit? cuſtos autem ſacri templi
milleni eximij exercitus primus bellator, ſed & ipſe
cum anteſignano graui ſcutiferorũ exercitus virorum
Chriſtum conſtringentes inculpatum ſæuo vinculo,

ἐσπερίλω ἀβόητον ἐποιήσαντο πορείλω
Ανναν Χριστὸν ἄγοντες ἐς οἰκίον ἀρχιερῆος,
Καϊάφα γὰρ ἦεν ἐκυρὸς θρασὺς, ὃς πέλε κείνυ
ἀρχιερεὺς λυκάβαντος, ὃς Ἑβραίῳ ποτε λαῷ
ζῆλον ἔχων Χριστοῖο, θεομάχον ἴαχε φωνὴν·
καλὸν γὰρ λαοῖο θανεῖν ἕνα, μὴ φθόνος ἕρπῃ
Ἑβραίων ὅλον ἔθνος ἑνὸς χάριν ἀνδρὸς ὀλέσσῃ.
Ἰησοῦν δὲ φέροντες ἐπέρρεον ἀσπιδιῶται,
καὶ οἱ ὀπαδοκέλευθος ὁμάρτεε τηλόθι Σίμων,
καὶ νέος ἄλλος ἑταῖρος, ὃς ἰχθυόλυ ἔδρακε τέχνης
γνωτὸς ἐὼν ἐσίδηλος ἐθήμονος ἀρχιερῆος,
Χριστῷ σωύδρομος ἦλθεν ἔσω θεοδέγμονος ἀυλῆς.
καὶ βραδὺς αὐτόθι Πέτρος ἐλείπετο νόσφι θυράων,
Χριστοῦ δ' ἄλλος ἑταῖρος ὑποδρόφιον γόνυ πάλλων,
ἄνθορεν ἐκ μεγάροιο, καὶ ἀμφιπόλῳ πυλαωρῷ
εἶπε, καὶ ἦγαγε Πέτρον ἔσω πολυχανδέος ἀυλῆς
χειρὸς ἔχων· καὶ δμωὶς ἐπεσβόλος ὄμματι λοξῷ
δερκομένη πυλαωρὸς ἀνίαχε γείτονι Πέτρῳ
τοῖον ἔπος· μὴ καί σου πέλει Χριστοῖο μαθητής;
Σίμων δ' αὐτάχησε φόβυ σημάντορι φωνῇ,
οὐ γύναι, ἐ Χριστοῖο σωέμπορός εἰμι μαθητής.
συμμιγέες δ' ἵσαντο διάκτορροι ἀρχιερῆος,
δῆτες ὁμῶς καὶ δμῶες· ἐθερμαίνοντο δὲ κύκλῳ
ἀνθρακιὴν σορέσαντες· ὑπὸ σπινθῆρι δὲ λεπτῷ
πυρσὸν ἄναπτον ἔχουσα μαραίνετο φειδομένη φλόξ.
νὺξ γὰρ ἦεν σκοτίη, δυσπέμφελος ἐσπέριοι δὲ
γαῖαν ὀπιπνύοντες ἀνερρίπιζον ἄηται,
δμῶες ὅθεν θάλποντο φίλῳ πυρὶ· καὶ μέσος αὐτῶν
ἄφθογ ἵσατο Πέτρος ἔχων ἄγνωστον ὀπωπήν.

Ιησοῦν

ſerotinum tacitum fecerunt iter
Annæ Chriſtum ducentes in domum Pontificis,
Caiaphæ enim erat ſocer audax, qui erat illius
Pontifex anni, qui Hebræo quondam populo
zelū habēs cōtra Chriſtū Deo aduerſariā ſonuit vocē:
Bonum eſt pro populo mori vnum, ne inuidia repens
Iudæorum totam gētem propter vnum virum perdat.
Ieſum autem ducentes affluxerunt bellatores:
Et eum à tergo ſequebatur procul Simon,
& iuuenis alius ſocius, qui piſcatoris ex arte
cognitus exiſtens manifeſtus conſueto Pontifici
Chriſto comes venit in Deum recipientem aulam:
& tardus ibi Petrus relinquebatur extra ianuam.
Chriſti verò alius diſcipulus domeſticum genu vibrans
proſiliit è domo, & miniſtræ ianitrici
locutus eſt, & duxit Petrum intra capacem aulam,
manu tenens, & famula conuiciatrix oculo obliquo
videns ianitrix, dixit vicino Petro
tale verbum: Num & tu es Chriſti diſcipulus?
Simon verò reſpondit metus indice voce:
O mulier non Chriſti comes ſum diſcipulus.
Promiſcui verò ſteterunt miniſtri pontificis
operarij ſimul & miniſtri: calefiebant autem circulo
prunas ſternentes: ſub ſcintilla autem tenui
ignem accenſum habens conciderat parca flamma:
nox enim erat obſcura tempeſtuoſa: veſpertini autem
terram refrigerantes perflabant venti, (ipſos
famuli vnde calefiebant charo igne: & medius inter
tacitus ſtetit Petrus habens incognitam faciem.

O

Ιησῦν δ' ἐρέεινε δυσπόλῳ ὀξέϊ μύθῳ
Ἄννας ἀμφιγυήεϊ, ἐθήμονι χειρὸς ἐρωῇ
ἄπλοκον ἀμφαφόων κεχαλασμένον ἄκρον ὑπηνίης,
ἀμφὶ σοφῶν ἑτάροιν, οὓς κοίρανος εἶχε μαθητὰς,
καὶ διδαχῆς ὁσίης· βειαρῷ δ' ἀντίαχε μύθῳ
Ιησοῦς ἀδόνητος· ἐγὼ φιλοπαθέϊ κόσμῳ
ἀμφαδίην ὀάριζον ἐν ἀγείτοσι μελάθροις,
αὐταῖς ἐν τριόδοισι, θεοκλήτῳ τ' ἐνὶ νηῷ,
ἧχι πολυσπερέων ἀγελίζεται ἔθνεα λαῶν,
οὐδὲν ὑποκρύφιον λαλέων λῃστῆρι μύθῳ
δειμαλέῳ· τί με ταῦτα διείρεαι; ἰδὲ κύκλῳ
ἕατοι πάντες ἔασιν ἐμῆς ὀπὶ μάρτυρες αὐδῆς·
πάντες ἐμῶν δεδάασι νοήματα ποικίλα μύθων,
ὅσσα παρ' Ἑβραίοις ἐφάμην θεοπειθέϊ λαῷ·
ταῦτα δέ οἱ λαλέοντι διάκτορος ἄγγελος αὐτῆς
τολμηρῇ παλάμῃ ζαθέλιον ἐπάταξε παρειὴν,
τοῖς δ', ἐνέπων, μέγαλον σὺ ἀμείβεαι ἀρχιερῆα;
Ιησοῦς δ' ἀγόρδην ταναύπτειχαλάτην ἐλέγχων·
εἰ θρασὺς ὠμίλησα κακῶς ἀεσίφρονι μύθῳ,
μάρτυρος ἔσσο κακοῖο τεῇ νεμεσήμονι φωνῇ·
εἰ δὲ καλῶς κατέλεξα, τί με πληγῇσι δαμάζεις;
Ἄννας μὲν φονίης πεφυλαγμένον ἐς λίνον ἄγρης
χεῖρας ὀπιστοτόνῳ πεπεδημότα δίζυγι δεσμῷ
Ιησοῦν προέηκεν ἑῷ λυσσώδεϊ γαμβρῷ
ἀρχιερῆϊ ἑτάρῳ πεφορημένον ἀρχιερῆϊ.
Σίμων δ' ἐχαρεῶνι παεισάμενος καὶ ἀλύων,
ψυχρὸν ἐπ' ἀνθρακόεντι δέμας θερμαίνετο πυρῷ·
θαλπόμενον δ' ἐρέεινον ὀπάονες ἀρχιερῆος
ἀλλοφανῆ Σίμωνα νεήλυδα· μὴ σὺ καὶ αὐτὸς

ἐξ ἑτάρων

Iesum autem interrogauit sacrificus acuto sermone
Annas amplæ generationis, consueto manus motu
non complexum contrectans relaxatum summũ barbæ
de sapientib. sociis, quos Dominus haberet discipulos,
& de doctrina sancta: forti verò respondit semone
Iesus immotus: ego sciscitanti mundo
apertè locutus sum in puris domibus,
ipsis in triuiis, & in quo Deus inuocatur templo,
vbi variorum morantur generationes populorum,
nihil occultatum loquens deprædatore sermone
timido: quid me hæc interrogas? ecce in circulo
hi omnes sunt meæ testes vocis:
omnes meorum norunt cogitata varia sermonum,
quæcunq; apud Iudæos dixi Deo credenti populo.
Hæc verò eo loquente, minister agrestis vir
audaci manu diuinam percußit malam,
Sic, dicens, magno tu respondes Pontifici?
Iesus autem dixit comatum famulum redarguens:
Si audax collocutus sum malè dementi sermone,
testis sis mali tua vindice voce.
Si verò bene dixi, quid me verberibus domas?
Annas quidem homicidialis custoditum fune capturæ
manus ad posteriora trahente ligatum duplici vinculo,
Iesum præmisit ad suum rabiosum generum
Pontifex, socio adductum Pontifici.
Simon autem fœco astans & mœrens,
frigidum ex carbonib. facto corpus calefaciebat igne:
calefactum verò interrogabant ministri Pontificis
alienum Simonẽ nuper aduenientem: Num tu & ipse

ἐξ ἑτάρων Χειρσοῖο πέλες; καὶ ἀμοιβάδι φωνῇ
δμώων ϖδιδομένων, ἠρνήσατο Πέτρος ἀκόων,
ὃ Χειρσοῦ γλυόμιλω, ἐνέπων, ψδδήμονι μύθῳ:
καὶ θεράπων ἱερῆος ἀμείβετο Πέτρον ἐλέγχων,
νυκτιπόλω θεράποντος ὁμόγνιος, οὗ ποτε Σίμων
δεξιὸν ἔκας ἔταμνε ϖαφήορον ἄορι νύξας·
ὃ σὺ πέλεις Χειρσοῖο διάκτορος; ἦ σε μετ' αὐτῷ
εἶδον δενδρώεντος ὁμέσιον ἔνδοθι κήπῳ;
καὶ τριτάτη παλίορσος ἐθήμονι Πέτρος ἰωῇ
Ιησῆν ἀπέειπε, καὶ ἔκραγλυ δ'ὺς ἀλέκτωρ.
Καϊάφα δ' μέλαθρα κατήορος ἐσμὸς ἐάσας,
εἰς δόμον ἀυχήεντος ἐκώμασεν ἡγεμονῆος,
Ιησῆν ἐθέλοντα φερέσβιον εἰς μόρον ἕλκων.
τῆμος δ' ἀμβροσίης νυκτὸς σκοτόεσσαν ὁμίχλω
φέγγος ἀπειρέσιον κέδασεν ῥοδοπήχυος ἠώς.
ὃς δέ μεν ἔνδον ἔβαινε πολυφλοίσβοιο μελάθρου
ποσὶ φυλασσομένοισιν, ὅπως μὴ γῦα μιλλὼη
Πάσχα φαγεῖν ἐθέλων καθαρῷ χροΐ· τηλόθι δ' ἔστη
νήπιος, ἀγνώσσων ὅτι τηλίκον ἐς φόνον ἔρπων,
ἁγνὸν ἀλεξικάκων ἐφυλάσσετο δῶμα θεμίστων·
καὶ Πιλάτος ταχυεργὸς ἑῆς ἐξήλασεν ἀυλῆς·
ὑποπόλος δ' ἐρέεινεν ὀφειλομένῳ τινι θεσμῷ,
μῦθον ἀπαιτίζων φονίης ὀπιμάρτυρα φωνῆς·
ποῖον ἔπος φθέγγεσθε κατήορον αὐδήεντι τούτῳ;
τίς ϖρόφασις θανάτοιο; τί τηλίκον ἤλιτεν αὐτῆς;
ποῖον ἔπος φθέγγεσθε κατήορον ἀνδρὸς ὀλέθρου;
καὶ φθονεροῖς στομάτεσσιν ἀϋσάχον ἀρχιερῆες
εἰ μὴ ἔλω τελέσας ἄφατον κακὸν, οὐκ ἂν ἀνάγκῃ
ἕλκομεν εἰς σὲ φέροντες ἀναίτιον ἄνδρα δαμάσσαι,

χθειὴ

ex sociis Christi es? & responsiua voce
famulis sciscitantibus, negauit Petrus vocatus,
Non Christi sum, dicens, mendaci sermone:
Et famulus sacerdotis respondit Petrum redarguens,
noctiuagi ministri consanguineus, cuius Simon
dextram aurem resecuit protensam gladio percutiens:
Non tu es Christi minister? nónne te cum ipso
vidi ego arboribus consito cohabitantem in horto?
Et tertia reciprocus consueta Petrus voce
Iesum abnegauit, & clamauit statim gallus.
Caiaphæ autem domum accusans cœtus relinquens
ad domum elati accessit Præsidis,
Iesum volentem vitam ferentem ad mortem trahens.
Tunc verò diuinæ noctis vmbrosam caliginem
lux immensa dissipauit roseis vlnis præditæ auroræ:
non quidem intra ingressus est resonantem domum,
pedibus cautis, ne membra inquinet,
Pascha comedere volens puro corpore: procul verò ste
fatuus, putans quòd tantam ad cædem repens (tit
puram mala pellentium custodiisset domum legum.
Et Pilatus promptus sua eduxit aula:
sacerdotes autem interrogauit debita quadam lege,
sermonem inquirens homicidialis testem vocis:
Quale verbum loquimini accusans contra virũ hunc?
quæ causa mortis? quid tam magnum peccauit vir?
qualem sermonem dicitis accusantem virum mortis?
Et inuido ore responderunt Pontifices:
nisi fecissemus ineffabile malum, non sanè violentia
traxissemus ad te ferentes insontem virum domare,

χειεὶ τεῖ παραδόντες· ὁ ὃ φθόνον ὀξὺ νοήσας,
Χειςὸν ἀναπείνειν ἀπιστείσατο μάρτυρι μύθῳ·
ὑμεῖς τῶτον ἕλεσθε· θεμιςοπόλοιο δὲ βίβλε
κείνατε πατρῴοισι νόμοις καὶ ἐθήμονι ποινῇ·
καὶ θρασὺς ἐσμὸς ἔειπε· καταπλείνειν τινα φωτῶν
ἡμῖν ἐ θέμις ὄςιν, ὅπως ἔτυμος ἔμπεδον εἴη,
Χείςος ὅν φρ κατέλεξε φερθεσίζων τίνι πότμῳ
μέλλε θανεῖν· Πιλάτος δὲ πολοπλόκον ἐσμὸν ἐάσας
ἀγχίθυρον, παλίνορσος ἐλύσατο θέσμιον αὐλὴν
Ιησῆν δ' ἐκάλεσε, καὶ εἴρετο μάρτυρι φωνῇ·
αὐτὸς Ιεδαίων βασιλεὺς πέλες; εἰρομένῳ δὲ
εἴκελος ἀγνώσαντι θεηγόρος εἶπεν Ιησῆς,
εἴρετο γινώσκων ζαθέῃ φρενὶ· τῶτο φαίνειεις
αὐτόμολος σκηπτῦχον Ιεδαίων με καλέσας,
ἦέ σοι ἄλλος ἔειπε; καὶ ἴαχεν ὄρχαμος ἀνὴρ·
μὴ γὼ Ιεδαῖος κἀγὼ πέλον; ὑμέτερον δὲ
ἔθνος ἵνα κείνω σε, καὶ ἀρέες ἀρχιερῆες
αὐτοὶ ἐμοὶ παρέδωκαν ἀναιδέες· εἰπὲ καὶ αὐτὸς
ἔργον ποῖον ἔρεξας; ἄναξ δ' ἀντίαχε μύθῳ·
ἐ χθονίη τελέθει τις ἐμὴ βασιλῆος αὐλή,
ἐ πέλον ἐκ κόσμε μινυώεος· ἡμετέρη γὼ
εἰ πέλε κοιρανίη γαιήϊος, εἰ πέλε κόσμε,
καί κεν ἐμοὶ θρηςῆρες ἐνόπλιον εἶχον ἀγῶνα,
ὄφρα μὴ Εβραίοις μεταχείεις ἔκδοτος εἶλως·
νῦν δέ μοι ἐκ ἐντεῦθεν ἕλω βασιλῆος ἀρχή.
καὶ Πιλάτος πάλιν εἶπεν ἀμοιβαίῃ τινὶ φωνῇ·
ἦ ῥά νυ κοίρανός ἐσσι; καὶ ἀντίαχεν Ιησῆς·
καὶ γὼ μῦμι εἰς τῶτο καὶ ἤλυθον, ὄφρά κεν αἰεὶ
μάρτυς ἐτήτυμος παντελέος ἀνδράσιν εἶλω

καὶ

manui tuæ tradentes: ille verò inuidiã celeriter intelli-
Christum iudicare renuit testificante sermone: (gens,
Vos hunc accipite: sacrifici autem libri
iudicate paternis legibus, & consueta pœna.
Et audax cœtus dixit: interficere aliquẽ ex hominibus
nobis non fas est: vt sermo firmus esset
Christus quem dixit, prædicens qua morte
moriturus esset. Pilatus autem versuto cœtu relicto
ad fores, reciprocus subiit consuetam aulam,
Iesumq; vocauit & interrogauit testificante voce:
Ipse Iudæorum rex es? Interroganti autem
similis nescienti diuiniloquus dixit Iesus,
Interrogauit cognoscens diuina mente: hoc dicis
à te ipso sceptiferum Iudæorum me vocans,
vel tibi alius dixit? & sonuit princeps vir:
Num Iudæus ego sum? tua quidem
gens vt iudicem te & viri Pontifices
ipsi mihi tradiderunt impudentes, dic & ipse
opus quale feciſti? rex verò respondit sermone:
non terrestris est aliqua mea regia aula,
non sum ego ex mundo temporali: nostrum enim
si esset imperium terrestre, si esset mundanum,
vtiq; mei ministri armatum haberent certamen,
ne Iudæis manibus tractatus traderer:
nunc verò mihi non hinc est regium imperium.
Et Pilatus rursus dixit responsiua quadam voce:
igitur rex es? & respondit Iesus:
Et natus sum ad hoc & veni, vt semper
testis veritatis omnia demulcentis viris sim,

καὶ πᾶς ὃς ϖερβέβυλεν ἀληθείης ζυγὸν ἕλκειν,
γλώσσης ἡμετέρης ἀφλοδέα μῦθον ἀκούει.
καὶ Πιλάτῳ θάμβησε, καὶ ἔμπαλιν εἴρετο μύθῳ·
ἀτρεκίη τί ϖέλει; καὶ ἑὸν θρόνον ὀξὺς ἐάσας,
δώματ' ἐκτὸς ἔβαινε, καὶ ἔννεπεν ἄφρονι λαῷ,
νηοπόλους δ' ἤλεγξεν, ἑῷ πολυιδέϊ μύθῳ
κείνας· ἄϊτιον ὐδὲν ἐν ἀνέρι τῷδε δοκεύω,
ὃ ϖρόφασιν μίαν εὗρον ἐπήβολον· ἀρχέγονον δ'
ὑμῖν πάτριόν ἐστιν ἑτήσιον, ὄφρά κεν ὑμῖν
ἐκ φυλακῆς καλέσας ἕνα δέσμιον ἄνδρα λύσω·
ἦ ῥά νύ μοι βούλεσθε παλίλλυτον ὔμμιν ὀπάσσω
σφιγγόμενον δεσμοῖσιν Ιουδαίων βασιλῆα;
Ἑβραῖοι δ' ἀλάλαξαν ἀπείρονα σώφρονα ἠχὼ
φθεγγόμενοι· μὴ τοῦτον ὃν ἔννεπες, ἀλλὰ Βαραββᾶν,
ὃς ϖέλε λῃϊστὴρ θανατηφόρῳ. Αἰνομανὴς δ'
ὄρχαμος ἀφραδέων στομάτων ἀλαλητὸν ἀκούων,
λῃϊστὴν μὲν ἄνιμασον, ἀδέσμιον ὤπασε λαῷ,
καὶ ῥοπάλοις ἀχάραχτον. ἀμοιβαίῃσι δ' ῥιπαῖς,
ῥιγεδανῇ Χειροῖο δέμας φοίνιξεν ἱμάδλῃ·
καὶ στρατὸς ἀντίβιος φιλοκέρτομος εἶχεν Ιησοῦν,
ὀξυτόμῳ δ' κόρυμβα ϖεϊπλέξαντες ἀκάνθης,
στέμμα νόθον βασιλῆος ἐκυκλώσαντο καρηνῷ·
καί μιν ἀνεχλαίνωσαν, ὅτι χροὶ πέπλα βαλόντες
σιδονίης σίλβοντα σοφῷ ϖινθῆει θαλάσσης,
σύμβολα κοιρανίης καὶ ἐν ἄλγεσιν· ἀμφιπαγῆ δ'
γοώατα δοχμώσαντες ὅτι χθονὸς ἀυχένι κυρτῷ,
κοίρανον ἠασάσαντο ἐνὶ ψδδήμονι κλήσει
ἱκεσίης κήρυκι· καὶ ἤϊεν ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ,
χερσὶν ἀμοιβαίῃσι ϖαρηίδος ἄκρον ἀράσσων.

καὶ

& omnis qui præoptat veritatis iugum trahere,
linguæ nostræ verum sermonem audit.
& Pilatus stupuit, & rursus interrogauit verbo:
Veritas quid est? suumq; thronum celeriter relinquens
extra domum iuit, & dixit insipienti populo,
& sacerdotes reprehendit suo multiscio sermone,
Iudicans: causam nullam in viro hoc video,
non occasionem vllam inueni certam: priscum verò
vobis patrium est anniuersarium, vt vobis
è carcere vocans vnum vinctum virum soluam:
num igitur vultis rursus solutum vobis præbeam
constrictum vinculis Iudæorum regem?
Iudæi verò vociferabantur infinitum concordem sonũ
clamantes: Non hunc quem dixisti, sed Barabbam,
qui erat latro letifer. Insanientem verò
Princeps insipientium orum clamorem audiens,
prædonẽ loro non cæsum, non vinctũ, præbuit populo
& claua non signatum: alternantibus autem ictibus
horribili Christi corpus rubefecerat flagello:
& exercitus hostilis conuitiis gaudens tenebat Iesum,
acutè secantis autem ramum circumplicans spinæ
coronam spuriam regis imposuit capiti,
& ipsum vestiebant corpus pallio circumdantes
Sidonij fulgente sapiente scintilla maris,
notæ principatus etiam in doloribus: solida verò
genua flectentes in terram ceruice curua,
regem salutârunt mendaci appellatione,
supplicationis præcone, & iuit alius post alium
manibus alternantibus maxillæ summum pulsans.

Ca. XIX.

καὶ Πιλάτ☉ ταχύμητις ἀνέδραμε δώμαθ☉ ἔξω
ποσὶ παλιννόστοισι, καὶ ἴαχεν ἄφρονι λαῷ·
ἔκτοθεν ἀνέρα τῶτον ἐς ὑμέας ἄρτι κομίζω,
ὄφρα ϑ᾽ γιγνώσκητε, νοοπλανὲς ἐνθὲν ἐν αὐτῷ
εὗρον ἐγὼ φρεσὶ πάντοσιν ἀμωμήτοισι δικάζων·
ἀχραάντοις δὲ πόδεσσι διέσσυτο νόσφι μελάθρου,
καὶ στέφ☉ ὀξυέθειρον ὁμόπλοκον εἶχεν ἀκάνθης,
πορφυρέῳ τ᾽ ἐανῆτα διάβροχον αἵματι κόχλου·
καὶ Πιλάτ☉ κατέλεξε πάλιν ζηλήμονι λαῷ·
ἰδοὺ δε ποικιλόνωτ☉ ἀνὴρ ἵσταται ἀνήρ·
καί μιν ἐσαθρήσαντες ἀθέσμιοι ἀρχιερῆες,
καὶ βλοσυροὶ δρισῆρες, ἐπέβρεμον ἄσπετον ἠχώ·
σταυρῷ σύμπλοκ☉ ἔστ☉, ἐπήορ☉, ὄρθι☉ ἔστω,
καὶ ποσὶ καὶ παλάμῃσι σιδήρεα κέντρα κομίζων.
καὶ Πιλάτ☉ λαοῖσιν ἐχέφρονα ῥήξατο φωνὴν·
ὑμεῖς τετραπόρῳ σφίγγετε τῶτον ὀλέθρῳ·
ἐγὼ γὰρ ἐγὼ θανάτου σεφάσιν μίαν εὗρον ἐν αὐτῷ·
καὶ Πιλάτῳ φθέγξαντο μεμηνότες ἀρχιερῆες·
πάτρη☉ Ἑβραίοις φέρεται νόμ☉, ὃν ποτε βίβλῳ
θεσμοθέται γράψαντο, καὶ οἷα τε θεσμὸς ἀνώγει,
ἔρ☉ ἀνὴρ ὤφελε θανεῖν ποινήτορι πότμῳ,
εἵνεκα δυσεβίης, ὅτι θέσκελον αὐτὸς ἑαυτὸν
υἱὸν ἀειζώοιο Θεοῦ κίκλησκε τοκῆα☉.
καὶ σοφὸς ὡς κλύε τῶτο δικασπόλ☉, ἔτρεμεν ἀνήρ·
ἀσπερχομένοις δ᾽ ποσὶν ἐδύσατο παντόκον αὐλὴν,
Ἰησοῦν δ᾽ ἐρέεινε τοδ᾽ ἄτερον ἠθάδι μύθῳ·
τίς τελέθεις, πόθεν εἶ σύ; κατηπιόων δ᾽ ὀπὶ γαίῃ
κοίλαν☉ ὄμματα πῆξε, καὶ ἐ Πιλάτῳ στόμα λύσας,
ἀντίδοτον μύθοισιν ἀμοιβαίην πόρε φωνὴν.

Et Pilatus celeris consilij accurrit extra domum
pedibus reciprocis, & sonuit insipienti populo:
Exterius virum hunc ad vos iam duco,
vt cognoscatis, mentis erratum nullum in ipso
inueni ego præcordiis irreprehensibilibus iudicans.
Incontaminatis aũt pedibus incedebat extra domum,
& coronã acutos capillos habentẽ cõplicatã habebat
purpureã & vestem irriguã sanguine muricis. (spinæ,
Et Pilatus dixit iterum inuido populo:
Ecce varium dorsum habens insons astat vir:
Et ipsum aspicientes iniqui Pontifices,
& truculenti ministri fremuerunt immensum sonum:
Cruci affixus hic sublimis, erectus sit,
& pedibus & manibus ferreos stimulos ferens.
Et Pilatus populo prudentem dixit vocem:
Vos quadrisoro torquete hunc exitio:
non enim ego mortis causam vllam inueni in ipso,
Et Pilato dixerunt furentes Pontifices:
Hæreditaria Iudæis fertur lex, quam in libro
legiferi scripserunt, & sicut sanctio iubet:
hic vir debet mori vindice morte
propter impietatem, quòd diuinum ipse seipsum
filium semper viuentis Dei vocauit patris.
Et sapiens cum audiret hoc iudex, tremuit vir:
festinantibus autem pedibus subiit capacem aulam,
Iesumq; interrogauit iterum consueto sermone:
Quis es, vnde es tu? mitis verò in terram
Dominus oculos fixit, & non Pilato os soluens,
responsiuam verbis alternantem dedit vocem.

καὶ Πιλάτ☉ βαρύμηνιν ἀπερρόϊβδησεν ἰωλὼ·
ἐμὲ τοῖς ἐπέεσιν ἀμείβεαι; οὐδέπω ἔγνως
ὅππί κεν εἰς σε φέρω δίδυμον κρέμ☉; ἀμφότερον γὰρ
καὶ σαυρῷ δαμάσαιμι, καὶ ἰῷ ἐθέλω σε μεθῆσω.
καὶ οἱ Χειστὸς ἔλεξεν ἀγλώσσῳ κόμπον ἐλέγχων·
οὐδεμίαν μεθέπεις ἀυτάρχετον εἰς ἐμὲ πιλὼ,
εἰ μὴ ἄνωθεν ἦεν ἐοὶ κεχαρισμένον· ἕ χάριν, ἀνὴρ
ὃς μελαβὼν παρέδωκεν, ἁμαρτάδα μείζονα πέσσει·
ἔνθεν ὁπικείνων Πιλάτ☉ μενέαινεν ἐάσαι
Ιησῆν ἀδίκαζον, ἀνειμένον ἐκτὸς ὀλέθρου.
λαοὶ δ' ἀυτάχησαν ἀσιγήτῳ κλόνον ἠχῆς
νηείθμοις στομάτεσσιν· ἀπήμονα τῆτον ἐάσας,
Καίσαρ☉ οὐ φίλ☉ ἐσσὶ μονοσκήπτρου βασιλῆ☉·
πᾶς γὰρ ἑαυτὸν ἄνακτα λέγων ψευδήμονι μύθῳ,
Καίσαρι Τιβερείῳ ψευδώνυμ☉ οὗτ☉ ἐρίζει·
καὶ Πιλάτ☉ ξυμεροῖσιν ἐν οὔασι μῦθον ἀκούων,
ἔκτοθεν ὑψορόφων μεγάρων ἐκόμισεν Ιησῆν·
ἁρπδόμῳ δ' ἐκάθητο Λιθοστρώτῳ παρὰ χώρῳ,
οὔνομα τῆτο φέροντι βοώμενον ἑλλάδι φωνῇ,
ὅια λίθοις στρωτοῖσι τετυγμένῳ· ἐνδαπίῳ δ'
Γαβαθὰ παφλάζοντι Σύρῳ κικλήσκετο μύθῳ·
ἕκτη δ', ἣν ἐνέπουσι πρωσάββατον, ἔπλετο ἠὼς·
ἣν δ' ἤτοι μενὴ τριτάτη θανατηφόρ☉ ὥρη·
καὶ Πιλάτ☉ ταχυεργὸς ἐπ' ἀλαΐγγι θοώκῳ
Ἑβραίοις ἐβόησεν· ἴδε χρεὼν ἵσταται αὐτὴρ
κοίρανο☉ ὑμείων, βασιλήϊον εἶμα κομίζων.
λαοὶ δ' αὐτάχησαν ὁμοφθόγγων ἀπὸ λαιμῶν·
τῆτον ἐλὼν σταύρωσον ἐλεγχίστῳ πνι πότμῳ,
ὄρθι☉ οὗτ☉ ὄλοιτο σιδηροφόρων ἀπὸ χόμφων,

δυσκτίτε

Et Pilatus grauiter minacem cum sono emisit vocem:
Non mihi tuis verbis respondes? nondum nouisti
quòd in te fero duplicem potestatem? vtrunq; enim
& cruce domare possum, & si voluero te dimittam.
Et ei Christus dixit superbum factum redarguens:
Nullam haberes per se collectam in me potentiam,
si non desuper esset donata: propter quod vir
qui me capiens tradidit peccatum maius retinet.
Inde decernens Pilatus cogitauit dimittere
Iesum indemnatum, dimissum è pernicie.
Populus verò cõtrà clamauit non tacẽtis strepitu soni
infinito ore: illæsum hunc relinquens
Cæsaris non amicus es solius sceptriferi regis:
Omnis enim seipsum regem dicens mendaci sermone
Cum Cæsare Tiberio falso nominatus hic contendit.
Et Pilatus trementibus auribus sermonem audiens
extra excelsas ædes eduxit Iesum:
recens extructo autem sedit Lithostroto in loco
nomen hoc ferente dictum Græca voce
quasi lapidibus stratis elaborato: indigenæ autem
Gabatha nominanti Syro vocabatur vocabulo.
Sexta aũt quam dicunt initium Sabbati erat aurora,
eratq; protensa tertia letifera hora:
Et Pilatus promptus è lapidosa sede
Iudæis clamauit: Ecce propè stat vir
Dominus vester, regiam vestem ferens.
Populus autem respondit consentiente ex gutture:
hunc accipiens crucifige maximè ignominiosa aliqua
erectus hic pereat ferriferis à clauis (morte,

δερατέϊ θανάτοιο πεδεὶς τετράζυγι δεσμῷ·
καὶ Πιλάτῳ πάλιν εἶπεν ὅλῳ θηήτοει λαῷ·
δέρασι γομφοτόμοισιν ἐγὼ γομφωτὸν ἐλάσας
κοίρανον ὑμείων ὀλέσω ποινήτοει πότμῳ;
καὶ δολίοις στομάτεσσιν ἀνέκραγον ἀρχιερῆες·
ἄλλον ἔχειν ἠκ ἴδμεν ἀπηδέα κοίρανον ὑμεῖς,
κοίρανον αὐτοκέλευστον, ὃν οὐκ ἐσέφαλο Ρώμη,
εἰ μὴ Καίσαρα μοῦνον, ἀτέρμονα ποιμένα κόσμου,
καὶ Πιλάτῳ λαοῖο βοὴν ἄσβεστον ἀκούων,
Χειστὸν ἑκὼν ἀέκων ἀδίκῳ παρέδωκεν ὀλέθρῳ·
καὶ θανάτῳ χαίροντες ἀναιδέες ἀρχιερῆες,
Ιησοῦν ἐδέχοντο θελήμονες· ὠκύμοροι δ'
ἀθανάτου Χειστοῖο βροτοὶ γεγάασι φονῆες,
πάντες ὁμοῦ· καὶ σταυρὸν ἔχων ἑὸν αὐτὸς Ιησοῦς,
εἰς μόρον ἀπτοίητῳ ἑκὼν ἔπορεν εἶχε πορείην,
εἰσόκε χῶρον ἵκανε φατιζομένοιο Κρανίου,
Ἀδὰμ πρωτογόνοιο φερώνυμον αὔτυχ κόρυμβον·
Γολγοθὰ τὸν καλέεσκε Σύρων στόμα· κεῖθι φονῆες
εἰς δόρυ τετράπλευρον ἐπήορον ὑψόθι γαίης
ὄρθιον ἐξετάνυσσαν ὀπισφίγξαντες ἀνάγκῃ
πεπταμένας ἑκάτερθε σιδηρείῳ πινι δεσμῷ
χεῖρας, ὁμοτρήτῳ δ' πεπαρμένον ἄζυγι γόμφῳ,
διπλόον ἦτορ ἔχοντα μιῇ τετορημένον ὁρμῇ,
ποσὶν ὁμοπλεκέεσσιν ἀκαμπέα δεσμὸν ὀλέθρου.
κέντροις δ' αὐτιτύποισιν ὀπὶ σταυροῖο δεδέντας
νυκτιλόχους δύο φῶτας ἑνὶ ξυώσαν ὀλέθρῳ
γείτονας ἀλλήλοισι, μέσον δ' ἔσησαν Ιησοῦν.
καὶ Πιλάτῳ θηητὸν ἐπέγραφε μάρτυρι γόμφῳ
γράμμα, τό ῥ' καλέουσι Λατινίδι πίτλον ἰωῇ·

ἰῶ

in ligno facta morte extensus quadriiugo vinculo.
Et Pilatus rursus dixit toti inspicienti populo:
ligno clauis traiecto ego clauis astrictum adigens,
Regem vestrum perdam vindice morte?
Et doloso ore acclamârunt Pontifices:
alium habere nescimus inconsuetum regem nos,
regem iniussum, quem non coronauit Roma,
nisi Cæsarem solum, infinitum pastorem mundi.
Et Pilatus populi clamorẽ inextinguibilem audiens,
Christum volens nolens iniusto tradidit exitio.
Et morte gaudentes impudentes Pontifices
Iesum receperunt prompti: citoq; afferentes exitium
immortalis Christi mortales facti sunt homicidæ
omnes simul: & crucem baiulans suam ipse Iesus,
ad mortem imperterritus volentem habuit viam,
donec in locum venit nominati Cranij,
Adam prisci nomen ferentem ambitu capitis:
Golotha hunc vocabat Syrum os: ibi homicidæ
in hastam quadratam sublimen supra terram
erectum extenderunt astringentes violentia
explicatas vtrinq; ferreo quodam vinculo
manus, simul foratoq; transfixum singulari clauo,
duplex sumen habens vno traiectum impetu
pedibus complicatis inflexile vinculum exitij.
Stimulis autem retinentibus ad crucem ligatos
nocturnos latrones duos viros vna simul affecerunt
vicinos inuicẽ: mediũ aũt statuerunt Iesum. (morte,
Et Pilatus visibilem scripsit testificante stylo
inscriptionem, quam vocant Latina Titulum voce:

ὣ ὃ σοφῷ καλάμῳ τετυπωμένον· Οὗτος Ιησοῦς,
οὗτος Ιουδαίων βασιλεὺς Γαλιλαῖος Ιησοῦς·
καὶ πολὺς Εβραίων ὁπαδήμιος ἐσμὸς ἀνέγνω
τίτλον ἰδὼν, ὅτι χῶρος ἦεν λόφος ἄστει γείτων,
ὁππόθι μιν σταυροῖο σωεχλήϊσαν ὀχῆϊ·
ὣ ὃ μιῆς παλάμης νοερῷ κεχαραγμένον ὁλκῷ
Αὐσονίῃ γλώσσῃ τε, Σύρῳ, καὶ Αχαιΐδι φωνῇ.
καὶ Πιλάτον λιταύδον ὁμήλυδες ἀρχιερῆες·
μὴ γράφε μὴ γράφε τοῦτον Ιουδαίων βασιλῆα·
ἀλλ' ὅτι κεῖνος ἔνισσεν ἑῇ ψευδήμονι φωνῇ·
κοίρανος Εβραίων τελέθω, σκυπτοῦχος Ιησοῦς.
καὶ Πιλάτος φάτο μῦθον ἀπιλωέας ἄνδρας ἐλέγχων·
ἔγραφον ἀσφαλέως, τόσσον ἔγραφον· ὑψιφανῆ ὃ
Ιησοῦν ἀπήνακτον ἀποσπερχῆες ὀλέθρου
ἑστασὸν ὀρθώσαντες ὅπῃ σταυροῖο δεδέντα,
θεσπεσίῳ ἐσθῆτα θεηγενέος βασιλῆος
ἱσάμενοι δάσαντο, καὶ αἰγλήεντα χιτῶνα,
ὅς πις ὅλος καὶ ὕπερθεν ὁμοῦ καὶ ἔνερθε φορῆος
ἄῤῥαφος ἦεν ὑφαντὸς ἀπ' ἀυχένος εἰς σφυρὰ λήγων·
ἀλλήλοις δ' ὁάριζον ὁμοφθόγγῳ πινι μύθῳ·
οἷνο πα μὴ σχίζοιμεν ἀληθέα τόνδε χιτῶνα,
θέσκελον ἀμφιέπον τα τύπον ξένον. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ
δάκτυλα χειρὸς ἀφέντες, ἑκηβόλα σύμβολα νίκης,
λαχμῷ πάντες ἴδοιμεν ἀθρήσαντος τίνος ἔσται·
ὄφρά κε μῦθος ἐκεῖνος ἐτήτυμος ὄψιμος εἴη,
ὃν κιθάρῃ ψάλλουσα θεηγόρος ἔννεπε μολπή·
ἡμέτεροι δαοσσῆτες ἐπ' ἀλλήλοισι φονῆες,
ξυνοὶ ἀμιλλητῆρες ἐμοὺς δάσαντο χιτῶνας,
καὶ κλῆρους ἐβάλοντο φιλοχλαίνῳ πινι λαχμῷ,

ἡμετέ-

erat autem sapienti calamo expressus: Hic Iesus,
hic Iudæorum rex Galilæus Iesus:
Et multus Iudæorum peregrinus cœtus legit
titulum videns, quia locus erat collis ciuitati vicinus,
vbi ipsum crucis coniunxerunt repagulo:
erat autem vnius manus scienti signatus tractu,
Romana lingua, Syriaca, & Græca voce.
Et Pilatum rogârunt simul venientes Pontifices:
ne scribas, ne scribas hunc Iudæorum regem,
sed quod ille dixit sua mendaci voce:
Rex Iudæorum sum, sceptriger Iesus.
Et Pilatus dixit sermonem, immites viros redarguens:
Scripsi certò quod scripsi. Sublimem verò
Iesum immotum ministri mortis
explicatè erigentes ad crucem ligatum,
diuinam vestem Deo geniti regis
stantes diuiserunt, & splendidam tunicam,
quæ integra supra simul & infra gestantem
insutilis erat contexta, à ceruice ad malleolos desinens.
inter se autẽ loquebantur concordi quodam sermone:
Purpuream ne dissecemus veram hanc tunicam,
diuinam habentem formam peregrinam, sed pro ipsa
digitos manus iacientes, procul iacta signa victoriæ,
sorte omnes videamus contentionis experte cuius erit:
vt sermo ille serus verus existeret,
quem cithara cantans diuiniloquus dixit cantus:
Nostri terribiles inter se homicidæ
communes aduersarij meas diuiserunt vestes,
& sortem iecerunt chlænæ cupida quadam sorte:

ἡμετέρης ἐσθῆτος ἕως ἐγίνοντο φορῆες·
αὐτὰ μὲν ἔργα τέλεσσεν ἀθεσμοσίων στρατὸς ἀνδρῶν.
ἐγγύθι δὲ σταυροῖο σὺν ἡλυθέες ἦσαν ἑταῖροι,
καὶ Μαείη Χειστοῖο θεητόκος, οἷς ἅμα κείνη
σύγγονος ἦεν Μαρίη, καὶ ὁμώνυμος· ἦεν δὲ καὶ αὐτὴ
Μαγδαληνὴ Μαρίη φιλοδάκρυος, ὡς δὲ τεκοῦσαν
Χειστὸς ἴδεν θεόπαιδα, καὶ ὃν φιλέεσκε μαθητεύων,
μητέι μῦθον ἔλεξε· γυναι φιλοπάρθενε μῆτερ,
ἰδὲ παρθένον υἷα· καὶ ἔμπαλιν εἶπε μαθητῇ·
ἰδὲ παρθενικὴν, φιλοπάρθενε, σεῖο τεκοῦσα
νόσφι τόκου. κείνης δὲ μετ' ὀρόμον ἀκὺν ὁδοῖο ὥρης
παρθένον ἀδῖνα σὺν ἕζιον ἔσχε μαθητὴς
ἔνδον ἑοῦ μεγάροιο· καὶ ἄσπορος ἔσκε τεκέσσης
υἱὸς, ἀνὴρ ἀλόχου τε ἀπειρώδινος ἀνάσσης·
Ἰησοῦς δ' ἅμα πάντα παειπτάμενα νοήσας,
ὅπι θοῶς τετέλεστο, θοώτερον ἤθελεν εἶναι
τέρμα τοῖ ἰσαμένοιο τὸ λείψανον, εἶπε δὲ λαῷ·
διψάω· καὶ ἑτοῖμον ἔην ἄλλοθι γείτονι χώρῳ
ὄξεος ἔμπλεον ἄγγος· ἀνὴρ δέ τις ὀξὺς ἀκούσας,
σπόγγον ὑποβρυχίων ἀδύτων βλάστημα θαλάσσης
πλήσας δριμυτάτοιο ποτοῦ, καὶ διψάδος ἅλμης,
ἰδυπόρου καλάμου παρὰ νείατον ἄκρον ἐρείσας,
ὤρεξεν ὑσσώπῳ κεκερασμένον ὄξος ὀλέθρου,
ἀντίδοτον βασιλῆϊ μελισταγὲς νιφετοῖο
ἄρτου θεσπεσίοιο, δι' ἠέρος ὕψόσε τείνων
ἄκρον ἀειρομένου καλάμου, καὶ σπόγγον ἀλήτην.
ἀλλ' ὅτε πικρὸν ἔδεκτο ποτὸν καὶ δίψιον ἅλμην,
ἀγχιθανὴς, Τετέλεστο, καὶ ὑστατίῳ φάτο μύθῳ,
καὶ κεφαλὴν ἔκλινε, θελήμονι δ' εἵκαδε πότμῳ.

χῆ

noſtri veſtimenti donec facti ſunt geſtatores.
Et hæc qdẽ opera fecit facinoroſorũ exercitus virorũ.
Prope verò crucem comites erant ſocij,
& Maria Chriſti Deipara, quibus ſimul illa
cognata erat Maria & cognominis: aderat aũt & ipſa
Magdalena Maria libenter lacrymans. Cũ verò matrẽ
Chriſtus vidit Deiparam & quẽ diligebat diſcipulum,
matri verbum dixit: Mulier virgine gaudens mater,
ecce virginem filium: & rurſus dixit diſcipulo:
Ecce virgo virginitatis ſtudioſe tua mater
abſq; partu: illius autem poſt curſum velocis horæ
virginẽ partu felicem cohabitantẽ habebat diſcipulus
intra ſuam domum, & non ſatus erat matris
filius, vir non genitus à partus dolorem nõ experta re-
Ieſus autem ſimul omnia tranſmiſſa intelligens, (gina.
quòd citò perfecta ſint, citius voluit eſſe
finis ineuntis reliqua, dixitq; populo:
Sitio: & paratum erat apud vicinum locum
aceto plenum vas: vir autem quidam acutè audiens,
ſpongiam ſubriguorum penetralium germen maris
implens acerrimo potu & ſiticuloſa muria
rectà procedentis arundinis ad extremũ cacumẽ figens
præbuit hyſſopo mixtum acetum exitij,
compenſationem regi pro melliflua niue
panis diuini, per aerem altè protendens
ſummum ſublatæ arundinis & ſpongiam vagam.
Sed poſtquã amarũ recepit potũ & ſitibũdam muriã,
vicinus morti, Perfectum eſt, vltimo a....t ſermone,
& caput inclinauit, volentiq; ceſſit morti.

καὶ ζαμενεῖς ἱερῆες, ἐπεὶ ῥεῖ δείελον ὥρῃ
ἔσιχε μηλοφάγοιο ποθάγγελον ἦμαρ ἑορτῆς,
ἐς δόμον ἀυχήσι ϑ ἐπέρρεον ἡγεμονῆ ϑ,
καὶ Πιλάτον λίσσοντο σωήλυδες ὄφρά κεν αὐτῶν,
Χριστοῦ θεσπεσίοιο, καὶ ὀψιμόρων δύο φωτῶν,
τριστῶν ποδαλυόδοντι πόδες τέμνοιντο σιδήρῳ,
μὴ καὶ ἐπὶ ξωροῖο πεπηγότα σώματα μίμνῃ,
ἕβδομον ὁππότε φέγγος ἐλεύσεται· ἦ γὰρ ἐκείνη
πᾶσιν Ἰουδαίοισιν ἀθέσφατος ἔννομος ἠὼς
φέγγεος ἑβδομάτοιο, τόφρ' ἔδεσαν γεραίρειν·
καὶ ῥαπὸς ἐγγὺς ἴκανε μιαιφόνος· ὑψιτενῆ ὃ
πρώτῳ μὲν διέτεμνεν ἀλοιητῆι σιδήρῳ
μηλιχίῳ πόδα δουρί· ὅπι ξωρῷ ὃ δεύτερον
ἄλλῳ νυκτιλόχῳ δίδυμος πόδας ἄορι κόψας,
δεύτερον ἐκπρολιπὼν ἐπισβόλον ὠκείῃ πότμῳ.
Ἰησοῦν δ' ὅτε νεκρὸν ἐσέδρακον, οἷα θανόντ ϑ,
οὐ πόδας ἤλοίησαν· ὁμόζυγας ἠδὲ χαλκῷ·
ἀλλὰ θοῶν ἀκίχητος ἀνὴρ ἀνεμώδεϊ λόγχῃ,
πλευρὴν πασιμέλουσαν ἀφειδέϊ νύξε μαχαίρῃ·
καὶ δίδυμοι λιβάδεσσιν ἀπὸ πλευροῖο τυπέντος,
πρῶτα μὲν αἷμα χύθη, μετέπειτα δ' ὕδωρ ἐκέχυτο.
ἀνὴρ δ' ὅσπις ὅπωπεν, ἑῷ πιστώσατο μύθῳ
μάρτυρα εἰλίσσων ἀπίνακτον· ἀρισονόοιο δ' ἐκείνου
ἴδμεν ὅτι ζαθέων καὶ ἐτήτυμος ἔπλετο φωνή·
ταῦτα δ' ἅπαντα πέλεσκεν, ὅπως ἔπος ἔμπεδον εἴη,
ὅ ζαθέῃ φόρμιγγι μελίπνοος ἔννεπε μολπή,
χρωτὸς ἀμωμήτοιο ποθάγγελος· ἐκ δὲν ἀπ' αὐτοῦ
κεκριμένων μελέων τετειμένον ὀστέον ἔσται·
καὶ φέρεται λόγος ἄλλος, ὃν ἔννεπε θεσπέσιος ἀνὴρ·

ὄφρα τοι

Et furentes ſacerdotes, poſtquam circa veſpertinã horã
cucurrit agniuori prænuncius dies feſti,
in domum elati affluxerunt Præſidis,
& Pilatum precabantur congregati, vt ipſorum,
Chriſti diuini, & ſerò morientium virorum
trinorum, multos dentes habẽte pedes ſecarẽtur ferro,
ne etiam in cruce fixa corpora manerent,
ſeptimum quando lumen veniet: erat enim illa
omnibus Iudæis immenſa legitima aurora
lucis ſeptimæ, quam nouerunt honorare.
Et exercitus propè acceßit ſanguinarius: altè extẽſum
primi quidem diſſecuit penetrabili ferro (verò
placidi pedem duplicem: in cruce etiam poſiti
alterius nocturni latronis geminos pedes gladio tũdens
alterum præcipitauit conuiciatorem celeri morte.
Ieſum verò quando mortuũ viderat, tanquam mortui,
non pedes percußit coniugatos conſueto ferro,
ſed currens incomprehenſibilis vir leui lancea
latus charum non parcenti vulnerauit gladio,
& geminis liquoribus ex latere percuſſo,
primũ quidem ſanguis effuſus eſt: deinceps verò diuina
Vir aũt qui vidit, ſuo confirmauit ſermone (aqua.
teſtimoniũ immotum: mente aũt optima præditi illius
ſcimus quòd diuina & vera eſt vox.
Hæc autem omnia fiebant, vt dictum firmum eſſet
quod diuina cithara ſuauiter ſpirans dixit cantus,
corporis irreprehenſibilis prænunciũ. Nullum ex ipſo
diſcretorum membrorum contritum os erit:
& fertur ſermo alius quem dixit diuinus vir:

ὄψονται εἰς ἐκεῖνον, ὃν ἔτασαν, ὅστις ὁ πάσει
ποινὴν ὀφιτέλεστον ἀμοιβάδα κέντορι λόγχης.
καὶ Πιλάτον μετέπειτα λαθὼν ἱκέτευεν Ἰωσὴφ
τάρβος Ἰουδαίων πεφυλαγμένος, ὅς ῥα καὶ αὐτὸς
ἀφραδὴς Χριστοῖο φιλήκοος ἔσκε μαθητὴς,
ἐκ στόματος θαλέοιο σοφὸν γάλα πιστὸν ἀμέλγων·
ἔρχετο ἰὼν ἱκέτευεν ἀωρόφιον γόνυ κάμπτων,
ὄρχαμον αἰτίζων νέκυα ἔνθεον· αὐτὰρ ὁ χαίρων
νεκρὸν ἀειζώοντα θεοδρέπτοις δῶκε φορῆϊ·
καὶ ποδὶ σιγαλέῳ νεκυοστόλος ἦλθεν Ἰωσήφ·
ἐγγύθι δ' ὑστάτιον σταυροῖο πεπηγμένον ἄκρον ἐρείσας
δίζυγα χαλκὸν ἔλυσεν ἀκαχμένον ὀξέϊ δεσμῷ,
καί νέκυα ἑσπώτα κατήγαγε δείελος ἀνὴρ,
φόρτον ἐλαφρίζων θεοδέγμονι κείμενον ὤμῳ·
ἦλθε δ' καὶ Νικόδημος, ὃς ἤλυθε νυκτὸς ὁδίτης
ἐς μέγαρον Χριστοῖο φυλασσομένῳ ποδὶ βαίνων,
σμύρναν ἄγων θυόεσσαν, ἐρυθραίοιο δ' κήπου
ἰνδῶνος ἀλόης δονακοτρεφὲς ἔρνος ἀφύσσης,
λίτρας τὰς καλέουσι φατιζομένῳ τινὶ μέτρῳ
ἄχρι μιῆς ζαφελῆς ἑκατοντάδος· ὧν ἅμα καρπῷ
λεπταλέαις ὀθόνῃσιν ἐμιτρώσαντο θανόντος
σῶμα πολυπλέκτῳ ἑλίκων δι' ὠδῖνι δεσμῷ,
ὡς ἔθος Ἑβραίοις ὁππότε μιβια θεσμὰ φυλάσσειν.
ἦν δὲ τις αὐτόθι τύμβος ἀερσιλόφῳ παρὰ χώρῳ,
Χριστὸν ὅπου σταυροῖο σωεκλήϊσαν ὀχῆϊ
νηλὴς ἐχθρὸς ὅμιλος· ἔλω δ' ἐνὶ γείτονι κήπῳ
τύμβος ἀδμήτοιο βαθυνομένης ὑπὸ πέτρης
γλυπτὸς ὅλος νεότευκτος· ἐν ἀλλάϊγγι δ' τύμβῳ
ἔπλω νεκρὸς ἔκειτο χυτῆς ψαμάθοιο τυχήσας,

ἀλλὰ

Videbunt eum, quem vulnerarunt, qui præbebit
pœnã serò perfectam cõpensationẽ stimulanti lanceæ.
Et Pilatum deinceps clam precabatur Ioseph
præ timore Iudæorum cautus, qui sanè & ipse
improuisus Christi audiendi cupidus erat discipulus,
ex ore diuino sapiens lac fidele mulgens,
hic abiens supplicabat domesticum genu flectens,
à principe petens mortuum diuinum: sed ille gaudens
mortuum semperuiuentem religioso dedit gestatori.
Et pede tacito mortuos transmittens venit Ioseph:
iuxta autem crucem fixum vestigium fulciens,
duplex ferrum soluit perferratum acuto vinculo,
& mortuum innixum deduxit vespertinus vir
onus leuans Deum recipienti iacens in humero.
Venit autem & Nicodemus, qui venit noctu viator
in domum Christi, cauto pede incedens,
myrrham ferens fragrantem, rubicundi etiam horti
Indicæ aloes in arundinibus crescens germen terræ
libras quas vocant nominata quadam mensura
vsq; ad magnas centum: quorum simul cum fructu
tenuibus linteis cinxerunt mortui
corpus, multiplici circumuolutionũ fragranti vinculo,
vt mos est Iudæis sepulchrales ritus seruare.
Erat aũt quoddam ibi sepulchrum sublimis collis iuxta
Christum vbi crucis concluſit repagulo (locum
immitis hostilis cœtus. Erat etiam in vicino horto
sepulchrum rudi cauato è saxo (chro
sculptũ totũ nouiter extructum: in lapidoso aũt sepul-
nõdum mortuus iacuit sepulchralem terram assecutus,

ἀλλὰ τάφε καθαροῖο φυσῶν ὀπικήπιος αὔρη,
χῶρον ἀνερρίπτζερ· ὅπι παλαιεργὸς Ιωσὴφ
Ιησοῦν ἐκόμισεν ἑῷ πεφορημένον ὤμῳ,
καὶ νέκυι ἀμίμοντα λιθώδεϊ θῆκε χαμεύνῃ,
νεκρὸν ἀειζώοντα, τειήμερον ἔνδοθι τύμβε,
σῆμα παρ' αὐτόῤῥιζον, ἀμάρτυρον ἔργον ὑφαίνων·
ὅπλι πάρ' Εβραίοισι φυλασσομένης ὁρόμον ὥρης,
γείτονα νύκτα φέρουσα παρασάββατος ἔτρεχεν ἠώς·
καὶ πάλιν ἐς δόμον ἦλθε λαθὼν ἀκίχητος Ιωσὴφ.

Τῇ ὑμῇ φαμένῃ μετὰ σάββατον ἠερίγυιε,
Μαγδαλινὴ Μαρίη φιλοδάκρυος ἐγγύθι τύμβε
πρώϊον ἴχνος ἔκαμπτεν, ὅτε σκιοειδεῖ γαίῃ
νυκτιφανὴς ἀχάραικτος ἑῴος ἤιεν ἀστήρ.
καὶ λίθον ἐδαίοιό μετοχλιδέντα θυρέτρε
ἄπλετον ἐν δαπέδῳ κεκυλισμένον, ἄχθος ἀφέρης,
καὶ τάφον ἔδρακε γυμνὸν, ὅπι βαφύφορος Ιωσὴφ
Ιησοῦν ὀλίγῃ φαμαθώδεϊ θῆκε χαμεύνῃ·
κεῖθι γυνὴ νυχίη πόδας ἄνασεν· ἀμφὶ ὃ κόλπῳ
πενθαλέον μύρον εἶχεν, ἐρημαίης ὃ χαμεύνης
ἥψατο, μασσαμένη νέκυος φύξηλιν ἀλεῖψαι·
ἀλλά μιν οὐκ ἀκίχησεν· ἐπειγομένῳ ὃ ποδίλῳ
νόσιμος εἰς δόμον ἦλθε, κατηπόωντι ὃ Πέτρῳ
ἀγγελίῃ ἑτέρῳ τε συνοδιάοντι μαθητῇ
κοίρανος ὃν φιλέεσκε, μιῇ ξυνώσατο φωνῇ
ἀμφὶ τάφοιο κενοῖο· καὶ ὡς ἔχε Πέτρος ἀκούσας,
ἔμπνοος οἰσρηθέντι ποδῶν διφήτορι ταρσῷ
ἄνδορον ἐκ μεγάροιο· καὶ ὡμάρτησε μαθητὴς
ἄλλος ὁμῶς ὅτι σῆμα, καὶ εἰς δόμον ἔτρεχον ἄμφω.
καὶ φθάμενος Σίμωνα ποδήνεμος ἦλθε μαθητὴς,

Πέτρε

sed sepulchri puri peruadens hortensis aura
locum perflabat, quò laborioſus Ioſeph
Ieſum detulit ſuo geſtatum humero,
& mortuũ non manentẽ in lapidoſum poſuit humilem
mortuũ ſemperuiuum triduanũ in tumulo (lectum
ad ſepulchrũ ſuis radicib. innitẽs nõ teſtificatũ opus te-
quia apud Iudæos obſeruatæ curſum horæ (xens,
vicinã noctem ferens initiũ Sabbati cucurrit aurora:
& rurſus domũ iuit latens incomprehenſibilis Ioſeph.

Vna autem præuertente poſt Sabbatum aurora, Ca. xx.
Magdalena Maria lugubre prope tumulum
matutinũ veſtigiũ flexit, quãdo vmbroſam per terram
noctu apparens non ſignata matutina iuerat ſtella:
& lapidem liminari tranſmotum ab oſtio
ingentem in pauimento reuolutum, pondus terræ,
& ſepulchrum videt nudum, quò onuſtus Ioſeph
Ieſum in paruum arenoſum poſuit humilem lectum:
Ibi mulier nocturna pedes ad quietẽ collocauit: in ſinu
luctuoſum vnguentũ habebat, deſertumq; lectum (aũt
attigit, inquirens mortuum fugitiuum inungere,
ſed ipſum non deprehendit: feſtinante autem pede
reuerſa in domum venit, placidoq; Petro
nuncium & altero cohabitanti diſcipulo,
Dominus quem dilexit vna communicauit voce,
de ſepulchro vacuo: & cum Petrus audiſſet
reſpirans incitato pedum indagatore tarſo
proruit è domo: & ſequebatur diſcipulus
aliꝰ ſimul ad ſepulchrũ, & ad domũ cucurrerũt ambo.
Et præueniens Simonem leuis venit diſcipulus

Πέτρε προερχομένοιο θοώτερος· ἀγχιφανὴς ὃ
ἱκάμενος παρέκυψε καὶ ἔδρακεν ἔνδοθι τύμβε
αὐτοῖς βλεφάροισι κενήεισον ὀξὺ δοκεύων
κεκλιμένας ὀθόνας χαμαιπετέας ὑφόθι γαίης·
ὁ μὲν ἔσω διέβαινε, κὴν εἰ ταχὺς ἦλθεν ὀπάων·
ἑσσόμενος δ' ὑπόδειαν ὀπίσσερος ἵκετο Σίμων,
καὶ ταχὺς ἔνδον ἵκανεν· ὑπὲρ δαπέδοιο δ' γυμνοὺς
σύζυγας ἀλλήλοις λινέας ἐνόησε χιτῶνας,
καὶ κεφαλῆς ζωστῆρα παλίλλυτον ἄμματι χαίτης,
ζωστῆρα τό ῥ' εἶπε Σύρων ὀπάδημος ἀυδή,
ἠὲ ταφαίας ὀθόνας παρακείμενον, ἀμφιλαφῆ δ'
μιν ἀδὸν αὐτόελικτον ὁμόπλοκον εἰν ἑνὶ χώρῳ·
ἦλθε καὶ ὁ πρώτος ἰὼν ὅπι σῆμα μαθητὴς,
καὶ βραδὺς ἔνδον ἵκανε λιθογλυφέος κευεῶνος·
καὶ λίθον ἀδίνητον ἐοικότα χάσματι τύμβε,
αὐτίτυπον σήειγμα χαραδραίης πυλεῶνος,
καὶ πλοκάμων τελαμῶνα, καὶ εἵματα κείμενα γαίῃ
ἔδρακε, καὶ πίσυνον ὅτι χθονίων ὑπὸ κόλπων
ἐρχνίλιν ὅτι πέζαν ὑπωλύμενος νέκυς ἔπτη.
ἔπω γὰρ δεδάασι δύω Χειρὸς μαθηταὶ
ὅτι ταχὺς μετ' ὠκύμορον αὐόσιμον ἔδαφος ἐάσας,
εἰς τεία φάεα μοῦνον ἐγέρσιμον ὕπνον ἰαύων,
νόσιμος ἐκ νεκύων ἀναβήσεται εἰς πόλον ἄστρων,
ἀκλινὲς θανάτοιο παλίλλυτα δεσμὰ πατήσας.
πυκνὰ δ' θαμβήσαντες ὀπιπτεύτῆρες ἑταῖροι,
ἀσταθέες σφετέροισιν ἐναυλίζοντο μελάθροις
ἄψοφα καλλείψαντες ἀπευθὲς ἄντυγα τύμβε.
Μαγδαλινὴ δ' ἐλέλειπτο γυνὴ φθιμένῳ σήματι μένη,
θερμὸν ἀναβλύζουσα γοήμονος ὄμβρον ὀπωπῆς,

μυρο-

Petro festinante celerior: vicinus autem
stãs inclinatꝰ introspexit, & cucurrit intra tumulum.
cõtrà intuentib. oculis vacuũ monumentũ celeriter vi-
iacentia & lintea alba supra terram: (dens
nõ quidem interiꝰ peruenit, etsi celer venit ambulans.
Sequens verò pedibus posterior venit Simon,
& celer intus venit: super pauimentum aũt nudum
coniunctas inuicem lineas animaduertit tunicas:
& capitis cingulum rursus solutum nexu capillorum,
sudarium quod dixit Syrorum popularis vox,
non sepulchralibus linteis adiacens, sed duplicatum
separatim per se inuolutum, complicatũ in vno loco.
venit & prior vadens ad sepulchrum discipulus,
& tardus venit lapidibus sculptam intra cauitatem,
& lapidem mobilem conuenientem voragini tumuli
expressum fulcimentum lapidosi ostij,
& capillorũ ligamentũ, & indumenta iacẽtia in terra
vidit, & credidit quod terrestribus è sinibus
cœlestem in regionem leuis mortuus volauit:
nondum enim didicerant duo Christi discipuli,
quòd celer post mortem irremeabili solo relicto
ad tres dies solum excitabilem somnum dormiens
redux ex mortuis ascendẽt in cœlum astrorum
ineuitabilis mortis rursus soluta vincula conculcans,
Crebrò autem admirantes spectatores socij
instabiles in suis morabantur domibus
tacitum relinquentes non luctuosi ambitum tumuli.
Magdalena verò relinquebatur mulier apud sepul-
calidum fundens flebilis imbrem faciei (chrum sola

μυρομένη ζώοντα· δι' ὑφαεῦ ὃ θυρέτρου,
ὡς ἔπι δακρυχέουσι λάλον νέκυι ἐγγὺς ἐόντα,
ἀγγελικὴν ἐνόησε σιωπείδα. τὸν μὲν ἐπ' ἄκρου
δεξιὸν ἀντικέλευθον ὑπὲρ Χριστοῖο κεφαλῆος,
μαρμαρυγὴν πέμποντα θεοειδέος ὀφθαλμοῖο
τὸν δ' ποδῶν ἄλλοσε πέζαν, ὅπη νέκυς ἦεν ἐχέφρων,
χιονέους σπινθῆρας ἀκοντίζοντα χιτῶνος.
ἀμφότεροι δ' ἐρέεινον ἔσω τύμβοιο γυναῖκα·
τίπτε γύναι ϛενάχεις; Μαείη δ' ἠμείβετο μύθῳ·
ὥς τινες ἅρπαγες ἄνδρες ἐμὸν βασιλῆα λαθόντες,
ἐννύχιοι σύλησαν· ἐγὼ δ' ἐκ οἶδα νοῆσαι
ὁππόθι μιν μετέθηκαν· ὑποστρεφθεῖσα δ' ἐκείνη,
Ιησοῦν ἐνόησεν, ὃν ἔστενεν· ἱσάμενον δ'
εἶδε, καὶ ἐγίνωσκεν ὅτι ζαθέῳ ἄλσει τύμβῳ
Χριστὸς ἔλω· καὶ ξεῖνος ἀνὴρ ἅτε κῆπον ὀλιζόων,
τίπτε γύναι ϛενάχεις; κινυρὴ ἐρέεινε γυναῖκα·
εἰπὲ τίνα ζητεῖς; Μαείη δ' ἐφθέγξατο φωνῇ
ἐλπομένη κήποιο φυτηκόμον ἄνδρα νοῆσαι·
εἰ σὺ νέκυν ζοφόεντος ἀνέφισας ἔκτοθι τύμβου·
ἔννεπε, που μετέθηκας; ἐγὼ δέ μιν ἔνθεν ἀείρω·
Ιησοῦς δ' ἀπάμειπτο χέων ἀρίδηλον ἰωὴν,
καὶ Μαριὰμ ἰάχησε· μεταστρεφθεῖσα δ' ἐκείνη,
Ραββουνὶ, κατέλεξε· Θεὸς δ' ἀνέκοψε γυναῖκα
δεξιτερὴν μέλλουσαν ἐς ἄμβροτον εἷμα πελάσσαι·
καὶ οἱ μῦθον ἔλεξεν· ἐμῶν μὴ ψαῦε χιτώνων,
ὔπω γὰρ μετὰ πότμον ἐμὸν νόστησα τοκῆϊ,
ἀλλὰ κασιγνήτοισιν ἐμοῖς ἀγόρευε μαθηταῖς·
πρὸς πατέρ' ἠμὸν εἶμι, καὶ ὑμέτερον πατέρα,
καὶ Θεὸν ὑμείων, καὶ ἐμὸν Θεὸν αὖτις ἱκάνω·

καὶ

lugens viuentem: per pellucidum autem ostium,
cũ adhuc deploraret loquentẽ mortuũ propè existentẽ
angelicam animaduertit cõiugationẽ: aliũ quidem, in
dextrum oppositum super Christi caput (summo
splendorem emittentem à diuinis oculis prædita facie,
aliũ verò pedum ad regionẽ, vbi mortuus erat tacitus,
niueas scintillas iaculantem à tunica.
Vtriq; autem interrogârũt intra tumulum mulierem:
Cur mulier gemis? Maria verò respondit sermone:
Quòd quidam raptores viri meum regem clàm
nocturni spoliârunt: ego verò non possum intelligere,
quò ipsum transposuerunt. Conuersa verò illa
Iesum animaduertit quem lugebat: stantemq;
vidit & non cognouit, quòd diuinum apud tumulum
Christus esset: & peregrin⁹ quasi vir hortũ peruadẽs,
Quid mulier ploras? luctuosam interrogauit mulierẽ:
Dic quid quæris? Maria autem sonuit vocem
putans se horti satorem virum videre:
Si tu mortuum caliginoso eleuasti ex sepulchro:
dic quò transposuisti? ego enim ipsum inde tollam.
Iesus verò respondit fundens valdè manifestam vocẽ,
& Mariam vocauit: conuersa illa,
Magister, dixit. Deus autem repressit mulierem
dextram volentem immortali vesti adiungere:
Et ei verbum dixit: Meam non tange tunicam,
nondum enim post mortem ad meum redij patrem,
sed fratribus meis dic discipulis:
Ad patrem meum vado, & vestrum patrem,
& ad Deum vestrum, & meum Deum rursus venio.

καὶ Μαριὰμ πεπότητο, καὶ ἕνδεκα μάρτυρι φωνῇ
πᾶσιν ἀσωροφοίσιν ἔπος ξυώσατε μαθηταῖς,
ὅπλι μεταχθονίῳ γυμνούμενα γῦα χιτῶνος,
χειρὸν ἴδε σίλβοντα θεοκμήτῳ πινι πέπλῳ·
καὶ οἱ ἔφη τάδε πάντα, χέων ἀντίτυπον αἴγλλω.
καὶ σκιερῷ ὅτε γαῖαν ὅλλυ ἐμέλαινεν ὁμίχλης
ἀκλινέες δὲ θύρετρα συνεκλήϊσαν ὀχῆες,
ἔνθόδι φωλάδοντες ἐναυλίζοντο μαθηταὶ,
ὡς πτερὸν ἢὲ νόημα μετάρσιος εἰς μέσον ἔστη
μητρωθεὶς ἑτάροισι, καὶ ἔννεπε· σώνομος ὑμῖν
εἰρλύη· καὶ ἄελπτον ἔπος βραχὺ τῆτο βοήσας,
δείξε πόδας καὶ χεῖρας ὁμηγερέεσσι μαθηταῖς
ἥλοτύπτους, πλαγίῳ τε νεάτατον· ὀψιφανῆ δ'
κοίρανον ἀθρήσαντες ἐγήθεον αὖτις ἑταῖροι,
καί σφιν αὖαξ ἀγόρδε τὸ δεύτερον ὀξέϊ μύθῳ·
εἰρλύη πάλιν ὔμμι· καὶ ὡς τετράζυγι κόσμῳ
πέμψεν ἐμὸς γλυέτης με, καὶ ὑμέας αὐτὸς ἰάλλω.
εἶπε· καὶ ἀμβροσίων στομάτων φύσημα πταίνων,
χεῖλος ἀναπτύξας βιοτήσιον, εἶπε μαθηταῖς·
ἅγνὸν Πνεῦμα δέχεσθε, καὶ ὧν μερόπων ἐνὶ γαίῃ
δυσεβίῃ ἀφέητε βιοπλανὲς ἄχθος ἀνάγκης,
ἀμπλακίης ἄμνηστος ἐπιρρανὶς λύσις ἔσται.
ὧν δ' πάλιν κρατέοιτε βροτῶν ἀλιτήμιον ἄτην,
ἔργα βίε σφαλερῆο μένει πεπεδημένα δεσμῷ.
Θωμᾶς δ' ἐνδομύχων ἀπελείπετο μὲν ἑταίρων,
ἀγχιφανὴς ὅτε πᾶσι δ' ἠέρος ἦλθεν Ιησοῦς
κοίρανος ἰωεμόφοιτος, ἀμάρτυρον οἶμον ἀμείβων.
καὶ οἱ ὀπιπτῆρες ἐπεφθέγξαντο μαθηταὶ,
κοίρανον ὡς ἐνόησαν· ὁ δ' θρασὺ χεῖλος ἀνοίξας,

ἔννεπε

Et Maria volabat & vndecim testificanti voce
omnib.contubernalib.verbũ communicauit discipulis,
quòd terrestri nudatum membris à tunica
Christũ vidisset splẽdẽtẽ à Deo laborato quodã pallio:
& ei dixit hæc omnia,fundens oppositum splendorem.
Et vmbrosam quando terram totã nigrefecerat caligo,
immoti & fores conclusissent vectes,
vbi delitescentes commorabantur discipuli,
sicut ala vel cogitatio sublimis in medium stetit,
cinctus sociis,& dixit:Communis vobis
pax:& insperatum verbum breue hoc clamans,
monstrauit pedes & manꝰ simul cõgregatis discipulis
clauo traiectas,& latus recẽs vulneratũ: serò apparen
Dominum videntes lætati sunt rursus socij, (tem aũt
& ipsis rex dixit iterum celeri sermone:
Pax rursus vobis:& sicut quadriiugo mundo
misit meus pater me,& vos ipse mitto:
dixit:& immortalis oris flatum tendens,
labia aperiens vitalia,dixit discipulis:
Spiritum S.recipite,& quorum hominum in terra
impietatem dimiseritis in vita errans onus necessitatis
peccati obliuione deleta cœlestis solutio erit:
quorũ verò rursus tenueritis hominũ peccatricẽ noxã
opera vitæ errantis manent ligata vinculo.
Thomas autem intus latentibus deerat solus sociis,
vicinus quando ad omnes per aerem venit Iesus
dominus per aerem ambulans non testificatã semitã al-
Et ei spectatores dixerunt discipuli, (ternans
dominum q̃ vidissent:ille verò audax labium aperiens

ἔνιεπε μῦθον ἄπτερον, ἐπεὶ βραδυδινεῖ μύθῳ
μαρτυρίης ἄγαμπτον ἐδίζετο μείζονα πειθώ·
εἰ μὴ χεῖρας ἴδοιμι, βαθυνομένον τε σιδήρῳ
πήξω δάκτυλον ἄκρον ἐς ὀξυτόρων τύπον ἥλων,
καὶ παλάμην γλαφυρὸν χρὸς πλευρὸν πελάσσω,
ἤποτε πιστώσομαι· θεοφραδέες δὲ μαθηταὶ
ὀγδοάτης μετὰ φέγγος ἐπήλυδος ἠερίης,
πάντες ἔσαν σοιχηδὸν ἔσω κρυφίοιο μελάθρου,
φειδὼ Ἰουδαίων πεφυλαγμένοι ὄγκον ἀπειλῆς·
ἀγομένοις δ' ἅμα τοῖσι σιωπῇ ἕζετο Θωμᾶς,
ὃν Δίδυμον καλέσαντο, διώνυμον· ἀπροϊδὴς δὲ
Χριστὸς ἔσω μεγάροιο θοῶν ἀνεμώδεϊ ταρσῷ,
ἄπτερος, ἀγχιθέων ἀνεφαίνετο μέσος ἑταίρων·
καὶ τριτάτῃ παλίνορσος ἀΰσατο ἠδάδι φωνῇ·
εἰρήνη πάλιν ὔμμι· καὶ εἶπ' ἐνὶ πάντας ἑλοῦσα,
Θωμᾶν ἀντικέλευθον ἀμείβετο μάρτυρι μύθῳ·
δός μοι δεῦρο πέπον, σέο δάκτυλον, ὄφρα πελάσσω
μάρτυρ' ἀναμφήριστον ἐς ὀξυτόρων τύπον ἥλων.
καὶ παλάμας ἑκάτερθεν ἐμὰς ἴδε· δεξιτερὴν δὲ
πλευρῆς χεῖρα τάνυσσον ἐμῆς ἀντάγγελον ἕλκης,
καὶ τὸν ἧθος ἄπιστον ἀναίνεο· πιστότερον δὲ
εἰς ἐμὲ διπλόος ἔσσο, καὶ εἰσορόων, καὶ ἁφάσσων.
Θωμᾶς δ' ὑστερόμητις ἀμοιβάδα ῥήξατο φωνὴν·
κύριός μου ὁ ἐμέτερος, καὶ ἐμὸς θεός· εἶπε καὶ αὐτὸς
Ἰησοῦς Διδύμοιο νόον διχόμητιν ἐλέγχων·
πείθεαι ἀθρήσας με, καὶ ὄμμασι δέξαο πειθώ·
κεῖνοι μᾶλλον ἔασι μακάρτεροι, οἱ μὴ ἰδόντες,
μείζονα πίστιν ἔχουσι, καὶ ἁ χατέουσιν ὀπωπῆς.
ἀλλὰ καὶ θαύματα πολλὰ σοφῶν πρὸ πάροιθεν ἑταίρων

Ἰησοῦς

dixit sermonem incredulũ, quia tardo ad motũ verbo
testimonij inflexilẽ quærebat maiorem persuasionem:
Nisi manus videam, profundam autem ferro
fixero digitum summũ acutè fixorũ in formã clauorũ
& manum cauato lateri admouero,
nunquam crederem. Diuiniloqui autem discipuli
octauæ post lucem aduenientis auroræ
omnes erant ordine intra occultam domum,
horridum Iudæorum vitantes fastum minarum.
Congregatis aũt simul his conuictor sedebat Thomas,
quem Didymum vocârunt binominẽ: Improuisus autẽ
Christus intra domum ruens veloci pede
sine alis, diuinos apparebat medius inter discipulos,
& tertia reciprocus sonuit consueta voce:
Pax rursus vobis: & simul omnes relinquens
Thomam vicinum allocutus est testificante sermone:
Da mihi huc amice tuum digitum vt adiungam
testem indubitatum in acutè fixorum typum clauorũ,
& manus vtrinq; meas vide: dexteram autem
in latus manũ extẽde meæ ſpõtaneũ nunciũ cicatricis,
& tuos mores incredulos renue: magis credens etiam
in me dupliciter sis: & videns & tangens.
Thomas autem pòst sapiens responsiuam rupit vocẽ:
Dominus meus & meus Deus: dixit & ipse
Iesus, Didymi mentem ancipitem reprehendens:
credis viso me & oculis recepisti persuasionem:
illi sunt beatiores, qui non videntes
maiorem fidem habent, & non indigent oculis.
Alia verò miracula multa sapientibus coram sociis

Ιησῦς ἐτέλεσε, πολύτροπα σήματα φαίνων.
μάρτυς ἀληθείης τάδε ἔγραφε θεσπεσίῃ βίβλῳ,
ὃς τάδε πάντα χάραξε, θελήμονι κάλλιπε σιγῇ.
ταῦτα δὲ πάντα πέλει τετυπωμένα μάρτυρι βίβλῳ,
ὄφρα κε πίστιν ἔχητε βιοσσόον, ὅτι τοκῆος
Χριστὸς ἀειζώοιο θεοῦ γόνος ἐστὶν Ιησοῦς·
ὑμῖν δὲ πιστευομένοισιν ἐπουρανίης χάρις ἀρχῆς,
ζωῆς θεσπεσίης αἰώνιός ἐστιν ἀμοιβή.

Τὸ τρίτον ἄμβροτον εἶδος ἑοῖς ἀνέφηνε μαθηταῖς
Χριστὸς ἀσιγήτοιο πέρην Τιβεριάδος ἅλμης·
ἧστο δ' εἶδος ἔφηνεν· ἔσω κρυφίοιο μελάθρου
Πέτρος ἦεν, ὃ πρόσθε βοώμενος οὔνομα Σίμων,
καὶ σοφὸς Ανδρείας ὁμογάστριος ὃς πάρος Πέτρου,
καὶ δοχαλοὶ δύο παῖδες ἁλιπρεφέος Ζεβεδαίου,
καὶ Θωμᾶς μετ' τοῖσι διώνυμος. ἦσαν δὲ καὶ αὐτὸς
Ναθαναὴλ, ἕτεροί τε δύω θεοπειθέες ἄνδρες·
καί σφιν ἀγειρομένοισι λίνον πλόκος ἔννεπε Σίμων·
ἔρχομαι ἰχθυόεσσαν ἐς ἠϊόνα πόντιον ἄγλην·
καὶ οἱ μῦθον ἔλεξαν ὁμήλυδες ἀπαλιῆες·
σὺν σοὶ ἐς ἰχθυόεντα χυτῆς ἅλὸς ἔργα καὶ ἡμεῖς
ἴομεν ξύμπαντες ὁμήλυδες· ἐκ δὲ μελάθρου
ἀμφιλαφεῖς ῥώοντο καὶ ἀγχίπορα κῦμα λίμνης
νηὸς ἐπεμβαίνοντες, ἐπέπλεον· ἐννύχιον δὲ
ἔδρην ἁλιτρύτῃσι θωωήσατο χερσὶ πέζειν
ἑσμὸς ἅπας· καὶ πυκνὰ παλιμπετὲς ἄχυτο Σίμων
χερσὶν ἐπ' ἀμφοτέρῃσιν ὑπλωέμιον λίνον ἕλκων·
καὶ ῥοδέης ἀκτῖσιν ὅτε ζόφον ἔρσεν ἠώς,
Χριστὸς εὐκροκάλοισι παρ' ἠόσιν ἵσατο πόντου
πρώϊον ἴχνος ἄγων ὀπιδήμιον ἠθάδι λίμνῃ,

Iesus perfecit, varia signa ostendens,
testis veritatis quæ scripsit diuino in libro,
qui hæc omnia signauit, volenti prætermisit silentio:
Hæc verò omnia sunt expressa testificante libro,
vt fidem habeatis vitam seruantem, quòd patris
Christus semper viuentis Dei filius est Iesus:
vobis verò credentibus cœlestis donum principatus
vitæ diuinæ æterna sit retributio.

Tertiò immortalẽ formã suis manifestauit discipu- (lis
Christus resonans trans Tiberiadis mare:
sic verò formam ostendit: intra occultam domum
Petrus erat, prius vocatus nomine Simon,
& sapiens Andreas vterinus qui erat Petri,
& celeres duo filij ex mari viuentis Zebedæi,
& Thomas cum his binominis: erat verò & ipse
Nathanael, & alij duo Deo credentes viri.
Et ipsis congregatis retia plicans dixit Simon:
Vado ad piscosam consuetam marinam capturam,
& ei sermonem dixerunt comites piscatores,
Tecum ad piscosa fusi maris opera & nos
vadimus omnes comites: è domo autem
conferti mouebantur, & vicini aditum lacus
nauim ingredientes, nauigârunt: per noctem verò
nihil in mari laborantibus potuit manibus capere
cœtus omnis, & crebrò identidem molestabatur Simõ
manibus ambabus leue rete trahens.
Et roseis radiis quando caliginem diuiserat aurora,
Christus pulchros lapides habens ad littus stetit maris
matutinũ vestigiũ ducens peregrinũ ad consuetũ lacũ

οἷα βορῆς χατέων ἁλιδινέϑ· ὑδὲ μαθηταὶ
δερκόμενοι γίνωσκον ὅτι σχεδὸν ἦεν Ιησοῦς.
ὑγροβίους δ' ἐρέεινεν ἐθήμονας ἰχθυολῆας·
πῶτα τελεστιγόνοιο κομίζετε δεῖπνα θαλάσσης
παῖδες ἁλὸς θρηστῆρες· ἀμειβόμενοι ὃ μαθηταὶ
ὐδὲν ἔχειν ἀνένυδρον, ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
ἰχθυόλῳ χαλάσαντες ἐκηβόλα δίκτυα πόντῳ,
βάλλετε φοιταλέης παρὰ δεξιὰ νηὸς ἑτοίμως·
καὶ λίνα κολπώσαντες εἰς ἀμφίβληστρα πεσόντα,
πόντιον αὐτοκύλιστον ἀνείρυον ἄσσετον ἐσμὸν,
ἰχθύας ἐνδομύχους χαροπῆς βυτάρμονας ἅλμης·
ὄκκε ὃ δένδρεον εἶχον ὑποβρύχιον λίνον ἕλκειν
πληθύϑ ὑπ' ἰχθυόεντος ὑδρηλῷ πολυχανδέϊ φόρτῳ·
καὶ διερῷ Σίμωνι βυθὶς διφήτορι πόντου,
κοίρανϑ ὃν φιλέεσκε συνέμπορϑ, εἶπε μαθητὴς·
αὐτὸς ἄναξ πέλενδετϑ· ὁ ὃ σχεδὸν ἐγγὺς ὀρέσας,
εἵματα δαιδαλέῳ λαγόνας μιτρώσατο Σίμων,
καὶ λινέῳ πεπύκασο πολυτρήτῳ χρόα πέπλῳ,
πόντιον ἀμφίβλημα περὶ γλουτοῖσιν ἑλίξας,
δέρμα, τό ῥ' διδύμων κεχαλασμένον ἐς κύτα μηρῶν
ἰχθυόλοι φορέουσιν ἀθηήτου σκέπας αἰδοῦς·
γυμνὸν γὰρ δέμας εἶχεν ἐς ἠόνα δίκτυον ἕλκων·
καὶ ταχὺς εἰς ῥόον ἅλτο, καὶ ἠθάδα πόντον ἀμείβων,
χεῖρας ἐρετμώσας, κεφαλὴν εἰς ὕψϑ ἀείρων,
ποσσὶν ἀμοιβαίοισιν ὀπίσσερον ὦθεεν ὕδωρ.
ἀκτῆς δ' ἐγγὺς ἵκανε δεκαδόχον ἠόνα βαίνων,
Ιησοῦς ὅτι μίμνε δεδεγμένϑ· οἱ ὃ δὴ ἄλλοι
εἰν ἑνὶ πάντες ἵκοντο μιῆς ὅπι νηὸς ἑταῖροι,
ἑσσόμενον σύροντες ἐν ὕδατι δίκτυον ἄγρης.

tanq̃ cibo indigens qui in mari voluitur: neq; discipuli
videntes cognouerunt, quòd propè erat Iesus.
Viuentes in locis humidis verò interrogauit consuetos
aquatilẽ prolifici afferte cœnam maris, (piscatores:
pueri maris ministri: respondentes autem discipuli
aliquid se habere abnuebant: rex verò respõdit verbo:
In piscosum relaxantes procul iacta retia mare
mittite impetuosæ ad dexteram nauis promptæ.
Et vela curuantes in retia cadentia
marinum per se volutum sursum traxerunt immensum
pisces intus latentes cærulei saltatores maris. (cœtũ,
Non amplius verò robur habebãt submersũ rete trahe
præ copia piscium profundo multũ capiente onere, (re
Et madido Simoni profundi indagatori maris,
Dominus quem dilexit comes dixit discipulus,
ipse rex est hic: ille verò propè prosiliens
veste varia lumbos cinxit Simon,
& lineo tectus est multifore circa corpus pallio,
marinum indumentum circa nates voluens
corium, quod geminorum demissum ad sinus femorum
piscatores gestant occultorũ munimentũ pudendorũ:
nudum enim corpus habebat, in littus rete trahens:
& celer in pontum insiliit, & consuetũ mare transies
manibus remigans, caput in altum attollens,
pedibus alternantibus posteriorem trusit aquam,
ad orã aũt propè venit, Deũ recipiens littus scandens,
Iesus vbi mansit receptus: alij verò
simul omnes venerunt vna in naui socij,
sequens trahentes in aqua rete capturæ:

ἐγγὺς ἦλω τῆμεκῆς ὃ ἁλὸς πλόος ἔκτοθι γαίης,
ἀλλὰ διηκοσίοις ἐνὶ πήχεσι κύματος ὁλκῷ
ἀφρὸν ἀνηκόντιζον ἐς ἠόνα δυάδες αὖραι,
γείτονος αἰγιαλοῖο τεθρραμμένοι ἠέρσῃ.
καὶ χθονὸς ὡς ἐπέβησαν ἐπ' ἠόνι διψάδος ἀκτῆς,
πυρκαιλιὴ φλογόεντι μαραινομένην ἴδον ἀτμῷ·
αὐθρακιῆς δ' ἐφύπερθεν ἐπ' ὀφρύσι κείμενον ἰχθῦν
ὀπτὸν, καὶ νέον ἄρτον· ἄναξ δ' ἐκέλευε μαθηταῖς·
ἔνεγκατε νῦν βυθίων νεπόδων ἑτερόζωον ἄγρην,
ὅσσους ἐκ λαγόνων ὀπάσατε φορβάδος ἅλμης.
καὶ διεροῖσι πόδεσσι θοῶν ἀνέβήσετο Σίμων,
χερσὶν ὁμοδενέεσσιν ὅτι χθόνα δίκτυον ἕλκων,
ἔγκυον ἁλλομένων νεπόδων ὀπιβήτορι παλμῷ
μηκεδανῶν· καὶ νῶτα κεκυφότα τείρετο Σίμων
πάντοθεν ἰκμαλέης ἀγέλης ἑκατοντάδα σύρων,
οἷσιν ὁμοπλεκέεσσιν ἐπέσχεθον ἰχθύες ἄλλοι
σὺν τρισὶ πεντήκοντα, καὶ ὑ λίνον ἔνδοθι πόντου
ἄχζετο, τοσσατίων νεπόδων βεβαρημένον ὁλκῷ.
ὑ τότε τολμήσας τὶς ἀνὴρ ὁμόφοιτος ἑταίρων
ἀντωποῖς βλεφάροισι Θεὸν παρεόντα δοκεύων,
τίς τελέθεις; ἐρέεινε· καὶ ὑ θρασὺς εἴρετο Σίμων,
ἐγγύθι γινώσκων ὅτι κοίρανος ἦεν Ἰησοῦς·
καί σφιν ἄναξ παρέθηκε φέρων τρεμιήκελον ἰχθῦν,
ἰχθῦν, καὶ νέον ἄρτον· ἑοῖς δ' ἐκέλευε μαθηταῖς·
δεῦτε πάλιν δαίνυσθε μιῆς ὑπὸ κύκλα τραπέζης
ὀπταλέῳ ἀδόκητον ἐθήμονα δαῖτα θαλάσσης.
τοῦτο πάλιν τέτον ἄλλο ἐφαίνετο πᾶσι μαθηταῖς
Ἰησοῦς μετὰ θεῖον ἐγέρσιμον ὕπνον ὀλέθρου,
νόστιμος ἐκνεκύων, χθονίους καθυμῶνας ἐάσας,

ὑπὸ

non enim erat magna maris nauigatio à terra,
ſed ducentos cubitos fluctuum tractu
ſpumam eiaculabantur, ad littus furentes venti
vicinæ oræ maritimæ circumſperſæ rore.
Et cum conſcendiſſent in littus ſitibundæ regionis
rogum flammeo marceſcentem viderunt æſtu:
ſuper autem prunas in ſuperciliis poſitum piſcem
aſſum, & recentem panem. Rex verò iußit diſcipulis:
Afferte nunc profundorum piſcium diuerſam capturã
quos ex ſinibus cepiſtis fœcundi maris.
Et madidis pedibus ruens aſcendit Simon,
manibus æqualiter robuſtis in terram rete trahens
refertum ſalientium piſcium agili vibratione
oblongorum: & dorſo curuato affligebatur Simon
vndiq; humidi gregis centum trahens,
quibus complicatis inhærebant piſces alij
cum tribus quinquaginta: & non rete in mari
ſcindebatur tantorum piſcium grauatum tractu.
Non tunc audens aliquis vir comes ſociorum
oppoſitis oculis Deum præſentem videns,
Quis es? interrogauit: nec audax quæſiuit Simon.
cominus cognoſcens quòd Dominus eſſet Ieſus.
Et ipſis rex appoſuit ferens oblongum piſcem,
piſcem & nouum panem: ſuis autem iußit diſcipulis:
Adeſte rurſus conuiuemini vnius ſub circulo menſe
aſſum inexpectatum conſuetum conuiuium maris.
Hoc rurſus tertium aliud oſtendit omnibus diſcipulis
Ieſus poſt diuinum excitabilem ſomnum mortis,
redux ex mortuis terreſtres receſſus relinquens.

ἠθάδ☉ ἰχθυότοιο πέρλω Τιβερήιδ☉ ἅλμης
εἰλαπίνης ἔψαυσε· καὶ εἰν ἑνὶ πάντας ἑάσας
ἰχθυόεν μετ᾽ δεῖπνον ἀδαιτρεύτοιο τραπέζης,
ἀγχιπόρῳ Σίμωνι θεηγόρον ἴαχε φωνλὼ·
Σίμων, γνήσιον ἔρν☉ Ιωάνναο τοκῆ☉,
συμμιγέων ἐμὲ μᾶλλον ὅλων ἑτάρων ἀγαπάζεις;
καί οἱ Πέτρ☉ ἔφη· ναὶ κοίρανε, καὶ σὺ δὲ θυμῷ
οἶδας ὅσον φιλέω σε, καὶ ὐ μύθοιο χατίζεις·
καὶ ζαθέοις στομάτεσσιν ἄναξ ἐπετέλλετο Πέτρῳ·
βόσκε μοι ἔμφρονας ἄρνας ἀσιγήτῳ σέο ῥάβδῳ·
Ιησῦς δ᾽ ἐρέεινεν ἀμοιβάδι Πέτρον ἰωῇ·
Σίμων, ἀγλαόπαιδ☉ Ιωάνναο ηὐέθλης,
μᾶνον ὁμοζυγέων φιλέεις ἐμὲ μᾶλλον ἑταίρων;
καὶ πεπάσας βασιλῆι τοδ᾽ δεύτερον ἀνθερεῶνα
ἀνδρομέης ἀγέλης ἀλιεὺς ἐφθέγξατο Σίμων·
ναί βασιλεῦ· σὺ ϝ᾽ μάρτυς ἐμῆς φρενός· οἶδα καὶ αὐτὸς,
ὅσον ἐγὼ γλυκὺ φίλτρον ἀθέσφατον εἰς σὲ κομίζω·
καὶ πινυτῷ παλίνορσ☉ ἄναξ μυθήσατο Πέτρῳ·
ἡμετέρων ποίμαινε νοήμονα πῶεα μήλων.
Ιησῦς δ᾽ ἀῤῥαδὲ παλίσυντον ἠθάδα φωνλὼ·
πατρὸς Ιωάνναο θεοδέ☉ ἔκγονε Σίμων·
ἀσφαλέως ποθέεις με πολὺ πλέον ἠέπερ ἄλλοι;
καὶ θρασὺς ἄχνυτο Πέτρ☉ ὅπ τεῖτον εἶπεν Ιησῦς·
μᾶλλον ἐμῶν ἑτάρων με φιλοσόργων ἀγαπάζεις;
Ιησῦν δ᾽ ἀπάμειπτο κατηφείι Πέτρ☉ ἰωῇ·
πάντα σὺ γινώσκεις ὅσα μήδομαι ὄρχαμε κόσμε,
καὶ νοέεις φιλότητ☉ ἐμῆς ἀτίνακτον ὀχῆα,
οἷον ἔχων φιλέω σε· Θεὸς δ᾽ αὐτίαχε μύθῳ·
οὐρανίῃ ποίμαινε καλαύροπι μῆλα καὶ ἄρνας·

κυείζωρ

consuetum pisces nutriens trans Tiberiadis mare
epulum attigit: & simul omnes relinquens
piscosum post conuiuium indiuisæ mensæ
vicino Simoni diuinam sonuit vocem:
Simon, legitimus ramus Ioannis patris
promiscuis me magis omnibus sociis diligis?
Et ei Petrus dixit: Ita domine, & tu animo
nouisti quantum diligam te, & non sermone indiges.
Et diuino ore rex præcepit Petro:
Pasce mihi prudentes agnos non tacente tuo baculo:
Iesus autem interrogauit compensante Petrum voce:
Simon claros liberos habentis Ioannis ex genere
solum coniunctis diligis me magis sociis?
& soluens regi secundò mentum: id est, os,
humani gregis piscator respondit Simon:
Etiam rex: ta verò testis meæ mentis, scis & ipse
quantũ ego dulcem amorẽ immensum erga te portem.
Et prudenti reciprocus rex dixit Petro:
nostrarum pasce intelligentes greges ouium.
Iesus autem dixit rursus motam consuetam vocem:
Patris Ioannis pij fili Simon,
certo amas me multo plus quàm alij?
Et audax molestabatur Petrus q, tertiò dixisset Iesus:
magis meis sociis me animo beneuolo diligis?
Iesu autem respondit subtristi Petrus voce:
omnia tu nosti quæ cogito princeps mundi,
& intelligis amoris mei immotum repagulum
quale habens diligam te. Deus aũt respondit sermone:
cœlesti pasce baculo pastorali oues & agnos.

κνεί̈ζων ἔπ Πέτρε, τελῶ ἐζώννυσο μίτρῳ,
καὶ ποδὸς ἴχν☉ ἔκαμπτες, ὅπη μενέαινες ὁδὸν εἰμὶ
ὀψὲ ὃ γήρᾳ σκῳ, τανύσεις σέο χεῖρας ἀνάγκη,
καί σε περισφίγξουσιν ἀφειδέες ἀνέρες ἄλλοι
εἴς πνα χώρον ἄγοντες, ὃν οὐ σέο θυμὸς ἀνώγει·
εἶπε προθεσπίζων θανάτῳ τέλ☉ ἴδμονι φωνῇ,
οἵῳ Πέτρ☉ ἔμελλε θανὼν, βασιλῆα γεραίρειν·
καὶ σοφίης πλήθοντι Θεὸς πάλιν ἔννεπε Πέτρῳ·
ἄρνας ἐμοὺς ποίμαινε σαόφρονας ἄνθεσι βίβλων.
καῖ οἱ Χριστὸς ἔλεξεν· ἑφέσπεο· καὶ τότε βαίνων
ἐν☉ παλιζομένης ἐπτοίνετο κύκλον ὀπωπῆς
Σίμων αἰολόμητις· ὀπισθόντο ὃ ταρσῷ,
κοίρανο☉ ὃν φιλέεσκεν, ὀπίτερον οἶδε μαθητὴν,
ὃς καὶ δαινυμένοιο θεηγόνο☉ βασιλῆο☉
λοξὸς ὑπὲ στέρνοιο πεσὼν, φιλοπευθέϊ μύθῳ
Ἰησοῦν ἐρέεινε δαήμονα· τίς πέλεν αὐτῆς
ὃς σε θεοστυγέεσσιν Ἰουδαίοις προδιδώσει;
τοῦπον ἰδὼν τότε Πέτρ☉, ἀνείρετο· καὶ τί τελέσσει
οὗτος ἐμὸς συνάεθλ☉; ἄναξ δ' ἰδίῳ παπε μύθῳ·
εἰ μιν ἕως ἔλθοιμι λιλαίομαι ἐνθάδε μίμνειν,
πρὸς σὲ τί τοῦτο πέλει; σύ μοι ἕσπεο· καὶ λόγ☉ οὗτος
γνωτῶν ἐξ ἑτάρων κρυφίῃ κηρύσσετο φωνῇ,
ἀμχήεις, ὅτι κεῖν☉ ἀνικήτοιο μαθητὴς
οὐ ξυνὸν θανάτῳ τέλ☉ ὄψεται. ὁ μὲν Ἰησοῦς
ἔννεπεν· ὁ βιότῳ νοσφίσεται, ἀλλ' ὅτι μοῦνον,
εἰ μιν δεῦρο μένειν ἔτι βούλομαι, εἰσόκεν ἔλθω,
πρός σε τί τοῦτο πέλει; τί πρὸ δεῖαι; οὗτος ὁπωπῇ
ἀθρήσας ὁμόφοιτ☉ ἀλήμον☉ ἐκτὸς ἀκοιτῆς,
ἔργων θεσπεσίων ὁπιμάρτυρός ὅστις μαθητὴς.

καὶ

adolescens adhuc Petre tua cingebaris fascia,
& pedis vestigium flectebas quò volebas ire:
serò autem senescens, extendes tuas manus violentia
& te circum constringent immites viri alij
in quendam locũ ducentes, quẽ tuus animus non iubet.
Dixit vaticinans mortis finem scienti voce
qua Petrus futurus erit moriens regem honorare:
Et sapientia pleno Deus rursus dixit Petro:
Agnos meos pasce prudentes floribus librorum:
& ei Christus dixit, sequere: & tunc incedens
retrouersorum dirigebat circulum oculorum
Simon varij consilij: insequentem autem pede
Dominus quem dilexit posteriorem vidit discipulum,
qui & cœnante à Deo genito rege
obliquus supra pectus cadens, sciscitante sermone
Iesum interrogauit scientem, quis est vir
qui te Deo exosis Iudæis tradet?
hunc videns tunc Petrus, interrogauit: Et quid faciet
hic meus cõmilito? rex verò increpauit eum sermone:
Si ipsum donec veniam desidero hic manere
ad te quid hoc spectat? tu me sequere, & sermo hic
consanguineis ex sociis occulta prædicabatur voce
glorioſus quòd ille insuperabilis discipulus
non cõmunis mortis finem videbit: non quidem Iesus
dixit, non vita priuabitur, sed quòd solùm
si ipsum hîc manere adhuc volo donec veniam,
ad te quid hoc spectat? quid interrogas? hic oculis
aspiciens comes errantem extra famam,
operum diuinorum testificans est discipulus,

καὶ νοέων τάδε πάντα, κατέγραφε θέσπιδι βίβλῳ,
ἀλλὰ δὴ θαύματα πολλὰ σοφῇ σφρηγίσατο σιγῇ
μάρτυς ἐτητυμίης, τάσσε λῦσεν αὐτὸς Ἰησοῦς·
ὅσσα καθ' ἕν στοιχηδὸν ἀνὴρ βροτὸς αἶκε χαράξῃ,
βίβλους τοσσατίας νεοτευχέας, οὐδὲ καὶ αὐτὸν
ἔλπομαι ἀγλαόμορφον ἀτέρμονα κόσμον ἀεῖραι.

ΤΕΛΟΣ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ τῦ Θεολόγυ

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ.

Γρηγορίυ τόνδ' εἰμὶ· τετρασιχίῳ δ' φυλάσσω
γνώμας πνευματικᾶς, μνημόσυνον σοφίης.

Πρᾶξιν θεωρίης, ἢ θεωρίαν;
ὄψις τελείων ἔργον· ἡ δ' πλειόνων.
ἄμφω μέν εἰσι δεξιαί τε, καὶ φίλαι.
σὺ δ', θεὸς ᾧ πέφυκας, ἐντείνυ πλέον.
Ἠρετό με τὶς θεόβλημα τῦ ἐκ πνεύματ[ος]·
ἦν καθαρθεὶς εἶπον. ἀλλὰ σωφρονῶ.
ἦν καθαρθεὶς, νυνὶ δ' δεῖ καθαρσίων.
μῦρον δοχεῖον σαθρὸν οὐ πιστεύεται.
Μήτ' ἀντίτεινε πᾶσι, μήθ' ἕπυ λόγοις.
ἀλλ' οἷς ὄπισθε, καὶ ὅσον καὶ πλησίον.

Θεοῦ

& intelligens hæc omnia conscripsit diuino in libro.
Alia autẽ miracula multa sapienti obsignauit silentio
testis veritatis, quæ perfecit Iesus:
quæ particulatim ordine vir mortalis si conscriberet,
libros tot recens factos neq; ipse
opinor splendidæ formæ rotundus mundus caperet.

FINIS.

GREGORII NAZIANZENI Theologi

SENTENTIOSA TETRASTICHA.

Gregorij labor sum: Quadricarmen verò seruo
Sententiis spiritualibus, monimentum sapientiæ.

ACtiuámne vitam præponeres, an cõtemplatiuam?
visio perfectorum hæc opus est: illa verò plurium.
ambæ quidem sunt commodæq; & amicæ.
tu verò ei, cuinam aptus es, attende magis.
Interrogauit me qdam quæstionẽ ex iis quæ de spiritu:
si purgatus fueris inquam, sed sum prudens.
si purgatus fueris: nunc verò opus est expiationib.
vnguentum vasi putrido non creditur.
Neq; repugna, neq; assentire omnibus sermonibus
sed iis quos didiceris, & quantum & quando.

Θεοῦ ϑ πλεῖον ἐξέχῃ, ἢ φερῃάτει.
λόγῳ παλαίει πᾶς λόγ⊙, βίῳ ϑ τίς;
Μὴ διδάσκειν, ἢ διδάσκειν τῷ ϑπῳ.
μὴ τῇ μὲν ἕλκειν, τῇ δ' ἀπωθεῖσθαι χεροῖν
ἧττον δείσῃ τὸ λέγειν, φέρῃπων ἃ δεῖ.
γραφὶς διδάσκει τὸ πλέον τοῖς ἐκτύποις.
Ὑμῖν λέγω μάλιστα τοῖς τοῦ βήματ⊙,
ὀφθαλμὸν εἶν) μὴ σκότους πεπλησμένον.
μὴ καὶ φερέσβοι τοῦ κακοῦ φαινώμεθα.
εἰ γὰρ τὸ φῶς τοιοῦτον, τὸ σκότ⊙ πόσον;
Ἄφωνον ἔργον κρεῖσσον ἀφεήκτου λόγου,
βίου μὲν οὐδεὶς πώποθ' ὑψώθη δίχα.
λόγου ϑ πολλοὶ τοῦ καλῶς φοφουμένου.
οὐ γὰρ λαλούντων, εὖ βιούντων δ' ἡ χάρις.
Δῶρον Θεῷ κάλλιστόν ἐστιν ὁ ϑπ⊙,
κἂν πάντ' ἐνέγκῃς, οὐδὲν οἴσεις ἄξιον.
ὃ καὶ πένης δίδωσι, τοῦτο φέρφερε,
μίσθωμα πόρνης, ἁγνὸς οὐ μισθοῦται.
Μηδὲν ποτ' ἄξῃ μὴ ϑ τῶν μικρῶν Θεῷ.
Θεοῦ γάρ ἐστιν εἶν λαβεῖν. τί οὖν λέγων
κλέπτεις τὰ σαυτοῦ, μὴ δοὺς; καινοῦ χρέους,
Ἀνανίας σε πειθέτω, σάπφειρά τε.
Πανήγυριν νόμιζε τὸν δὲ τὸν βίον,
ἢν φεαγματεύσῃ, κέρδ⊙· ἀντάλλαγμα γὰρ
μικρῶν τὰ μείζω, καὶ ῥέοντ' ἀϊδίων·
ἢν δ' αὖ παρέλθῃ, καιρὸν ἄλλον οὐκ ἔχεις.
Πολὺς μέν ἐστιν ὁ φεκείμεν⊙ δρόμ⊙·
πλείων δ' ὁ μισθός. μὴ βλέπων τὸ πᾶν ἅμα
τοῦ πάντ⊙ ἀφθῇς, καὶ πλέεις οὐ πᾶν ἅμα,

καὶ

à Deo verò plus pendeas: quàm eum tuearis.
orationi pugnat omnis oratio, vitæ autem quis?
Aut ne doce, aut doce moribus & opere.
ne hac quidem trahas: hac verò retrahas manu,
minus opus erit verbis ei, qui fecerit, quæ oportet.
pictor docet plus imaginum exemplis.
Vobis dico maximè qui præsidetis
oculum esse non tenebris plenum.
ne præsessores rei malæ videamur:
si enim lux talis, tenebræ quantæ?
Mutum opus melius inefficaci sermone,
sine vita quidem nullus vnquam exaltatus est:
multi verò sine sermone bene loquente:
non loquentiũ enim sed bene viuentium est gratia.
Donum Dei pulcherrimum sunt mores:
si omnia etiam tuleris, nihil feres digni,
quod & pauper tribuit id adfer,
mercedem meretricis castus non partitur.
Nihil vnquam voue ne ex caducis quidem rebus Deo.
Dei enim est prius, quã accipias: cur igitur dicens
abscondis quæ tua sunt, non tribuens? ô nouum de-
Ananias te persuadeat, Saphiraq;. (bitum
Nundinas puta esse hanc vitam,
si negociaueris, lucrum: permutatio enim est
paruorũ cum magnis, & cum caducis æternorum:
si verò prætereant illæ, aliud tempus non habes.
Multus quidem est propositus cursus
amplior verò merces, ne videns totum simul
à toto tollaris, & non totum nauigas simul,

καὶ τοῦτο φεῦγε πολλάκις τὸ δυσμενές.
Μὴ σφόδρα θαῤῥεῖν, μὴ δ' ἀπελπίζειν ἄγαν·
τὸ μὲν γὰρ ἐκλύει σε. τῷ δ' ἀναῤῥέπῃ.
τὸ μὲν καθόρθωμα, τοῦ δ' ἔχειν, τοῦ δ' ἁφθόνως.
ἐχὼς ὁδοῦ τὸ λεῖπον ἀχρειοῖ πόνον.
Μὴ θερμὸν ἄπτειν, ἐμμένειν δ' οἷς ἂν κείνῃς.
χρεῖσσον φεύγοπτειν, ἢ τί κόπτειν τοῦ καλοῦ.
καὶ γὰρ κακοὺς καλοῦμεν, οὐχὶ τοὺς κάτω,
τοὺς δ' ἰδίᾳ ὑψωθῶσι, πίπτοντας μέγα.
Σπινθὴρ ἀνάπτει καὶ βραχὺς πολλῶν φλόγα
καὶ σπέρμ' ἐχίδνης πολλάκις διώλεσε.
τοῦτ' οὖν ὁρῶν, ἔκλινε καὶ μικρὸν βλάβος·
μικρὸν μέν ὄντι· εἰς ὃ μεῖζον ἔρχεται.
Ερεύνα σαυτὸν πλεῖον, ἢ τὰ σῆς πέλας.
τὸ μὲν γὰρ αὐτὸς κερδανεῖς, τόδ' οἱ φέλας.
κρείσσων λογισμὸς πράξεως, ἢ χρημάτων.
τὰ μὲν γὰρ ὅτι τῆς φθορᾶς, τάδ' ἵσταται.
Ο νοῦς ἀεί σοι καμνέτω τυπούμενος
θείοις νοήμασί τε, καὶ βίου λόγοις.
γλώσσης δ' φείδου· καὶ γὰρ εὐκολώτερα
βλάπτειν· τὸ κέρδος δ' ἧσσον εὖ κινουμένης.
Οψις σωτήρ πασι με, πλὴν ἀλλ' ἐφέδη
εἴδωλον οὐκ ἔσεσθαι τῆς ἁμαρτίας.
εἴδωλον ἔστη πεῖραν. φεῦξιν ἐκπεφύγαμεν.
βαθμοὶ τάδ' εἰσὶ τῆς πλάνης τοῦ δυσμενοῦς.
Κηρῷ τὰ ὦτα φράσατε πρὸς φαύλους λόγους,
ᾠδῶν τε τερπνῶν ἁπαλῇ λιγυσμάτων.
τοῖς δ' αὖ καλοῖς τε, κἀγαθοῖς, ἀεὶ δίδου
εἰπεῖν, ἀκοῦσαι, καὶ δρᾶσαι μικρὸν μέσον.

atq; hoc tentatio sæpe diaboli facit.
Ne nimium confide, neq; despera nimis:
Hoc enim dissoluit te: ab hoc euerteris: (inuidia
hoc qdem perficias, huic verò inhæreas, at huius nõ
non vt viæ reliquum inutilem reddit laborem.
Ne immodestè res aggredere, mane.a.in iis quæ iudi-
melius sensim ꝓcedere, q̃ aliqd abrũpere boni. (cas
etenim malos vocamus: non qui infrius,
sed qui cum eleuati fuerint, ceciderunt valde.
Scintilla accendit vel parua multam flammam,
& semen viperæ sæpè perdidit:
hoc itaq; videns, vita vel paruam læsionem,
parua quidem est: sed in maius procedit.
Scrutare quæ tua sunt magis, quã quæ propinquorũ:
hoc enim ipse lucraberis: illud propinqui,
melior consideratio actuum quàm pecuniarum.
hæ enim sunt corruptionis: illi verò permanent.
Mens semper tibi laboret impressa
diuinis cagitationibusq;, & vitæ orationibus,
lingua verò vtere parcè, etenim facilior
ad nocendum: lucrum verò minus bene mota.
Visio corripuit me, tamen detenta est
simulachrum non constitui peccati
simulachrum stetit: conatum effugimus
gradus hæc sunt deceptionis diabolicæ.
Cera aures obstrue ad prauos sermones,
adq; cantuum delectabilium suauitates molles:
rursus verò honestisq; & bonis semper præbe
dicendo, audiendo, & fac paruum medium.

Μὴ σφόδρα δ' ὀσμῶν ἐκλύε θηλύσμασιν,
ἁφῆς τε λειότησι, μὴ ᾠ γλύσεσιν.
τί ἂν ποτ' ἀνδρίσαιο τῶν δ' ἡττώμενος;
χωρὶς γυναικῶν, κἀρρένων ἡδύσματα.
Δὸς εἶπε γαστήρ, ἐμῷ λαβοῦσα σωφρονῆς,
δώσω προθύμως· ἐμῷ ᾠ τοῖς κάτω δίδως,
κόπρον λάβοις μὲν, ἀλλ' ὅμως μὴ πλουσίαν·
εἰ ᾠ οὖν κατάσχοις, δώσομεν καὶ πλουσίαν.
Γέλως γέλωτος εὖ φρονοῦσιν ἄξιος.
μάλιστα μὲν πᾶς. τὸ πλέον δ', ὁ πορνικός.
γέλως ἄτακτος, ἐκφέρει καὶ δάκρυον.
κρεῖσσον κατηφὲς ἦθος, ἢ τερπνεύμενον.
Κάλλος νόμιζε τὴν φρενῶν διακοσμίαν,
οὐχ ἣν γράφουσι χεῖρες, ἢ λύει χρόνος·
ὄψει δ' ὅσῳ νοῦς σώφρων γυμνάζεται.
αἶσχος δ' ὁμοίως τὴν φρενῶν ἀκοσμίαν.
Λύπαι προσῆλθον, ἡδοναὶ, θαῤῥη, φόβοι,
πλοῦτος, πενία, δόξα, δύσκλεια, θρόνοι·
ῥείτωσαν ὡς θέλουσιν. οὐδὲν ἅπτεται
τῆς ἠμενόντων. ἀνδρὸς εὖ βεβηκότος,
Τῷ βίῳ τὸ πλεῖον, ἢ φρονήματι·
ὁ μὲν, θεοῖ σε· τῷ δ' ἔπῃ εἰς μέγα.
τάξῃ δ' ἑαυτὸν, μὴ μικροῖς μετρούμενος.
κἂν πλεῖσον ἀρθήσῃ, κάτω τῆς ἐντολῆς.
Δόξαν δίωκε, μήτε πᾶσαν, μήτ' ἄγαν·
κρεῖσσον γὰρ εἶναι, τοῦ δοκεῖν. εἰ δ' ἄμετρος εἶ
μὴ τὴν κενὴν θήρᾶσε, μήτε τὴν νέαν·
τί γὰρ πιθήκῳ κέρδος, εἰ δοκεῖ λέων.
Αἶνει μὲν ἄλλον, μὴ φρόνει δ' αἰνούμενος,

καὶ

Ne supra modum odorum soluaris effœminationibus
tactusq; leuitatibus, neq; gustibus.
quid vnquam viriliter ages ab his victus?
seorsim sunt mulierum & masculorum suauitates.
Da inquit venter, si cibo accepto temperatus fueris,
dabo promptè: si verò inferioribus dederis
fimum accipies quidem: sed non copiosum:
at si continens fueris: dabimus & copiosum.
Risus risu bene sapientibus dignus
maximè quidem omnis: magis verò meretricius
risus inordinatus effert & lacrymam.
meliores tristes mores quàm immodesti.
Pulchritudinem esse puta mentium ornamentum,
non quod pingunt manus, aut dissoluit tempus,
sed quæ visu mentis prudentis cognoscitur,
turpitudinem verò pariter mentium inornatum.
Mœrores præcesserũt, voluptates, cõfidẽtiæ, timores,
diuitiæ, paupertas, gloria, dedecus, sedes:
fluant vt volunt, nihil attingit,
ex iis quæ non permanent hominem bene confir-
Exaltare vita potius quàm cogitatione: (*matum.*
illa quidem deificat te: hac verò decidis admodũ,
consequeris autem hoc non paruis mensus,
etsi plurimùm eleueris, infra mandata eris.
Gloriam sequere neq; omnem, neq; nimis:
melius.n. esse quã videri: si verò immoderatus es,
nec inanem venare, neq; nouam:
quid enim simiæ lucrum, si videatur leo.
Lauda quidem alium, sed tu ne glorieris laudatus,

καὶ γὰρ δέος σε σὺν ἐπαίνων ὑστερεῖν·
μήδ' ἄλλον ἀνδὸς, πεῖν γε τῇ πείρᾳ μάθῃς.
μή πως κακοῦ φανέντος, αἰσχύλλῃ ὄφλῃς

Κακῶς ἀκούειν κρεῖσσον, ἢ λέγειν κακῶς.
ὅταν προθῇ τις ἄλλον εἰς κωμῳδίαν,
ὡς ἀφρόνων σε, σαυτὸν ἐγκεῖσθαι δόκει.
ὧδε μὰλιστα δυσχεράνοις τῷ λόγῳ.

Μηδὲν μέγ' εἴπῃς ἀπλοῶν πρὸ πνευμάτων.
πολλοῖς πρὸς ὅρμον ἀπλοῦν ἔδυ σκάφος.
πολλοὶ προσωρμίσθησαν ἐκ τειχυμίας.
μία ἀσφάλεια, μὴ ὀνειδίζειν τύχας.

Κρεῖσσον καλῶς βιοῦντα, κἂν πονούμενον,
παῤῥησιάζεσθαί τι πρὸς τὸν δεσπότην,
ἢ μὴ καλοῖς θάλλοντ' ἀπαιτεῖσθαι δίκην,
εἰ καὶ τὰ πάντα σὺν λόγῳ πορεύεται.

Πρὸ τοῦ τὰ πάντα καὶ Θεὸν κτῆσαι μόνον.
εἰ μὲν γὰρ μείζης χρημάτων ἀλλοτρίων
εἰ δ' ὃ θέλεις τὰ πάντα, δὸς τὰ πλείονα,
εἰ δ' οὐδὲ τοῦτο, τοῖς θεοπρόποις δόσει.

Καλὸν τί σοι τὸν ἁρπάσαι, καὶ τοῦ φθόνου,
Χριστὸν χρεώστην μᾶλλον, ἢ τὰ πάντ' ἔχειν·
ὃς καὶ βασιλείαν κλάσμα σὺν χαρίζεται.
Χριστὸν σκέπεις, τρέφεις τε, τὸν πτωχὸν τρέφων.

Γέννης προσῆλθεν, εἶτ' ἀπῆλθε μὴ τυχών·
δέδοικα Χριστέ, μὴ κἀγὼ τῆς σῆς χερὸς
χρήζων ἀπέλθοιμ' ἐνδεὴς ἐμοῖς νόμοις.
ὃ γὰρ τις οὐκ ἔδωκε, μηδ' ἐλπίζέτω.

Γένηται ἀνδρὸς, οὐδὲν ἀσφαλέστερον·
πρὸς τὸν Θεὸν νεύσαντος, καὶ μόνον βλέπει.

nam timendum est te laudibus carere:
sed ne aliũ qdem statim anteq̃ experiẽtia didiceris:
ne fortè prauus visus, sit tibi dedecori.

Malè audire melius quàm malè dicere.
cùm proponat quis alium in reprehensionem,
vt lætificet te, te ipsum positum arbitrare:
sic maximè indignaberis oratione.

Nil nimis dicas bene nauigans ante rudentes,
multis ad portũ bene nauigans submersa est nauis.
multi portu potiti sunt ex tempestate.
vna tutela, non obiicere fortunas.

Melius bene viuentem, ac laborantem,
liberè quid loqui aduersus dominum,
quàm non bonis florentem exigi pœnam,
etsi omnia cum ratione proficiscantur.

Dimitte omnia & Deum posside solùm:
es enim distributor pecuniarum alienarum:
si verò non vis omnia, da plura:
si verò ne hoc quidem, superfluis sis pius.

Pulchrum quid ab æruginibus eripere, & inuidia:
Christum debitorem magis quàm omnia habe,
qui vel regnum frusto permutat,
Christum operis, nutrisq;, pauperem nutriens.

Pauper aduenit, deinde abiit non consecutus aliquid:
timeo Christe, ne & ego tua manu
indigens, abeam indigus meis legibus:
quod enim quis non dedit, neq; speret.

Paupere viro nihil tutius:
ad Deum annuit, & solùm spectat.

σύ ϑ' ἁγκαλίζε· ἀετὸς γὰρ ὡς λόγος
πολὺς, καλιᾷ λεπτὸν ὄρνιν ἀμφέπει.
Κρεῖσσον πενία μὴ δικαίας κτήσεως,
καὶ γὰρ νόσος γε, τῆς κακῆς ἕξεως.
λιμῷ μὲν, εἴ τις ῥᾳδίως διεφθάρη·
τοῖς δ' αὖ κακίστοις πότμος ἡ μοχθηρία.
Τί δεσπότης, ἢ δοῦλος, ἢ φαύλη τομή;
εἷς πᾶσι πλάστης, εἷς νόμος, κείσις μία.
ὑπηρετῶ μὲν, ὡς ϑ' σαυτοῦ βλέπε·
ὅταν ϑ' λυθῇς, πρώτερος φανεῖς.
Οἱ δ' οἰκέται τί καὶ μάλιστα οἱ Θεοῦ;
μὴ φεύγετωσαν ἐννοεῖν τοῖς δεσπόταις·
ἐλεύθερον καὶ δοῦλον ὁ τρόπος γράφει.
καὶ Χριστὸς ὤφθη δοῦλος, ἀλλ' ἠλευθέρου.
Κακῶς δ' ἀκούων αἰσχύνε, μὴ δυσγλωττίᾳ·
γένος γάρ εἰσιν οἱ πάλαι σεσηπότες·
γένους φροντίζειν χρεῖσσον, ἢ λύειν γένος,
ὡς καλὸν εἶναι, ἢ καλῶν πεφυκέναι.
Θεοῦ μόνου, δεῖσθαι τε ἁπλήστως ἔχειν.
ὃς τοῖς λαβοῦσι καὶ πλέον χαρίζεται·
διψῶν τὸ διψᾶν, ἀφθόνως ἀεὶ ῥέων·
ἐν τοῖς ϑ' λοιποῖς, καὶ φέρειν ἡττώμενος.
Μὴ πάντα νικᾶν, μήδ' ἀεὶ σπουδὴν ἔχε·
καλῶς κρατεῖσθαι κρεῖσσον, ἢ νικᾶν κακῶς·
καὶ γὰρ παλαιστὴς οὐχ ὁ κείμενος κάτω,
πάντως κρατεῖται· πολλάκις δ' ὑπέρτερος.
Καὶ ζημιοῦσθαί τι, τοῦτο κέρδος πολλάκις,
ὡς ὅταν καθαίρειν φυτὸν εἰς εὐκαρπίαν,
εἰ δ' ὠφελῶς τι προσϑεῖς, οἷς νῦν ἔχεις,

tu verò amplectere: aquila enim (vt prouerbium
nultum) nido paruos pullos circum gubernat.
Melior paupertas iniqua possessione:
nam morbus est malæ habitudinis.
fame quidem nullus facilè confectus est,
sed rursus pessimis interitus prauitas est.
Quid dominus, quid seruus, quid praua distributio?
vnus omnibus formator, vna lex, vnum iudicium,
seruiatur tibi quidem, sed tu conseruum vide:
cum autem solutus fueris, liberior apparebis.
Ministri verò quid & maximè Dei?
ne fugiant esse beneuoli dominis:
liberum & seruum mores describunt,
& Christus visus est seruus, sed liberabat.
Malè autem audire erubesce, non ignobilis:
genus enim sunt qui olim putruerunt:
generis principium esse, melius, quã soluere genus,
q, honestum est esse, quàm ex honestis natum esse.
Dei solius, diuinorumq; inexplebiliter habe,
qui accipientibus & plus gratificatur,
sitiens, sitiri, abundè semper fluens,
in cæteris verò & patere vinci.
Ne omnia vince neq; semper studium habe,
bene vinci melius, quàm vincere malè,
nam luctator non substratus
omnino vincitur, sæpè verò superior.
Et damno afficiare aliquo, hoc sæpè lucrum,
sicut purgare plantam ad fertilitatem:
si verò non bene quid addis iis, quæ nunc habes,

ὕλην φέρεις πῦρ, ἢ νόσον τῷ σώματι.
Εἰ μηδὲν ὄφλεις τῷ Θεῷ τιμωρίας,
μὴ δ' αὐτὸς ἴσθι τοῖς ὄφλουσι συμπαθὴς·
εἰδ' οἶδας ὄφλων, καὶ σὺ χρῆσον τὸ σεμνόν·
οἰκτῷ γὰρ οἰκτος τῷ Θεῷ σταθμίζεται.
Ὅταν ποθ' ὕβρεις ἐκκάῃ τὴν σὴν φρένα,
μνήσθητι Χριστοῦ, τῶν ἐκείνου τραυμάτων,
πόση τὲ μοῖρα ταῦτα, τῶν σῶν δεσπότου.
Ὡς δ' αὖ τὸ λυποῦν, ὥσπερ ὕδατι σβέσας.
Ἔρως, μέθη, ζῆλός τε, καὶ δαίμων, ἴσα.
οἷς αὖ σεσόβηται τὸ φρονεῖν ἐπέκλυσε.
τῆξις, σεσοβημένη, δάκρυον, τὰ φάρμακα,
ἣ δ' ἰατρεία τῶν ἐμῶν νοσημάτων.
Ὅρκον ὃ φεῦγε πάντα. πῶς οὖν σείσομεν;
λόγῳ, τρόπῳ τὲ τὸν λόγον πεισμένῳ.
ἄρνησίς ἐστι τοῦ Θεοῦ ψευδορκία.
τί δεῖ Θεοῦ σοι, τὸν τρόπον μέσον πόθει.
Τί χρηστότητος δόγμα σωτερώτερον;
τοιοῦτος ἴσθι τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πέλας,
οἵους σεαυτῷ τοὺς δὲ τυγχάνειν θέλεις.
καὶ σωτερώτερόν τι; τὰ Χριστοῦ πάθη.
Πιστοῦ φίλου νόμιζε μηδὲν ἄξιον,
ὃν ἡ κρατὴς ἔδειξε, καιροῦ ὃ ζάλη·
ὃς ἂν χαρίζεται, ἢ μόνον τὸ συμφέρον.
ἔχθρας ὅρους γίνωσκε· φιλίας ὃ μὴ.
Τἄλλα βλέπων ὀφθαλμὸς, αὐτὸν οὐ βλέπει·
ἀλλ' οὐδὲ τἄλλα, λῷ ἄγαν λημῶν τύχῃ·
τούτου χάριν σύμβολον εἰς ἅπαντ' ἔχειν·
καὶ γὰρ χερὸς χεὶρ, καὶ ποδὸς ποῦς ἐνδεής.

materiæ fers ignem, aut morbum corpori.
Si nil debes Deo vltionis,
neq; ipse sis debitoribus misericors:
si verò scis debere. & tu præbe te mitem:
misericordiâ.n. misericordia à Deo ponderatur.
Cum aliquando iniuria accenderit tuam mentem,
memento Christi, illius vulnerum,
quantáq; portio hæc sunt eorum, quæ dominus,
sic quod mœrore afficit, vt aqua extingues.
Amor, ebrietas, zelotypiáq; & dæmon, æqua:
ad quos accessere, sapientiam obruerunt,
liquatio, oratio, lacrymæ medicina:
hæc medicina nostrarum ægritudinum.
Iusiurandũ fuge omne. Quomodo igitur persuadebi-
oratione, moribusq; orationẽ probãtibus: (mus?
negatio est Dei falsum iusiurandum.
quid opus est tibi Deo? mores medios pone.
Quod probitatis præceptum est compendiosissimũ?
talis sis amicis, & proximis,
quales tibiipsi hos esse vis.
& quod compendiosius? Christi passiones.
Fido amico puta nihil dignius,
quẽ non poculum ostendit, sed temporis fortuna.
qui non gratificatur, nisi solùm conducibile.
inimicitiarũ terminos cognosce: amicitiæ verò mi-
Alia videns oculus, seipsum non videt, (nimè
sed neq; alia, si nimis lipposus fuerit:
huius rei gratia consultorem ad omnia habe,
nam manu manus, & pede pes indiget.

Εἰ τοῖς καλοῖς ἕποιο νυθετούμενος,
οὐκ ἐντραπήσῃ τοῖς κακοῖς γελώμενος·
ὅταν ποτ' αἰσχρὸν ἐννοῇς, νόμιζέ σοι
πολλοὺς παρεῖναι, καὶ σεαυτὸν ἐντρέπου.
Ἀεὶ πλεῖστα τοὺς καλοὺς τῶν μὴ καλῶν·
κακοῖς δ' ὁμιλῶν, καὶ κακὸς πάντως ἔσῃ.
κακοῦ παρ' ἀνδρὸς μήποτε χρηστὸν πάθῃς,
ζητεῖ γὰρ ὧν βίωκε συγγνώμην ἔχειν.
Ἐγὼ τί κέρδος ἐκλέγω καὶ δυσμενοῦς·
τὰς γὰρ λαβὰς φεύγοντας, ἀσφαλεστέρους
εἶναι παραινῶ, καὶ τὸ πικρὸν φάρμακον
ὅμως δέδοικα, καὶ τὸ ἡδὺ μέμφομαι.
Καλοὺς ἀμείβου, τοὺς κακοὺς παρόρα·
κἂν τοῖς δικαίοις τοῦ παθεῖν μηδὲν, χάρις,
ὡς ἂν καλοὺς καὶ τοὺς δικαίους χρόνῳ·
τῷ μακροθύμῳ· χρηστότης καλὴ δόσις.
Πᾶσι μὲν εἶναι χρηστὸς, εἰ τοῦτο δέοι·
πλέον γε, τοῖς ἔγγιστα· τοῦ χάριν λέγω;
τίς ἂν σε πιστεύσειε τοῖς ξένοις καλὸν
εἶναι, τὸν οὐ δίκαιον οἷς ὀφείλεται;
Τί πάντα τὸν δύσλυπον αἰτιώμεθα
ἐχθρὸν, διδόντες τῷ βίου ἐξουσίαν;
μέμφου σεαυτὸν, ἢ τὸ πᾶν ἢ τὸ πλέον·
τὸ πῦρ παρ' ἡμῶν· ἡ δὲ φλὸξ, τοῦ πνεύματος.
Μὴ σφόδρ' ἕπεσθε παιγνίοις ἐνυπνίων,
μήδ' ἀπτόητον εἰς ἅπαντ' ἔχειν φρένα,
μὴ δεῖμά μοι δεξιοῖς φαντάσμασι·
λόχος τάδ' ὅτι πολλάκις τοῦ δυσμενοῦς.
Ἐλπὶς προκείσθω δεξιὸς παντὸς τέλους·

εἰ δὲ

Si bonos sequeris admonitus,
ne te pudeat à malis derideri.
cum aliquando turpe cogites, puta tibi
multos adesse, & te tui ipsius pudeat.
Semper pluris facias bonos, quàm non bonos,
cum malis cõsuetudinem habens & malus omnino
malo à viro nunquam bonum accipe, (eris.
quærit eorum quæ in vita fecit, veniam habere.
Ego quid lucri eligo vel ab inimico:
nam ansas fugientes, tutiores
esse moneo, & amaram medicinam
tamen timeo, & suauem culpo.
Bonos remunerare: malos despice,
& his habenda gratia est, si nihil noceatur:
vt bonos & hos facias tempore,
magnanimitate: bonitas pulchrum donum.
Omnibus sis bonus, si hoc potes:
magis autem proximis: cuius gratia id dico?
quis te credet hospitibus bonum
esse, non iustum quibus debetur?
Cur in omnibus miserum accusamus
inimicum, cum dederimus vitæ potestatem?
accusa teipsum aut omnino aut magis:
ignis à nobis, flamma vero à vento.
Ne valde sequere lusus somniorum:
ne attonitam ad omnia habe mentem:
ne vola mihi dextris visionibus:
insidiæ hæc sunt sæpe Sathanæ.
Spes proponatur dextri omnis finis,

εἰ γὰρ συνεργὸς ὅτι τις τοῦ χείρονος,
πῶς οὐ καλὸν δίκαιον εἶναι καὶ πλέον;
οὐ γὰρ φέρομαι τῷ κακῷ νικώμενος.
Ἡγοῦ τύχης φρόνησιν ἀσφαλεστέραν·
ἡ μὲν γὰρ ὅτι πραγμάτων κέφη φορᾶς·
ἡ δ' οἴακισμὸς. μὴ σὺ ἓν παιδὸς σέως
νόμιζε χρῆσιμον, ἢ μόνη κεκτημένων.
Τὸ δραστικὸν δείκνυε, μὴ τῷ δρᾶν κακῶς,
τῷ δ' εὖ τι ποιεῖν, εἰ θέλεις εἶναι Θεὸς,
τὸ δ' ὄντιν' ἀνδρὸς εἰδότος τὸ συγγενές.
κτείνει γὰρ ῥᾳδίως καὶ σκαιὸς, καὶ σκορπίος.
Αἰσχρὸν νέον γέροντος ἀδενέστερον
εἶναι, γέροντα δ' ἀφρονέστερον νέου,
ὅμως, ὁ μὲν, καθ' ὥραν ἔστω πάνσοφος.
τὸν δ', κεάπιστον καὶ πρὸ ὥρας σωφρονεῖν.
Ἀεὶ μὲν ἐργάζου τὴν σωτηρίαν.
καιρὸς δ' ὅτι μάλιστα, ἡ βίου λύσις.
τὸ γῆρας ἦλθεν· ἔξοδον κῆρυξ βοᾷ·
πᾶς δ' ἐκτρέπου, πλησίον γὰρ ἡ κρίσις.
Πέρας λόγου, διωγμὸς πᾶς ἄρνησις Θεοῦ
ἔργῳ, λόγῳ τε· μὴ κλαπῇς πρόσκοπος
ἀεὶ διώκει λαθραίοις πάλαισμασι·
μή πως δοκοῦσ ἑρπάτων καθαρσίων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΓΝΩΜΙΚΑ Δίστιχα.

ΑΡχῆς καλῆς κάλλιστον εἶναι καὶ τέλος,
ὀρθῶς δοκοῦσιν οἱ ὅροι τῆς πραγμάτων.

Ἀρχὴ

si enim auxiliator est quis peioris:
quomodo non boni iustum est esse, & amplius?
non enim fero malo victus.
Existima *fortuna prudentiam tutiorem:*
hæc enim est rerum impetus,
hæc verò gubernatio: nihil disciplina
puta melius: quæ sola possidetur.
Factiuum *ostende non malefaciendo,*
sed bene quid faciendo: si vis esse Deus,
hoc est viri scientis affinitatem:
interficit autem facilè & pastinaca & scorpio.
Turpe *est iuuenem sene imbecilliorem*
esse: senem verò imprudentiorem iuuene,
tamen hic quidem secundũ tempus sit valde sapiẽs:
hunc verò pulcherrimum & ante tempus sapere.
Semper *quidem exerce salutem,*
Occasio *verò maximè, vitæ solutio.*
senectus venit: exitum præco clamat,
vnusquisq; instruare: propè enim iudicium.
Finis *sermonis, duplex quædam negatio Dei*
opere, verboq;, ne surripiare circumspice,
semper persequitur occultis luctamentis,
ne indigeas vltimarum purgationum.

EIVSDEM SENTENtiosa Districha.

PRincipij *boni, & finem esse optimum,*
Rectè *probant exitus rerum.*

Ἀρχὴ καλὸν πίκτουσα τοῖς βροτοῖς πέρας,
βίου κάθαρσις ἐνθέως ἀσκουμένη.
Λόγοις πτερωθείς, μὴ πτερῶν ἔξω πέτου,
πτερῶν γὰρ ἄτερ πλωτὸν ἵπταται δίκα.
Γνῶσις βροτοῖσι μέγιστον ἐν βίῳ κλέος.
κακὸν δ' αὖτη τοῖς κακῶς κεχρημένοις.
Κενή σε δόξα μηδόλως σφαλ πάσῃ·
καὶ γὰρ πανοῦργον τοῦτο τοῖς ἁπλουστέροις.
Εὖ δρῶν, φύλαττε σαυτὸν ἐν τούτῳ μένειν·
ταχὺς γὰρ ὅστις πρὸς τὸ χεῖρον ὁ δρόμος.
Γέλως κρατείσθω, καὶ θυμὸς λάβοι πέρας·
ἀργὸς δ' παντάπασιν εἰργέσθω λόγος.

Θεὸν φόβου πρώτιστα, καὶ γονεῖς τίμα,
ἱερεῖς ἐπαίνει, πρεσβύτας σεμνῶς ἔχε.

Τὸν δίκαια πατρὶ μηδόλως λέγειν,
νόμος θ' ὁρίζει, καὶ πρὸ νόμων, ἡ φύσις.
Οἷα πρὸς ἄλλου μὴ παθεῖν ὅλως θέλεις,
τοιαῦτα καὶ σὺ μὴ δρᾶν ἄλλῳ θέλε.
Οὐ δεινὸν ὀργὴ δεινὰ τοῖς εἰργασμένοις·
καὶ γὰρ δικάζει τοῖς ὁμοίοις ἡ δίκη.
Χείλη σοφὰ στάζουσιν ἡδίστους λόγους·
φάρυγξ δ' πικρὸς ἐξερεύγεται μάχας.
Ῥεῖθρα γλυκασμοῦ γλῶσσα βλύζει κομψὴ·
ῥήσεις δ' φαύλας ἄκριτον γλυκᾶ στόμα.
Φίλοι φιλοῦσι καὶ ἃ τοῖς φίλοις φίλα·
ἐχθροὶ δ' φαυλίζουσιν αἰσχρῶς τοὺς φίλους.
Πτωχοὺς φίλους λάθωσι πλουσίων θύραι,

λαμπραὶ

Principium pariens mortalibus bonum finem,
vitæ purgatio est diuina exercita.
Sermonibus alatus, ne extra alas vola:
nam neq; volucris volat absq; alis.
Cognitio maxima est gloria mortalibus:
malum verò hac malè vtentibus.
Inanis gloria nullo pacto te corripiat:
etenim callida res hæc simplicioribus.
Bene agens, serua teipsum, in hoc vt maneas:
celer enim est in deterius cursus.
Risus contineatur, & ira accipiat finem:
ociosum autem penitus prohibeatur verbum.

Deum time primùm, & parentes honora,
sacerdotes lauda, senes reuerenter habe.

Filium patri nequaquam iusta dicere,
neq; lex definit, neq; ante leges, natura.
Quæ pati ab alio non vis omnino,
ea & tu ne facere aliis velis.
Non graue est ira iis qui grauia egerunt:
etenim iudicat huiusmodi iustitia.
Labia sapientia stillant dulcissimos sermones:
guttur autem amarum eructat pugnas.
Fluenta dulcoris facunda scaturit lingua:
sermones autem malos gignit os temerarium.
Amici amant & quæ amicis amica:
inimici verò vilipendunt turpiter amicos.
Mendicos charos latent diuitum fores,

λαμπραὶ ὦ αὐλαὶ, πλουσίοις ἀεὶ φίλαι.
Ὕδωρ ποτὸν φέριστον, ἄκρατοῖ φρένας,
θολοῖ ὦ τὸν νοῦν συλλαβοῦσα κραιπάλη.
Οὐκ οἶδεν οἶνος σωφρονίζειν τὴν φύσιν,
κινεῖ ὦ μᾶλλον ἡδονὰς παροξύνων.
Νοῦς λεπτὸς ὄγκον ἐκδιώκει γαστέρος,
τἀναντία γὰ τοῖς ἐναντίοις μάχη.
Κρειττων τροφὴ σύμμετρος ἀπορουμένη,
ἢ δεῖπνος ἄβρὸς, ὃν ἔπλασέ τις τῶναρ.
Γλυκτῶσι μωροὶ τοῖς ὀνείρασι πλέον,
ἢ χρημάτων ἄβυσσον οἱ κεκτημένοι.
Κρειττων ἄπαις, ἢ μωρὰ κύειν ἔκγονα,
ὁ μὲν γὰ, ἄπαις· οἱ ὦ πολλοὶ, καὶ κακοί.
Παντὶ βροτῷ θνήσκοντι, πᾶσα γῆ τάφος,
πᾶν γὰ τὸ ἐκ γῆς, γῆ τε, καὶ εἰς γῆν πάλιν.
Ποιμὴν ἀμέλγει, εἰ θέλει, καὶ τοὺς τράγους,
ἀλλ' ἀντὶ γάλακτος αἱμάτων πηγὰς ὕσει.
Ἡ ὗς ἐποπτεύουσα δειπνοποιΐαν
οἶδε τραπέζης τοὺς ὅρους μὴ συγχέειν.
Βίαζε καί σὺ τοὺς ἀτάκτους μὴ λύειν
τάξιν πρεπώδη, καὶ νόμοις ἡρμοσμένην.
Νόμον φυλάττων, τοὺς φόβους ἔξω βάλῃς,
φόβων γὰ ἔξω πᾶς ὁ τῶν νόμων φύλαξ.
Κύβερνος ἴδμων, φεύξεται τειχωμίας,
καὶ δεινὰ πάντα νοῦς σοφὰς φέρων φρένας.
Ζωῆς ἀείσης μὴ φρόνει πἀναντία·
καὶ γὰ σαφέστατ' ἐστὶ τῆς κακίας ἡ πλάνη.
Μέγας ἄκμων ὑ ποεῖται τοὺς ψόφους,
καὶ νοῦς ἐχέφρων πᾶσαν ἐκκρούει βλάβην.

φύλλων

splendidæ verò aulæ diuitibus semper amicæ.
Aqua potus optimus, temperat mentes,
turbat autem mentem corripiens crapula.
Nescit vinum moderari naturam,
mouet autem magis voluptates excitans.
Mens tenuis molem abigit ventris,
contraria enim contrariis pugna.
Melior est cibus modicus facilè comparatus,
quàm cœna delicata, quam fingit quis in somnis.
Ditescunt stulti somniis plus,
quàm pecuniarum abyssum posßidentes.
Melior orbitas filiorũ, quàm stultos procreare filios,
ille quidem solus: hi verò multi & mali.
Omni mortali morienti omnis terra sepulchrum,
omne.n. quod ex terra est, terraq; , & in terrã rursus.
Pastor mulget, si vult, & hircos:
sed pro lacte sanguinum fontes pluet.
Sus inspectans cœnificium,
nouit mensæ terminos non confundere.
Coge & tu inordinatos non soluere
ordinem decentem, & legibus accommodatum.
Legem seruans, metus extra iacias,
sine metu enim est seruator legum.
Gubernator peritus fugiet tempestates:
& grauia omnia mens sapientes ferens mentes.
Vitæ optimæ ne sapias contraria:
etenim manifestus est vitij error.
Maxima incus non timet strepitum,
& mens sapiens omne extrudit nocumentum.

Φύλλων λαγωὸς ἐκφοβεῖσιν οἱ κτύποι,
ἄνδρας δ' ἀνάνδρους αἱ σκιαὶ τῶν πραγμάτων.
Μισῶ πένητα πλουσίῳ δωρούμενον,
ὡς τῷ λέγοντι τὸ τρέφειν λελησμένῳ.
Ῥήτωρ πονηρὸς τοὺς νόμους λυμαίνεται,
ἀγαθὸς δὲ ῥήτωρ, εὔκρατος ἁρμοσία.
Γελῶσιν οἱ πλουτοῦντες ὀρφανῶν φόβους,
αὐτῶν γελῶσι τὴν Θεοῦ τιμωρίαν
Νόμοις περιδραμεῖται πρὸς ὀλεθρίαν,
ὁ μὴ νόμου φύλαξιν ἐννόμως φέρων.
Πέφυκε τοῖς πένησι μὴ φρονεῖν μέγα,
τοῖς πλουσίοις γὰρ ἐδὲ φροντὶς τοῦ βίου.
Παίδευε μωροὺς, ὡς ἐφικτὸν τῇ φύσει,
ἔξουσι γὰρ πως καὶ φρένας παρ' ἐλπίδα.
Πλήττων σίδηρος, ἀκπυροῖ καὶ τοὺς λίθους,
σκληρὰ δὲ μάστιξ παιδαγωγεῖ καρδίαν.
Ὅρκου κάκιστον δοῦναι καὶ λαμβάνειν,
ἴσως γὰρ ἄμφω προσέκρουσας τῇ δίκῃ.
Εἰς αἰῶνα θησαυρίζει τὸν ἔξω τέλους,
ἔστι γὰρ ἐλλείπει καὶ πρὸ τοῦ τέλους.
Μὴ δὴ φίλει τὸν ὄλβον, ὃν λύει χρόνος,
ἃ γὰρ χρόνος δίδωσι, καὶ λύσει χρόνος.
Αἰσχρὸν γυναίοις ἄρσεν ἦθος ἐκφέρειν,
τοῖς κοσμίοις γὰρ τάξις ἡ αἰδὼς ξένη.
Κάταντές ὄχθον ἡδονὴ τοῖς χρωμένοις,
καὶ ὡς πρόσεισιν, οἴχεται λίθος δίκην.
Οὐδεὶς ὑγείας πλοῦτος ἀλγοῦσι πλέον,
σοφῶς καὶ τοῦτο ἡ φύσις ἀεὶ θέλει.
Ἠχοι θαλάσσης ἀνδρὸς ἄφρονος λόγοι,

Βείδον-

Foliorum strepitus perterrent lepores,
viros autem molles vmbræ rerum.
Odi pauperem diuiti largientem,
vt dicenti nutriendi oblito.
Orator improbus leges corrumpit,
bonus verò orator temperata gubernatio.
Rident diuites pupillorum miserorum opprobria,
ipsorum rident Dei vltionem.
Legibus circumcurret ad perniciem,
qui non fert legitimè obseruantiam legis.
Innatum est pauperibus non sapere admodum,
diuitibus enim neq; cura vitæ est.
Erudi stultos vt possibile est naturæ,
habebunt enim fortasse & mentes præter spem.
Percutiens ferrum, accendit & lapides,
durum autem flagellum instruit cor.
Iusiurandum pessimum est dare & accipere,
fortè enim ambobus offendisti iusticiam.
In æuum thesaurissa qui extra finem,
hic enim deficit & ante finem.
Ne ama diuitias quas soluit tempus,
quæ enim tempus condidit, & soluet tempus.
Turpe est mulierculis virilem morem efferre,
temperantibus enim ordo pudor alienus.
Procliuis res est voluptas vtentibus,
& vt accedit, abit lapidis instar.
Nullæ diuitiæ dolentibus sanitate potiores,
sapienter & hanc natura semper vult.
Sonitus maris viri insipientis sermones,

βείδοντες ἀκτὰς ὑ παίνυσι χλόας,
Πείθυσι δῶρα καὶ σοφὺς φᾶρος βλέπειν,
βροτοῖς ὃ θήρα χρυσὸς, ὡς πλωτοῖς πάγη·
Γῆρας λύπαι πίκτυσι, καὶ πρὸ τῆς χρόνου,
ἃ γὰρ ἔθος ἀφεῖλεν, ὑ στήσει χρόνος.
Πλοῦτος τάχος τῆς κακῶν ὑπηρέτης,
καὶ γὰρ πρόχειρον εἰς κακουργίαν κράτος.
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν βέλτιον κτῆμα φίλου,
πονηρὸν ἀνδρα μηδὲ πότε κτήσῃ φίλον.
Τάξις τιμάσθω, καὶ προηγείσθω κράτους,
κράτος γὰρ αὕτη, καὶ κράτους ἀεὶ φύλαξ.
Νῦς ἐμμένειμνος σὴς βιβρώσκων ὀστέα,
θάλλει ὃ σῶμα φροντίδας φέρων πολλὰς.
ἀδεὴς κόρος πέφυκε σωφρόνως ἔχειν,
καὶ γὰρ τὸ πῦρ εἴωθε τοῖς ὕλαις θέειν.
Οἶνος πάθους ἔγερσις ἐπιλελοιπότος,
ὕλη γὰρ εἰσρέουσα ῥώννυσι φλόγα.
Φεύγουσιν ὀργὰς οἱ δίκας δεδοικότες,
θυμὸν γὰρ ἐξάπτουσι πολλάκις δίκαι.
Δεινὸν πόνοις κάμνοντα προσθεῖναι πόνους,
ἀλλ' ὃν πόνους ἔπαυσε πολλάκις πόνος.
Ἄλλοι μὲν ἄλλων τοὺς πόνους δεδοικότες,
ἄλλοις ὁρῶνται κινδυνεύοντες πόνοις.
Δόξης ἀεὶ φρόντιζε τῆς αἰωνίου,
ἡ γὰρ παροῦσα φεύδεται καθημέραν.
ἀδεὴς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βεβούλεται,
τὰ γὰρ μετ' ὀργῆς οὐδέποτε βεβουλευ ἔχει.
Δεινὸν δράκοντες, καὶ κακοῦργον ἀσπίδες,
διπλῆ γυναικὸς δεινότης ἐν θηρίοις.

πείθυσι

grauant littora, non impinguant herbas.
Persuadent dona vel sapientes obuidere,
hominibus autẽ aurum venatio est: vt auibus laqueus.
Senectutem mœrores pariunt vel ante tempus,
quæ enim mos abstulit, non statuet tempus.
Diuitiæ celerrimus malorum minister,
nam prompta est potentia ad maleficium.
Nulla est possessio amico melior,
ne improbum virum possideas vnquam amicum.
Ordo honoretur, & antecedat imperio,
imperium enim ipse est, ac imperij semper custos.
Mens concitabunda tinea est depascens ossa,
viret autem corpus curas præteriens.
Nulla satietas naturâ temperanter se habet:
etenim ignis solet in materias currere.
Vinum excitatio est passionis quæ deficit,
materia enim influens roborat flammam.
Fugiunt iras, qui iudicia timent:
iram enim semper accedunt iudicia.
Graue est laboribus laboranti labores addere:
attamen labores sæpe sedauit labor.
Alij quidem, qui aliorum labores timent,
aliis videntur periclitari laboribus.
Gloriæ semper curam habe æternæ,
nam præsens mentitur quotidie.
Nullus cum ira tutò decernit,
nam quæ cum ira fiunt nunquam consilium habent.
Mala res est dracones, malefica res & aspides,
duplex mulieris malitia inter feras.

Πείθουσι γυμνὰ τὰς ὁρῶντας ὀστέα,
ὡς οὐδὲν ἡμῖν τοῦτο σῆς ἐνθάδε.
Εἰ λοξὰ βαίνουσι καρκίνων γόνοι,
πεῖραν λάβωσι μητρικῶν βαδισμάτων.
Δώσεις τοῦτο δῆλος ἐκβιάζων τὴν φύσιν,
καλοὺς μαθητὰς ἐκ κακῶν διδασκάλων.
Κόσμει σεαυτὸν τοῖς καλοῖς τεκμηρίοις,
καὶ μὴ πένητα ὀρφανὸν καταφρόνει.
Θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος,
καὶ μὴ διδόντος. οὐδὲν ἰσχύει πόνος.
Τίκτεις ἔχιδνα, μὴ φοβοῦ τὰς ὠδῖνας,
ἔχεις λαβοῦσα μητρικοῦ πεῖραν τόκου.
Οὐδεὶς ἀριστὸς ἐκ τοῦ δήλου δειλίας,
νίκαι γὰρ ἐπαίρουσι τὰς εὐφημίας.
Ἀνὴρ ὑπνώδης, εἰρετὴς ὀνειράτων,
μύσης γὰρ ὕπνος φασμάτων ἢ πραγμάτων.
Εἰ δὲ πείθειν μὴ θέλοντας ἡ βία,
ἄγχει γὰρ αὕτη καὶ γίγαντας πολλάκις.
Δήμου σφαλέντος, πᾶς ἀγύρτης ἄρχεται,
δῆμος δὲ πάντη τῶν καλῶν ἀταξία.
Ἔργον πάρεργον ἀδαμῶς ἔργον λέγω,
τὸ γὰρ παρέργων καταφρονητέον.
Ἢ πρὸς τὰ νεκρὰ τῶν χαμαιπετῶν μέλη,
τάξις πέπαται, τῶν κυνῶν ἠθροισμένων.
Χρυσοῦ λαλοῦντος, ἅπας ἄπρακτος λόγος,
πεῖθειν γὰρ οἶδε, κἂν μὴ πέφυκε λέγειν.
Ἔξεστι καὶ νῦν τὰ πρὸς εἰρήνην φέρειν,
οἱ πρὸς τὰ ῥᾴδια τοῦ βίου μεμηνότες.
Τροχὸς ἔστιν ἀσάτως πεπηγμένος,

ὁ μικρὸς

Perſuadent nuda videntes oſſa,
nihil hic eſſe nobis cognatum.
Si obliquè meant cancrorum ſoboles,
experientiam capiunt maternorum inceſſuum.
Dabis manifestè cogens naturam
bonos diſcipulos ex malis magiſtris.
Orna teipſum bonis indiciis.
& ne pauperem orphanum ſperne.
Deo dante nihil valet inuidia,
& non dante, nihil valet labor.
Paris vipera, ne time partus dolores.
potes accipere partus materni experientiam.
Nullus eſt optimus ex manifeſto timore,
victoriæ enim tribuunt laudationes.
Vir ſomnolentus inuentor ſomniorum eſt,
ſacer enim eſt ſomnus viſorum, non rerum.
Solet perſuadere nolentes violentia,
ſtrangulat enim hæc ſæpè & gigantes.
Populo decepto, omnis circulator incipit,
plebs verò eſt omnino bonarum rerum confuſio.
Opus præter rem nullo modo opus dico,
ea enim quæ fiunt præter rem, ſpernenda ſunt.
Ad mortua humi proiectorum membra,
ordo honoratur, canibus collectis.
Auro loquente omnis infecta oratio,
perſuadere enim nouit, licet natura loqui non poßit.
Poterunt & nunc, quæ ad pacem ſunt, ferre
qui in caducis vitæ inſaniunt.
Rota eſt inſtabiliter firmata,

ὁ μικρὸς οὗτος καὶ πολύτροπος βίος,
ἄνω κινεῖται, καὶ φέρεται κάτω,
οὐκ ἵσταται δέ, κἂν δοκῇ πεπηγέναι.
φεύγων κρατεῖται, καὶ μένων ἀποτρέχει,
σκιρτᾷ δὲ πολλὰ, καὶ τὸ φεύγειν οὐκ ἔχει·
ἕλκει καθέλκει τῇ κινήσει τὸ στάσιμον,
ὡς οὐδὲν εἶη τὸν βίον· διαγράφων,
ἢ καπνὸν, ἢ ὄνειρον, ἢ ἄνθος χλόης.
Εφησε πού τις πού τῶν φιλοχρύσων τάδε,
θέλω τύχης σταλαγμὸν, ἢ φρενῶν πίδον·
πρὸς ὅν τις αὐτέφησε τῶν φιλοφρόνων,
ῥανὶς φρενῶν μοι μᾶλλον, ἢ βυθὸς τύχης.

Τοῦ αὐτοῦ Μονόστιχα.

Ἀρχὴ ἁπάντων καὶ τέλος ποιοῦ Θεόν.
Βίου τὸ κέρδος ἐκβιοῦν καθ' ἡμέραν.
Γίνωσκε πάντων τῶν καλῶν τὰ δράματα.
Δεινὸν πένεσθαι, χεῖρον δ' ἀπορεῖν κακῶς.
Εὐεργέτει, νόμιζε μιμεῖσθαι Θεόν.
Ζήτει Θεοῦ σὺ χρηστότητα, χρηστὸς ὤν.
Ἧττον σάρξ κρατείσθω καὶ δαμαζέσθω καλῶς.
Θυμὸν χαλίνει, μὴ φρενῶν ἔξω πέσῃς.
Ἴσθι μὲν ὄμμα, γλῶσσα δ' στάθμιον ἔχοι.
Κλεῖς ὦσὶ κείσθω, μὴ δ' ὁ πορνδύοι γέλως.
Λύχνος βίου σοι παντὸς ἡγείσθω λόγος.
Μή τοι τὸ εἶναι τῷ δοκεῖν ὑποῤῥέπῃ.
Νόει τὰ πάντα, πρᾶττε δ' ἃ πρᾶττειν δέμις.
Ξένον σεαυτὸν ἴσθι, καὶ τίμα ξένους.

parua hæc & multimoda vita
ſurſum mouetur, & trahitur deorſum,
non ſtat enim quamuis videatur fixa eſſe:
fugiens tenetur & manens excurrit,
exultat verò ſæpè, nec fugere poteſt:
trahit, detrahit motu ſtatum,
ac ſi nihil ſit vita: deſcribens,
quàm ſumus aut ſomnium, aut flos herbæ.
Ait quidem aliquando auarus hæc,
malo fortunæ guttam quàm mentis dolium.
Cui quis contradixit ex ſapientibus:
gutta mentis mihi ſit magis quam profundū fortunæ.

Eiuſdem Monoſticha.

Principium omnium & finem fac Deum.
Vitæ lucrum è vita excedere quotidie.
Cognoſce omnium bonorum actiones.
Graue eſt pauperem eſſe, peius verò diteſcere iniuſtè.
Benefaciendo, æſtima te imitari Deum.
Quæres tu Dei benignitatem, benignus exiſtens.
Caro vincatur & dometur bellè.
Iram frena, ne extra mentem cadas. (habeat.
Componas quidem oculū, lingua verò perpendiculum
Claues auribus ponantur, neq; modum excedat riſus.
Lucerna vitæ tibi totius dux ſit ratio.
Non tibi eſſe ad opinionem confluat.
Noueris omnia, fac verò quæ te facere fas eſt.
Peregrinū teipſum eſſe ſcias, & honora peregrinos.

Οτ' ἂπλοεις, μάλιστα μέμνησο ζάλης.
Πάντ' ἂχαείστως τ' ἐκ Θεοῦ δέχεσθαι χρὴ.
Ράδιον δικαίου πλεῖον, ἢ πικρὸν κακοῦ.
Σοφῶν θύρας ἔκτεινε, πλουσίων δ' μὴ.
Τὸ μικρὸν ὐ μικρὸν, ὅταν ἐκφέρῃ μέγα.
Ὑβριν χαλίνου καὶ μέγας ἔσῃ σοφὸς.
Φύλαττε σεαυτὸν, πᾶμα δ' ἄλλου μὴ γέλα.
Χάρις φθονεῖσθαι, τὸ φθονεῖν δ' αἶσχος μέγα.
Ψυχὴν δύοιτο μᾶλλον, ἢ τὸ πᾶν Θεῷ.
Ὅστις φυλάξει ταῦτα καὶ σωθήσεται.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΘΕΟΝ ΠΟΘΟΥ.

Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες; ἐπεὶ πολύμοχθον ἔτικτες,
τίπτε με τῷ δὲ βίῳ δῶκας ἀκανθοφόρῳ;
εἰ μὲν δὴ σὺ πέρησας ἀκηδέα ὥς τις ἄσαρκος
θαῦμα μεγ'. εἰδ' ἐδάμης, ὐ φιλέουσα τέκες.
ἄλλῳ μὲν τ' ἄλλός τις ἀνὴρ βιότοιο κέλευθον,
τέμνει γειομόρος, ἀυτὰρ ὅ ποντοπόρος.
θηρολέτης ἄλλός τις, ὅδ' ἔγχεϊ χεῖρα κορύσσων,
καί τις ἀοιδοσύνης ἵδρις, ὅδ' ἀθλοφόρος.
ἀυτὰρ ἐμοὶ, Θεὸς ὄξὶ λάχος· καὶ ἄλγεα πολλὰ,
καὶ νόσῳ συγερῇ τῇ δ' ὀλιγοδρανέειν.
δάπτε με, δάπτε μ' ἀλιτρὸν ἐὼς χρόνον, ἀυτίκα γάρ σε
λείψω σὺν χαλεποῖς πήμασι γηθόσυνος.
μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ Θεὸν ὅττε νοῆσαι,
ὅττε φράσαι δύναμαι τόσσον, ὅσον ποθέω;
βαιὴ μέν τις ἐμοί γε νόος ἐπέλαμψεν ὁπωπὰς,
ἰσοφαὴς τριάδος λάμψις ἐπουρανίης.

τὸ πλεῖ-

Cum feliciter nauigas, maximè memento tempestatis.
Omnia cum gratiarũ actione à Deo accipere oportet.
Increpatio iusti plus est, quàm honor mali.
Sapientum fores frequenta, diuitum verò non.
Paruum non paruum est, quando producit magnum.
Iniuriam cohibe & plurimum eris sapiens.
Custodi teipsum, lapsus verò alterius ne rideas.
Gratia est onerari inuidia, inuidere verò dedecus in-
Animam offeras potius q̃ quiduis aliud Deo. (gens.
Qui custodierit hæc, etiam seruabitur.

DE ERGA DEVM desiderio.

Mater mea, quid me peperisti? quoniã laborioſum pe-
quid me huic vitæ dedisti spinigeræ? (peristi:
Si quidẽ tu traiecisti immolestum, vt quis excarnis:
miraculũ est magnum: si verò domita es, nõ amans
Aliam quidem alius quis vir vitæ viam, (peperisti.
secat terricola, at ille mariuagus.
Fericida alius quis, ille hasta manum vibrans,
atq; aliquis vaticinij gnarus, ille verò præmij ge-
Ast mihi Deus est sors: & dolores multi, (rus.
& morbo odioso hîc paruæ esse potentiæ.
Lania me, lania peccator ad tempus: statim enim te
linquam cum difficilibus iacturis lætabundus.
Mater mea quid me peperisti, quoniã Deũ neq; intel-
neq; dicere possum tantũ, quantũ cupio? (ligere,
Parua quidẽ quæpiam mihi mẽtis circumfulsit oculos,
Aequilucæ Trinitatis splendor cœlestis.

τὸ πλεῖον δ' ὤπαλυξεν, ἔχω δ' ἄχθ, ὡς στεροπὴ τις,
πρὶν με φάος κορέσαι, ὥκα παειπαμένη.
εἰ δ' ὅτε κεῖθεν ἕλοιμι φίλη τριας, ἐκέπ μητρὸς
μέμφομ' ἐμῆς λαγόσιν· εἰς ἀγαθὸν ῥυόμην.
ἀλλὰ σάω με, σάω με Θεοῦ Λόγε· ἐκ δ' ἄμε πικρῆς
ἰλύθ ἐξερύσας, ἐς βίον ἄλλον ἄγοις.
ἔνθα νόθ καθαρός σε φαεινότατον ἀμφιχορεύει,
μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενθ νεφέλης.

ΘΡΗΝΟΣ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΜΟΧΘΩΝ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΝ ΔΕΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΛΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΥ.

ΓΑῖα φίλη, καὶ πόντε, πάτρης πέδον, ἀλλοδαπῆς δ',
καὶ νεότης, πολιή τε βίου δύσις, καὶ πτεροέντες,
μῦθοι, μόχθε φέριστε, καὶ ὃς τέκε πνεῦμα φαεινὸν
καὶ πόλιες, σκόπελοί τε ἐμὸν σκέπας, ὧν διὰ πάντων
ἤλυθον, ἰχανόων Χριστοῦ θεότητι πελάσσαι,
πῶς μὲν θ τρηχεῖαν ἕλιξ ὁδὸν ἔνθα καὶ ἔνθα
τρωφῶν ἀφαλέοιο βίου τύπον, ὐδ' ἐδυνάσθην
ὐδ' ὅσον ἔν ποτ' ἐλαφρὸν ὀπὶ χθονὸς ἴχνθ ἐρεῖσαι,
ἀλλ' αἰεὶ με μόγοισι μόγοι πέμπουσι κακοῖσιν.
ὦ σοφίη, σὺ δίδαξον ὅθεν τόσον ἄχθθ ἔμοιγε.
πῶς μόγθ δύσβεεσι, καὶ ἐ μόγθ ὀλυμένοισιν.
ἦ ῥά τις ἀμπλακίης ποινὴ τάδε; ἦ ῥα βίοιο
αὖθρακες ὡς χρυσοῖο καθαιρομένου χοάνοισιν;
ἦ ῥά μ' ὁ λυσσώδης καὶ βάσκανθ οἷα πρ' Ιὼβ
ἐς δῆριν καλέει; σὺ δ' ἀλείφατι σόν με παλαιστὴν
τείψας, εὖ τε πάροιθε μέγαν γυμνοῖς ποσὶ ἀγῶνα,
ὥς κεν

Plus aũt effugit, habeo aũt dolorẽ, vt fulgur quoddam
priusquam me luce satiet, celeriter præteruolans.
Si verò te inde capiã amica Trinitas, non vlterius ma-
reprehẽdam meæ ilia, in bonũ genitus sum. (tris
Sed serua me, serua me Dei Verbũ: ex amaro autẽ me
luto extrahens, in vitam aliam ducas:
Vbi mens pura te lucidissimum circumtripudiat,
non amplius sub vmbratili cælata nebula.

LAMENTATIO SVORVM laborum, & ad Christum pro ipsius vitæ solutione precatio.

TErra chara, & ponte, patriæ solum, alienáq;,
& iuuentus, canusq; vitæ occasus, & pennata
verba, labor superuacue, & quos peperit spiritus illu-
& vrbes, scopulíq; meũ tegmentũ, quos per oẽs (stris
iui, cupiens Christi diuinitati propinquare:
Quomodo solus asperam iui viam hinc & inde,
voluens difficilis vitæ figuram, neq; potui
neq; quantum olim leue in terra vestigium figere:
Sed semper me laboribus labores mittunt malis.
O sapientia tu doce vnde tantum onus mihi sanè,
quo pacto labor piis, & non labor pereuntibus:
num aliqua erroris pœna hæc sunt? num vitæ
carbones vt auri purgati fornacibus?
num me rabidus & inuidus velut aliquem Iobum
in cõtentionẽ vocat? tu verò vnguẽto me tuũ luctato-
terens, cum antea magnum nudas ad certamen, (rem

ὡς κεν ἀεθλεύσαντι γέρας καὶ κῦδος ὀπάσῃς
ταῦτα μὲν αὐτὸς ἄναξ οἶδας Λόγε· καὶ γὰρ ἅπαντα
κόσμον ἄγεις, μεγάλοισι λόγοις κρυπτοῖσιν ἑλίσσων.
ὧν ὀλίγη τις πάμπαν ἐς ἡμέας ἔρχεται αὐγὴ,
πηλὸν ἔτ' εἰλυμένους, καὶ ὄμματα νωθρὰ φέροντας.
αὐτὰρ ἐγὼ κέκμηκα βίῳ, τυτθὸν δ' ὅπι γαίης
ἆθλα φέρω, πολλῇσιν ἐλαυνόμενος κακότῃσι
δυσμενέων, φιλίων τε, τὸ καὶ θεειώδεστον ἄλγος·
τέκνεκεν αἰάζω· πίπτω δ' ὑπὸ γούνασι σεῖο·
δὸς λῦσιν βιότοιο νεκρῷ σέο· δὸς καμάτοιο
ἄμπνευσιν· ζωῆς ὀλιγοστερέης ὀπάσσον.
ἧς χάριν ἀχαλόω, καὶ κήδεα μυρία πάσχω.
ἀγγελικοῖς δ' χοροῖσι φέρων πελάσειας ὁδίτῃ
ἐρανίης πυλεῶνος, ὅθι κλέος ἀστεφὲς αἰεὶ
πειθοῖς ἐν φαέεσσιν ἑνὸς μεγάλοιο θεοῖο.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΥ ΘΗΜΟΝ.

Θυμὲ βλέφον ἄνω, χθονίων δ' ὀπίλησο πάντων,
μηδέ σε νικήσῃ θεοὺς κακότητα δέμας.
τυτθὸς μὲν βίος ὅδε. ὅδ' ὄλβιος ὡς ἐν ὀνείρῳ,
τέρπεται. ἀλλοίη δ' ἄλλος ἔκυρσε τύχη.
μούνης δ' ζωῆς καθαρῆς βίος ἐμπεδὸς αἰεὶ,
καὶ πολὺς, ὃν ζώειν ὄφρα μενοινάομεν.

ΤΕΛΟΣ.

vt certanti præmium, & gloriam præstes.
Hæc quidem ipse rex nosti Verbum: etenim omnem
mundum agis, magnis rationibus absconsis voluens,
quorum parua quæpiam omnino ad nos venit lux
lutum adhuc volutantes, & oculos segnes ferentes.
Verùm ego defeci vitæ, paruum verò in terra
spiritum fero, multis agitatus afflictionibus,
hostium, amicorumq;, quod & maximus est dolor,
Quapropter lugeo, cado autem sub genibus tuis:
des solutionem vitæ mortuo tuo, des laboris
respirationem, vitæq; leuiori me inducas,
cuius gratia doleo, & dolores infinitos sustinui.
Angelicis autem choris ferens admoueas viatorem
cœlestis vestibuli: vbi gloria est fulgurantis
triplicibus in luminibus vnius magni Dei.

AD SVVM ANIMVM.

Anime aspice sursũ, terrestriũ autẽ obliuiscere omniũ,
neq; te vincat ad malitiam corpus.
Parua quidem vita hæc: hic beatus vt in somniis
delectatur, variæ autem alius occurrit fortunæ.
Solius autem vitæ puræ vita firma est semper,
& multa, quàm viuere est melius.

FINIS.